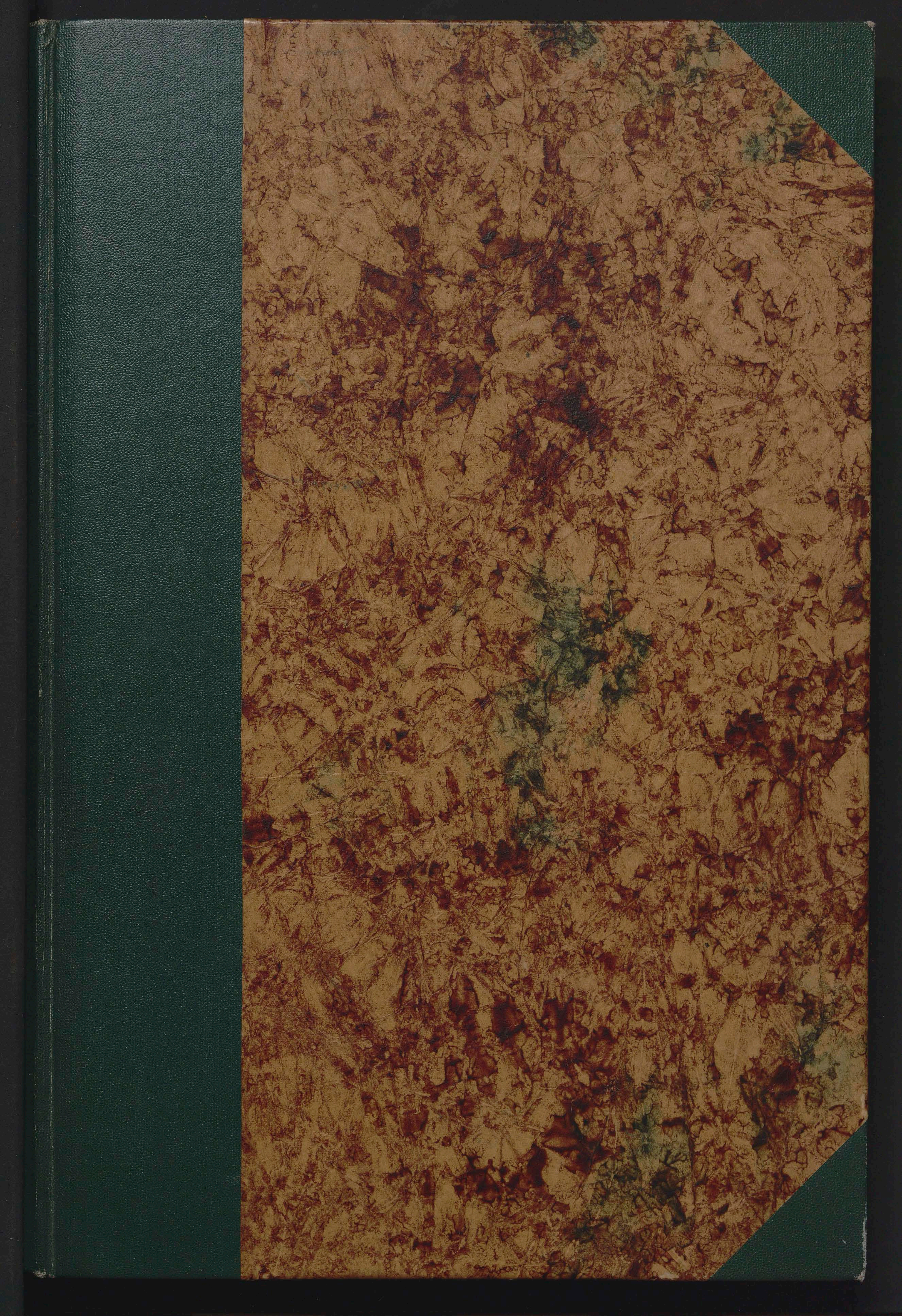
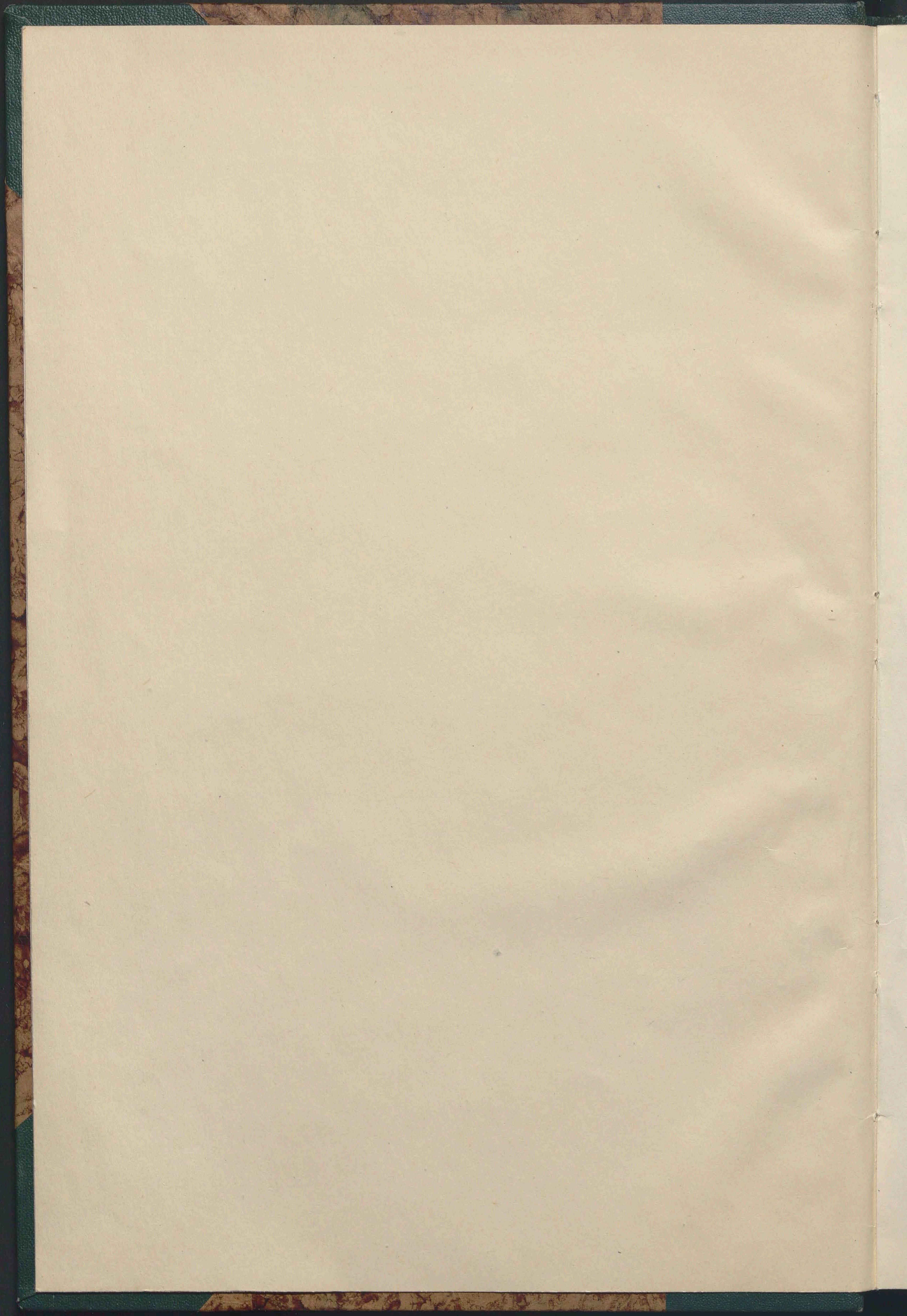

Opr. „Starodruk" 1965 r.

1273
Transumpt
1254

Jan Arcyb. Ryski, Fryderyk Bp Dorpacki, i Ernest, Mistrz Niemiecki, piszą do Gerarda Hrabiego Holzacyi, prosząc go aby według litu swego z 1254 Roku, dobra lennym prawem nadane Wdowie Zofii z Cokenhuzen, w Niemczech, oddał jej w posiadanie.

Archiwum Hr. Tyzenhauza w Postawach

23

Johannes(1) dei gratia Sacrosancte Rigensis Ecclesie Archiepiscopus. Fredericus(2) eadem gratia Tarbatensis episcopus. Frater Ernestus(3) magister domus Teutonie, excellenti domino G(4) comiti Holtsacie cum devotis orationibus in Christo salutem in unigenito filio salutarem. Excellentie vestre presentibus duximus significandum litteras nostras ~~vestras~~ ~~vidisse~~? nos vidisse? Sub hac forma: Johannes et Gerardus(5) dei gratia Comites Holsacie, Stormarie et Schowenborch omnibus presens scriptum intuentibus salutem. Noverint universi tam presentes quam posteri quod bona, que Dominus Bernardus de Heÿe in partibus Teutonie a nobis in feodo possidere dinoscitur, Domine Sophie in Cokenhusen(6) feodaliter dimisimus possidenda. In eius facti testimonium presentem litteram vidue domine iam dicte duximus transmittendam. Testes enim huius rei sunt Harwicus dapifer noster, Johannes sold. Reÿmlicus de Medehorst, Harwicus prefectus Holsacie, Conradus de Redheren, Radolfus

de Travemunde milites et alii quamplures. Actum et datum in Holdeborch, Anno gratie M.CC.L.IIII, In octava Sancte Marie Virginis." Quam obrem vestre supplicamus dominacioni quod Dei intuitu, et ac presentie nostrarum in conventu, domine Sophie de predictis bonis plenam iusticiam faciatis exhibere, ita videlicet ut bona que ei liberaliter contulistis quiete faciatis possidere (7)

(Oryginał na pargaminie, podługowatym z dwiema pieczęciami, zawieszonemi na paskach pargaminowych; pierwsza na wosku czerwonym, Arcybiskupa, druga na wosku żółtym Bpa Dorpackiego; trzecia Mistrza Niemieckiego oderwana).

(1) Jan Lünen Arcybisk. Ryski 1272 – 1286.

(2) Fryderyk Bp Dorpacki; ~~Zapewnie~~ zdaje się ten sam który zginął w bitwie z Litwinami pod Karkus, to ~~dnie~~ mógł być podówczas Mistrzem Prowincyonalnym Pruskim, Rycerz Otto de Rodenstein, który w tej bitwie zginął, i data bitwy musiałaby być przeniesioną do 1273 roku — Chyba ten Fryderyk był następcą owego —

NB. sprawdzić to z kroniki

(3) Ernest Ratzeburg. 1273 – 1279 — Poległ w bitwie pod Ascheraden z Litwinami — Był Mistrzem Prowincyonalnym Zakonu Niemieckiego w ~~Prusiech~~ Inflanciech —

(4) G. Herwart pewnie Gerardus, tu Hrabia Holzacyi w tranzumpcie cytowany.

(5) Czyli ów Johannes nie jest tenże sam Arcybiskup

Epō salt' ꝛ ugīs filio
lr̄ras nr̄as uidisse

Epō sal' ꝛ ugīs filio
lr̄ras nr̄as

filio regis

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Rydzki, a zarazem Hrabia Holzacyi, który niegdyś w Alden-
burgu wespół z Gerardem (synem Bratem swoim lub
synowcem) nadał list w konsumpcie cytowany, a
potem znaglił Gerarda do dotrzymania zapisu?.

NB sprawdzić w kronikach czy Jan
Lenen Arcybiskup nie był Hrabią Holzacyi? —

(6.) Ta sama Zofia, wdowa po Rycerzu Thiederyku z Koken-
husen, a córka podobno Wasyla — Paszkowicza Xięcia Połockiego
i pogańskiej siostry Królowej ~~i~~ Babby (według Genealogii Tyzenhauzów)
niegdyś właścicielka Zamku Kokenhusen; (Za zgodą której
dobra Kokenhusen R. 1269 oddane w lenność przez
Arcybiskupa Alberta Ryskiego Rycerzowi Janowi
~~Druga córka tegoż Xięcia Połockiego, S. Eufrozyna umarła w Rzymie 1229 roku~~
de Thisenhusen. (Ob: Oryginalny Dyplomat w
Archiw. Podstawowym, drukowany w Źródłach do Dziejów
Polskich T. I p. 125) Zofia zaślubiła sobie Rycerza Jana de
Thisenhusen. Druga córka X. Połockiego S. Eufrozyna umarła w Rzymie 1229 roku.

(7.) Data tego dyplomatu wypadła by na rok 1273 lub
1274; jeżeli Fryderyk Bp Dorpacki, jest ten sam co
zginął w bitwie z Litwinami pod Karkus —
Albowiem Jan Arcybiskup obrany R. 1272, a Mistrz
Ernest 1273 — Bitwa pod Karkus miała miejsce
między 1271 a 1274 Rokiem — Ale wtedy nie
zgodziłyby się z daty Mistrzowstwa Ottona de
Rodenstein, i Waltera Nordeck w Inflantach.

NB Pozostaje do sprawdzenia —

Stare Tłumaczenie Niemieckie (z Archiwum Bertawskiego)

Johannes von Gottes Gnaden der heiligen Kirchen zu Riga Ertzbischoff, Fridrich von derselben Gnaden Gottes Bischoff zu Dörpt, Bruder Ernst Meyster des Deutschen Hauses. Dem vortrefflichem Herrn G. Graffem in Holstein, ~~[illegible]~~ durch inniges Gebet in Christo dem eingebornen Sone, heill und saligköyt. — Euer Vortrefflichköyt haben wyr hiemide zuwissen zuthun nötigk geachtet, das wyr eure brieffe in nachfolgender form und gestalt gesehen haben: — Johannes und Gerardus von Gottes Gnaden, Graffen in Holstein, Stormarien und Schowemburg allen diese gegenwärttige Schrift ansichtigen, heyll; und seq darmiet meninglich sowoll gegenwärttigen als nachkommender zuwitten, das die Güöter welche ~~[illegible]~~ Bernard von Heye im Östern des Deutschen Landes, von Uns zu Lehen besessen erkannt wyrdt, wyr ~~[illegible]~~ Rahlmaner frauen Sophien zu [illegible] Lehenswyse zubesitzen vorgünnet und nachgelassen haben. Des zur Zeugniss und Befestigung, haben wyr gedachten Frauen Sophien diesen gegenwärttigen Brieffe geben und befestigen lassen, und sen des Zeugen, Hartwigk unser Trucksas, Johannes Sold:, Rampertes von Modehorst, Hertwich C. Conrodt von Redhern, Rudolff von Trawenemande Rittere, und andere vilmer. Geschehen und gegeben zu Holdeborch Im Jar der Gnaden M.cc°liij am tage Sancte Marie, der Jungfrauen: — Hirmitt so bietten wyr eure Herschaften sonder bleyss, das sie um Gottes und unser Biet willen, der Frauen Sophien gedachter Güöter halben volkommene Gerechtigkeit wollet geben und erzeigen, also das ir sie die Güöter, welche Ir sie aus gütigkeit und Reichligkeit gegönnet, und geben, woller geruestehen, und friedichen besitzen lassen

1555

4

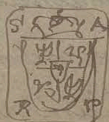
Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithwaniae Russiae Prussiae Mazoviaeqz etc. Dnus et heres.

Generoso Hieronimo Buzinskj Zupperio nostro Cracovien. fideli dilecto graciam nram Regiam Generose fidelis dilecte Non nescit f. tua quia ingenuus Joseph Magister et Concinnator instrumentorum musicorum insigne aliquod opus Vieliczie conficere debuerat Cum vero hucusqz haud parvo peracto tempore perfectum non sit, Conicimus negligencia eius aut aliis laboribus intentum fieri Quamobrem cu iacturam temporis maiorem peccuniae habeamum, commisissimus hoc negoiu honesto Martino Adrinopolitano Musico nostro ut apud dictum Josephu in Zuppa Vielicien cohabitet Quem f. tua habitacione commoda providebit eumqz una duos servitores pueru et Agasonem equos duos in eum usum. ex Zuppis nris alat volumus Mandamusqz f. tue, ut pro necessariis huic Artifici operiqz nostro conficiendo eidem Martino per florenos centum extradat, quibus Pictores Celatores et alios Artifices conduat illisqz necessaria administret et salaria pacta solvat. De qua pecunia quamprimu raciones fecerit alios centenos in eundem usum illi f. tua hinc nro Mandato insequendo iterum numerabit ac sic deinceps faciat ut ceptum instrumentum tanto commodius et cicius absolvatur. Ceterum emimus ab eodem Martino Instrumenta duo Simphonale et Regale in usum Musice nostre pro

flore

flor. Centum numeri et monete polonicali Cuius solucionem apud f. tuam ei demonstravimus Mandamus itaq ut eum f. tua de his et aliis suprascriptis contentet quam solutionem et expensas ipsas nos in rationibus f. tue susceptari fumus pro gracia et debito officii sui aliter no faciat. Dattu Volborii die XXI Junii Anno dni M° D° L° V° Regni vero nri Anno XXVI. –

Sigismundus Augustus
Rex. ss.

(Sygnet Króla
(na papierze z pod cerw. wosku.)

Oryginał na pap. Kup. w Saltzsteina z akt. 1. – d 24 Czerw. 1866.

1564

5

Księga S. A. 185. fol. 393.

Oblata certarum literarum Generoso Petro Stankar Tribuno Grabovecensi super indigenatum servientium.

Vladislaus &c. Significamus &c. Productas esse coram nobis nomine generosi Petri Stankar Tribuni Grabovecensis secretarii nostri literas pargameneas manu Divi Sigismundi Augusti Proavi nostri desideratissimi subscriptas et sigillo (cuius margo sive extremitas tametsi in parte aliquantum vetustate avulsa et abrupta est, reliquis tamen partibus integrum illaesumque manet) Regni pensili communitas, sanas, salvas, illaesas, omnique suspicionis nota carentes quibus idem divus Praedecessor noster Nobilem Franciscum Stankar Mantuanum praescripti Tribuni Grabovecensis Avum pro indigena Regni assumpserat et cooptaverat, libertatibusque, immunitatibus et praerogativis Nobilium universis benigne auxerat et donaverat atque stemmate inferius descripto insigniverat, supplicatum nobis eiusdem Tribuni Grabovecensis nomine ut eas litteras prout in originali Privilegio descriptae et exaratae continentur innovare et instaurare authoritateque nostra Regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis: Sigismundus Augustus Dei gr. Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, &c. Dominus et Haeres Significamus praesentibus literis nostris quorum interest universis et singulis praesentium notitiam habituris, quod quamvis sapientissimo instituto Praedecessorum nostrorum omnes Regni nostri Ordines singulis praerogativis ac cunctis libertatibus satis abunde locupletavimus, tamen eo libentius etiam id facimus dum ab eis qui tanto libertatis splendore a nobis exornati sunt debitum quoque observantiae symbolum et summae gratitudinis decus nobis exhiberi cognoscimus. Cum itaque non modo proceres et terrigenae Regni nostri, sed etiam extranei in securitate et tutela Regiminis nostri feliciter degentes in dies maioribus in nos benemerendi studiis summa cum laude virtutumque suarum splendore uniti contendant et exoptent, nobis certe exhibent gratissimum officium. Pari modo et ratione, optime de nobis meritum et a Senatu nostro 1569.

multis modis habentes commendatum Nobilem
et egregium virum Franciscum Stankarum
Mantuanum Michaelis Vexilliferi Ducatus Man-
tuae filium Illustris Prosapiae Ducum Mantuae
cognatum in Regno nostro Poloniae longo iam
tempore commorantem, hactenus honeste gestum
meritis vero et officiis suis erga nos clarum et
plurimis encomiis adornatum, libertatum Regni
nostri quibus fulcitur et stabilitur maxime avi-
dum, ac illis omnimode gaudere volentem, Nos be-
nigno respicientes animo inprimis cum integri-
tatem, probitatem, prudentiam ingenii, dexteritatem,
morum, nobilitatem vitae, syncceritatem dictorum, fac-
torum innatam constantiam et alias virtutes exi-
mias quibus praedictus Nobilis Franciscus Stan-
karus Mantuanus fideliter nobis detectus prae-
ditus ornatusque esse praedicatur, tum eius quoque
fidelia et prompta in nos contestata obsequia et
merita quae nobis hactenus fideliter praestitit
et futuris quoque temporibus praestiturus est, atque
virtutis, probitatis et fidelium meritorum suorum
aliquem fructum a nobis accepisse sentiat ex speciali
gratia nostra et consensu nostro et Senatus nostri
assensu accedente, volentes eum praedictas eius vir-
tutes singulari favore nostro prosequi et gratitudi-
nis nostrae votique ipsius reddere participem pro
Indigena Regni nostri assumimus, adiungimus,
caeterisque omnibus Nobilibus associamus, appro-
priamus, incorporamus et inviscceramus, prout
de facto assumpsimus, adiunximus, associavimus
appropriavimus, incorporavimus et inviscceravimus
omnibusque libertatibus Regni, Privilegiis et con-
cessionibus ac honorum quorumvis gradibus, di-
gnitatibus, iurium immunitatibus, et praerogati-
vis Nobilium universis iuxta consuetudinem Re-
gni Privilegiis et concessionibus ac honorum quo-
rumvis gradibus, dignitatibus iurium immunitatibus
et praerogati nostri omnibus proceribus, Nobilibus
consuetis et observari solitis donamus, dotamus prae-
sentibusque donavimus, dotavimus. Utque is idem
Nobilis Franciscus Stankarus Mantuanus cum sua
legitima prole ex Magdalena Illustris Lossiorum
familiae tam masculini quam faeminei sexus
legitime progenita et in post progenitura, utrius-
que sexus familia sua ~~in~~ omnibus et singulis
supramemoratis Procerum et nobilium nostrorum
libertatibus, privilegiis, dignitatibus, honoribus, prae-
rogativis pariter ac caeteri Nobiles Regni nostri
eisdem potiuntur et fruuntur cum Successoribus
suis gaudeat participet et pacifice fruatur, tem-
poribus perpetuis permisimus et hisce praesentibus

litteris nostris permittimus. Caeterum prout praedictus Nobilis Franciscus Stankarus Mantuanus Maiorum et praedecessorum suorum clenodiis et stemmatibus ab antiquo gaudebat et nunc propemodum is idem quoque (quae ipsi ex innata benignitatis nostrae clementia concessimus et utifrui permisimus) cum sua omni posteritate gaudebit et fruetur perpetuo concedimus et libenter permittimus, eumque ut praedictum est communi libertatum omnium Nobilium nostrorum cum stemmatibus et insigniis suis quibus nunc utitur et in futurum quoque cum eadem posteritate sua utetur et fruetur, adiungimus, appropriamus et incorporamus, ac pro vero Nobili et legitimo Indigena Regni nostri suscipimus, iudicamus et in patriae nostrae gremium aggregamus adoptamusque. Visum itaque est nobis eadem familiae ipsius Clenodia insignia et imagines cum armis et stemmatibus suis rite et suo solito ordine, nativisque coloribus depingendas, delineandas, describendas ac praesentibus inserendas ipsi concedi. Quarum prior Aquila nigra expansis alis rostro et pedibus flavis erecta stat, cuius pectori medio in rubro campo ensis albus vibratus seu gladius districtus insitus aparet, postmodum in apice gladii luna media corniculata, cornu utroque sursum erecto emicat, insuper Aquila praedicta vertici capitis sui coronam auream superimpositam habet. tandem ex ea Corona vexillum rubrum proelii adinstar dispositum rutilans et coruscans eminet. Quae eiusmodi insignia et stemmata a nobis visa tenore praesentium benigne confirmamus, ratificamus, approbamus iamque de facto confirmavimus, approbavimus, ratificavimus et robur perpetuum praeinsertis omnibus imposuimus. Permittentes praedictum Franciscum Stankarum Mantuanum fideliter nobis dilectum cum sua successura posteritate praefatis clenodiis et insigniis suis nec non supra recensitis omnibus beneficiis, libertatibus, Privilegiis, concessionibus, dignitatibus, honoribus, atque iurium et immunitatum praerogativis universis a Divis maioribus nostris vel etiam a nobis ipsis nostris incolis benigniter concessis et in regno nostro Poloniae de iure et consuetudine gentis huius inclytae nunc et ab antiquo receptis et obtentis, et in futurum recipiendis et obtinendis cum caeteris Proceribus et nobilibus libere nunc et in futurum perpetuo pacifice utifrui et potiri. Quod universis et singulis

Regni nostri Senatoribus, Provinciarumque nostrarum dignitariis, officialibus et Praefectis cunctisque hominibus ex nobili sanguine procreatis notum facimus, edicimusque ut exemplo nostro hunc locupletis testimonii honore merito a nobis decoratum favore quoque suo ac consortio nobilitatis dignum recipiant et pro vero indigena et Nobili ac si inclytae huius gentis sanguine progenitus sit reputent et iudicatum habeant. In quorum omnium fidem et evidentius testimonium praemissorum omnium hasce praesentes litteras nostras manu nostra subscripsimus et sigillo maiori Regni nostri obsignari mandavimus. Datum Lublini in Comitiis generalibus Regni die V. Augusti A. Dni MDLXIX. (1569) Regni vero nostri XXXX Praesentibus Rmis Rdis Mgcis et Gnosis Jacobo Uchanski Archiepiscopo Gneznensi Legato Nato et Regni nri Primate, Adamo Konarski de Kobylino Posnaniensi, Petro Myszkowski Plocensi, Alberto Starozrebski Chelmensi Episcopis, Sebastiano Mielecki Castel. Cracov. Capit. Bresten. Stanislao Myszkowski de Mirow Cracov. et Kalu. Capit. Petro Zborowski Sandomir Capneo, Stobnicensi, Joanne Sierakowski Lanciciae et Pridecensi Capneo, Joanne de Barcin Krotowski Junivladislaviensi, Joanne Firlej de Dambrowica Lublin. Regni nostri Supremo Marschalco Capneo Rohatynensi, Andrea Dembowski Belzensi Capneo Rubieszovie. Arnolpho Uchanski Plocensi Capneo Vissogrodiensi, Fabiano Cema Mariaeburg. Capneo Tucholiensi, Achacio Cema Pomeraniae Capneo Stumensi et Maevensi Palatinis, Stanislao Sobek de Sulejow Sandomiriensi, Regni nostri Thesaurario Capitaneo Tyszoviecensi et Malogostensi Adamo Drzewiecki Junivladislaviensi Capitaneo Gostinensi, Stanislao Her-

Indygienat Kanclerowi

2. 7

borth de Fulsztyn Leopoliensi Capneo Gamboren-
si et Drohobicensi, Stanislao Stupecki Lubli-
nensi, Andrea Comite de Tęczyn Belzensi,
Anzelmo Gostomski Plocensi Capneo Ravensi,
Sigismundo Wolski Cersensi Capneo Varsa-
viensi, Hieronimo Ossolinski Sandecensi, Joan-
ne Tarlo de Szczekarzewice Radomiensi Capneo
Vilznensi et Lomzensi, Nicolao Ligęza de
Bobrek Zawichostensi Capneo Biecensi et
Zydaczoviensi, Alberto Przyjemski Landensi
Joanne Sieniaśki de Sienno Zarnoviensi,
Joanne Christoforski Velunensi Joanne
Sienienski de Gologory Haliciensi, Joanne
Herborth de Fulsztyn Sanocensi, Stanislao
Kryski de Drobnino Raciazensi Capneo Do-
brinensi Castellanis, Valentino Dembinski
de Dembiany Supremo Regni Poloniae Can-
cellario, Stanislao Barzy de Blozew Mar-
schalco Curiae nostrae Referendario, aliisque
quam plurimis Officialibus, Aulicis et Secre-
tariis nostris. Datum per manus Mgci Dni
Valentini Dębinski de Dębiany Cancellarii
Regni nostri syncere nobis dilecti. Relatio
eiusdem Mgci Dni Valentini Dębiński de
Dębiany Regni Poloniae Supremi Cancellarii.
Sigismundus Augustus Rex. Nos itaque
Vladislaus IV. Rex supplicationi praefatae
benigne annuentes praeinsertas litteras
intuitu abruptae suprascriptae extremitatis
Sigilli authoritate nostra Regia innovan-
das et instaurandas esse duximus uti
quidem innovamus et instauramus atque
easdem in omnibus punctis, clausulis, arti-
culis, contentis quibusvis approbamus, con-
firmamus et ratificamus hisce litteris
nostris, decernentes easdem perpetuae

et inviolabilis firmitatis robur obtinere debere
In cuius rei fidem &c. Datum Varsaviae
in Conventu Regni gnali die XIII. Mensis
Septembris Anno Dni 1641. Regnorum no-
strorum Poloniae VIII. Sueciae vero IX anno.
Vladislaus Rex, Albertus Radziolowski
Secret. Regiae Maiestatis.

pro 1593

Termini Terrestres Palatinatuum et dictorum in statutis & Constitutionibus Regni descripti

Cracovien. Palatinatus

Roki Ziemskie Crakowskie iako maią bydz sadzone vide constitutione Petricoviensi Sig. Aug. A 1565 fol. 5.
Crakowskie Ziemskie roki w poniedziałek po S. Michale gdy wiecza sądzone nie będą, maią bydz sadzone Sig. 3. A 1589 fol. 18.
Crac. Roki pierwsze w poniedziałek post Circumcision. Domini, wtore post Invocavit. Trzecie post Trinitatis Czwarte post Michaelis Archanioła wszystkich [illegible] constitutiom 1565. A 3 zelowa do ... na wtorek ... w Crac. A po odsądzeniu wszytkich powiatow w Crac. pisarz do pisowaci ma. Sig. 3 A 1590
... y ...skie ktore przypadały na Wielką noc przełożone na poniedziałek przewodny Sig. Aug. Lubline 1569 fol. 110.
W Crakowskiem Woiewodztwie sądy tam ... officij ... maią bydz sądzone do ... Steph. Varsaviæ 1578.

Posnanienses.

Koscien, Wschowien, Kczinen, Naklen.

Poznańskie pierwsze roki w poniedziałek post Dominicam Misericordiæ. Z Koscianskie po nich we dwie niedzieli. Wtore Poznanskie post Nativitatis Mariæ. Z Koscianskie po nich we dwie niedzieli Sig August. Petrico. 1565.
Ile roki gdzieby ktorego czasu nie doszły, Sąd ziemski powinien insze czasy obwołać w trzy niedziele przed sądzeniem rokow, y to obwołanie wota, Grodzkie Zapisać y odprawić tile razow, ile wedle Constituticij czasow iest naznaczono Sig. Aug. Lubli. 1569 fol. 109.
Poznanskie ze dla Seymiku obierania Deputata na Trybunał niedochodzily, maią bywać w poniedziałek po S. Bartłomieiu A Koscienskie po nich we dwie niedzieli.

Wschowskie ~~dla Sejmiku obierania Deputata na Tribunał niedoroczny~~ maią bywać ~~w poniedziałek po S. Bartłomieiu. Kościańskie po niey we dwie Niedzieli~~; dwa kroć do Roku po kościańskich w tydzień Sig. 3 Crac. 1588 fol. 60

Poznańskie w ostatni poniedziałek przed Sejmikiem obierania Deputata, na Tribunał sadzone być maią, iux Constitutionem 1588 Sig. 3. 1589

Łęczyckie: tydzień maią być sadzone. Kaliskie po niey w trzeciem tegodniu w poniedziałek Sig 3 Crac. 1588.

SANDOMIRIENSES

Starego zwyczaiu bywaią sadzone w Sandomierzu pierwsze w tydzień po Crac. w Drugiem tego dniu w Radomiu, po Trzeciem Korczynie, i w Chęcinach, w Czwartem w Wiślicy, w Piątem w Pilznie.

Wiślickie tydzień maią być sadzone. Pilznenskie w drugiem tegodniu. Sandomierskie z biti wiecza miejsca maią być sadzone w poniedziałek po S. Franciszku. Sig 3 C 1588.

Stezicen. Ziemskich y Grodzkich sądow pozwolenie Sig Aug. 1563.

Stężyckie które bywały post rogationem maią bywać post Dominicam conductus Paschae Sig. 3 C 1589 fol. 20.

CALISSIEN. KONINEN.

Pierwsze w poniedziałek po S. Troycy; w Koninie po nich we dwie Niedzieli, a drugie zaś według starego zwyczaiu wtore Kaliskie po S. Michale Sig. Aug. Petric. A. 1565 fol 46 Decisum terminis. Anno 1569 fol. 109.

Kaliskie po nawiedzeniu P. Mariey w poniedziałek sadzone być maią. Konińskie we dwie Niedzieli a w inszych powiatach według zwyczaiu dawnego Sig 3 A 1593 fol 17.

BRZESTEN. ET INOWLADISLAVIEN.

Brzeskie we trzy Niedziele po Swiątkach. Włocławskie w tydzień po nich. Drugie we dwie Niedzieli po S. Bartłomieiu a Włocławskie po nich w tydzień. Trzecie Brzeskie po S. Marcinie a Włocławskie po nich we dwie Niedzieli. Sig. Aug. Petric. A. 1565 fol 46 Steph. 1581 fol 4.

Brzeskie we wtorek po S. Agnieszce maią być sadzone. Sig. 3 1593 fol.

Brzeskie pierwsze we wtorek po S. Janie Włocławskie po nich w tydzień wtóre po nativitatis Mariae Sig 3 Crac. 1598.

SIRADIEN. RADOMIEN.

Sieradzkie pirwsze w poniedziałek po trzech krolach. Potim w Sadkow. y w inszich powiecziech wedle consueto wedle Oystinatij Piotrkowskij. Wtore w poniedziałek po przewodnij Niedzieli. Trzecie w poniedziałek po narodzeniu Panny Mariej Sig. Aug. 1565 fol. 46. Sadkowskie maią bidz dwie Niedzieli dzierzane Sig. Aug. Warsaviae 1587.

VIELVNEN. OSTRZESSOVIEN.

Wielunskie pirwszwie w poniedziałek po gromnicach. Ostrzeszowskie po nich w dwie Niedzieli. Wtore Welunskie post Dominicam Rogationum. Trzecie po S. Franciszku Sig. Aug. Petric. 1565. fol. 46. Wielunskie przetozone we dwie Niedzieli po Sieradzkich a Ostrzeszowskie w tydzien po Wielunskich Sig. Aug. 1567. fol. 75.

LANCICIEN. BRZEZINEN. ORLOUIEN.

Pirwsze Lanc. w poniedziałek post agnetis, po nich Brzezinskie w dwie Niedzieli. Orlowskie wedle consueto. Wtore Lanc. w poniedziałek post Ascension. Trzecie post Michaelis Sig. Aug. 1565. Lanczickie wedle Constitucyey An. 1565 maią bidz sadzone Steph. 1581.

BELZEN. GRABOUIECEN. HRODLEN. BUSLEN.

Vide Constitution Sig. Augusti A. 1565.
Belskie pirwsze w poniedziałek po trzech krolach, po nich w Grabowcu we dwie Niedzieli, tymże tego dnia w Czwartek po Grabowyeckich zaczeczu w Hrodle a w Busku po poczeciu Belskich w tydzien Roki maią bidz sądzone. Wtore Belskie po S. Woyczechu. Trzecie po S. Janie. Czwarte po S. Jadwidze Sig. 3 Crac. 1588.

CHELMEN. KRASNOSTOWIEN.

Cztery kroc do roku bywaią pirwsze Chelmskie w poniedziałek przed S. Jagnieszka, Krasnostawskie po nich we dwie Niedzieli. Wtore po 29 Philippi Jacobi. Trzecie post Octavas Corporis Christi. Czwarte post Festum Nativitatis Mariae Virginis Sig. Aug. Lublin 1569.

LVBLINEN. VRZENDOUIEN.

Lubelskie pultory Niedziele biwaią sądzone a w Urzendowie we Czwartek w Piatek w Sobotę Steph. 1578. Urzendowskie ktore biwały w Wielki Czwartek przelozone na Czwartek po Wielkiej Nocy Steph. Warsaviae 1581.
Lubelski ktore biwały po S. Janie Krzcicielu dla Tribunatu przełozone na poniedziałek po jednym tisiącu dziewiecie. W urzędowie w pultory Niedziele po Lubelskich Sig. 3 Crac. 1588.
O bezpieczenstwie Sądow Lubelskich Sig. 3. 1590.

PLOCEN. RACZIAZNEN. PLONSCEN.

Vide Constitutionem Sig. Aug. 1565 et 1569 de eisdem.
Pirwsze Plockie w Poniedziałek, po krzizowy Niedzieli, wtore po S. Michale. Trzecie przed S. Jagnieską wsitkich powieciech wedle starego zwyczaiu. W Racziazu po Swiątkach w pirwszą Srode. w Płonsku w Poniedziałek po S. Troiczy Steph. 1581.

ZAWKRZEN. SRZENEN. in constitutionib. 1565.

Pirwsze w Srzensku w poniedziałek po Bozem ciału. Wtore po S. Lukaszu. Trzecie po wstępny Niedzieli wsitkich powieciech wedle zwyczaiu starego Steph. 1581.

DOBRZINEN. LIPNEN. RIPNEN.

Pirwsze we wtorek po S. Marcinu, po nich w Lipnie w poniedziałek a przesz tidzien w Ripnie. Wtore przed S. Janem. Trzecie po S. Barthlomeiu Sig. Aug. Petri. Ann. 1567.
Pirwsze w Dobrzinin po Niedzieli wstępny we wtorek a w Lipnie, w Ripnie wedle zwiczaiu zachowalego wtore iako bywaly. Trzecie po S. Mateuszu Sig. 3. A. 1593 fol. 20.

DROHICIEN. MIELNICEN. BIELSCEN.

Pirwsze w poniedziałek po S. Michale wtore po Nowim lecie nazaiutrz. Trzecie w przewodny poniedziałek. Drohiczinskiej w Mielniku pirwszy w poniedziałek przed S. Michalem wtore nazaiutrz po S. Jagniesce. Trzecie po S. Grzegorzu przełozone na poniedziałek po S. Stanisławie w Maiu Steph. 1581.

TIKOCZINEN. BRANSCEN. SVRAZEN.

Vide Constitutionem Stepha. A. 1581 Abrogatam. 1588.
Roki ktore iux Constitutio: 69 nazaiutrz po nowym lecie^ ktore sie tim porzatkiem obsprawnia naprzod w Bransku potim w Surazu a potim w Tikoczinie wedle Constitut 1569. Sig 3 Crac 1588.

^ przypadały; przełozone na poniedziałek po nowym lecie

KIIOVIEN. ZITOMIRIEN. RUCEN.

Pirwsze w kiiowie w poniedziałek po S. Jerzem. Wtore w Zetomierzu w poniedziałek# przed S. Bartłomieiem. Sig. Aug. lub 1569.

po nowym lecie. Trzecie w Ruczu w poniedziałek

RAVEN. wedle starego zwiczaiu maią bydz sądzone. Sig. Aug. Petri. 1565. Woiewoctwo Rawskie od Pamietnego wolne a stary zwyczai płaczenia pamietnego ma zostacz Sig. Aug. 1557.

SOCHACZOVIEN. pirwsze we Wtorek post Dominicam Innocavit. Wtore post Trinitatis. Trzecie post Assumptionem Mariæ. Sig. Aug. 1565. Ktore biwaly post Assumptionem, przełozone pro feria tertia post Hedwigis Sig. 3 1589.

PRAMISLIEN. PRZEWORSCEN.

Ktore przipadały we wtorek po S. Jakubie do Wtorku po S. Bartłomieiu prorogowane, a w Przeworsku, we trzy Niedziele more solito Steph. 1581. Przeworskie we trzi Niedzielie od acta Przemiskich maią biwacz Sig Aug 1567.[fol. 74] Przemiskie ktore biwaly około Swietego Stanisława w Maiu przełozone na Wtorek post omnium Sanctorum Sig. 3 Crac 1588.

SANOCEN.

SANOCEN. Ktore przipadaią okolo Swiatek przełozone na Wtorek okolo S. Wawrzincza Sig 3. 1588. A ktore przipadaią miedzy Swiatkami a wielką nocą, przełozone po S. Michale. A insze suis temporibus maią bydz odprawione Sig. 3. 1589 fol. 19.

HALICIEN. Kolomeiskie roky do Halicza przeniesione, ktore zaraz z haliczkiemi maią bydz sadzone Sig. Aug. Petric. 1567. Haliczkie pierwsze w poniedziałek, post purificationis. Drugie post Conductum Paschae. Trzecie post Nativitatis Mariae. Czwarte post Martini. A Trebowelskie we dwie Niedzieli po Haliczkich Sig 3 1593. fol 20.

MOZOVIEN. O Mazowieckich Rokach y wiecach Vide Consti: 1565 fol. 47, O wieczach 1569 fol. 111 et Sig 3. A 1593 fol 18.

VARSOVIEN. BLONEN. TARCZINEN.

Pierwsze w Błoniu w poniedziałek post purificationis Mariae w Warszawie y w Tarczinie obiczaiem zwikłem isz maią Wtore w Błoniu po S. Troycy. Trzecie po S. Barthlomieiu Steph. 1578.

Pierwsze w Błoniu post Trinitatis Wtore post Francisci. Trzecie post Dominica Invocavit Sig August. 3 A. 1589 fol. 22. A iesliby ktore Legale impedimentum zniosło insze we cztery Niedziele maią bidz przywołane. Ibidem

CZERNEN. GRODECEN. VARECEN. GARVOLIEN.

W Czersku dwa dni w Poniedziałek y we Wtorek; w Groyczu, we Srode, we Czwartek; w Warcze w poniedziałek we Wtorek; w Garwolinie, we Czwartek w Piatek; Pierwsze Czerskie w poniedziałek post trium Regum, Wtore post Dominicam Conductus Paschae. Trzecie po S. Troycy Sig Aug. 1569. ktore przipadaią w poniedziałek po trzech krolach, gdibi Tribunał Mazowiecky zaszedł maią bywać w poniedziałek po S. Francisku Sig 3. 15~~90~~88 ~~fol 30~~

Czerskie pierwsze post Dominicam misericordia. Wtore post Joannis. Trzecie post Francisci Sig 3. 1590. fol 30.

GOSTINEN: GABINEN. Gostinskie pierwsze w poniedziałek post Oculi w Gabinie po nich w tidzien Wtore post octavas Corporis Christi Trzecie post Bartholomei Sig. Aug. 1565.

LIVEN. Pierwsze we Czwartek po S. Troycy Wtore post Hedwigis Trzecie post Agnes. Steph. 1578.

SEROCEN. Iż w Parafiie się tam maią sadzicz, ktore sie przedtim zajezdzewaly i Roky grodskie aby tam bywały Sig. Aug. 1565.

ZACROCZIMEN. Pierwsze w Piatek post Reminiscere Wtore post Trinitatis Trzecie post Matthei Steph. 1578.

Cziechanow. SACHOCZINEN. PRZASNISEN.

Pierwsze w Sachoczinie w poniedziałek post Philipi Jacobi w Cziechanowie we Czwartek blisky. A Przasniskie od actu cziechanowskich we cztery Niedziele Wtore po Bartołomei Trzecie post 3 Regum Steph. 1578 Sachoczkie przemienione na poniedziałek po S. Matthaeusie Stepha: Warsso: 1581 fol 5.

ROZANEN. MAKOVIEN. Pirwsze wponiedziatek post inuocauit. Makowskie po nich we cztery Niedziele. Wtore post Trinitatis. Trzecie post Michaelis Steph. 1581. Rozanskie ktore prijadaly post Trinitatis, przetozone na poniedziatek po Bozim ciele á Makowskie we trzy Niedziele na Wtorek. Sig 3. 1588.

VISEGRODEN. Pirwsze we Wtorek post Agnetis wtore post Dominicam conductus Paschae. Trzecie pg Michaelis Steph. 1581 ktore biwaly post Agnetis przetozone post octauas Corpr Chri. Sig 3 1589.

VIZNEN, VASSOSSEN, RADZIELOVIEN, Pirwsze we Wtorek post Dominicam Conductus Paschae po nich w Wassoszu we dwie Niedzieli. Wtore wiskie post Egidij á W Wassosze y w Radzielowie oboiciem zwyklem. Sig 3 1588

po nich zaś w Radzielowie we dwie niedzieli

Pirwsze po S. Stanislawie w Maiu. Drugie po S. Mateuszu. Trzecie po 3 krolach. A gdziebi Tribunat Mazowiecki zaszedt pod tim czasem, Trzecie zoli niemaią bidz sadzone Sig 3 1589 fol 20

LOMZEN, KOLEN, Pirwsze wponiedziatek pg Reminiscere; w kolnie pg letare; Wtore Lomzenskie pg Trinitatis, w kolnie pg Joannis Baptistae. Trzecie w Lomzie pg matej, w kolnie feria quinta post Lucae Euangelistae Sig. 3 1589 fol 21.

ZEMBROVIEN, OSTROLECEN. Pirwsze we czwartek po 3 krolach Ostrolecskie po nich we Wtorek pg Reminiscere. Wtore Zembr. Quinta pg Pentecosten Ostroleckie we wtorek post Petri Pauli. Trzecie Zembr quinta an Hedwigis Ostroleckie tertia an Nicolaj Sig 3. 1589 fol. 21.c.

NUREN, KAMENECEN, OSTOVIEN Pirwsze Nurskie tertia pg Circumsion kamienieckie po nich, secunda post purificationis Ostrowskie secunda post Letare Wtore Nurskie pg Conductus Paschae. kamienieckie pg Trinitatis, Ostrowskie pg Joannis Baptae. Trzecie Nurskie pg Bartholomej, kamienieckie pg Simonis Ostrowskie pg Elizabeth, Sig. 3. 1589 Nurskie ktore biwaly pg. Bartolomej przetozone pg Matej Sig. 3. 1590.

LEOPOLIEN, ZIDACZOVIEN, Pirwsze Lwowskie we czwartek po trzech krolach, Zidaczowskie po nich wpoltwarty Niedziele, Wtore Lwowskie pg Letare, Zidaczowskie pg Dominicam conductus Paschae. Trzecie Lwowskie pg. Joannis w Zidaczowie wpoltwarty Niedziele Czwarte Lwowskie pg. Michaelis w Zidaczowie wponiedziatek pg. Hedwigis, Sig 3 1590 fol. 29.

LUCEN, WLODIMIRIEN, KRZEMENECEN. Wedla porzatku statutu opisanego sadzone bydz maiąs po Luckich, Wlodimirskie we trzy Niedziele. Po nich, krzemienieckie we trzy Niedziele. Sig 3. fol. 32.

Księgi Autografów Radziwiłłowskich. Bibl. Publ. Petersb. № 233.

194 11

Illustrissime Princeps et Dne Dne Clementissime.

Iudicium astrologicum anni instantis sub Tuo amplissimo clarissimoque nomine a me in lucem editum ad Magn. Dnum Lucam Gurnicki Capitaneum Tikocinensem litterarum praesertim Matheseos promotorem ac Illustrissimae Celsitudinis Tuae amantissimum quanto citius transmittendum curavi, cuius tandem opera manibus Illustrissimae Celsitudinis Tuae traderetur. Quod utrum factum sit hucusque mihi certo non constat. Sic tamen persuasum habeo, Magn. Dnum Capitaneum prout solet in aliis rebus expediendis sic et in huius transmissione diligentiam praestitisse. Quapropter Illustrissime Princeps haec mea exigua scripta Tuo nomini Illustrissimo dicata, eo quo soles hilari vultu ac laetis oculis suscipe, eamque qualemcunque operam grato animo rogo amplectere velis. Exiguas quidem eas res esse existimo, quae tamen Artaxerxis illius exemplo: qui ingenui animi esse, dicere solebat, ut magna donare ita parva accipere, commendari possunt. Filium Alexandrum hisce temporibus natum esse Illustrissimae Celsitudini ~~Vestrae~~ Tuae, ex intimis Ill. Cardinali didici, cuius genesim una cum prognostico Illmae Celsitudini Tuae conscriptum, quantum per otium licuit, transmitto. Eum laborem meum quamvis irrequisitum ut grato animo Ill. C. T. suscipere velit etiam atque etiam oro et me meaque studia, ut in aliis solet, amet. Cuius gratiae et munificentiae me meaque omnia submitto. Cracoviae 27. Decembr. 1594.

Illusmae Cels. tuae servitor

Joannes Lathosinius
Med. Doct. Prof. Crac.

Illustrissimo Principi et Dno. D. Nicolao Christoforo Radzivil Duci in Olyka et Nieswiz, Comiti in Mir, Palatino Trocensi Dno suo clementissimo.

Nowodworski.

120

Z oryginału znajdującego się w archiwum Nieświeskiem.

12

Jaśnie Oswiecony Mosciy Xiążę
Panie a mnie wielce Moscywy

Unizenie W X M dziękuię za nieodmienne Łaskę przeciw mnie słudze swemu zawsze pokazaną, abowiem raczyłeś się pytać o mnie w Wilnie bendący u Starosty Starowieskiego Swagra mego y mile raczyłeś ubogiego Kawalera wspominać za co ia odsłużyć nie mogę Pan Bog nagrodą bendzie który aby W. X. M. nam wielom sług długo fortunnie chować raczył. Ja się z ręką swą poczynam miec dobrze z łaskiey Bozey ktora się teraz iescze lepiey ma abowiem K. J. iusz z łaskiey swey na mnie weyrzał y dał mi trzi wsi pod Malborkiem Po Panu Raphale Konopackim Judicasse, ktore maią czynić flo: 2000 a musiałem puscić flo: 400 Iurgieltu dawnego na Tucholey Krolowey Jmości a quarty z onych płacą flo: 400 na rok to iednak lepiey nisz pierwey bo dwanascie set sto bendę miał a to wszystko iescze bendzie na posługę W. X. M. y zacnego domu y miłey Oyczyznie tak długo asz głowa mieysce naydzie na co Panie Boze day szczescie. Jestem tu w Starey wsi abowiem iadę z wesela od Pana Zygmunta Kiszuckiego gdziesmy prawie dobrze spokoynie zacnymi wielkiemi ludzmi ten Act odprawili bez zwadey abowiem Gospodarz porządny barzo ochotny y dostatek wielki ludzie zacni a nay więcey Panią Młodą Metresę grzeczną

Kopia ścisła oryginału.

midiszmy y takeszmy pieknie a grzecnie wdziecnie mile pięc dni odprauowali. Iam był postem od Xiązecia Iegomosci Pana Podkanclerzego Litew. a od Krolewniey tesz przywiozłem rostruchan ktory Pan Wyszogrocki oddawał y tak mi byli radzi y miałem się dobrze y pokumałem się z Ichmosciami Pany Gorayskiemi wielkimi zacnemi ludzmi y barzo skromnymi y zacnem sławneym Panem Czuritem asz miło było na co Panie Boze day szczescie aby tak długo y dobrze było w Starey wsi 19 Februarij 1620

W X M: Uniszoni sługa

Nowodworski

Kawalier d: Malte

prawą ręką.

wlasnorecznie do końca.

Księznie J M. mei Msciwi panei i Maitressie milei grzecztnei Uniszone słusbi Kawalierskie odawam.

adres

Jasnie Oswieconemu Xiazęciu Radziwiło-
. . . . A mnie wielce Mościwemu Panu
. . . . . dzieiowi Panu Panu,
. . . . . Polnemu W. X. L.

1626 t

T. 9

Miłości Kazimierskie Króla Pana Polskie[illegible]

Moy Miłościwy.

Patrząc na Taraszkowskie czasy, w których sam [illegible] polskich, które mi Bogu abi [illegible] iako najpierwsze [illegible], Nastąpienia [illegible] bardzo [illegible] które [illegible] [illegible], takowe praktiki nie znajdują się, co to nad [illegible] polakom, ale już tak [illegible] sposobem nader [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] francuskich obyczajów, albo włoskich [illegible] albo [illegible] by [illegible] pomknie, nasze [illegible] [illegible] co to [illegible] Młoda, [illegible] Małżeński [illegible] [illegible] [illegible] Bogat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moich nabiti [illegible] złota [illegible], za staraniem moim najpierwszą [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] nasze, [illegible] [illegible] Matce naszej [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nie mało iest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nasze, a [illegible] [illegible] mojej. Jego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible] [illegible] Krakowskie [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible] [illegible] [illegible] W. K. M. [illegible] [illegible] a [illegible] się [illegible] abi miał [illegible] [illegible] [illegible] nasze [illegible] [illegible] [illegible] które na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animus y [illegible] swoich iest [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ma [illegible] [illegible] [illegible] Człek. [illegible] w Polsce, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] W. K. M. [illegible] [illegible] co [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], aby [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], chcąc aby [illegible] [illegible] sprawować, radlami y [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] starości [illegible], tak [illegible] iako [illegible] [illegible] uboga szlachta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturę swoiej do [illegible]. [illegible] natura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturę swoiej [illegible]

plus petit et ordinat. których drenbat sam nienawidzi, właśnie iako
podczaszemu pierwszemu, Dawna Zygmuntowskie stwarz nil habet, przeczy wziąć
habebit. On nic niema, bo to wszystko W. K. M. do czasu mu tylko powierzono.
iako y mnie osobnie, y każdemu człowiekowi, Gdyż non habemus hic manentem
civitatem futuram inquirimus. Co trwożyć mię może, senator wierny, racz
W. K. M. dla Boga przestrzegam, iż mnie nie 4 niewiele żywota zostało. i ta
trwoga zewsząd, napotem do [illegible] wina trochę, odpowiem
tem, gdyż umie bo spać bez bespieczności, pomodliwszy się wprzód, p[illegible]
boska, iutro zmartwychwstanę, i rano panu Bogu powinną modlitwę ws
mę, a iż na wielkie prowadzę, o których mało, starawać się o dusze
a iescze każdemu przywodzę stare mowy Starego Zygmunta, Horossy,
który głową dla opatrzył, ia choć ich mam 13 synów, a corek 4
o których nie mam starania, bo iż wszytek wielkie pańskie na chwałę Bożą
i Rzeczpospolit,
powinnie moie, Dosyć mnie iedno cnotę, Na usługi W. K. M. A ważąc
wzgląd na tak złe czasy, abi ~~[illegible]~~ wznowić na potom czas będzie
po śmierci moiey, [illegible] iemu go [illegible] [illegible]
to, [illegible] za [illegible] W. K. M. [illegible] spasa, [illegible]
[illegible] na [illegible] wolności, a [illegible] za [illegible] [illegible]
Varsovie
Zabraniu wino Bogu
obeszło to białogłowi, [illegible] panie, [illegible] do [illegible] moiei, Na
y [illegible] [illegible] wszystkie [illegible] doskonale, w swoim
[illegible] sprawie wolności [illegible], [illegible] odpowiadając mi
[illegible] [illegible], Odpowiedziałem im, [illegible] to [illegible], co si na
[illegible], do naśladowania tych y postępków [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Bo iako matka [illegible] [illegible] pokarm daiąc córce, dla
natury, [illegible] [illegible], tak [illegible] [illegible] y [illegible] [illegible]
[illegible], abi z [illegible] [illegible] nie [illegible] obyczajów albo natury
[illegible] do złego, gdyż [illegible] czasów. Muszą bo [illegible] [illegible]
Pogańskie albo [illegible] albo bisurmańskie albo Multańskie. albo [illegible]
[illegible] do [illegible] onych ich Matki [illegible], [illegible] tak mi [illegible]
do [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] postronny, Nie tak mi sam [illegible]
[illegible] [illegible] tatarskie, Nie tak mi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Tureckie, iako domowe, bo [illegible] [illegible] [illegible] W. K. M.
[illegible] [illegible] [illegible], Tribunał [illegible] który za sacro
sancta iudicia od sławnego y świątobliwego Antecessora twego Stefana

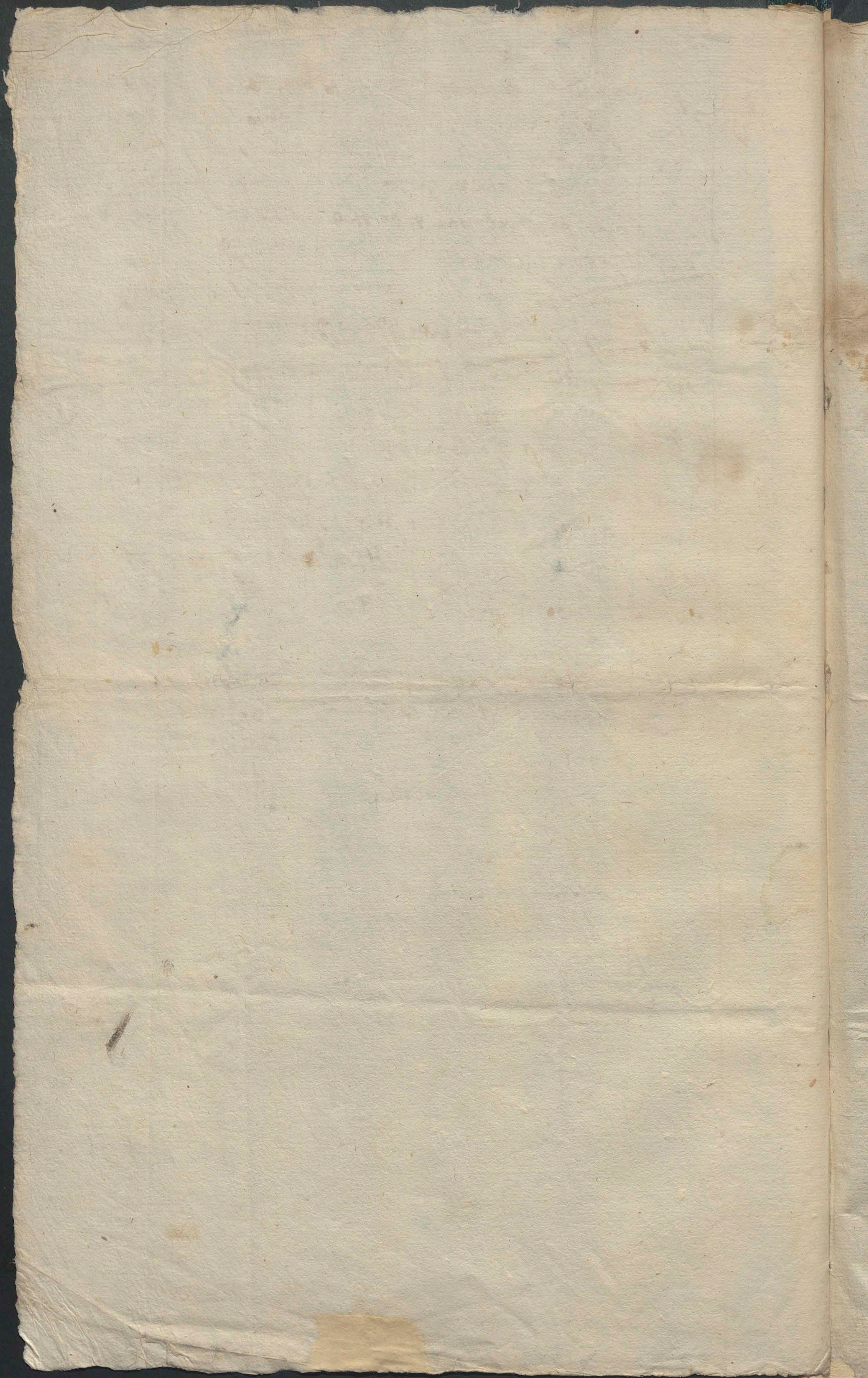
z Jch Mosci mamy, tę nam Jch Mość Pan Woiewoda Lęczycki oddaimy.
y absolute nam panować samowładnym swoimi uritus, Zdami się że
to Jego mości, Stawią w słowo pisaného dziś, iáko to na stronie rozma
cie Pan Bog stawił na człowieká przeciwko Krolom na tey
Elekcyi, bo tak gorzko było kowski iáko by chciano mieć, A okazo
wania pod strzoba iáko Zeuterskie kazanie, niezrozumienia Ich
Mość Panowie Senatorowie albo mozy mocy, na prawo, bo ubostwo
niesmie po pozwać do Constitutiy, bo bogo obuchami Constituowa
no Obiekcym, bi mi też były stawieli ich Mość Miłościwi wodzi Polonicy,
mogli byśmi było znaczna posługę wikonać na nieśmiertelną sławę
Coronie polskiey, z Jch mościa Panem Mikołajem Zebrzydowskim Woiewodą
z K. M. iako że Una hirundo non facit ver. wszyscy byli drugiemi
Zoli owie, alie nam trzeba zapomnieć rozerwana concept.
i tak Turbatis agrorum turbantur et inferiora. A do rozmysłu
Cyris totus componitur orbis. bo sam on nam Panem dokładnie
polsce, daj Bog aby mu P. Bog te concepty powarzował. a za
K. M. iáko tym który iesz pomazanem Bożym, głowa naszą, po
ciechą naszą, Oyczym naszym, od którego mamy stawiania rozmaitey
sprawy naszey, nam pożyteczne do iednostki, bo lepsze zawsze było
Zwierzchność, nam pożyteczne do iedności, bo lepiey zawsze było
sekretarzy. Teni co to zaruszono było to obudzić, na koniec, aliud usque
opanowała przeło zonych, na rzeczy, prywata, każdy swemu w prawie
nach w sprawie, każdy dogadza, affectowi, Za potrzebę nie wyprowadza,
na pilnego którymi nasz P. Bog nawiedza, wiro Zamiara, na z M. że
powiada, stodi Gradi, jako wszystkie, tysiąca nie pełna, owiez niepełni
(wielka kolęga sarsu mrżał)
wichri. które wypowiadamy burzenie iwi i rozmaitim odmową wywracaniu
swoie moc wikonowany, by tego na to zwiedzieli, Pan Bog, swoy gniew
podat przez pomarli, abo ich grad potłukł, albo ich powodzie zalały
Albo może które nienasycone wodami, wszystkie swoim stoią, a samo
swego od P. Boga karan, nie może wziąć obfitoscią swoią, tak też sie
się znaczących nie może napisać, daj mu ti a on, zwiei pożyteczniej było,
i tak konca chcianości ludzkiey nigdy nie staie, a byłaby tego i karanie
swemu swego, nie wie którym nań spadnie, M. Kazimierzowi z C
nasz M. Xze Albanskie Scanderbeg. z wolnościami Amalatestowi
bragę seidmemi, na dworze szłe. Jakoim sławnie pamiętać wspomina

nai godnie. Władysław zacny lo[s]o pod Warna zginął, tha nie pomo-
cy panow Chrześcianskich, ktore omylnie wystawili mu na Węgrzech w
Hellesponcie, a on go nie mogł ratować bo za złych odpłat przez swoie
panstwo goraco przyimować nie chciał, ktory niewdzięczny pierw.
z tak wielkiego żałosci, znaczenie tego ocziekiwaly od powolnosci
Duchowienstwa taki pan osobliwy w ktorym naszy ie podlaczali za
pomocą Bożą, wszystko Chrześcianstwo. przy ktorym cnotliwych polakow
wielu, nie chce sie bijać, sławe nieśmiertelna, żywot sobie nabyć mając
zginęło. Tarnowskich dwai. i Zawisza Czarny, nyż Bolesławow wstał wnie
mogł. wszystkim temu żalu wiesz żywem nie tak. A iż teraz tym bierze
mamy nie dostapi-mat do K. M. ... swoie Albo wiec pozostano
żywota pod commendus. Alie sie temu mamy starować, komuż on
kiedy słowa dowstaniat, poniewaz tego naszabli, a wiadr. iako onie
zupełnie na duszy swoie nie ma, tak trzy ... ktory on nasz
ie podlacza, a Boga stworzyciela swoiego, nie ma w pamięci, i tak pod
dostoienie zakakow wielkie w ... nie ... ostatnie
... do K. M. ... sam naszym ... zami
... Aby tym Najasniejszy ... Betlem Gabor ...
... swoimi, factiami, by sie ... tu ...
... ieśli wdowa familia zostać, bo ... ...
niż ... królestwo polskie [inserted above the line]
niż ... iako ... na stronie Syna Boga ...
... na pomoc. i Matkę Syna Jego ... ~~...~~
~~... ... ...~~ polska a
ni ~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
... go mogli żywem zostać. ... do tego ...
... ~~...~~ Kozakow. Companij ... ktoriej
6 ... ma ... K. J. M. ... ...
... ... na ... ktory by tego ...
... J. M. P. Hetman ... wie i ... ...
... rady, ... obowiązawszy, i ... i ...
... ...
... ...

wzgląd mając, na dusze zbawienie, które nad wszystkie skarby
na świecie przekładając respektować będą. Czego boli mnie, mam do
K. mości dobre serce bracie, i łacniejszą stroną twoim. [illegible]
sam, o których mi cnotliwi powiadają, uboga szlachta świadczą mi
starania moje, po staropolsku. przestrzegając się więcej z pismem pod
i czas mi potem nie stanie powiedziałem że [illegible] czasu z [illegible]
nie przechowanych, więc o odmianie wszelkich w stateczności [illegible]
tym [illegible] spoufanie [illegible] powinnej wiernego podda
nego powinność, jako Panu swemu. w którym. po łasce Bożej
wszystka nadzieja nasza Clementia twoja to nam ubogiej szlachcie
nagradzać będziesz z pobłogosławieniem cnotliwych zamysłów moich
o które się starać będę, co smakować będzie żołnierzom starym,
a wiernym poddanym szlachcie polskiej, spoufano [illegible] swoim y
[illegible] powinności.. Dan w Hwałowicach [illegible]
[illegible] Bożego Ciała. A.D. 1626.

Jan Biernacki
ręką własną,

W. K. M. wierny y wieczny poddany.

1626
List od K Jm
p. Jana Bekwarkego
z Chwalewir

Księga 180 T. O. fol. 235.

1633 Starostwo Nowogrodzkie Ur. Alexandrowi Piaseczyńskiemu conferetur.

Władysław IV. &c. Oznajmujemy wszem wobec i każdemu z osobna komu to wiedzieć należy, iż, uczciwszy koroną królewską na głowę wzięli, dobrze jesteśmy wiadomi, dzielności, odwag i inszych przymiotów które tak w ojczyźnie jako i w cudzych ziemiach czynił, osobliwie poselstwo do Turek odprawując, gdzie z sławą swoją i ojczyzny stanął Ur. Alexander Piaseczyński Castellan Kamieniecki, Starosta nasz Ostanowski za św. pamięci K. J. Mci Pana Ojca naszego, jednak osobliwie teraz gdy nas Bóg na tronie Królestwa posadzić raczył, jego ochocie i odwagom przypatrzyliśmy się, gdy na roskazanie nasze s częścią wojska ukrainnego przez długi tract z odwagą zdrowia i nałożeniem kosztów niemałych do nas wcześnie przeciwko nieprzyjacielowi Moskiewskiemu (który nam wiary, przysięgi i przymierza niedotrzymał) pod Smoleńsk stawił się, gdzie sami na jego dzielność w sprawowaniu swego półku i męstwo w częstych utarczkach i potarczu z nieprzyjacielem patrzymy i nietylko jako senatora mądrego rady zażywamy ale i w dziele rycerskiem biegłości doznawamy. Za które odwagi i koszty abyśmy mu rzeczą samą wdzięczność naszę oświadczyli onemu Starostwo Nowogrodzkie w Księstwie Siewierskiem leżące, które do Administraciej naszej pomienionego Księstwa Siewierskiego należało, conferować umyśliliśmy, jakoż tym listem naszym conferujemy, które Starostwo Nowogrodzkie z zamkiem i miasteczkiem Nowogrodkiem, także ze wszystkiemi włościami, futorami, rzekami, młynami, polami, lasami, łąkami, jeziorami, stawami, pastwiskami, daniami, barciami, łowami, i ze wszystkiemi ogółem (wyjąwszy palenie popiołów) pożytkami, tak jako się w sobie według dawnych Commissarskich zajazdów te dobra zawierają, będzie trzymał i używał aż do ostatniego kresu żywota swego, Obiecując za nas i Najjaśniejszych Successorow naszych, że pomienionego Ur. Kasztelana Kamienieckiego od possessiej pomienionego Starostwa nieoddalimy ani oddalić nikomu niepozwolimy, ale wcale prawo dożywotnie jemu zachowamy, s temi jednak conditiami, aby poddanych do wywożenia towarów naszych leśnych za listem naszym dodawał i do oddawania nam powinności przymuszony był obowiązany, zamek też i budynki jego aby zatrzymał niezepsowane, od inszych powinności wolnym zostawać będzie, oprócz jeśliby Rplita za spólną zgodą postanowić co chciała. Na co się dla lepszej pewności ręką naszą podpisaliśmy, i pieczęć koronną przycisnąć roskazali. Dan w Obozie pod Smoleńskiem dnia XXII. Października Roku 1633.

Paulus Kotudzki.

1687 20

Stanisław Jan na Jabłonowie Jabłonowski Woiewoda y Generał Ziem Ruskich
Hetman Wielki Koronny Buski Swiecki Białocerkiewski Korsunski Bohusławski etc. Starosta

Ich Mość P.P. Pułkownikom Oberszterom Rotmistrzom Oberszterleytnantom Porucznikom Chorążym Namiesnikom y wszystkim in genere Ludziom Woysk Ich K.Mści y Rzeczypospolitey służbe tak w Polskim iako y Cudzoziemskim zaciągu odprawuiącym przy zaleceniu powolnosci moiey respective każdemu wiadomo miec chcę. Doniosłem pierwszemi Uniwersałami memi WMM P.P. y zaleciłem gotowosc do prędkiego ruszenia się na Kampanią czas teraz przychodzi y same to Coniunctury pokazuią a osobliwie gdy Woyska Moskiewskie w Colligatiey społney iuz in Ultimis Martij pod Perekopem stawaią ad moment y nas do prętszego y spiesznieyszego wyscia w pole. Te tedy dawam do WMM P.P. przez terazniesze Uniwersały Ordynanse abyscie zaraz odebraniem y z powinnosci swiey y wrodzoney miłosci przeciwko Oyczyznie widząc Publiczną tego potrzebe tak wielką, czasu naymnieyszego nie uchybiaiąc nie oględuiąc się ani referuiąc abyscie WMM P.P. znac dali do Ich MM PP. Pułkowników Oberszterów Rotmistrzów albo Poruczników swoich abysię pozieżdżała Kompania aby Żołnierze na Regimenty posporządzano abysię Regiment skupił y Upokoiwszy przed ruszeniem się szkody y pretensie wszelkie na swoich stanowiskach z czym kolwiek na Consistentiach y na Recreatach Ordynans ten moy WMM PP. zastanie tym iako nagprętszym tractem nie biorąc pobocznych chlebów nie biorąc krzywd żadnych Ludziom ubogim nieczyniąc ani szkody iakich kolwiek tak w dobrach Ich K.Mści Duchownych iako y szlacheckich dopominaiąc się pro 27 Aprilis pod Jazłowcem stawali upewniam WMM PP. przytym Publica fide ze iako sąm na ten czas y termin z Jade y nie uchybię iego tak ktory z Chorągwią albo Regimentem tamze zaraz nie stanie Ich MM PP. Namiesnicy y Commendanci na ten czas będący bez respectu żadnego nie spuszczaiąc się na wszelkie racie y extenzacie na garle karami [illegible] Ospiech zas tym prętszy do Obozu drugich Ich MM ktory od Chorągwi do domów swoich w potrzebach pilnych porozieżdżali się y bawią. Prosze zalecę y przestrzegam ze nieuczesnie ziechawszy pro desertoribus castrorum Sądzeni będą Refractarios zaś z Supplementami albo Chorągwiami Ludzie nato Ordynowani Compellent y poprzed ktory Uniwersał moy aby po Grodach y Parafiach dla tym prętszey wiadomosci publicowany był pilno zalecam y prosze. Działo się we Lwowie 20 Martij 1687

Jabłonowski
WZ.R.H.W.K.

I.E
Teka a
20

Do Powiatu Keynskieg

y Nakielskieg[o]

Indultum ad Acta Castren[sia] Keynen[sia] feria 2da [?] D[omi]nica Misericordiae

[signature]

Porachowanie Generalne y oznaymienie, wszytkich wsi; Okrom miast miasteczek; w całey koronie Polskiey:

Teka 9

1: Krol Imć ma ze Stanami y z Starostami y z Slachtą pospolitą wsi Nº — — — 90000.

2: Arcybiskupi, Biskupi koronni — — — 110000.

3: klasztory, Mnisi, Mniszki, ja: ko tez y Probostwa — — — — 6550.

4: Iako się Trybunał zaczął, odebrało Duchowienstwo prawnym sposobem z Dobr krol: y Slach: wsi — — 17000.

Summa wszytkich wsi krol: Duch: Slach: 223550.

1: kiedyby w kazdey wsi 10 chłopow było a kazdy płacił po groszy 10: Sum wynosi f: 388333—10

2: Iako tez gdyby ze wszytkich wsi krol: Duch: Slach: po iednym wystawiono Człowieku, Stanęło by naplacu — 223550

3: wsi albowiem kr: St: Duch: iest Nº — — 223550

4: Gdyby kazda wies miała Chłopow 10 osady, a kazdy Chłop po 2 włoki. Uczyniłoby włok — — — 4471000

5: Związek tedy na ten czas od kazdey ~~włoki brał na pieniężną stację~~ po złotych 10: wyniosła Summa f 44710000

Co czyni beczek Złota Nº 447.

Te pieniądze w Roku 1613 są wybrane: oprocz co się dawało z Uchwalonego poboru, gdzie od kazdey włoki po złotych 6: płacić naznaczono: Sum czyni f: 26626000.

Item po złotych 3: Summa facit 13313000.

Ten rachunek accurate porachowany spisany w Skatule s. p: krola Imśi Iana III znaleziony. (1616)

T. a

Tractat Pokoiu Tureckiego z Rzeczą[pospolitą] Polską

Ten iest Bog wielki otwieraiący wszytko Naymo
cnieyszy w dniu Boga Miłosiernego

Za sprawą tego in cuius Manu sunt Omnium Iura Regnorum,
bez ktorego pomocy wszytkie akcye konfusią, ktore chyssą[?] mut
kiem, Nadzieia swiatrem, y ktory tylko Sam fatis impe
rare potens et volvere casus z przypiętych na Panstwa y Mo
narchie fata odwrocic, y ktorego Pokoiu dare solatia potest
Clemens et multum misericors. Miedzy wielkimi Krolami
Naiasnieyszym y Naypotężnieyszym Swiatkiey Ziemi y
Dwoistego Morza Soltanem, Sługą Boskim, swiatnie
Naychwalebnieyszym Naywalnieyszym Cesarzem, Wiecznego
muzurmanskiego Synem Chrisnsa, Soltanem Soltanow
Mustafa Krolem Soltanem Mechmet Krolem
ktorego niech Bog utwierdzi na Tronie Sprawiedliwosci
y Miłosierdzia, ktorego Panstwo niech będzie wypiedzo
ne aż do dni Sprawiedliwosci y wszelakich szczęsli
wosci. A Naiasnieyszym y niezwyciężonym
miedzy Xiążęty Chrzescianskiemi Naypotężnieyszym Au
gustym Wtorym Krolem Polskim y Panem Prowincyi do
tego Krolestwa należących: Za Mediacyą Naiasnieyszego
Wilhelma III Brytannyi, Hyberniy, y Scotlandu wiel
kiego Krola y Rzeczypospl. Ordinum Foederati Belgy ~~ablegatow~~
do tractatow w Pokoiu w Prowincyi Turanskiey, wysła
nonych Przyiacioł, przez Pan Wielmożnych Wilhelma Pa
get Barona de Paudesert Krola Imsci Brytanskiego Po
y Iakoba Colliyer Rzeczypospl. Ordinum Foederati Belgy Able
gatow

Plenipotentow y Generalnych Commissarzow, Medyatorow z Jasnie wielmo Stanislawem na Matachowicach Matachowskim Wojewodą Po.. skim, od Naiasnieyszego Krola Jmc. Polskiego y Całey Rzeczy do Niniejszych Tractatow Podobnie wielkim cum plenaria cum plenaria facultate, zo Nim, y nami, urzgowiony y tractowany. Ktory ktorego Punkta są takowe

Punkt 1

Zagęszczone do tych czas między Portą Othomanską a Krolestwem Polskim, niezgody y woyny ktore nas dotyą iusto dolore tykaiące innego ci kontentowania nieprzyiaznosci, nad to że ustawne Tupami Ziemi Ukrainskie Pola zfarbowane krwią Rzeki Fortece y Granice albo zniszczone, albo wydarte, oto Zyla Nieodziela Marsa z smiercią alternata, Mars cum Morte vices alternaq iura capessit, to zgubiły co ledwie tota saecula pacis przyniesc mogą, wykorzeniaiąc y Umarzaiąc dawną przyiazn y dobre Sąsiedztwo wznawiamy, zeby Zasięgto Stilia z obu Stron nietylko wyzgubic aletesz y woyny Nomen tak nieexorabile wyrzec się y poddanych przez tak wiele lat Pozadanego pokoiu in Skut kiem samym uciszyc. Stanowiemy y przyrzekamy Granice Panstwa obu dwuch Jakimkolwiek sposobem, podczas dwuch tych ostatnich woien zawoiowane, lubo wydarte wzaiemnie powrocic y oddane Granice Polskie od Granic Panstwa Tureckiego, takze Woltanskich y innych Prowincyi do Porty nalezących według dawnego rozgraniczania, iakie przed tymi woynami były oddzielic wczym aby zadna extorsiw ani Ordrensiw emergens nie była Sacre et Religiose observowac to mamy

Punkt 2

Fortece, Miasta, Wsi, do Prowincyi Woltanskich według starych onych że Granic nalezące ktore przez te dwie obratnie woyny reciproco Marte Polskie dostały się wyprowadzi wszy z nich Polskie Praesidia, prozne powrocone bydz maią

y Sama Prowincyja Multanska wolno in eo ut ante statu
restitui powinna

Punkt 3

Forteca Kamienca Podolskiego in hostico zostaiąca aeterno iure
należąca do Polski wyprowadziwszy z niey ludzi Cesarza Turh. prozna y
cała restitui powinna z Ukrainą y Podolem do ktorych Porta aeterno
Podere nullo interessowac się niema Titulo. Hetman Kozacki na ten
czas zostaiący w Multanach oddalony byc powinien. Które y Zoł:
nierz Multanski w swoiey dziedzinie y Militia Polska excubias blisko
na pograniczu, upatrzywszy czas sposobny da Bog in ostatio wyprowadzi
wszy pomienione woyska w Pole, Evacuatia tych Fortec zaczynac się
ma tak do Multan należących iako y do Polskiey y bez wszelkich
dilacyi, w negotio Konczyc się będzie, tak azeby termin Conclusyi
Diem decimam Octavam Maij non excedat, do ktorey evacuatij
osobliwie zas nakh Kamienca Podolskiego Polacy tak wozami iako
ko y końmi y bydlętami pro wszelpomoc dac maią z wszelakim
bespieczenstwem. Przy tey evacuatiey utriusq gentis Kazdemu zo
#rzeczami et tota suppellectili, wolnosc do statecznia
bywatelow w nich mieszkaiących wyniść lub zostac ze wszytkiemi #
zostawienie się y z obu stron hoc in puncto securitatis onym cavetz. O zosta
wieniu zas armaty w Fortecy Kamiencu poniewasz Supremum Arbitri
um zostawione Porcie dla tego, Oto Poset Polski wczesnie instare
ma u samego Cesarza w Stambule

Punkt 4to

Ze zas medulla panis nie tak w Wielkim Narodzie Polskim iako
w samym onego skutku ma ukontentowanie dla tego zaden z
Poddanych Cesarza Tureckiego Cuiusq Conditionis sposobnie Tata
rzy, cuiuscunq generis zadnym pretextem w Granice Polskie wpa
dac, skod, bydła, więzniow koni ani naymnieyszey rzeczy hosti
liter brac nie maią. Czego dozor y wszędzie zalecamy clementia
rio Carvegatu y Voivodino y innym Soltanom y Wezyrom

ktory wszytkie starania et curas intendent, na to: Izeby ten Pokoy naymnieyszy od Naszey z Naszey strony irritowany nie był, y delinquentes nieodwłocznie karać, y zabrane co in casu grabiezy wrocić tego powinni pod utratą urzędow swoich y zdrowia. Wzaiemnie ten Punkt y Pakcy sacrosancte observare maią aby tak zaden w Krew szkodę nieczynił.

Punkt 5

Krolestwo Polskie, iako samo tylko iedine w swiecie pozostało od Dawida narodow Chrystus wolnosciąc tak aby zmienieyszych tractatow nec suspicetur quidem co przeciwnego sacrosancte cavemus: Ze naymnieyszą od Porthy ani przyległych sobie Prowincyi a do Porty należących impeti niepowinno przestać.

Punkt 6

Poczas Budziackiey y drugich dwuch blisko ostatnich woien Tatarzy z własnych wychodzący dziedzin Ze crudelius swoie sunt w Multaniach oczywisciel przeciwko dawnym capitulatiom z Porthą y Krolami Polskimi uczynionych dlatego cavetur presentibus pactis, aby od tąd zadna irritatia od nich niebyła dana, y własną kontentowali się dziedziną ut abstineant a damno.

Punkt 7

Lubo każdey czasu oczobliwie iednak że temporibus pacis misericordias domini cantare należy, co liberum exercitium religionis, ponieważ Sapit, przeto Katolikom Rzymskim w Panstwach do Porthy należących mieszkaiącym, według dawnych Przywileiow Nabozenstwa w Kosciołach swoich odprawiać sine ullo praepedimento pozwalamy, ktory także interess Poset Polski w Stambule u Porthy promovować ma

Punkt 8

Handle Kupieckie y Merimonia że swoie pretium od ktorego podkoin biorą, dla tego w lepszy rząd rzeczy obracaiąc stanowimy

mij. Iż obojga Narodow kupcy nie skrycie iak ale iawnie exercentes
kupiectwa według dawney taxy podatki y cła płacic będą ani nowemi
depaktatiami obarani nie maią, kupcy tak do Korony polskiey iako y do
W. X. Lit. żadney odtąd szkody w kupowaniu y w przedaniu miec
ani podatkow niezwyczaynych osobliwie Staraczu płacic nie będą. Zeby
zas y Skarbowi Rzeczypltey szkody wielki przez wniesienie w ...
sobie izby ci ktorzy relictis propriis w Panstwach do Porty nale
żących osiedli ea immunitate gaudere nie maią. Uważaiąc y to aby
pod płaszczykiem tych Handlow inni Cudzoziemcy nie mieszali się pri
vatis Consortiis z Polakami starowiecznemi. Iż kupcy powracaiący
z Towarami, Rzeczami, więźniami, Końmi, Bydłem, y oczymkolwiek
do Polski Passport miec y on ukazac powinni y tak bez wszelakich
Solucyi Cła wolno puszczeni bydz maią. Jezeliby zas ktory z kupcow
obojga Narodow w postronnym Panstwie handluiące umarł, takiego
Dobra Rzeczy et tota Suppellectilis Confiscari nie powinna ale kupco
wi Innemu bene noto oddane bydz maią, a ten Successoribus defun
cti wrocic powinien poniewasz zas wszelkie kupiectwa mutuis con
tractibus ex condicto isc zwykły, kiedy potym inter Sponsorem et
debitorem zwyczayne rozroznienia lite terminari się muszą uwa
żaiąc isz w takowych terminach niemała elusio zwykła bywac
przez zmowione swiadectwa przeto in similibus każdy legitimis
documentis sprawy probowac iudicatum pati ma. Co się mało
zmienia y o Polakach swoim dawne Capitulacyie Sacrosancte
observant.

Punkt 9

Więźniowie iniqua belli alea dostani w niewolą według dawnych
Capitulacyi za pokazaniem y poprzysięzeniem szacunku iusto
pretio uwolnieni bydz maią, ktorzy zas dawniey więcey, długo wy
sługowali się w niewoli z Discrecyi mnieyszą summą nad szacu
nek liberari powinni. Co gdyby się z panami swoiemi zgodzic
niemogli, Iudices Locorum takowe differentias componant lecz wię
źniowie w Panstwach obojga Narodow iakimkolwiek sposobem uwol

nieni

nieni po skończonym tym traktacie, ieżeliby się bawili, byle paci
fice res suas agant żadną miarą aggrawowani być nie maią,
quin imo offensores puniantur. Ktory zas in publico Canore do swoiey
per mutationem eliberari może, w czym zostawuie się salva dispos[icia]
tu Postowi Polskiemu u Porthy.

Punkt 10

Poniewasz Krol Imć Polski, wznowiwszy stabilito foedere pacis z Porthą
przyiazny dotrzymać sacrosancte deklaruie się. Woła Moldawski
według dawnych Capitulacyi fidem suam obligat szczerey życzli
wości dla Rzeczypospolitey Polskiey, iednakże według stylu innych podda
nych Porthy profugi z Wołoch y Multan do Polski, y tam zostaią
cy, libere zostaią. Ieżeliby zas ktory z uciekaiących Panow odwiec
y powinnosc swoią naierzdzać chciał, takowy wydany y surowie
karany być powinien, toż y o Kozakach uciekaiących z Polski
sentiendum w czym dawne Capitulacie approbantur.

Punkt 11

Wszystkie puncta, konditie, Artikuły, w dawnieyszych Capitulacyach kto
rekolwiek z niniejszemi concordant approbantur et ratificantur prze
wne cassantur et annihilantur salvis iuribus utriusq[ue] gentis za Pomocą Boga
Naywyższego. Ktora to declaratia w niniejszych Artikułach umowionego
pokoiu miedzy Naiasnieyszym Cesarzem Tureckim a Krolem Polskim y oboyga
successorami także Porthą y Rzeczyposp[olitą] Polską mocna wieczna y nieska
zitelna, y bez wszelkiego scrupulu in suum observari powinna. A
żeby wszystkim iawno osobliwie na pogranicznych zostaiącym prasidio
być mogło, przez cały predzy ustaly exitia do konclusyi tego tracta
tu, zostawuie się dni trzydziesci. po ktorych wyszciu żadne punkta
acceptari nie powinny a po podpisaniu instrumentow, utriusq[ue]
partis, wielki Poseł Polski według zwyczaiu Krola Imć Polskiego
approbantem et ratificantem do Porty przywiezie y od Cesarza
Tureckiego similes ratificatorias odbierze. A tak pokoy ten v
teri amicitia firmabitur. Ktory to instrument z Tureckiego ięzy
ka na Łacinski przetłumaczony Imć Pan Poseł Polski plenarnie
acceptuie y on rękami swoiemi podpisawszy pieczęciami stwar
dzawszy iako wiedzmy y m[...] Nadziei...

1704 ~~28~~ 28

August Wtory z Bozey Łaski Krol Polski Wielkie Xiąze Li-
tewskie Ruskie Pruskie Mazowieckie Żmudzkie Kijowskie Wołyńskie Po-
dolskie Podlaskie Inflantskie Smolenskie Siewierskie y Czerniecho-
wskie a Dziedziczny Xiąze Saski y Elector etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna komu o tym wiedziec nalezy
osobliwie Wielmoznym Urodzonym Regimentarzom Pułkownikom
Generałom Oberszterom Rothmistrzom Porucznikom Namiestni-
kom Officerom y wszystkiemu Gminowi Rycerstwu Woysk Naszych
Koronnych, y Wlgo Xięstwa Litt. Polskiego y Cudzoziemskiego
Zaciągu uprzeymie, y wiernie nam miłym. Przy Offiarowaniu
Łaski naszey Krolewskiey, do Wiadomosci podaiemy. Z iakie-
my zalem Walney Radey teraznieyszey impium et dete-
strandum Warszawskiego Conventiculi attentatum Oczywistey Re-
bellii Wiarołomstwa Krzywoprzysięstwa et perduellionis zwie-
czną Sromotą y hanbą Imienia Polskiego y gwałtownym Ru-
inam Maiestatis et Reipublicae e fundamentis wywrocenia-
niem Iasnie Wielmoznemu Wielmoznym Hetmanom Koronnym
y Wielo X. Litt. przez Listy nasze reprezentowali, y na odpor-
tunem ciągnących się ta drogą niebespieczenstwey poskro-
mienia Łasny rebellis ktory nie tylko ex rigore Swiętszi-
mo Praw pospolitych iest execrabilis et damnabilis ale oraz
in authores eiusque Criminalissimas poenas perpetuae Infamiae
amissionis Vitae Honorum et Bonorum) gorzko y Usilnie autho-
ritate Consilii magni obligowali, Tak z mente tey ze
walney Rady aby dalszey widzieli wiedzieli y wczesnie
uwazali. Ktorego z nami y […] w tym Statnim y od
wiekow niesłychanym Nieszczesciu dzieie przez iedne
napięte praktyki Szwedzkiey bezecne y fakcyiwe Imposturÿ,
Iesmy Szczegolnymi y przestrzegamy Zyczliwosci y Wiernosci Wszytki-
ch, ktorych bona et mala Respublica iako spolna Matka Synow Swoi-
ch y ktorych solenni Iure iurando przestrzega [illegible] Swoie-
rze S. Krolewskiey Dotrzymanie Naszym Prawach y Wol-

nosnach Zaslubiona y Skonfederowana Wiara Trzyma Korona
rzeczpte) abyscie wraz tak blisko zguby Polski y tak przy
wiezony na ukoronowaną ~~zdrady~~ ~~przeciwko~~ Głowę naszą
y na latistym Slacheckiej zamach y tezeny proceder wrmocy
na Oyczyznę, oraz Sub Specioso nrulo Traktatu. Ojczą wy
nuzony zdrady y przeciwko Oyczyznie Wywartą tyranni
dem Domowey Woyny, et Interna Lanienia Catilinam
Conjurationem, ni tylko a Coragione nefandi huius Mal
na silnym wiele sie stazeniu Jonna proterras tentanone
et insidias, ale obowiązawszy raz in Nomen Nostrum
Juratam fidem przeciwko tak zuchwałey y zapamietałey
Złości incorrupto Candore et invicto animorum robore sta
wali y przy zdeptaney zwierzchności Naszey wywroconey prawa
dze Praw wszystkich iednostaynym sercem opponowali się,
a oraz cum bene Sentientibus y innymi Województwy, których
kanon y Oyczyźnie illibatam fidem tak nayszczerszy Sentimentas
Vires et studia tęczyli, Składamy tedy Synowskich Ser
cach Onego Rycerstwa Cnotem Vulnera nostra et Rei
publicae Czyniemy rekurs ad fides Commilitones, proszące
ie odzywaiące. Ergo sum detrer et tes Mi Zagrzewamy na
Zaszczyt Chwały Bozey, Dostoienstwa Naszego, y windykowa
nia poniżoney Sławy Imienia Polskiego iudicis ad Prose
cutionem Dzieł Woiennych. Sibi Nostra sperai upewnia
iąc y assekuruiąc iz nie tylko krwią zardonych zastug
będzie od odrzuconey Oyczyzny integerrima satisfactio, ale
y my sekowskie tylko ex iustitia Distributiva dodziem mogli
szkolwiek, wszystka in Universum Odwdzięczna fortuna
Nasza może, y ile wigoru sił aż do ostatniey kropli krwi
naszey stawać będziemy na utrzymanie Praw Wolności y

prerogatywy szlacheckiey, na zawdzięczenie Cnemu Ry-
cerstwu y na Zabezpieczenie tych ktorzy nam statecznie assystowa-
ć chcemy y Ochotnie Wszystko Uczyniemy, abysmy o Sławę, Zdrowie
y fortuny kazdego tak iako swoie samych utrzymali. Ktory
to Uniwersał Nasz ex Consilio Senatus wydany ręką Naszą
podpisany y pieczęcią koronną stwierdzony do Wszy-
stkich Wierny[ch] Woyska Koronnego y W. X. Lit. po Gro-
dach Parafiach y Consistoriach publikować rozkazemy
Dan w Krakowie dnia XIX Września Roku Pań-
skiego MDCCIV Panowania Naszego VII Xiądz
Konstanty Szaniawski Regent Wielki koronny manu
propria Locus Sigilli Augustus Rex.

Carolus Dei Gratia Sueciæ Gothorum Vandalorumq Rex &c.

Nostrum singularem favorem et benignam Clementiam & Nobis sincere Fidel. Viri.
Quoniam Rex Poloniæ penes Nos pro Palatinatu Posnan. et Calisiensi intercessit, ut ijs indicta contributio aliqua moderatione posset levari; tam respectu illorum in Comitijs Constatiæ novissime habitis declaratæ fidelitatis et sinceri erga Regem suum affectus quam debilitate conditionis et egestatis in quam ipsi per plurimas hostium vastationes hisce præterlapsis temporibus inciderunt. Ideoq quamquam Subsistentiam nostrarum copiarum haut tolerei ut prænominati isti Palatinatus ab omnigena ceu illi quærunt contributione possint liberari. Interim tamen prædictis illis rationibus commoti hac gratia illos amplecti volumus, ut imposita et demandata contributio in prædictis istis Palatinatibus universaliter moderatione aliqua minuatur atq relaxetur, nimirum de Septem usq sex imperiales a quovis fumo, quæ solum de opulentioribus et istam summam expendere valentibus intelligi debet, verum ab illis qui tenuioris deprehenduntur esse conditionis atq facultatis 5 Imperiales, a quovis fumo, ut et ab ijs qui nostram Salvaguardiam vel literas defensorias obtinuerunt et istam ob causam non in totum excipiuntur, quatuor Imperiales a quovis fumo exigant. Cæterum illi quorum Domus et Mansiones combustæ et fere desertæ sunt ab omni contributione liberi atq immunes erunt, Mandamus itaq et iubemus, ut vos hanc Constitutionem nostram probe observetis eandemq cunctis quibus in hoc negotio aliqua cura commissa est atq demandata absq ulla mora notam faciatis ut sciant ipsi quomodo eiusmodi in rebus se gerant, siquidem et nos iniquum duxerimus, quod hæc nominata contributio statim una vice pro sex mensibus sed paulatim tantum et pro singulis mensibus postuletur. Præterea etiam omnino solliciti esse debetis, ne Caupones qui quoq Contributioni subjacent per varias molestias impediantur ab emptione Cerevisiæ atq solito suo victu Cauponario unde illorum reditus provenit qui ad contributionum persolutionem iam colligendus est. Et quoniam in nostris nupernimis et ijsdem annexis manifestis datis die 8 huius mensis indicatum sit, quod nos liberam plane mercaturam concedere et

promovere voluerimus, addito tamen interdicto de expor
tatione omnium victualium, vel frumenti vel pabuli, Sic
equidem exinde constare poterit apportationem rerum neces
sariarum pro nostro exercitu non esse prohibitam verum qu
niam nihilominus eadem ulterior nostra declaratio deside
rata sit, Ita vobis incumbit non solum una cum p.dicti no
stri mandati publicatione notum facere, p.nominatas istas
res cum alijs mercibus libere posse apportari. Sed et necessari
um est ad p.cavendum quascunq inordinationes et confusio
nes, ut vos in Notitiam Universorum et Singulorum publicari
faciatis Taxam a nobis impositam varijs rebus victualibus
et frumentarijs quae in usum Copiarum nostrarum pecu
nia possit persolvi.
Atque his peractis Datum Rawitij d. 12 Xbris 1704.

Carolus.

Cum Originali Concordat.
Ad Generalis Militis Commissi.

C. Piper

Copia Listu Xcia Jm̄ Kardynała do Jm̄ X. Nominata Krakowskiego 4. 9bris z Gdanska. 1704.

Namienił mi Jm̄ Pan Krakowski że miał przy:słac do mnie unum ex intimioribus dla poufałego zniesienia się in iis quæ sunt status & necessita:tis, przeto dla tegom przez ten czas do Jm̄ nie pisał, czekaiąc quâ missurus erat. Teraz z listu WmP. 15 8bris z Warszawy zrozumiewam, iż to WmP. & non alius bytes in conceptu JmP. Krakowskiego, do traktowania tego radbym był bardzo ad coram rozmowił się z WmP. nie przez listy ktorym po:wierzać mysli swoiey non est securum naybar:dziey teraz kiedy y korrespondencya Listow, illud amici cum amico colloquium zabroniona y dla złych tłumaczow choćby się co nayszcze:rzego napisało non evitant suas pœnas per:rid, na Punkta iednak WmP. ktore bydz mogą considerabiliora punctatim y gdyby można rad:bym brevissime odpisał. Zaczęty naprzod nego:cyacyey o ktorey mi donosisz WmP. rekoncy:liować albowiem mentes infensas & dissitas y dobrey cointelligencyey przywodzić iest to vir:tus desup. y niekazdemu pozwolona, ktoż ktore zakonczyc zaczął wszy, taki pokazuie inge:nium grande & felix. Jam iednak do tey nego:

cyacyey żadnego ex parte mea niedawał consensu
ani JmX. Jałowicki mogł n'entia pro Entibg u
dawać: gdy bowiem comparuit w Warszawie y wi:
dział się zemną tylko w Antykamerze, dla te:
go dla tego był gratus et acceptus iż portabat
Nomen WMP. y przyiachał iako domowy W
MP. iatylko List do WM. oddałem napisany
winszuiąc reditum iego z Rzymu do Oyczyzny
nihil amplius. Drugi raz zas przyiachał gdy
zaczął był cos traktowac in psentia JMP. Kra
kowskiego interemptum vel casu alio fine;
interea zaraz odiachał nawet y niezegnawszy
się zemną y chocby kto non intercessisset cierz
mi WMP. zebym ia się w rzecz tantæ impor:
tantiæ niewdał niemaiąc ani konfidencyi
do Człowieka ani proporcyi do Łask. Oryginał
JK. Mci podpisany pokazywał J. MP. Podskar:
biemu W. L. po niemiecku ktorego Conten:
ta gdysmy tłumaczyli toz samo sonabant
co mnie y drugim kanałem widziec docho:
dziło: ale quidquid sit skrypt ten ieszcze in
Julio datowany iuz cale teraznieyszemu sta:
nowi rerum służyc nie mogł mutato longè
sistemmate bo mbył w ow czas cale impos:
sibilis teraz non item do szczętu wszedy zni:
inowany z woli JK. Mci y iuz się zda być do:
lor supra remedia quus salutare y prywatnym
J. MP. Krakowskiego Interessom saluberri:
mam iako piszeż WMP. ut correspondeant

his vocalibus bezemnie zie cale obeyść to może
Ktory iestem in statu distincto od Jm. P. Krako:
wskiego. Jezeli widzi że ta varabilitas iest z dobrem
domu interessow iego permittat se fortunae ktora
tak że de natura sua varabilis. Ja zas żagle moie
do wiatru mego udawac powinienem odsyłac to
do mnie opus ktore WMP. pro ultimaria perfe:
ctione strictius byłoby to superoaneum. Ja nie mogę
lepiey wiedziec Interessow Jm. P. Krakowskiego
iako on sam; per consequens ani perfekcyono:
wac tych struktur. Quisq suos novit melius sen:
sus ponieważ mi provisam Jm. securitatem
y taką że iey confidere może to iuż po rezolucyą dai
rzemnie do mnie ktora per modum consilij in re:
bus dubijs peti zwykła. componi & combinari
etiam per minimos byle tylko dobrze non recu
so. Ale że JmX. Dunczycz dla powagi Oyca
swiętego in brachio suo do przeiednania mnie
z Krolem Jm. sub tuo WMP. iako swieżo teraz re.
dux z Rzymu wiedziec tam możesz iż tam
wszytko illo tramite quo captum est zakon:
czyc sie zwykło. y ta konsyderacya mnie eti:
am od traktowania z Jm P. Podskarbim, WPi
odwabiła. Odium do Krola Jm żadnego nie mam
bo accedenti ad altare nec licet ponere manus
nisi prius reconciliet. Czyje zas wrzksze u:
razy (iezeli WMP. w liscie swoim chciałes abesse
notam assertationis) mogłes ich y niewspomi:
nac bo przez to celares passionem quam mon:
strasti y iabym mniey miał żalu gdybys nie
dał okazyey wspomnienia tak cięzkich ruin

moich Pałace wszystkie [illegible] sdolowane dobra spu-
stoszone depozyta pozabierane samym nawet sąs-
tnicom Pańskim non indultum o które chciał-
bym niemiał żadney uraży symowac się porowni-
nem. Co tuwż daley za securitas w Królestwie
kiedy na Kościoły profani iecerunt manus
co za immunitas Dóbr Szlacheckich, które
Przodkowie nasi cum Sanctuariis Dei poro-
wnać chcieli. Czyż niebyły y przed tym
zamieszania? a przecie nie czytamy in illa
Civili collisione żeby się todziało co teraz!
Czyż niebył w obrotach Prażmowski a Do-
wiedza mu nie burzono na Imć P. Lubomirskim
Oycu Imć P. Krakowskiego seymem iuż była
stanęła tristis sententia iednak na Dobrach
non sortium. Oyciec mój pro Hoste Patriae
deklarowany a Radziejowice zostały in in-
tegro, które teraz za panowania Króla Imć
doczekały się zburzenia swego [illegible] nieuwa-
żamy tego że u nas bardziey valent exempla
quam leges y że to pozyc może w nieszczęśli-
we praejudicatum communis ad rapinam li-
centia. Nie moia ale całey Rzptey & rerum
publ: iest uraza które pierwey reconciliare
potrzeba niż moie iedne osoby. Piszcze mi pi-
szesz WmP. że te persecutiones moie y winy
są propter mentem et ordinem Króla Imć
wszak ieżeli propter mentem był cziedy
Imć P. Wda Brzeski, czemuż nie kazał go za-
raz dimittere ale przysłał ordynans JKM do sp.

ciem do wypuszczenia a Sasi hoc n attento: zaprowadzi:
li go do Warszawy teraz zas do Saxoniey prowadzą
to y to iest praeter mentem Principis? Gadz się
W mmd. iezeli n illudis abo mnie abo JK Mei dobroci
Ktorą tak bardzo wychwalasz, poiąc ia tego,
nie może tym demeruit JK Mei JMd. Woda
Leczycki Ktory się w żadne intrygi nie mieszał
y cżłowiek był bardzo zawsze rivalis quam cu:
rialis chyba zechce Krol JM przez napełnienie
Saxoniey carceribus Senatorow y Szlachty Pol:
skiey celebrate Panowanie y potentem manum
suam. List Jeymci Pani Wodzinny Łeczyckiey
po francusku pisany bardzo lekko wszedł pod
censurę bom go sam czytał y niewidziałem nic
sine numero dobrego nikogo styl tamten nie:
mogł afficere ten chyba tylko sarka cui ulcus
inest y kogo sumnienie perstringit. Rade w
gbrs przypadaiącą. Ktorą mnie WMd. territas
cale moia niepotrzebna praesentia bo albobym ra:
dził meo more co zdrowego Rzptey, tobym się
niepodobał, albo rezlibym się miał permissioe
ad fas & nefas tobym zawiodł Oyczyznę y po:
wagę charakteru mego: anibym się też tam na
nic, chocbym mogł, nieprzydał, adhuc n obduxto
volnere. Wolę tedy zdaleka słuchać ac velut Par:
odia de rupe casurum fulmen y uważać naco
się też takie rady przydadzą na Ktorych Exilia
Confiscaones & proscriptiones Civium decernunt.
I co zakoniec czeka tychże samych Ktorzy per
interitum singulorum salutem universi interi:

~~mittent~~. || Co się tknie łaski Krola Imci tey zawsze ambivi & ambio, bobym rad nie tylko u Krolow ale y naymnieyszego Człowieka był ex corde, ale od Konfidencyey się stronię która nie iednemu tak była miła iako sol w oku y niemogę wierzyc aby miały iey szczerze życzyc aulica ingenia, ktorych studium było zawsze dissuere n. consuere cointelligencyę moię z Krolem JM. a sprobowałem tego nieraz gdy bywszy u Krola Imci odiachałem ku mnie zawsze łaskawego y pełnego affektu y konfidencyi, co w kilku dni albo o kilka mil zaraz corruit, y iako wielki bywał per sinceritationes nimiores do konfidencyey accessus tak daleko więcszy propter supplantatores od niey recessus. Inter alia temu mi naybarziey smieszno ze WMP. życzysz ad amplexum J. K. Mci sine mora festinare a ia tu iednym cugiem po burgu ieżdżę bo mi drugie ~~tak~~ sie sasi w Tyngendoffu zabrali nie nauczyłem się zaspieszno & sine comitatu służyc ani tez testudineo properare passu mogę. Jako tedy ia rezolucyę ~~dawny~~ WMP. względem JMP. Krakowskiego iż velle suum ~~cuig~~ cuique est, iże wolno Imci magno se Judice według upodobania tueri. Ja zas distincte co mi się zdać będzie

według interessow moich czynic takze będę
Zostaiąc in Fraterno cultu

Illustrissimae & Rmae
Dnaonis Vrae Servitor
et ex corde Fr.
Michael Radziejowski

Livré pour Sa Majesté Le Roy Stanislau

Ao. 1703 27e Juin	Reste du dernier de comte Suivant Son obligation. Ecus espece	3500	—	
	Surquoy jay receu en deduction en argent de Pologne . . .	2000	—	
	Rest Esp. xf	1500	—	
1704 12e Mar	Payé par Son ordre à Monsieur Kwiliecki argent Contant Sur Son billet .	200	—	
Ao. 1703 21e aug	Deplus Suivant l'obligation de Sa Majesté la Reine Son Espouse . . . xf 265 . 3			
	Sur quoy jay receu de Monsr. Weishaubt en deduction . 100 —			
	Rest xf 165 . 3			
	payé pour vne grande glace de Carosse . . . 22 —			
26. 7bre	1 paire de bas de Soye noir d'Angletere tres fins . . . 6 . 20			
	1 Tabatiere d'Ivoire fine . . . 6 . 20			
	40 Bouteille de vin de frontignac Envoyé à Ridzin . . 32 —			
	Payé pour laffrenchissement . . . — 14			
10 obre	1 Robe de Chambre pour homme de Damas de france Ponçeaux fin . . . 50 —			
	2 mains de Papier Dhoré . . . a 15 gl. 1 —			
	1/4 Livre de Sire d'Espanie noir . . . — 15			
1704 16 January	Reçu et Marchandé par Madame la Castelane 44 au Damas de france noir tres fin a 2 2/3 xf 117 . 10 — Surquoy elle à Payé xf 80 — Rest 37 . 10			
	10 au de Drap d'argent . . . a 12 xf 120 —			
29e	8 au de velours de venise Cramosi fin . . a 4½ 36 —			
	16 au de noir dit fin . . . a 4 — 64 —			
	Rf 541 . 22			
	Ecus xf 541 . 22 — font en ecus Espece .	451	3	
		2151	3	

		Transport de lautre Coté	Espece rf.	2151	3
1704 29 Janv.	9	aw de Moire violet . . . a 1 1/3 rf.	12 — —		
27 Mars	2 1/2	aw de Taffetas noir double . . a 1 1/3 rf.	3 10 —		
	12	aw de Satin blanc fin . . a 2 2/3 rf.	32 — —		
29 d°	10 1/2	aw de Cronrasch bleumourant et brun 18 gl.	6 9 —		
	6	aw de Dentelle livré à Mons.r Weishaupt a 3 1/2 gl.	— 21 —		
		Pour Son Altesse Royale Madame sa Mere Suivant le Conte que j'ay livré . .	262 1 —		
1705 11 Mars		Deplus envoyé à Ridzin			
	6	Billes d'Ivoire . . . a 1 1/3 rf.	8 — —		
	6	Billards garni aussy d'Ivoire . . . a 25 gl.	5 — —		
	10	Livres de Chocolat . . a 1 1/3 rf.	13 10 —		
12 d°		Livré à Monsieur Wlostowski			
	8	Grandes plumas pour heiducs . . a 3 1/3 rf.	26 20 —		
	10	aw de Ruban riche . . . a 1 1/3	13 10 —		
	12	aw de Ruban ponçeau estroit . . a . .	— 20 —		
	2 1/2	Lotz de franges d'or fine . . a 1 1/3	3 10 —		
	8	aw de Ruban ponçeau large tres fin a 1 rf.	8 — —		
	3	aw de velours Cramoisi fin de venise . a 4	12 — —		
	12	aw de Chagrin blanc fin . . a 1 1/3	16 — —		
	1	paire de bas de Soye noir d'angleterre p. feme a . .	4 15 —		
15 May	50	aw de Raz de S.t Maur violet fin . a 2 2/3	133 10 —		
	1 1/4	aw taffetas lustré noir . . a 1 1/3	1 20 —		
25 d°	20	aw dit blanc double . . a 1 1/3	26 20 —		
	50	aw dit Cramoisy fin . . a 1 2/3	83 10 —		
		payez pour 100 petites haches . a 7 gl.	23 10 —		
		Pour la Caisse . .	— 20 —		
24 Jullet	47	aw de Chagrin violet fin . a 1 1/3 rf.	62 20 —		
	9	aw de taffetas blanc double . a 1 1/3	12 — —		
	60	aw de Chagrins noir fin . a 1 1/3	80 — —		
	2	aw de velours Cramoisi fin de venise . a 4	8 — —		
			rf. 858 26 —		
		858 26 Courant font en Ecus Espece .		715	4 1/3
				2867	1 1/3

	Transport de la partie cy Contre . . . Ecus espece	2867	1	1/2
	Surquoy jay reçu vne lettre de Change sur Lamosé de . . . Esp. rf. 2000 —			
	dequoy il faut rabatre pour les frais du voyage d'vn garçon qui est resté pres d'vn an dit Lamosé outre plusieurs autres frais et present qu'on a eté obligé de faire faisant Esp. rf. 200 —			
	Rest	1800	—	
1706 4 7bre	Par ordre de sa Majeste payé a Monsr le Conte Rosdrazewski . . . 304 florins Rest X rf.	1067	1	1/2
	qui font en ecus espece . . .	169	4	1/2
	Summa Ecus Espece	1237	—	

G. L. horguelin

1713

a Fontainebleau 10 octobre 1713

38

Le sejour que vous avez fait icy Monsieur vous aura fait voir comment les affaires sy traitent et pour peu que vous vous soyez informé de ma conduite on vous aura dit que ie ne me mesle de rien, que ie vis dans une tres grande retraite et quil faut faire tout passer par les ministres, je suis bien fachée de vous avoir fait attendre si longtems une telle reponce mais iai aprehendé que si je la faisois dabord vous croiriez que ce fut une excuse, je suis Monsieur vostre tres humble et tres obeissante servante

Maintenon

87

1718

Copia postscriptu Listu od JMci X. Biskupa Poznanskiego do JMci Pana Kanclerza WXL. d. 13 Aprilis 1718 Pisanego na Punkta y Supplikę PP. Dyssydentow

Czytałem skargi Panow Dyssydentow, ktores mi WMMP. przysłał sub data 25 Martij odpisuię na nie.

(1) Byli u mnie przed tygodniem w Poznaniu Primo et Luthrow y Kalwinow JMP. Unrug Starosta Obornicki y JMP. Złotnicki Podstoli Poznanski chcieli coś we mnie wmawiać iakobym im obiecał iakieś Deklaracyę (o czym nie myślałem) dać o zborach. Tandem kiedym scriptum pokazał na oczy tem Jchmciom, że nic nigdy nie obiecywał y dowodziłem qualia et quanta sobie pozwala Haeresis etiam post novellas Constitutiones et Tractatus, że też y Rescripta Krola JMci subreptycye to bić wyrabia (iako JMć Pan Starosta Obornicki uczynił post conclusos Tractatus uczynieł) na szkoły sub alio titulo et indirecte tak, że z Kancellaryi nie podobrany było postrzedz. Sami uznali że nie mogą mnieć

(2) za złe gdy novitates nie chcę cierpieć. Teraz zaś Gradum czytam in punctis przeciwko mnie porrectis bo się co skarży to in parte sami zarzeczą słuszny przyznaią. Z czym nie szerząc się ad Puncta Nro Ito odpisuię.

Ad Primum w Szłopie Kościoł Katolicki trzymali Lutrzy tandem kiedy go przed siedmdziesiąt lat oddać musieli Katolikom, zbudowali sobie byli zbor ten znowu zburzył JMć Pan Zandtkowski iako Pan medietatis Szłopy y tego mieysca gdzie był zbor dał na siebie obligę JMci X. Stołbowskiemu Biskupowi Poznanskiemu, że tam więcey nie miał pozwalać zboru per licet dziesiątka Tysięcy. Similiter JMość Pani Czarnkowska nie tylko alterius medietatis Szłopy ale wszystkich maiętności Czarnkowskich Domina data na się obligacyą nigdy w całey Czarnkowszczyźnie et specialiter w Szłopie nie cierpieć Lutrow a tych karzyć ktorzy by się ważyli takie nabożenstwa prywatne odprawować albo z Predykantem konwersować o czym Acta Valentiae testantur. JMć P. Gębicki dostawszy tych Dobr in possessionem contra submissionem JMci Pani Czarnkowskiey et contra Jura Regni pozwolił im priva

tim odprawowac swe nabożenstwa Co y teraz nieysczy Imć Pan Naramowski Kasztelan Srzemski Confirmavit. tak iednak żeby do Kosciota Katolickiego dzieci na kazanie Oni miasto nabożenstw prywatnych posłali y Szkołę na ktory Zbor żadnego ani od Rzeczy pospolitey ani a Possessoribus bonorum nie pokazali Przywileiu a Szkołę Katolicką swą i Młodz zatracili. Że zaś żadnego Przywileiu nie mieli na Zbor y Apostatow przechowywali Pozwano ad Consistorium Stał Decretum demolitionis Cum Commissione do Imć Pana Naramowskiego Kasztelana Srzemskiego tako Pana. Ktory sobie exequował ten Zbor kiedy dobra puscił in obligatione tem ad executionem A iezeliby Imć nie chciał to do Trybunału.

Ad 2dum Zbor w Międzyrzeczu nowy postawiony był dopiero przed czterema laty in Cuius recognitionem tam nazna temby Commissarius Imć Pana Pawłowskiego Kasztelana Buchowskiego Imć Pana Malechowskiego Kasztelanica Kaliskiego y dwuch Pralatow Ci Jezmi gdy uznali że tam budynek był formalny Zbor sam Mieszczanie obiecali go byli rozrzucić tandem kiedy blisko Rok differebant pozwano ich ad Consistorium Stał Decretum demolitionis Cum Commissione do Imć Pana Starosty albo iego Dzierżawcę Ten iako dobry Katolik non recusavit exequi Decretum Jest tam y wszystko w dawnieyszy Zbor także przeciw prawu post Confoederationem Anni 1632 wybudowany dla czego stanie podobny Dekret y na ten Zbor Dość to moiey patiencyi że sie go scierpi.

Ad 3tium. W Łagowcu Kosciot Katolicki ktory go occupaverunt Imć X Tato Biskup Antecessor moy od pierwszego dziedzica Predykanta zapieczętował Kosciot ale iak odiechał w krotce Imć Pan Sczaniecki Possessor 2dam modum Permisit go znowu Lutrom y tak gotez Pan Bog skarał żego zabito O co ma ktoś Imć Pan Gniazdowski Została dzis Wdowa Katoliczka ta wiedząc rzecz barzo słuszną aby maiąc Kosciot Katolicki w Domu nie szukała go gdzie indziey rada była gdy Decretum Antecessoris mei przyszło ad Executionem O co nie może ieszcze nikt mieć za złe według PP. Dyssidentow ktorzy sobie pretendunt libertatem w Dobrach swoich nie powinienby nic mowić y mnie o to nie molestować ale było tylko impleant lamentationibus Mundum Reklamant Conqueruntur bnie y nie słusznie.

Ad 4tum. O Lesznie co wspomniano to wybiłoby sie wszystko lepszego stało sie by każdemu było wiadomo a zwłaszcza... to że Antecessor moy nieboszczyk zawsze z nimi prawo Jaki determinuło Ostrzyło na sumnieniu y sam się wydaiąc ... zapytać sie będę. Tuż że dwuch chłopcow Lutrzy pervertelunt Katatem ... zaarestował im Bym Katolika zaarestowali a dzieci z Matką Luterską wyprawili tak na żart. Że mnie. Szkoły formalne maią Kalwini y Lutrzy prawa

natowni pokazuią przez Separynate Pazze co involute napisali explicent Obywatelcy ieśli na siebie znać że on multis peccaverunt et alia moliuntur. A tym Czasem ten Punkt podany Królowi Jmści niech będzie dowodem iako nieprawdą w Rzeczach do Heretyków y iako correspondentes Nomini suo Dyssidentes [illegible] zwyczaym severni dissidia terminant ~~t~~ clamoribus lamentationibus omnia implent żeby Katolików słusznie lamentuiących zagłuszyli a gdyby można vicinas gentes ad novas revolutiones pobudzić pacem Publicam turbantes.

Ad 5tum. Kaznodziei ma żadnego Prawa bo nie ma Constitucyi na budowanie zboru a zatym nie godzi się to mi się tamować ex Concessione Trybunału aby Zborum nie budowano.

Ad 6tum O Zdunach expresse do mnie nie należy bo Zduny są in Archidiecesi ex [illegible] iednak skargi do chorągwi że Officium zrumchało justa petit y że się Copiami nie kontentuie wszakże one zwykły in Acta Publica ingrossować co maią niechże y to pokażą co ingrossowali albo to extra me.

Ad 7mum W Miasteczku Smiglu za Szwedów multa irrepserunt iako to przybudowanie Zboru, Organy, kuczne trąby, kotły, Processye publiczne. Jeden Predykant nad to co przed tym nie było przestrzegałem ich żeby redeant ad pristinum statum ieżeli chcą żeby wszystkiego nie stracili. Obiecali to uczynić iżgy że nie czynią, wydać kazałem Commissionem ad revidenda Iura według powinności moiey Pasterskiey abym pokazał że wszystko chcą uczynić in fundamento Juris.

Ad 8vum Wsi Obywatelcze mają kościoły Katolickie które Lutrzy Zborami poczynili. O to Officium compulsoriale pozwy wydało aby ie Katolikom oddali Commissio expedita rationes p et contra popisane Decretum miało ferri primus Februarii ale dla Instancyi Jchmościów PP Dyssydentów do tych czas differtur. A tandem publicari musi. Jedną wieś przyczynili PP Dessidentes in hoc puncto [illegible] o której ia nie wiedziałem teraz się muszę pytać znać że y w tey był Kościół Katolicki.

Ad 9num Chlastawa wieś iest do Parafii Kosieczyńskiey należąca y do Kościoła Kosieczyńskiego pro administratione Sacramentorum recurrit albo pro licentia alibi illa percipiendi tak Katolicy iako Lutrzy gdzie że sobie Lutrzy założyli szkołę in praejudicium Scholae Parochialis kazałem ob Bonorum Possessorem Loquiorem amicabiliter aby ią zamknął. Co gdy uczynić zatrzymał się Instygator z pozwami o Zbor w teyże Chlastawie.

Ad 10mum Rakoniewice nihil innovavi ale Panowie Dyssydenci sami in accusatione sua condemnant się poczuwaiące się co debent et modum ferendi Decreti Jmći X Officiałowi memini insinuant o czem mnie się nie śniło.

Pomienieni Ichm PP. Dyssydentesum Primo loco rozumieli ze iapierwszy wznawiam prawo na naszedawne Kościoły, alem im pokazał że były Processa a tylko legitimis actoribus w tey materyi Processu honorem Processus impedire nie mogę bo actoros petent alko ustabil [illegible] dyspono [illegible].

To ad decem Puncta krótko by razu wszy odpowiadam na Punkta supliki PP. Dyssydentow podaney WM Panu

O Rescripta prosi Króla JMci do Trybunału iest res nova et inaudita. Do Woiewództw leży powrot owo wydawac Rescripta aby urzędnikom Prelogatywa Stanowi Rycerskiemu Conservatus PP. Dyssydentes zawsze był iest impraktykabile et stupenda suplicatio iegdy to nie woli dzi w questiey o czym niżey.

W Wronkach Lutrzy szkoły nie mogli mieć in praejudicium scholae Parochialis ani żadnego prawa na to od Rzeczyp. nie pokazali y owszem surowo zbor sobie tam założyli byli przeciw prawu dla tego per Decretum tamże szkoła obrocona iest na szkołę katolicką.

W Trzcielu zakazał szkoły X Pleban Lutrom wolno niech było iako Gospodarzowi Duchownemu uczynitem dosć wtym iasky JmP. Starostce Obornickiemu że zgodził kazał do pewnego czasu być ciepliwym który czas iak wyszedł a JmP. Starosta Obornicki żadnego prawa na szkołę nie pokazał usus est uresno post expiratum tempus X Plebantey szkoły zakazał.

W Obornickim starostwie szkoł zakazałem bo szkoła Lutrze przeciw prawa y ieżeli dam mandat JmP. Panu Staroście pro wypełniono Privilegij recentissime subrepticie obtenta to rozumiem że WM Pan przez nas za to [illegible] iako mnych.

W Kamrze sam JmP. Mielecki Possessor bonorum Zbrodnium mieżnik Wschowski Kalwin będąc w Schowie ultro my z tym podkładł że szkołę Luterską na Holendrach Kamerskich zamknął że ią chce na karczmę obrocić a zatym że y ten Punkt wszedł in supplicem libellum znak iest że aliud dicunt aliud agunt PP. Dyssydentes.

Co do Miasta Poznania to iest certum że tam Lutrzy mieyskiego Indigenatum mieć nie powinni przeciwko Kazimierzowskiemu przywileju Pecant Dyssydentes y Króla JmCi przywilej 1714 (który Lutrzy allegant) Jako subrepticium privilegium nie może im suffragari Juzci to prawie połowa iest Dyssydentow w mieście kazałem sobie popisać Gospodarzow Katolikow iest sto dwadzieścia a Dyssydentow osiemdziesiąt y osm Dwakroć zas Dyssydentow sto razy większe niż Katolików kiedy by sy im miało cokolwiek pozwolić za rokiby Katolików wydurzyli Juz sobie byli trzy Zbory w mieście załozyli podczas Szwedow dwa sy zapadły na Wadze y Celstadzie a trzeci żelus piorun [illegible] zniosł

Chcieli także mieć osobny Magistrat Lutrzy za Szwedów Nieboszczyk X. Urbanowski będąc Sekretarzem Szwedzkiey Konfederacyi przeszkodził et appellacyą swoią iako mu sam powiadał.

O Dzwony że Pozwano Imć P. Unruga Stolnika Wschowskiego w Kargowey bez mowy szło wolistało ale nadobre to zeyszło bo te Dzwony Ostesiety że tam Zbor nullo Iure y nie dawno stoi patrzałem na to przez Spary teraz będą mu kiat to czynie żeby nie weszło in possessionem. Wyliedzieliem Inquizycye podczas mowy wizyty y doszedłem że tam Zbor niedawny y nie ma żadnego Consensu a Republica.

Skarżą się y na to że do Consistorza citantur a wszakże Imć P. Unrug Luter sam do druku podał że sprawy kościelne należą do sądów Duchownych y tym się chce zrwać z Trybunału Koronnego et caput suum ratować. Na co teraz Contrarius Krolowi Imć repraesentant że Clementius w Consistorzu sądzą niż w Trybunale.

Co pleszą Lutrzy o Listy do Trybunału za sobą oto na to płyszą żeby Prawa znosić, Wiarę Katolicką wykurzyć wolnoim było Lecz z Kościołem Imperium uchlonere audaciam.

Radbym wiedział niechby Konstatum wykazali w czym się im gravato dzieje. Jeżeli in promissis że się upominam żeby Kościoły Katolickie wrócono o które już są Processa zaczęte albo żeby tych Zborów nie mieli y Zborów które sobie bez prawa bez Consensu Rzeczy pospolitey albo też podczas Szwedów pobudowali cóż tu iest w tym złego co maią w tym za krzywdę.

Allegują zawsze słowa ex Confederatione pacem inter Dissidentes ca in deduco iż oni bella volunt ia pacem proszę aby mię nie turbowali Unicuique quod suum est reddant aliena non appetant Katolikom w chłopkow niech z dobr nie ługuią obcych narodów zagranicznych alienos fidei et lingvis niech nie zaciągaią to będzie pax.

Wszystka u nich vis tego Punktu Pacem inter Dissidentes servabo servabo żeby im Krol Imć Privilegia dawał przeciwko katolikom a przytym żeby im indirecte dopomógł eradicate Religionem Catholicam. Ażyż się to godzi? a nieieszcze to ausus? a nie sprzumbiles a pissimo Orthodoxo Rege talia importunis exigere precibus. Iura Dissidentium w niwczym nie naruszam tego tylko chcę aby w nich Dissidentes non excedant et Iura Ecclesiastica Catholica lub non violent Catholicos non eradicent hęretycos ex alieno solo non introducant et contra Iura absolute contra ultimas Constitutiones Regni non peccent. bo im bardziey lamentuią tym bardziey tristia Catholicae Religioni intonant.

Ratione Olendrow alias Onowe Colonie. Trzebaby mi wiele pisać dla przestrogi tak wielkiemu Ministrowi to tylko namieniam iest to periculosum peregrinis hominibus Perceptum Religioneis wsie osadzać. Jest to etiam contra Statum bo powoli wykupiliby nas vicinis a hiścic wykorzenili by Katolików.

Dałem niektórym similitudinem że gdybym ia do moich pustek kilka Chłopów moskiewskich zaciągnął y dał im wolą w Possessyą zakupną, toby na mnie cała Wielkopolska a osobliwie PP. Dissidenci mruczeli chociasz Województwo Poznańskie od Moskwy dalekie przecisz timerent pericula*. Idem sentiendum et magis timendum kiedy vicinos Dissidentes tak wskrzewiać będziemy. Co wreszcie im szkoły budować pozwolemy w wielu Miasteczkach Katolickich szkół niemasz żałuią [illegible] kawałka ziemie na Bakałarzów Katolików Lutrom zas ante omnia gruntu udzielaią na Bakałarzów. Boże się pożal że tego nie wszyscy apprehendują. Panem nostrum da nobis w Sercu a Sanctificetur nomen tuum iest tylko w gębie.

Co PP. Dissidenci zasięgaią praw, ani to czynią nauszczeniem tych którzy Prawa nie czytali y nie widzieli. Nie bym nie chciał tylko żeby Ichmć PP. Dissidentes prawo obserwowali.

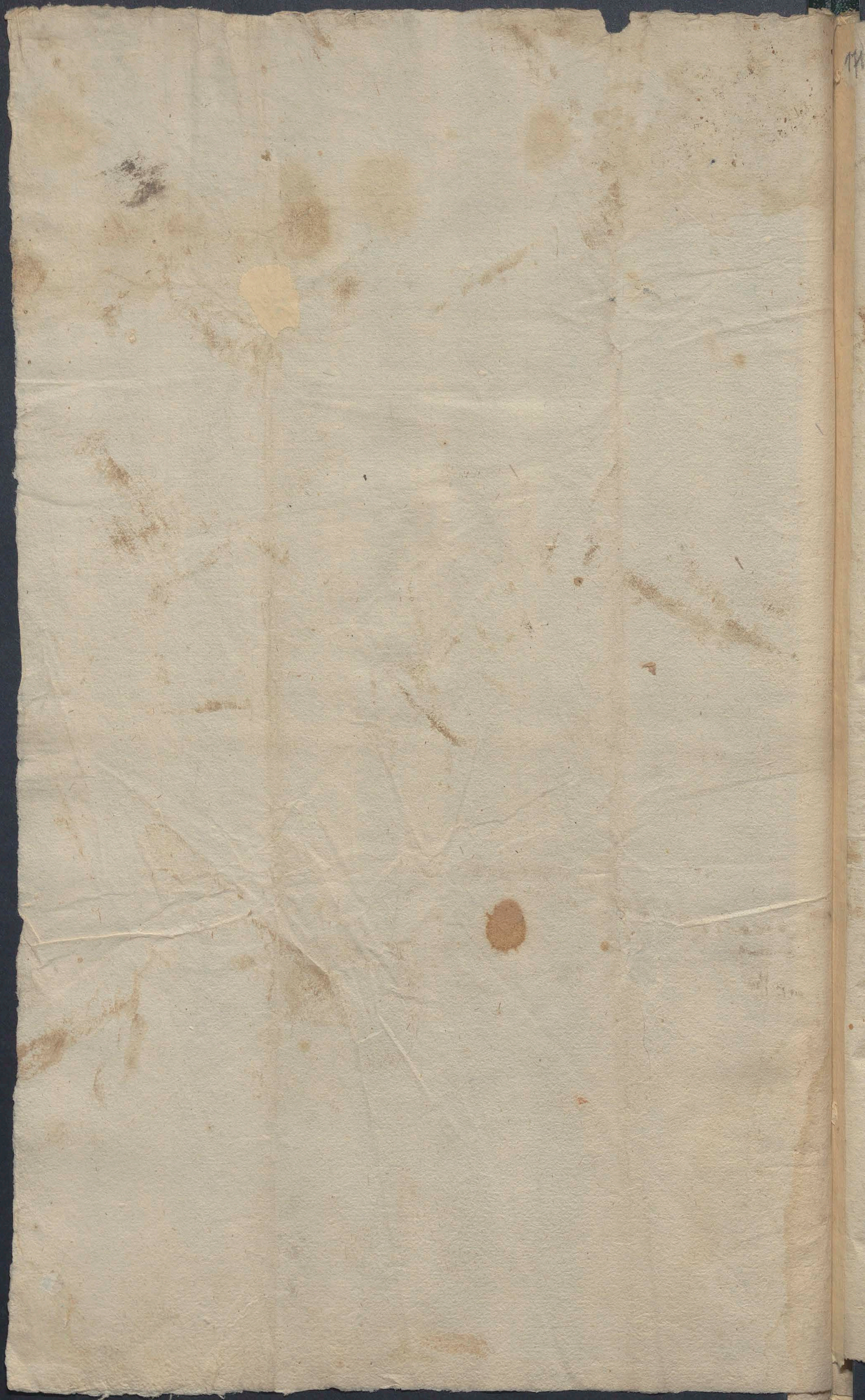
Czytałem też Confederacye, w tych Confederacyach iesto Summa Rei est Pacem inter Dissidentes servabo. A iestże to Pax Katolikom Kościoły odbierać y niechcieć im oddawać a iestże to Pax sine Consensu Reip. Zbory y szkoły pro libitu budować? Umyślnie zagranicznych budzić Dissidentów zaciągać? Niemi miasta y wsie osadzać? Co większa Katolików wykorzeniać. A iest takich wiele wsi gdzie poddanych Katolików z poddaństwa wypuszczaią aby Lutrów osadzali. Są takie maiętności gdzie przed tym Katolicy bywali a teraz Luterya miejsca całkiem w krótkim czasie osiadła.

Zażywaią ustawicznie tey exkuzacyi że Szlachcicowi wolno wszystko w swych dobrach a nie pamiętaią że to tylko wolno co iest nie przeciw prawu. Tym wolności praetextem chcieliby w każdey wsi Luterskie zbory budować nie uważaiąc że Król Polski będący tak wielkim Królem tego sobie nie pozwolił w Dobrach swoich Królewskich ale przez Constytucyą Status Reip. wyjednał aby w trzech Miasteczkach Królewskich te tylko Zbory Conserwowane były, które własnym kosztem Heretycy sobie pobudowali byli ante Constitutionem Anni 1632. W inszych zas Miasteczkach gdzie tego nie było, nie pozwolono. A iakże Szlachta bez Consensu Rzeczypospolitey będzie sobie wszędzie Zbory szkoły zakładała y więcey sobie pozwalała niżeli Król Jegomć.

Gdy z Panami Dissidentami omni humanitate zawsze ich proszę ut videant et intelligant że trzeba Prawo Conserwować osobliwie Constitutiones Novellas. Nie iestem gołym do Prawa a widzę że tego ani nie znaią y co inszego ze mną mówią a co inszego deferunt Królowi Jmci. Nad to chcę Sinceritatem meam [illegible] kiedy się skarżą na to że ia wizytuię Kościoły moie o Luterskie się też

Zbory pytam. Przecież należy Pasterzowi wiedzieć co się w swoiey owczarni dzieie. Nie może mnie nikt prawdę [illegible] zawsze pra chciałem od Archidiakonowi.

Ta Panów Dyssydentów insinuacya iest nazbyt bespieczna trzeba żeby się [illegible] odchodząca poczta nie pozwalała pisać ale na przyszłą poczcie.

1713 45

Copia Hramoty od Cara Jmci do Krola Jmci oddaney w Wschowie
die 20 Maij 1719 post Titulos

Uwiadomieni iestesmy że za ordinansem W. K. Mci Generał Feltmar-
szałek Graf Fleming przy Dworze Cesarza Jmci Rzymskiego imie-
niem Rzpltey o iakies allianse przeciwko nas do kazdego alli-
antu pomieniony Felt Marszałek nietylko Jo Cesar. Wieliczenstwo
lecz y drugie pottencye wprowadzic stara się y usiłuie uda-
iąc nas przez rozne wymyslone relacye y nieprawdziwe dzie-
ło iakobysmy intencyą mieli nietylko Kurlandyą lecz y in-
ne nie ktore Prowincye oderwać od Korony Polskiey a całe to
krolestwo rozdzielić takze et in Romano Imperio Woienne
wszczać kłotnie y zebysmy przeciw Jo Cesar. Mci y inszych Pottencyi
mieli mieć nie ktore przeciwne y skryte intencye y że dla tego Woysko
nasze w Polsce trzymamy et his similia. Że zas roznym spo-
sobem y naznaczony od W.K.M. mieli do Porthy Ottoman[skiey] Consul
teyze Porcie wszelkie podobne o nas insinuat relacye by prze-
ciwko nas do Woyny pobudza insuper iako nam iest
wiadomo że y ministrowie W.K.Mci w Warszawie Ablegatowi
Tatarskiemu takiesz propozycye czynieli y potrzebowali że-
by Han Krymski inkursyą w Panstwa Nasze przedsięwziąt
przymuszeni zas iestesmy dać temu wiarę że to wszystkie
nieprzyiacielstwa nie pochybnie według ordinansu W.K.Mci prze-
ciwko nas czynią. My lubosmy do tego Naymnieyszey nie
dali okazyi y nigdy na to u W.K.Mci nie zasługowalismy lecz
swiadczone Nasze ku W.K.Mci officia od Poczatku Elekcyi
y wstąpienia na tron Polski nie tylko W.K.Mci y całe-
mu Krolestwu Waszemu lecz y całey Europie dobrze są wia-
dome szczego y ostatniey Konfederacyi Generalney uspokoie-
nie znacznym iest dokumentem. Przeto wiedziec chcemy ...

takie przeciwko nas Sciągamy nienawiści a osobliwie gdy to wszystko

się wyżey wyraziło y na co nas Pomieniony Polt Marszałek W.

W. imporuit pure iest fałszywa y zmyslona imposturа wtym

My przed Bogiem y Całym Czyści godnym Swiatem niewinnie

poświadczać się możemy gdyż my sobie tylko Xięstwo Kurlandzkie od

swoney Rzeczy Pospolitey oderwać niepragniemy lecz iescze wtym

Traktatem z Krolem Jego Mości Pruskim Obowiązaliśmy się żeby Kur

landya iako Xięstwo Semigalskie zawsze pod władzy iedneyo Xi

ążęcia y pod Protekcyą korony Polskiey utrzymywać y niepozwolić

żadney potencyi oney przywłaszczać. Ratione zaś oddzielenia innych

Prowincyi od korony Polskiey albo też od Dywizyi tego krolestwa

nigdy żadney w Myśli naszey niemieli świadomo iest samemu W. K. Mości

iak wiele nam było propozycyi iakiemi kolwiek sposob

ami z Deklaracyą y przychylaniem wielu Awanturow z początku

Panowania W. K. Mości aż do tych czas; ale my tosz zawsze odrzucali

y z tymesmy się odwiatczali y Deklarowali że ani sobie nic od ko

ney Polskiey nie pragniemy ani też komu inszemu oddzierżyć od niey

o Zatym barziey rozdzielić lub też pod absolutne iarzmo lub prze

ciwko Wolnoś. Woli wszystkich Stanow [illegible] Sukcessyonalny Regen

tyą tak dla Sąmsiedzkiey z tą koroną Przyiazni dawnych y Nowych

Polskiego iako też y dla własnego interessu Swego pozwolić niemoże

my Za te tedy Szczere y Życzliwe nasze y dobre sprzyiaiące

gresa wszelkie wyżey wyrażone nienawiści przeciwko Sobie pociągnę

liśmy. Może bowiem kurdy to Rozsądnie znaiący się w Dziełach Ste

cznych y Politycznych że ieżeliśmy czego pragnęli dla siebie od ko

Polskiey niemoglibyśmy lepszego na to znaleść Sposobu iako po ostat

ney zupełnie Pułtawskiey Wiktoryi kiedy wszystko w mocy Nasz

y Dyspozycyi było ieżelibyśmy wten czas kogo inszego Na Tron P

Ski po wygnaniu Stanisława Leszczyńskiego y abdykacyi W. K.

Promowować chcieli iako od wielu wtym prosby, żeby to uczynić

nas zachodziły to ostrzy tego do kurzu a Przytym wszystko Co

w Chcieli w awantaż Swoy uczynić mogli lecz quo Zelo

Magnanimitate po tak wielu pomienionych krzywdach ku osobie WK
Mci postępowaliśmy y znowu WKMci do Polskiego Tronu dopomogli
dobrze iest wiadomo wszystkim a oraz spodziewamy się że y WKMci
z pamięci ieszcze nie wyszło. Co zaś należy o pretexcie y trzymania
albo powrocenia się w kraie Polskie Woysk Naszych tu z Meklembur
giey iuż actu maszeruiące do Państw Naszych za granice Rzpltey znay
dowały się, ale nie dla czego inszego naprzód przypuszczone znowu się po
wrocie tylko dla tego żeśmy widzieli że na złość y postpozycyą
nasze z Stańskiem Conventya disapprobowana była według ktorey infor
modum Soiusznych interessow pod imieniem WKMci na gotowake y wo rzeczo
ne kapry przeciwko spolnego nieprzyiaciela Krola Szwedzkiego bez do Akty
woiennych zażywane lubo to wszystko z woli y approbacyi WKMci iest u
czyniono y mieliśmy w tym od WKMci assekuracyą że WKMć to
pod imieniem swoim Miastu Gdańskowi uczynić pozwolił. Lecz miasto tego wy
prawienia pomienionych Kaprow Gdańszczanom zakazano chociasz Morzgo
iaszow WKMci y Rzpltey gdzie się tylko sposobność pokaże należy wszelkiey
szkodę y Dywersyą Nieprzyiacielowi czynić. Dlaczego z tedy taki postępek
incommodum nieprzyiacielowi iest uczyniony żemu miasto Dywersyi y szkody
pomoc świadczyć pozwolono przewozyć z Gdańska do Państw. iego piniądze zbo
że amunicyą y wszelkie woienne y do alimentu Należące Neceßaria ku
go my inaczey przyiąć y rozsądzić nie możemy tylko że się to dzieie dla
wygody y awantażu nieprzyiacielowi nadto podali nam do tego zatrzy
mania Woysk Naszych większy Reson zewsząd Confirmuiące wiadomości
o powziętym przymuszeniu Stanow Rzpltey na Seymie Grodzińskim do Na
znaczenia Succeßyi Hereditaryi Korony Polskiey Czego Nam iako wszy
zono iest pozwolić nie można, gdyżeśmy iuż w wielu okazyach Wa
daiąc Swoią własną w niebezpieczeństwa osobę y Zatraty Woysk Naszych
wolności y prawa Rzpltey intacte utrzymać staraliśmy się y pracowali, co
czynić in posterum deklaruiemy w ich przytomności Seymu Grodzińskiego od
WKMci y Stanow Rzpltey y wyprowadzenie tych Woysk Naszych
do nas Rekwizycya zaraśmy bez prolongacyi pozwoleli przez Zasełc
Nasze WKMci y Stanow Rzpltey ze wszystkiemi ich Rac Remot
Circumstancyami obiaśnili y Woyskom Naszym z Prowincyi Materia
chodzić rozkazali ktore iuż teraz actu Maszeruią. Co zaś przynale Rzpltey wy
czy ratione fałszywego udania y imputacyi na nas iakobyśmy prze
ciwko WKMci y całey Rzpltey iakieś zło y przeciwne intencye
y prędsięwzięcia w tym iako y pierwszym Śmiało upewnie może

my zesmy w myśli tego nie mieli lecz owszem byli tego zdania żeby z tego
z WKrólestw w Dobrey przyiaźni y w Intelligencyi zostawać y Życzliwemi ie
szczy ścislicy być obowiązanemi o co my się usilnie starali y do tego za
raz gotowi iesteśmy ktorey Naszey dobrey intencyi y żesmy imperio nie
dla siebie potrzebowali iawnie pokazuie się świadectwo albowiem lubo
my prześladuiąc Swego nieprzyiaciela wielekroć z Woyskami Swoiemi
uczyniwszy naprzod notificacyą tego WKrólestwi in Ditiones Romani Im
perij wkraczali y wchodzieli y Fortece Steten w Pomoraniy także in
sze Miasta orężem Naszym od Szweda odebralismy lecz żadney dla siebie
lubosmy do tego dosc dobry okazyą mieli y koniunktury nam faworyzo
wały nie zatrzymalismy lecz do Rąk kolligatow Naszych iako Członkow
Romani Imperij oddali y dlatego w pomienionych prowincyach odznaydo
walismy się tylko póki po nas woienna potrzebe rekwirowała dlatego
gobysmy teraz bez wszelkiey racyi y widząc Cesarza JMści Rzymskiego
wolne rece maiącego, cum in Imperio hostilitates zaczynać mieli
nie wspominaiąc inszych potentyi ktore ieszcze in Maiori Distancyi
od Państw Naszych znayduią się y tak remonstrowawszy te bez fun
damentu przeciwko nas ogłoszone impostury przystempuiemy do
WKrólestw fraterne et amice Prosiemy aby Pamietaiąc nie tylko
na stateczną Naszą y Nay bliszą WKrólestwi przyiaźń świadczoną y
życzliwą chęci ale też mocy obligacyi wiecznego Traktatu za
wartego pokoiu z Antecessorami JJ.P. WKrólestwi w Roku 1660 ...
nionego także vigore Sojuszow przeciwko krolowi WKrólestwi y
Rzeczy postanowionych w takie przeciwne Negocyacye przeciwko Nam
y Dobra go: Cesarskie Wai: y Sułtana Tureckiego y inszych Dwo
row wchodzić Niekazał y od tego poprzestać raczył gdyż podobne
attentata vigore articuli 24 ieszcze przed pomienionym Tra
ktatem wiecznego Pokoiu iako też y aliansow to iest in anno
1704 d. 19 Augusti

Copia Listu JKM do Cara Imci

De Data 18 Januarii 1719.

Mieli sam Oryginał przez W X Dołorukiego Extraordynaryinego Po
sła y Pełnomoznego był nam Oddany Pierwy kopie po Całym kro
lestwie przeciwko Obowiązkowi y Obyczaiowi doskonaley przyia
zni rozrzucone y publikowane Słuznie w Nas sprawic mogły
podeyrzenie że ten postępek nie przyzwoity umyslnie y sztu
cznie iest uczyniony na wzruszenie wewnętrznego Pokoiu Spra
wienie inuidyi y poroznienie Stanow Rzeczypley znami ziedno
czonych Lecz przeciwko temu wszystkiemu mogą Nas dostateczne
zalecic Sprawiedliwe Nasze akcye y zyczliwe ku Rzeczypltey
intencye ktore zawsze pragnelismy według Prawa y konstytucyi
krolestwa w Zupełney y nienaruszoney otrzymac wolnosci
Niedaiąc się od tego zadną inszą odwodzie propozycyą dlatego
tesz perswadowani iezdesmy że wszystkie takowe Volumina
na Rozdwoienie Naszy y z krolestwem Naszym ugruntowaney
iednosci wymyslone zadnego niewezmą Skutku Tego zas
Rozumienia bylismy isz po tak wielu Explikacyach ustnie y na
pismie przez Pomienionego Posła W C W imieniem Na
szym przełozonych y doswiadczeniu dowodnych przeszłych
falszywych Impostur przeciwko Nam wymyslonych Jnie miales
ięscy W C W wiary dawac podobnym Relacyom ktorych wido
czna Nieprawda sama przez Się nie potrzebuie Zadnego Wywo
du pokazuiesię Gdyz Quantum Osoby Urodzonego Fle
minga Feltmarszałka Naszego y Negocyacye iego a Dwora
Wiedenskiego attinet ta była za Wolą y wiadomoscią Naszą iako
Relacya Jego Nam Senatorom y Ministrom Rzeczypltey ta
pod teraznieyszy Czas znayduiącymsię uczyniona Tak tez y po
mienionemu Posłowi W C W in Scripto komonikowana oraz
tu in Annexis przydana obszerniey W C Wy dostateczniey
zwazysz zesmy nie zataili y Rozumiemy że to sufficiet Nas
od wszystkich opacznych interpretacyi y raz na Zawsze deter
minabit W C W do lepszego in posterum przeciwko Nam Re
spektu Zebysmy zalias przymuszeni niebyli takowych
manier nieprzyzwoitych za Nieprzyiaznych proceder poczytac
y przeciwko Onym wespoł z przyiaciołami Naszymi należyte
brac mensury poniewasz ani W C W ani zaden inszy nam
za złe miec nie może że nie tylko z Cesarzem Imcią y kro

lem Angielskim ale tez y z Całym Swiatem na Naszę y Krolestwa Na
szego Konserwacyą ze Wszystkiemi Prawami y Wolnosciami Oneg
dobrą tę Cointeligencyą utrzymywać Staramy się Zebysmy
z Niemi Junctum wszystkim imprezom lubo na Uszanowanie
Absoluti Domini lubo Hereditariae Successionis zmierza
iącym albo iakimkolwiek Sposobem Polskim Prawom przeciw
Należyty Odpor dać mogli Lumcka do Stambułu nie dla inte
resow Publicznych promoworali albo utrzymywania ale dla
Asystowania kupcom Krajow naszych oraz dla kupienia nie
ktorych Rzeczy na wygodę Naszę Ordynowanych Porty Otho
animować ani przeciwnych relacyi nie czynić nie smiał Chy
ba iezeli był pytany o Subsistencyę Woyska W. C. W. w Pan
stwach Rzeczypltey Mogli prawdę y Sprawiedliwy Wszystkich
Stanow Rzeczypltey Resentyment powiedzieć, Pogotowiu Senato
rowie y Ministrowie na Ostatni Konferencyi z Posłannikiem
Tatarskim w Warszawie Zadnych propozycyi Dyskursow
do Inkursyi w Panstwa W. C. W. pobudzaiących nie czynili
ale gdy tenże Posłannik Imieniem Hana Krymskiego Sto
Tysięcy Szabel na Obronę Rzeczypltey Sąm ultro nie Requi
rowany przeciwko Nieprzyiaciołom wszystkim Agrawuią
cym Panstwa ich Woyskami Swemi Ofiarował w Tych
Terminach Odpowiedzieli że tego Sukursu nie potrzebuią w Kra
iu Swoim ale in Casu nie odbity Potrzeby woleliby zaryć
per Diversionem Iednak nic nie konkluduiąc na Expedycy
y Instrukcyą Posłannika Swego Exigente Necessitate reserwo
wali się Iako Relacya teyże Konferencyi Responsu Naszego
z Kancellaryi X Połoruckiego Komonikowana doskonaley
W. C. W. będzie informowała y raz na Zawsze iest Komu
nikowana Że my z Naszy Strony Sami przez Nasy prze
Ministrow Naszych od Początku Panowania Naszego Nic
takiego nie czynili y czynić nie chcemy coby Interessom W.
C. W. Szkodzić albo Przyiazn Sąsiedzką y Obligowaną na
szyć Mogło bylebes W. C. W. wzaiemnie Strony Swoiey Obo
wiązkami w Traktacie wyrażonymi Skutecznie toż
Samo wyrazić Raczył. Inflanty Nam y Rzeczypltey zdaw
incorporowane y Secundum Pactum Subiectionis et Incorpo
rationis in Casum Ześcia z Tego Swiata przez Potomka Ill
[illegible] X Curlandzkiego Ostatniego od Rządu Władania
y Zażywania rowno z drugiemi Prowincyami y Obywatel
mu

korony y W. X. L. przypadaiące pod żadnym Protextem nie inte
resowałeś się Woyska swoie raz na zawsze tak że Wszystkich krajow
pomienionych iako też y z Prowincyi Kurlandzkiej wyprowadź
krzywdy y Pretensye Publiczne y Prywatne po tak wiele s
przez Poselstwa y Expostulacye na Rozgoworach pro Parte każdego
akomodowac Milliony w Sojuszach Cztery Deklarowane Cz
ry nie wypłacone tudziesz od Miasta Gdanska y z Panstw Rze
czypltey przeciwko Sojuszom y Traktatom Woyska swoie wprowa
dzone wyprowadzic aby kollizyi Miedzy Stanami y Stanami Rzeczypltey
niewzniecać. A nadewszystko żebyś W. C. W. Nie słowami ani porożne
mi Nadzieiami ale Samą Rzeczą Wolność Całość y Dobro Rzeczypltey
promowowac raczył tak iako my istotnie Czyniemy y Czynic pra
gniemy Niewierząc Opacznie Wiesciom y Onych na Zamieszanie
wnętrzne nie Rozrzucaiąc Mianowicie Jakobyśmy o Succesyi
Dziedziczny korony Polski albo o Jakimkolwiek ukrzywdze
niu Rzeczypltey myslec mieli Wiedząc dobrze z doswiadczenia
na własnego żesmy takowe proiekta zdradliwe insynuowane
odrzucali y Odrzucac będziemy. A iako W. C. W. Swiadczona
nam Przyiazn w Dobrej zostaie pamięci tak też nie wątpiemy zey
nasza onemu zawsze Okazana Życzliwość zapomniona bydź nie powinna
Co się zaś tycze Traktatow y Sojuszow od W. C. W. allegowanych w tym pewni
jesteśmy iż żesmy wszystko to co się w Nich zawiera sancte dotrzymali
y bynaymnieyszey rzeczy cokolwiek W. C. W. według tenoru pomie
nionych Sojuszow Należeć mogło nie broniliśmy y nie krzywdziliśmy Lecz
co W. C. W. w Francyi traktowałeś y konkludowałeś o tym nam
nigdy Należyty Informacyi nie dano y owszem ony denegowano
potrzebuiąc od Nas abyśmy niewidziawszy ani nie examinowa
wszy Artykułow tego Traktatu Całkiem facili tak do Niego przy
stąpili Czego my uczynic nie chcieli do Contentu iego żadney
wiadomości nie maiąc Rownym że Sposobem y o Negocyacyi na
Insule Allant dalszey nie otrzymaliśmy Explikacyi tylko że
tam iakies Traktaty agitowac się Miały. Na pretensye W.
C. W. do Miasta Gdanska iużesmy po wielekroć Odpowiadali
Zaczym y teraz na te Responsy referuiemy się. Jako za O Za
brym na Wystawienie potrzebowanych kaprow konsensu
naszym y przytomnych na ten Czas w Gdansku Senatorow
y Ministrow Naszych Niewiemy tak Pomienionemu Miastu
Constructionem tychże kaprow ani zakazywali ani infrin
gere mogli. Finaliter iako lepszego na potym Traktowa
nia w Interesach Spolnych z pogładzenia pięknych Perzystro
sci y Nieukontentowania od W. C. W. Spodziewamy się tak tego

naybardzi Zyczemy zebysmy mniey przyzwoity Maniery y krzywdami
nie Rekompensowanymi agrawowani przymuszeni niebyli do Szu
kania Sposobow y assekurowania bespieczenstwa Nam y Pan
stwom Naszym przyrodzonego Oraz do Oddalenia nie tak
Eminentes iako Praementis Maj iednak pod Namienionymi Ko
nicyam nic nam rodzięczniejszego y porządanszego bydz nie
może iako z W C W zawsze w dobrym porozumieniu y
trwały zostawac przyiazni ktora tesz W C W cum omni
Securitate będziesz mogł gaudere ponieważ przez ten
Czas przy pomyslnych koniunkturach Jako Sami przez
Się tak tesz przez Dobrych Przyiaciol naszych w takiey
Postawie Zostawalismy ze Wszytkiemu Złemu Nam y
y Przyiaciolom Naszym a Malevolis Grożącemu Skutecznie
y wczesnie zabiezec się Mogło My przytym W C W Zdro
wia dobrego przy pomyslnych Sukcessach od P Boga Sed
Zyczemy

W C W Wierny Brat y Sąsiad

August Krol

Datum w Schowie
Die et Anno ut Supra

49

Extrait, de la Requette No: 917.

Resolutio.

Sa Majesté ordonne qu'on expedie au Suppliant un Diplome de Servitoriat. à Varsovie le 11. Oct: 1735.

A. J. A. M. B.

Remis — ce 17. 9bre 1735.

Vincence Romuald Belloti, supplie Sa Majesté, de le recompenser de ses Services rendus à l'occasion de la derniére élection, en le faisant participer de pane bene merentium, et en le declarant Serviteur actuel de Sa Majesté.

1761.

Consul[tum] ad Affectationem et Officiosam Requisitionem Generosi Stanislai Dunin Rzuchowski Illustrium et Magnificorum de Campo Scypionow Conjugum Capitaneorum Lidensium Plenipotentis Officium Praesens Castrense Capitaneale Novae Civitatis Corczyn, Punctum Taryffae Contributionis fumalis Districtus Pilsnensis per Magnificum Albertum Alexandrum Białynski Districtus Ejusdem Pilsnensis Exactorem de Data Illius in Sowina die Decima Aprilis Anno Domini

Millesimo

Millesimo Septingentesimo Sexto Conscriptā et Connotata atque ad Acta Officij Praesentis ad asservandum porrecta Feria quarta post Festa Solennia Sacri Pentecosten Anno Eodem Millesimo Septingentesimo Sexto, Extradidit. Cujus quidem Puncti Tenor Sequitur talis.

Parafia Ludcza minor.

	Dom.	Fl.
Bonaventura	15	60
Krasna	15	60

Actum et Datum Extraditt in Nova Civitate Korczyn, Vigore Laudi Palatinatus Sandomi

rienis

+

riensis Feriâ Tertiâ
post Festum Sancti Bar
tholomaei Apostoli proxi-
ma, Anno Domini Mil-
lesimo Septingentesimo
Trigesimo Septimo.

Legit Daszczyński

Punctum Tariffae
Contributionis Fuma-
lis Districtus Vil-
snensis

In Nova Civitate Corczyn
Ao Di 1737mo

1742

52

Officium praesens Castrense Capitaneale Radomiense ad Affectationem Partis Cujus Interest Punctum Laudi Palatenatus Sandomiriensis Districtus Radomiensis Boni Ordinis Cmetislow in Opatow Celebrator Illustris Magnifici Lubieszowski Pocillatoris Stężycensis Mareschali manu propria Subscriptt Sub actu Inferius Specificato infrascriptt de Tenore Tali Powiat Radomski tor formuiąc ad Communem Assensum Przeswietnego Woiewodztwa, nawydanie Soli Suchodniowey, Powiatowi naszemu uczyniwszy Czteroletnią Dystrybutą naznaczył y obrał Dystrybutorow, a prima Januarij w Roku da Bog przyszłym Tysiącznym Siedmsetnym Czterdziestym Trzeciem ad Ultimam Decembris, Anni Ejusdem Wielmoznego Jegomości Pana Antoniego Odrowąża Kiełkskiego Starosty Niechorowskiego, do Drugiego Roku Tysiącnego Siedmsetnego Czterdziestego Czwartego Wielmoznego Jegomości Pana Michała Dziulego Podstolego Wisłickiego do Trzeciego Roku Tysiącnego Siedmsetnego Czterdziestego Piątego, Jegomości Pana Antoniego Chemieradzkiego do Czwartego Roku

Tysiącnego Siedmsetnego Czterdziestego Sostego
Jego Msci Pana Jana Wolskiego Czesnika Inflan
skiego Regenta Grodzkiego Opoczynskiego, ktoe
rzy to Ichm. assygnacye nietylko w miesiącach
naznaczonych bez wszelkiego zawodu ad pri
mam requisitionem każdemu według Taryffy
Ostatniey wydawać obligantur pod czas Swoiey Fu
nkcyi Dystrybutorskiey Do Padatkow Zas y Ekstra
keyi onych na Lat Cztery postanowionych y uchwa
lonych, to iest do Czopowego na Rok Tysiącny Sied
setny Czterdziesty Pierwszy a Prima Octobris
Zaczętey ad ultimam Septembris Anni pro
sentis Millesimi Septingentesimi Quadrage
simi Secundi, Jego Msci Pana Jana Domaszewskiego
Podstolego Łukowskiego, Do Drugiey kurrencyi
Zaczynaiącey Się a die Prima Octobris Anni
Millesimi Septingentesimi Quadragesimi Secundi
ad ultimam Septembris Millesimi Septingente
simi Quadragesimi Tertii Jego Msci Pana Jerzego
Lendzkiego Sędzica Ziemskiego Strzyckiego do Trze
ciey

ciey kurrencyi Zaczynaiącey się a die Prima Octo
bris Millesimi Septingentesimi Quadragesimi
Tertij a konczącey się ultimi Septembris Mille
simi Septingentesimi Quadragesimi Quarti,
Jego Mś. Pana Woyciecha Wężyka Radzkiego, Pod
Stolica Radomskiego, Do Czwartey kurrencyi Za
czynaiącey się a die Prima Octobris in Anno
Millesimo Septingentesimo Quadragesimo Quarto
a konczącey się ultima Septembris in Anno Mille
simo Septingentesimo Quadragesimo Quinto,
Jego Mś. Pana Jozefa Pawlikowskiego Do Szeleżnego
Zas. Zaczynaiącego się itidem a die Prima Octobris
Millesimi Septingentesimi Quadragesimi Pri
mi, a konczącego się ultimi Septembris Mille
simi Septingentesimi Quadragesimi Secundi, Jego
Mś. Pana Alexandra Dunina Brzezinskiego Cho
rążego Winnickiego, na drugą kurrencyą Zaczyna
iącą się a die prima Octobris Anni Millesimi
Septingentesimi Quadragesimi Secundi a kon
czącą się ultima Septembris Anni Millesimi
Septingentesimi Quadragesimi Tertij Jego Mś. Pa

na Zygmunta z Stawczyna Sieminskiego Po-
czaszego Opoczynskiego na trzecią kurren-
Zaczynaiącą się adie Prima Octobris Anni Mil-
simi Septingentesimi Quadragesimi Tertij, a
konczącą się ultima Septembris Millesimi
Septingentesimi Quadragesimi Quarti, Jegomości
Pana Jacka Dunina Wąsowicza na czwartą
kurrencyą Zaczynaiącą się adie prima Octo-
M3 bris Anni Millesimi Septingentesimi Quadra-
gesimi Quarti, a konczącą się a konczącą się ulti-
ma Septembris Anni Millesimi Septingentesimi
Quadragesimi Quinti Jegomości Pana Pawła Krocz-
owskiego ktorym to Ichmościom wyzey Specyfiko-
wanym Podatki do Odakcyi per administratio-
nem wybierac z miast y miasteczek powiatam
Powiatu naszego, ktore to Podatki wybierac
y ad aerarium publicum Importowac bez wszel-
kiey brania kontentacyi Sub Juramento, ponie-
wasz tenentur ad Calculum po skonczoney Odu-
kcyi na naypierwszych Sądach Grodzkich Radomskich
in psentia ktorego z Ichmościow urzednikow nate

Imś

czas przytomnego pytando taką kwotę wybraną rzetelnie Regestrem remonstrabunt żeby na potym przez niewmieszenia miast kurrencyi tych podatków ustanowio nabydź mogła a że tylko dyspozycya na tot dwie ust determinowana więc wyżey wyrażeni Ichmś Panowie Exaktorowie wybrane kwoty tak wypłacać maią naprzod Jegomś Pan Domaszewski Exaktor Czopowego Wielmożnemu Jegomś Panu Krasinskiemu Pisarzowi Ziemskiemu za Funkcyą Deputacką Trzy Tysiące złotych Polskich Wielmożnemu Jegomś Panu Tomaszowi Działeckiemu Podczaszemu Wieluńskiemu Tysiąc złotych za Funkcyą Kommissarską ad complementum Powiatów Innych Jegomś Panu Konstantemu Korwinowi Kochanowskiemu Podczaszemu Inowrocławskiemu za teraznieyszą Funkcyą Assesorską złotych Tysiąc, Jegomś Pan Zendzka na drugi Rok Czopowego Jegomś Panu Marcyanowi Tyminskiemu za scheda Assygnacyą do Swiętey Pamięci Jegomś Pana Alexandra Gniewosza die Decima Tertia Septembris Millesimi Septingentesimi Trigesimi Tertyi w Opatowcu za łaską Jaśnie Wielmożnego Jegomś Pana Małachowskiego Podkanclerzego Koronnego odpisaną złotych Polskich Pięćset Jegomś Panu Seve

Synowi Rudzkiemu niedobraney Summey ad comple-
mentum siedmiuset złotych przysądzoney złotych
dwiescie Jegomść Panu Zygmuntowi Chlewinskiemu
Za ościtą assygnacyą przez Jasnie Wielmożnego Jegom
Pana karola Tarła kommissarza y Stanisława
Skorkowskiego Marszałka koła Rycerskiego Wo-
iewodztwa naszego do Jegomść Pana Alexandra
Dunina Exaktora Powiatu naszego iusz annihilu-
ię tez assygnacyą złotych Czterysta Jegomśc Pa-
nu Marcinowi Piglowskiemu Za ościtą assygnacyą
do Jgomść Pana karola Romera Łowczego Radomskiego
złotych pieneset, Jegomść Panu Mikołaiowi Sie-
ninskiemu Za ościtą assygnacyą do Jgomść Pana
Pomianowskiego daną złotych Pieneset, Jegomść
Panu Janowi korwinowi kochanowskiemu Za ości[tą]
assygnacyą do tegoż Jegomść złotych Pieneset, Jego-
mść Panu Władysławowi Wolskiemu Za Funkcyą
assessorską złotych Tysiąc, Jegomść Panu Antonie-
mu Podkanskiemu Podczaszemu Urzędowskiemu
Za Dystrybutę złotych Trzysta, Jegomść Panu Bła-
żeiowi Duninowi Brzezinskiemu także Za Dy-
strybutę złotych Trzysta, Wielmożnemu Jegomść
Panu

Panu Dziułemu Podczaszemu Witebskiemu, do wyżey na-
znaczonych złotych Tysiąca złotych Pięćset Oycom
Bernardynom Opatowskim złotych sto do kollegiaty
Opatowskiey na reparacyą kaplicy złotych sto,
Jegomści Panu Ludwikowi Grotowskiemu recenter
pogorzałemu złotych sto naznaczamy. Do szczęsli-
wego zaś Jegomści Pana Alexandra Dunina
Brzezińskiego Chorążego Winnickiego Zaczy-
naiące a die Prima Octobris in Anno Millesimo Se-
ptingentesimo Quadragesimo Primo a kończące
go się ultimis Septembris in Anno Millesimo Se-
ptingentesimo Quadragesimo Secundo, Ofia-
keyi te applicantur assygnacye które wypłacić
powinien Jegomści Panu Franciszkowi Chotecckie-
mu Regentowi Grodzkiemu Radomskiemu,
Za Funkcyą Marszałkowską y Dystrybutę
Solną złotych Trzy Tysiące, Successorom Jegomści
Pana Dobieckiego Sędziego Grodzkiego Opoczyń-
skiego złotych Tysiąc Pięćset, Jegomści Pa-
nu Mrozkowi Plenipotentowi złotych Pięć-
set, Jegomści Pan Zygmunt Siemiński Drugi
Edaktor Szczęsnego Wielmożnemu Jegomści
Panu

Panu Stefanowi Libiszowskiemu Podczaszemu Stężyckiemu Za Funkcyą teraznieyszą Marszałkowstwa złotych Tysiąc Pięcset, Wielmożnemu Jegomści Panu Ostrorogowi Podczaszemu Czerskiemu Za Funkcyą kommisarską złotych Tysiąc Pięcset, Samemu Jegomści Panu Siemieńskiemu Za Funkcyą assesorską złotych Tysiąc, Jegomści Panu Ligtowskiemu Compensando niedobrane Czopowe aby iednak do Siebie wydane wypłacił assygnacye złotych Tysiąc, Inni Zas Ich Mść exactores Podatek Czopowego y Szeleżnego Zatrzymać powinni do Dalszey Dyspozycyi; Aże Wielmożny Jegomść Pan Józef Odrowąż Kietlinski Woyski Stężycki ekdza Proczki Radomski, w pierwszym praecedenter Laudum, Za prace y fatygi na Funkcyi kommissarskiey, stante revolution Sub hostico niekraz z hazardem Zycia podięte rekompense Sobie miał indigitatem, więc Stosuiąc Się do pierwszego Laudum teraznieysza Dyspozycya nasza tego z Jegomści Z pierwszych Prowenencyi

Trzema Tysięcy kontentuiemy, Aze Jegomsci Pan Zendzki Antoni Exaktor Podatku Szelężnego in Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Tertio querulatur, Jz dla Zaszły nałączey się rewolucyi wybrać nie mogł Calculationem offert więc pro faciendo Calculo na Sądy Grodzkie Radomskie odsyłamy Jegomsci ktorego po uczynioney kalkulacyi ab Impetitione et quavis assignatione ewinkować deklaruiemy Jnne zas Pretensye Jch Mciow konkurentow, iako osiłte assignacye Jch Mciow Panow Konstantego Kurosza Antoniego Parlickiego Woyciecha Wolskiego Pana Kroczowskiego tudziesz wniesienie konflagraty do Pierwszey Dyspozycyi odkładamy chcąc mieć Liquidam et Exactam Calculationem, Jch Mciow konkurentow Exaktorow ab Anno Millesimo Septingentesimo Vigesimo Sexto, Powiatu naszego y retentow u tychże Jch Mciow dotychczas Zaległych. Obliguiemy Jegomsci Pana Antoniego Parlickiego azeby

zwłożoney na Siebie Prowincyi Tez Kalk
lacyą ad Debitum perducat Juris gradum
Zaco omnem Jegomści Spondemus gratitu
dinem et Recompensam, Stanisław Korwin
Kochanowski Kasztellan Radomski, Fr
szek Libiszowski Podczaszy Radomski, Se
dzia Grodzki opoczynski, Jozef Wężyk
Rudzki Podstoli Radomski, nil Pjudicando
Desiderys Jch Mściom Braci na przyszłey
Dyspozycyi; Łukasz z Skrzynna Dunin Szpo
Czesnik Radomski, Jozef na Pawlikow
cach Pawlikowski qua Delegatus manibus
proprys de Verbo ad Verbum prout in eodem puncto Laudi exstat extradi
dit. Actum in Castro Radomiensi Feria
Quinta, in Vigilia Festi Sancti Matha
Apostoli et Evangelistae, Anno Domini
Millesimo, Septuagesimo Quadrage
simo Secun[illegible]
Ex Actis Castrensibus Radomiensibus
[illegible]
Lectum p Furkowski

Sumpt[or]um Laudi Pala
tinatus Sandomiriensis Di
strictus Radomiensis
pro Parte intromi[ss]ion
enta
Oblata
In Castro Radomien.
1742do

11.9.

119

58

Copia Listu JWJmci Pana Udy Bracła do JWJmci Pana Krakowskiego Hetm. Koron. de 24 9bris 1749 w Sulgostowie.

Dostało mi się czytać Kopię Listu JWWcP Dja za JWJmcią Kanclerzem Koron. iadącym do Brzezna pisanego, Nimotna tylko wyznać, że w nim Sentymenta z Inspiracyi Ducha Pochodzące pełne wspaniałości y Staropolskiey Żarliwości ku Oyczyznie. Dotąd albowiem wszyscy prawie sekretnie Ubolewali nad zdeptaną Równością y odmienną Rządu Publicznego formą, y lubo niektorzy znaydowali się w Senacie y w Rycerskim Stanie żywiey czujący w sobie gust Wolności y żwawiey domawiaiący się na Seymach, o Krzywdę Praw y uzurpacyę wyższey nad się władzy. Tyle to przyniosło Skutku że się exponowali na iawną Offiarę, Ziemisty przez Oskarżenie, Odgrażanie y gwałtowną Dobr Konfiskacyą przez Maximy Impressyi boiazni na drugich, ażeby zatrwożeni w spokoynym milczeniu przywykali się do dźwigania Jarzma y Kaydan prawie Niewolniczych Nikt zaś dotąd, ktory by wraz y chciał y mogł zrzucić to iarzmo y rozerwać Kaydany, nieodważył się dopiero JO WP Dobrodziey pierwszy, Ktorego Jmię Wielkie w Oyczyznie dystyngwowane zasługami Honorami y Dobrami, pokazuiesz Swiatu że choć przy nadwątlonych Wiekiem Siłach uro w nim Krew żywa Sławnych Rewerow y tą samą cyrkuluie gorliwością, do dźwigania Praw wolności y Równości Zaczęteś JOWP D. dosc prędko, Kiedy dobrze Postanowiłeś Pan Bog tak świątobliwemu Przedsięwzięciu, przedłuży lat y życia przeciąg iak Ezechiaszowi Krolowi o co go wszyscy prosić będziemy. Wzbudzi ten proceder wspaniałe Duchy do wspolney Żarliwości, Kiedy widzą na czele pierwszego Senatora y Wielkiego Wodza Woy z Synow teyże Oyczyzny zaciągnionych a żarliwych nieomylny o wolność y Prawa Rowności że wszyscy chwalebną pałać będą emulacyą. Informuię się z Listu Kopii Nayiaśnieyszego K. Jmci P.N.M. do JOWP Dja pisanego, Ktory z Oycowskiey ku Oyczyznie swoiey miłości proponuie między poróżnionemi Domami zgodę. Jeżeli zachodzą iakie z prywatnych przyczyn niesnaski, snadno y poważne N.P. reflexye y preferencya o Dobra Rzpoliteyo Sprawiu potrafi skutek, bo trzeba partykularne resentymenta darować Publicznemu Dobru y sakryfikować prywatne Interessa Oyczyzny Potrzebom, co y Ja sam uczynić gotow y z mieysca mego o toż samo wszystkich uprzaszać będę. Ale co należy do Ran Publicznych a prawie Smiertelnych Niepotrafi Nikt wynaleźć do uleczenia przyzwoitey recepty, chyba N. K. Samego przytomność w Polszcze roztropność y Moderacya iak kiedy z gruntu porządek Starodawnego Rządu odmieniony. Upadły Rezydencye Senatorow naczym cały fundament bezpieczenstwa Religii Praw Wolności y rowności zawisł. Uformowany Dwor z Cudzoziemskiego Ministra y Kilku Osob ad instar decem viratum, ktorego wolny Narod znieść y ścierpieć niemoże, bo Dwor Krolow Polskich ze dwoch Stanow Rzecz Pplita Prawem postanowiła to iest z Senatorow Rezydentow y Urzędnikow Koron. Ktorzy pod Utratą Honorow y Kary Dwoch Tysięcy Grzywien powinni przestrzegać Regiam Dignitatem żeby nic takiego Prawom, iako et Pactis Conventis niedziałało przeciwnego. Krol zaś Jmc takowych Potocznych iadow w Publicznych Interesach bez Rady Ich nic czynić niemiał. Od zamknięcia uraz z Ministrem Cudzoziemskim Uspoinąwszy się y przywłaszczywszy sobie Maxymę wszystko wykonać co zamyślił w Dystrybucie Wakansow iednych iako Dispensatores Łaski Krolew Liberiores animo amovendo drugich promptiores servili Obsequio promovendo cunctationem se transverunt, vim Magistratuum Legumq in se transtulerunt, niezostawszy żadney Cien Dawney Powagi Senatowi w Radzeniu a Stanowi Rycerskiemu w Mowieniu. Odebrano JW Wodzom vim et Efficatiam promowowania Zasłużonych w Woysku Woiewodom w Woiewodztwach swoich, Zniesiono wolne elekcye Marszałkow Seymowych Trybunalskich Posłow y Deputatow przez gwałtowne utrzymywania dependuiących Subiektow, Zatamowano Głos wolny w Senacie Posłom chcącym się przemawiać ad Pacta Conventa, naostatek Zniesiono Seymy y Seymiki Relationis przyniosszy materye Seymowe Indygenatow do Trybunału chcącym Sposobem trzymać in Camo et Freno Ancillas Wolnego Narodu. Oddano Cudzoziemcowi Rząd Poczty contra Arcanum Status. Napełniono Cudzoziemcami y Dyssydentami Ekonomie y Żupy Solne y Żadnego Szla

Chwia

chcia Polskiego przy tey Prywatney W. P. ustudze iak Prawo mieć chce niezostawiwszy Augmentowano Gwardye Nadworne pozwolone Prawem ale szczegulnie tylko pro Custodia Corporis N. P. Prezydującego w Polszcze, Przy tey Polityce tak szle umiarkowaney rozumiano że nas zniszczywszy Naynieuwnieyszych y Naywiernieyszych Poddanych w Łasce N. Krola Pana y Kredycie przywiodą tylko tego że się czołgać będziemy y wzdychać przed wyniosłym nad Prawa Magistratem ratunku Promocyi y Protekcyi, ale taka Maniera niemoże być znośna y przyiemna Ludziom urodzonym y wychowanym w Wolności mali terrore comparatur Obsequium, quia non est liberum sed violentum. Niemożna ich źle traktuiąc przymusić, chyba wzaiemnością Estymacyi y Konfidencyi iezeli Kochaią chcą aby Kochani byli y niechcą bydź posłuszni przez Pogrozki, ale się gotowi sakryfikować na Posługi twarz z Wolnoscią swoią. Potrzeba tedy supplikować aby N. Krol powrocił do swoiey y Naszey Oyczyzny, a powróciwszy weyrzał penitius w te wszystkie dotkliwe dolegliwości Publiczne, y to Serce ktorego Faworami niektorzy wynieśli się usq ad Insolentiam Otworzył dla wszystkich Kochaiących Państwo, Słuchał Rady wszystkich tych ktorzy dalecy od Dependencyi non curant Odia nec ambiunt nimis alta et multa ex Pane bene merentium ale tego aby Oyczyźnie y w niey wszystkim było dobrze. Naostatek potrzeba aby JKM. złożył Seym Extraordinaryiny nie Konny ale ludny podług Konstytucyi 1655 aby na nim nayprzod reasumowano Prawa Rządzi Rzeczpospolitey, położone rygor na wynoszących się wyżey nad Rz. P. Normam Concludendorum Consiliorum na Seymach y Seymikach cum plena libertate vocis vetandi wynaleziono cokolwiek dotąd albo fatalnoscią czasow, albo zuchwałoscią wynoszących się nad rowność ex orbita legum do swoiey się powrociło Kluby. Et status redibunda ad sua claustra procella reconciliabit intra Majestatem Confidentia et libertatem, y tak będzie Pasterz ieden, y iedna Owczarnia, z ktąd sequitur że y Seymy dochodzić będą, y Woyska Akcya stanie y wszystko łatwiey pójdzie ad nutus et Imperium N. Pana etc. etc. etc.

Responsoriales ad praecedentes od J. W. Jm. Pana [illegible] de 26 Xbris 1749

List WMM. Pana de 24 elapsi datowany maiąc honor odbierać czytam w nim Skadem nieszczęsliwości publiczney w żarliwych Sentymentach WMM. Pana wyobrażoną a mnie poduffale iako na te dolegliwości dawno utyskuiącemu kommunikowaną. Nie mogą bydź doskonaley odmalowane, wszystkie paroxyzmy Corporis Republicani, defekta w prawach y Prerogatywach wolnego Narodu oraz Exorbitancye wynoszących się fastu Praedilectionis nad rowność umysłow, ktora iest żywiołem y gruntem wolności chlubiącey się Rzpltey, Już ty ia nie dzisieyszy in obsequiis Rzy powszechney Matki communi Studio w Stanie Rycerskim, w Woysku y w Senacie

zasługuiący

zasługuiący się et tot discrimina rerum et temporum
praktykuiący przyznać iednak śmiele mogę, że in tanto
abusu et pesumdatione Rządów kardynalnych tey Rzpltey
niewidziałem, do iakiey teraz nieznacznemi ale coraz bar-
dziey wzmagaiącemi się przychodzę bezdrożami, wie Bog
Scrutator Cordium zna się każdy ex statu populari, kto
tylko głębiey y przezorniey rzeczy dociekа, kto źrodłem
y aktualną przyczyną tanto fatture publicae, że całe
Krolestwo bez Sprawiedliwości quasi prima Species
mundi in Confuso zostawać musi, Dała nam okazyę
ta niepraktykowana wiekami fatalitas publica ad
Patrem nostri Communem Jego Krolewskiey Mci Pana
naszego Miłościwego recurrere, aby przynaymniey
w tym tak srogim przypadku to serce y miłość Oy-
cowską ktorą każdy ex praecendijs Łaskawego Pana
wyczytać może, obrocił adsecurationem dolegaiących
wszystkie stany inkonweniencyi a do skuteczniey-
szey dobroci y Sprawiedliwości pokazania raczył przy-
wrocić nam pożądaną przytomność Swoią, Przy za-
tym cieszyc się quasi primam et ultimam post Nau-
fragium Tabulam tam dolegliwości publiczne, abusy,
Praw, Krzywdy Prerogatywy Senatorskich y Ministro-
skich Sine recepta podług sumnienia y obowiązku
naszych representować powinniśmy nie zostawuiąc
naymnieyszey w rzeczerze obiętności ktorą mowie mo-
żna vitio Sentis Saeculi depravati multorum ofensi
iest okazyą coraz większey Rzpltey niesfornosci wyro-
cenia formy Rządow Starodawnych y tey na ktorą
ubolewamy contra aequalitatem Predominacyi Dzięku-
ię przytym WMM Panu za przyznawaiące mi ultra men-
suram zdolności mоiey starania o dobro Oyczyzny
powszechne, upewniam tylko mogę że wieku ad calum

na[illegible]

nie więcey nad dwoiste Jurisjurandi obowiązki mnie nie [illegible] tylko iako Senator y Hetman y zelum w tey porze y szczęśliwszey restaurit tey Oyczyzny qualem et quantam a Maioribus recepimus y w tey reszcie dni moich będę zawsze z iednostayną konsyderacyą

JW. WMci Pana [illegible]

List [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Hetmana
Do [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
1747 [illegible]

1760

JWJmD.

60

Jaśnie Wielmożny MWMPanie
Serdecznie Kochany Bracie y Dobrodzieiu.

Nietylko nexus Krwi, ale y znanie łaskawych JWWM
MPana dla nas sentymentow, mocną mi się nadzieią, że
gdy niosę jako nayuniżeńszą moią do JWWMPana proźbę za
sprawą JW. JmPana Kasztellana Małagoskiego z dawnych
czasow Przyiaciela y łaskawcy mego, niezawodnie łaskawe
JWWMPana dla przerzeczoney sprawy pozyskam wsparcie
o ktore poźetnie supplikuię JWWMPana, Zapewnieniem

Nieskonczone

JW. JmP. Pułkownik Czapski [Antoni]

na Zawsze obligacyi, z stałym oraz przywiązaniem mam honor być; J.W. Wm. Wm. Pana

Kochanego Dobrodzieia

Szczerze życzliwym Bratem

y Naynizszym Sługą

Józef z Tęczyna Ossoliński

W. Wol. mpa;

Podług Waszego
deyi w Liście wy-
łożenia, bardzo
bardzo upraszam się
nieprzestawać, Dewiz
Unctissimus być
na zawsze Rzecz (?)
Kam;

W Ossolinie d. 7. Julij
1760.

61

Kopia listu Casanowy
do Karola ks. Kurlandyi

(Kopia z w. XVIII)

62

Copie d'une lettre ecrite [illegible] Prince charles de Courlande par M. Casa=
novà Italien Illustre aventurier exilé du R. de France
le 26 Nov. [illegible]

Monseigneur

Il faut que V: A: brule cette lettre, aprés [illegible]voir lue, ou il faut qu'elle la tienne dans son
porte - feuille, avec tout le Zele imaginable. Mais, à mon avis, il vaut mieux la bruler;
et si vous voulez, Mgr, retenir la recette unique que je vous envoye, copiez- la sous la
marque d'un chiffre; de sorte que, quand même vous la perdriez, ou qu'on vous la voleroit, on n'y
puisse rien comprendre. L'attachement, Mgr. que vous m'avés inspiré n'est pas le seul resort
qu'il m'a fait agir; je vous avoue sincerement que mon interet a autant de part. Permettez
moi actuellement l'antithese. Si V: A: se sent portée à m'aimer, à me proteger par
raport aux mediocres qualités de ma persoñe; cette raison, qui me flatte infiniment, ne peut pas
me garantir de l'inconstance si naturelle aux Princes, pardon, Mgr, si mes remontrances vous
paroissent trop hardies. V: A: doit se conserver inviolablement tout à moi, eu egard et faisant
attention que je suis le seul qui possede le moyen d'augmenter la matiere dont vous ne pouvez
pas vous passer. [illegible] ne avare, Mgr: vous serez riche, vous ne l'êtes pas à [illegible]
[illegible] genereux; il faut donc trouver le moijen d'être riche, pour avoir [illegible]
une vertu que Dieu vous a doñeé; et que c'est, pour le bonheur de l'humanité, [illegible] tombe
en partage à vos pareils. Hier V: A: me dit qu'avant mon départ, elle voudroit avoir [illegible] du metal
en question. Pour toute reponse, je m'en vais clairement et loyalement vous détailler l'operation. Vous
verrez Mgr: que nous pourrons bien avoir les matieres; mais nous n'avons ici ni [illegible]
fourneau, qui sont indispensable dans le procedé qui est scrupuleusement [illegible], et où la moindre faute
tire à consequence. L'operation du Cuivre est aisée et mécanique, mais [illegible] est toute philosophique, et
je puis vous assurer, Mgr: que lorsque votre or sera gradué, il [illegible] aussi parfait que celui dont on fait les
Sequins de Venise. Songez Mgr: que je vous mets dans le cas de pouvoir vous passer de moi, et que, ce qui
est plus, je mets ma Vie et ma liberté en votre plein pouvoir; l'action généreuse que je m'en vais faire
à present, doit me gagner à perpetuité la bienveillance de V: A: et doit vaincre le prejugé qu'on a
sur la façon d'agir des Chijmistes. Mon amour propre est blessé si V: A: ne me distingue pas de la
foule. Cependant, j'ai une [illegible] vous demander, c'est de ne pas faire cette operation, avant mon
retour. Vous ne pourrez pas travailler seul, Mgr: à qui vous fierez vous donc? Helas! au Nom de Dieu
ne Soijez pas tenté de travailler sans moi; car, quand même l'operation réussiroit, celui qui vous aidera, decou
vrira notre secret. Je dirai, par parenthese, à V: A: que c'est avec ces ingrédiens, et ajoutant du mercure
et [illegible], que j'ai fait le fameux arbre de projection à Paris, chez la Marq: de Poncarré; cette végétation
là est prodigieuse; c'étoit le charme de Me. la Pse. d'Anhalt-Zerbst. Ma fortune seroit actuellement
dans le plus haut degré, pour ce qui regarde les richesses, si j'avois pu disposer, ou me fier à un Prince, maitre
d'une moñoie. Ce bonheur ne m'arrive qu'aujourd'hui, et je suis au comble de mes voeux, car votre

bonté Mgr: me rassure sur les justes craintes que je dois voir pour ce qui concerne ma vie et ma liberté.

Venons au fait. Il faut prendre 4. onces de bon argent, et les dissoudre dans l'eau forte, et le précipiter avec une lame de cuivre [:] selon l'art: [et] le laver bien après avec l'eau [tiède] pour separer de lui tous les acides, et il faut bien le sécher. Quand il est bien sec, il faut le meler avec une demi once de sel amoniac, et le mettre dans une tortue. Cette tortue doit devenir un récipient. Après cette préparation, il faut prendre une livre d'alun de plume, une livre de Cristal ungarique, 4. onces de verd de Cuivre, 4. onces de cinabre natif, et 2 onces de Soufre vif. Il faut pulvériser, et bien mêler ensemble tous ces ingrédiens, et les mettre dans une cucurbite, de telle mesure, que lorsqu'ils sont dedans, elle ne soit remplie que jusqu'à la moitié. Cette cucurbite doit être placée sur un fourneau à 4. vents, car il faut pousser le feu jusqu'au 4.eme degré. Il faut comencer par un feu lent, qui ne doit extraire que les flegmes, ou parties hydropiques; et lorsque les esprits comencent à paroitre il faut y soumettre le récipient ou se trouve la lune avec le sel amoniac. Il faut luter les jointures avec le lut de Sapience, et à mesure que les esprits passent, il faut regler le feu jusqu'au 3.eme degré; et quand on voit que la Sublimation comence, il faut hardiment ouvrir le 4.eme vent sans rien craindre; mais il faut prendre garde que le Sublimé ne passe point dans le récipient, ou tortue, ou est la lune. Après ceci il faut laisser refroidir le tout. Le tout refroidi, il faut prendre le récipient ou est la lune, et lui fermer le bec avec une vessie pliée à trois doubles, et la mettre dans un fourneau de circulation avec son bec tourné vers le Ciel: ce feu lent de circulation, il faut le lui doner l'espace de 24. heures, et lui oter après cela la vessie, tournant la tortue vers le centre pour qu'elle puisse distiller. Il faut augmenter le feu pour faire passer les esprits qui peuvent être dans la masse jusqu'à l'entière dessication. Après avoir fait cette operation 3. fois, on [trouve]ra l'or dans la tortue. Il faut alors le tirer dehors, et le fondre avec addition de Corps parfait. Le fondant avec 2. onces d'or, et mis après dans l'eau à partir, on trouvera 4. onces d'or résistant à toute épreuve, parfait en poids et malléable, mais pâle. Voila Mgr: une mine d'or pour votre monoie, moyenant laquelle un directeur, servi par 4. homes, peut vous doner un revenu de mille ducats par semaine, et le double, et le quadruple, si V:A: veut multiplier et ouvriers et fourneaux. Je vous demande cette direction pour moi, et je vous assure Mgr: que je ne veux pour mon compte, que la matière qu'il plaira à V:A: de me destiner, et la faisant frapper au coin que j'aurai l'honneur de vous indiquer. Souvenez vous Mgr: que ce doit être le secret de l'Etat. Vous êtes Prince, c'est tout dire, vous devez comprendre la force de ce mot là. Donnez cette lettre aux flames; et si V:A: veut me doner une récompense anticipée, je ne lui demande qu'un tendre attachement pour ma persone qui vous adore. Je suis heureux, si je puis me flatter que mon Maitre sera mon ami. Ma vie Mgr: que je mets en votre puissance avec cette lettre, je serai prêt à la prodiguer pour votre service, et je saurai me tuer, s'il arrive jamais que je doive me repentir de ce que j'ai confié à V:A: S. duquel j'ai l'honeur d'être le serviteur inviolablement attaché, et jusqu'à la fin de mes jours.

Cette Lettre trouvée parmi les papiers de l'archive de la Bastille etoit sans date ni signature, mais le contenu est si interessant qu'elle ne peut etre susceptible d'extraits. elle indique la maniere de faire de l'or, et suivant ce que dit l'auteur, il paroit qu'il a fait usage de son procedé à paris, avec des personnes de Distinction

Przystąpienie 1768go do Konfederacyi Barskiej szlachty Księstw Zatorskiego i Oświęcimskiego z własnoręcznemi podpisami.

dokument oblatowany

My niżey podpisani Urzędnicy, Szlachta, Obywatele Xięstw Zatorskiego y
Oświecimskiego, ktorzy z powodow Konfederacyi Narodowey w Barze wszczęłey
tudzież i w Województwie Krakowskim z ktorym Xięstwa Zatorskie i Oświecim
skie zaszczem inkorporacyi wcielone i spoione są, ustanowioney, gdy przez Deleg
cyą do Xięstw Naszych mamy pobudkę usilną i przez wydany ŁW. Marszałka
Województwa Krakowskiego Uniwersał na iednoczenie i łączenie Sentymen
tow Naszych w tak krytycznym na Oyczyznę Naszą czasie na zaradzenie
na mieyscu pod ten czas od przeciwney inkursyi bespiecznieysze zgromadzen,
to ułożenie sprzysiężenia się przy całości dawnych Praw na niezarusze
nie fundamentow Wiary S. Katolickiey Rzymskiey przez IchMciow
Dyssydentow nad wymiar ich subsystencyi tak wielu Konstytucyami
okryslaney podniesiony nad też Prawa poszwerzoną na pomocy zagra
niczney potencyi wspieraiącą się postępuiącym, tudzież Praw Naszych
wiekami trzymanych w niezaruszoney wolności Prerogatyw Szlacheckich
ucalenie uwarzywszy upatruiąc szkodliwą Narodowi przez nałożne podat
kow nieznośliwość oddalaiąc, do publiczney podaiemy wiadomości, iż w
tey czynności do iak naydostateczniejszego układu i zaradzenia obrali
śmy z pomiędzy siebie Marszałkiem JW. IMCi Pana Macieja Bobrow
skiego Woyskiego Nowogrodzkiego ktory in facie zgromadzonych Ich
Mciow Obywatelow Xięstw Iurament Roty Konfederacyi w Barze
nastąpioney opisaną wykonał, oraz Konsyliarzow WW. IchMciow Pana
Starowieyskiego Podstolica Latyczewskiego i Kazimierza Łąckiego
Woyskiego Mnieyszego Xięstw Zatorskiego i Oświecimskiego ktory
in substancis według potrzeby osmiennie wraz z JW. Marszałkiem
naradziwszy się, moc stanowienia co się będzie dobru powszechnemu u
żytecznego zdawało mieć będą. Na odpor nieprzyiazney imprezy cy
gowania Milicyi uprosiwszy IchMciow do tey wyprawy potrzebney
Offycerów media adequata weźmiemy na tę expensę, aby aggrawacya ni
komu i krzywda czyniona nie była, a przez obwieszczenie swoiego uni
wersału do łączenia się w iednomyślność IchMciow na teraznieyszym
kongressie z iakieykolwiek przyczyny bydź nie mogących pociągnąć
i obligować usilnie będziemy tą reflexyą otwartością, iż ktoby
na wsparcie przytłomionych dawnych Praw, Obronę Wiary
Swiętey Katolickiey, na oddalenie imprezy gwałtowney IchMciow
PP. Dyssydentow od Narodowego wspomnionych Konfederacyi.

przymierzenia unikał, odrzodnym, Wierze Katolickiey, i Oyczyznie przychylnym musiałby zostawać Synem i rowno z Nieprzyiacielami poczytany. Datum w Kętach Dnia Pietnastego Lipca Roku Panskiego Tysiącznego Siedmsetnego Szesdziesiątego Osmego.

Maciey z Bobrowki Bobrowski Woyski Nowogrodzki Marszałek Xięstw Zatorskiego y Oswiecimskiego
Kazimierz Łącki Woyski mnieyszy X. Zatorskiego y Oswięcimskiego.
Jan Starowieyski Konsyliarz XX Z. y O.
Joachim Schwarzemberg Czerny Choż. X.X. Z. y O. mp
Adam Lipowiowski Choż. XX. Z. y O.
Jozef B. Starowieyski X. Z. O.
Tomasz Jabłonski P. Z. X.X. Z. y O. mp
Franciszek Radwan Łodzinski P. Z. mp
Jgnacy z Bobrowki Bobrowski Woyski XX. Z. y O. mp
Jgnacy Zakrzewski S. Z. X.X. Z. y O. mp
Spytek Jordan Wmeratowski mp
Antoni z Brzezia Rusocki
Tomasz Rusocki mp
Andrzey Pisarzowski mp
Mikołay z Krasowa y Radziera Radzicki mp
Adam
Ludwik W. Brzenski mp
Roch z Kleszcza Kleszczynski mp
Adam Radwan Łodzinski mp
Jan z Tropia Hebda mp
Michał z Tropia Hebda
Jgnacy z Radocza Hekingier mp
Antoni Prus Jeziorski mp
Kazimierz z Tropia Hebda mp
Michał z Tropia Hebda
Tomasz z Tropia Hebda mp
Stanisław z Tropia Hebda
Josef Kołdowski mp
Michał Lasłowski mp
Jan Bibersztein Starowieyski
Adam Bruszkowski mp

Andrzey Dunin mpp
Jacek Sadkowski
Woyciech Zawilichowski
Ignacy Budzynsky
Bonaventura z Prybonowa Prybonowski mpp
Wrzyrzy[illegible] Skalski
Fedory Nawakowsky
Alexander z klecz Boltermondt Podpisek X X X
Sebald Zawilichowski mma
Seweryn Sadkowski
Jozef Michałowski mpp
Kazimierz B Szarowiejski
Francisek Skorupka Padlewski
Tomasz Skorupka Padlewski mp
Jan Sobolewski mp
Jakub Mazurski nieumieiący pisać kładę trzy krzyże + + +
Woyciech Wierzkowski Sędzie Zali
Seweryn Dąbrowski
Szymon Ostrogorski nieumieiący pisać kładę trzy krzyże + + +
S M z Krzynna Dunin mp
[illegible]
Woyciech Niklewicz
Antoni Ostrzeszewicz mpp
Jan Jaworski nieumieiący pisać kładzie trzy krzyże
Krzysztof Królicki
Jozef Piwiecki
Antoni Ombinski
Jerzy Nikiewicz [illegible] mpp
Jan Jasiecki
Piotr Borecki
Tomasz Ostrzyga Wilkonski
Michał Kaminski mp
Michał Stadnowski iako pisać nieumieiący znaki krzyża s. kładę XXX
Stanisław Jasyk Lenczowski iako nieumieiący pisać znaki krzyża s. kładę XXX
Jakub Jasyk Lenczowski iako nieumieiący pisać znaki krzyża s. kładę XXX
Francisek Drybelski iako nieumieiący pisać znaki krzyża s. kładę XXX
Michał Kurowski pisać nieumieiący znaki krzyża s. kładę XXX
Stanisław [illegible]inski pisać nieumieiący znaki krzyża s. kładę XXX

... pl. m Divisionis ... Aplonum prout ...

... Aramualdus Dnosi Obtulit.

Jozef Sikorski P.S. dla Lzdiziy

Antonius Ostrzaszewski P.S. [illegible]

Tomasz Zawada P.S. Koblomentskiego

Wojciech Nowakowski P.S. pisr.

1774

67

Ponieważ Trakty, y Drogi, osobliwie Mosty, y Tamy nad błotach, po wielu mieyscach w nowym Dystrykcie dopiero iuż tak liche, że ledwo można wyiechać co tedy na iesień będzie? Nieporządek taki, nietylko przeciwko Krolowi Pruskiemu Rządzeniu ale też przeciwko publicznemu dobremu, y podróżnym nieslużny. Więc rekwiruię się wszystkich Jchmć Panow, Stanow, ponieważ teraz żniwa skończone, niż iesień nastąpi, y znowu siać będzie trzeba, żeby teraz drogi Tamy Mosty reperowali bez naymnieyszego zawodu, przy czym mnie napominać przyidzie, żeby nie podług dawnego zwyczaiu swego Drogi Chrostem naprawili, tylko piaskiem grubem z kamieniami a gdzie potrzebno, aby rowy kopali aby woda na drodze nie stała.

Nietylko Drogi, y Mosty naprawione być muszą, bo porządek tego wyciąga, ale dla wygody podróżnych koniecznie potrzeba słupy postawić, co przy naprawieniu drogi zaiedno roboty stać się może, ktore słupy we wszystkich Krol. Kraiach zwyczayne są, y przy postawieniu następuiące rzeczy trzeba obserwować.

Na każdey drodze, gdzie tylko trakt, taki słup postawiony być musi, ktory tyle rąk mieć musi iak drogi się tam zchodzą, każda ręka nad drogą pokazuiąc, a na każdey ręce z czarnym pismem wyraźliwie napisano być musi, iak się Miasto lub ta wieś nazywa dokąd ta droga prowadzi y iak daleko. Takiego słupa wszędzie trzeba postawić gdzie więcey iak iedna droga, bądź w Polu albo w Gaiach y w borach.

Te słupy muszą być pięć łokci wysokie nad ziemią, a ręce w tym słupie cztery y pół łokcie wysokie od ziemi mocno wtykane, żeby lud niegodziwy tak prędko nie mogł dosięgnąć y szkodę zrobić.

Dla lepszey konserwacyi, Drwa, iako też dla pożytku te słupy muszą być z dobrem pokostem, czarno y biało namalowane

namalowane, takim Sposobem, iak w drugich zagranicznych Powiatach, zgoła każdy widział, y widzieć może, dla tego nie trzeba opisać, ale ręki w słupie w całe białe namalowane bydź muszą, aby znacznieysze y dobrze czytać było.

Reperacya Drogow iakotez postawienie słupow przy naymniey 15 tego przyszłego Miesiąca, to iest 15 Września gotowo bydź, y skończono bydź musi, bo po tym terminie Rewizya nastąpi, y będą ci niedbale sami sobie winni, gdy przez Woysko przymuszeni będą, to czynić, co przez Rekwizycyą dobrotliwą zrobić niechcieli, przez co nieiaki postrzeżone Wazallowie Pruscy rekomendować się będą.

Dan w Słupcu die 2 Września 1774

Wessler
Kommissarz Woy.

Datum Insinuationis

Protestacye ważne y Manif. na Seymiku JJW
Antoniego Dziedzinskiego Posła z
Wojewodztw Kujawskich approbowali-
wszące się z Sessyi — Czynnosci

Kwity Pocztowe

Dnia 2. Marca z Jeruzalem 1789.

Wielebny Oycze... Jeżeli list moy pierwszy z Jeruzalem przez Okręty Marsylijskie posłany nie doszedł Krakowa, może ten drugi bydź szczęśliwszy w doyściu Rąk Wielebności Waszey, Którego gdy przyiazną ręką serdecznie sciskam, podług danego słowa wyrażam Mu dalsze o mnie doniesienia. W Alexandryi dni dziesięć przemieszkawszy doczekałem się Okrętu Francuskiego Jmć Pana Kapitana Giuber płynąć maiącego ku Palestynie, na który z Kassą Włoską czyli Jałmużną na Ziemię S. wsiadłem, gdyśmy się odbili na Wysokie Morze, tam gdzie Nilus rzeka wielkim pędem wpada w Morze a w ow czas wiatr nagły silnieyszych ieszcze przyczynił Mu impetow, tych mocą mimo zamysłow naszych z naszey drogi zpędzeni, pod Wyspę Cyprus zapędzeni byliśmy. Ta burza przez trzy dni y nocy trwaiąca, opisać trudno iak nas trwożyła, wystaw sobie Oycze że z rożnych stron następnie gwałtowne wiatry powstawaiące, tak całe morze rozkołysały że po nim wysokie formowały się gory, po których nasz Okręt unosił się z gor spadaiąc, y na gory wypadaiąc, gdzie widzieć się dawały blisko nas wyglądaiące z Morza iak piramidy Kończyste skały, o które iedno /: broń Boże/ uderzenie okrętu wszystkichby nieochybnie zagubiło, z tych iednak niebespieczeństw wyrwał nas Bog miłosierny do Którego wołaliśmy o pomoc, a do Nay: Maryi y Swiętych Pańskich o przyczynę. Po trzech dniach sprzyiaiące żegludze naszey lubo także silne nastąpiły Wiatry y te nas ku Palestynie skierowały, a po dniach pięciu, Morze się zaspokoiło, y zupełnie ustatkowało, tak mniemym Wiatrem powodowani dzien cały płynęliśmy, tu iedni pokarmem y napoiem zasilali się, inni snem zmorzeni spoczywali czego wszystkiego w czasie okropnych niebespieczeństw używać trudno było, ty y ia Jmć Panem Kapitanem ziadłszy Kurę y Wina czerwonego napiwszy szklankę smacznie spałem godzin kilka. Przed Słonca zachodem dała się nam zdaleka oglądać Gora Karmelu iakby mgła gruba, do której na noc przypłynęliśmy, leży nad samym morzem, tuż pod nią na boku Miasteczko Kaiphe czyli Porfirya, maiące Port ale mizerny, tu na noc całą Kotwice zarzucono, gdzie nam godziło się oddać uszanowanie S. Karmelu Gorze. Tu Wikary S. Gory Karmelu iest Niemiec Wielebny Oyciec Filip od S. Sabiny człowiek zacny, znaiomy w Rzymie Jmć Xiędzu Grzegorzowi Pinnocemu /: Któremu obadwa uniżoność oswiadczamy :/ Ten zagrzany żądzą odwiedzenia Jeruzalem /: gdzie ieszcze nie był :/ ze Mną w podroż do Miasta S. w Joppen złączył się. NB. dwoch tu tylko mieszka Karmelitow, ledwie się wyżywią gdyż ich Prowincya z Włoch niedochodzi. Nazajutrz przypłynęliśmy do Portu wielkiego Akra czyli Ptolomaydy starożytnego Miasta mocno obronnego, leżącego na granicach Tyru y Sydonu. Tu iest Oycow naszych Rezydencya, gdzie mnie zaprowadzono, dobrze od Nich przyięty byłem, Konsula Francuskiego z Przełożonym odwiedziłem, Antyki ciekawe oglądałem, i.t.d. a po trzech dniach znowu na Morze

do Joppen wyprawiony zostałem, dokąd przez dwa dni y noc iedną płynęliśmy, ale za:
wsze blisko brzegu, mieliśmy po drodze Kasztel Pellegryński Cezaryą Palestyńską
Azoto, y My szczęśliwie pod Joppen dopłynęliśmy, bo przed nami Turecką Bar:
kę nieszczęście potkało, blisko Portu o skopuły rozbiła się, z ludzmi i Towarami
poszła na dno, Joppen czyli Jaffa leży nad samym Morzem na granicy Poko:
lenia Dan na wynioslcy gorze, ta cała okryta Miastem gęsto y grubo, ma Port
skalisty bespieczny dla Miasta ale nie dla Okrętow w czasie natarczywych fal za:
wsze bijących, o dziesięć od Morza Krokow iest Naszych Oycow Rezydencya. Ci mię
z okien obaczywszy wyszli nad brzeg wysłali Turka o kilka krokow w morze
Ktory mię przez wodę z Barki na plecach wyniosł na ląd, wziąłem od Oyca Pre:
zydenta Błogosławienstwo, a On mię złożonemi na piersi rękami witał. Wi:
taycie Naymilszy Oycze, do naszego podźcie mieszkania, oto w tym mieszkamy
Domu, Ktory był niegdyś Szymona Koryara, y tak dotąd się nazywa, postępuymy.
Ztąd uciekł Jonasz przed Twarzą Boską, tu Piotr Apostoł cudowne miał widze:
nie, tu Mężow przyiął z Cezaryi od Korneliusza posłanych, według Dziejow Apo:
stolskich. Oto Kaplica uczczeniu tegoż Apostoła poświęcona, tu pielgrzymuią:
cy zupełnego dostępuią odpustu, pocałowaniem ziemi Nayswiętszemu odday:
cie pokłon Sakramentowi, y Ziemię Swiętą, Ktora się z tąd zaczyna uprzeymie
witaycie. Czyńcie Bogu dzięki y My oddawaymy Bracia, Ktory po tylu zie:
mi y Morza pokonanych niebespieczeństwach do tey S. Ziemie y duchownych
roskoszy zdrowy i czerstwy od Boga doprowadzeni iesteście, Oycze iuż iest Po:
kudniowa godzina, wniydźcie do wspolnego posiłku mieysca usiądźcie, poki po:
karmow niedadzą -- oto iest woda daycie pielgrzymuiące nogi umywać ie bę:
dziemy, y onym iak zwyczay iest pocałowania damy, niesą y Pokarmy Bło:
gosławcie, etc: Chciycie pożywać tych pokarmow. Tu dusza moia w duchowne
obfitowała radości, ale y ciało dobry wzięło posiłek, skracam opis. Po trzech
dniach był sprowadzony Karawan złożony z Arabow dwunastu. Kassa została
w Joppen czekaiąc bespiecznego Karawanu, a Ja w samym tylko Habicie
wsiadłszy na Osła z Arabami y X. Karmelita z nami iechaliśmy y szczęśliwie
stanęliśmy w Ramie. Rama czyli Arimathaa Oyczyzna S. Józefa z Ary:
matei, iest to Miasto obszerne y Jego okolice rowne y wesołe, ziemie maiące czer:
woną w Kruszcze bogatą, w urodzaie żyzną etc: Jest y tu piękny Konwent Oycow
Naszych, maiących liczną Chrześcian Parafią, trzy dni tu przyięci dobrze za:
bawiwszy wielkim y zbroynym Karawanem złożonym z Arabow samych zboy:
cow, ale Ci wzięli nas na poręke, iako bespiecznie doprowadzą, w Kompanii
tedy z X. Karmelitą ku Jeruzalem wyiechaliśmy konno, z Ramy do Jeru:
zalem mil Polskich 12. znacznieysze po drodze mieysca te były Lidda Kasztel
dobrego Łotra. Kasztel SS. Machabeuszow, Anatot mieysce Oyczyzny Jere:
miasza Proroka wspomnione mieysca z obalin poznaią się iak były wspa:
niałe,

dziś są siedliskiem Arabow, Ci nasz Karawan dwa razy napadali, ale od naszych dwakroć także rozpędzeni zostali. Dalej idąc a zawsze pnąc się po skałach, mijając przepaści przez Ziemię opuszczoną y wodnistą przybyliśmy na dolinę Terebintu. NB. tak tu iest Ziemia dobra że sama z siebie nawet z pomiędzy skał wydaie drzewa oliwne, figowe y inne owoc przynoszące, tak w gorach iako y w dolinach są obszerne rowniny, tak żyzne że z nich dwa razy do Roku pożytek zbierać można, zbywa tylko na Mieszkańcach y Robotnikach, opuszczona zaś iest dla mnogości Łotrow. Ta przeiechana od Nas, Ziemia była przedtym Filistynow, znak że była dobra, kiedy tyle tysięcy tegoż ludu wyżywić mogła. Pytułem czy cała Palestyna tak gorzysta y opuszczona? odpowiedziano, że nie, owszem Koło Ieruzalem, Hebronu, Damaszku, Nazaret, etc: bardzo rowna y we wszystko obfituiąca co da Bog zobaczę. Padoł czyli dolina Terebinthu gdzie popas założyliśmy, iest sławny z zwycięstwa Dawida nad Goliatem, rowny y wesoły między dwiema gorami szrodkiem płynie potok żywey wody, z ktorego Dawid pięć nayprzezroczystszych wybrał kamykow, y iednym z nich w łeb poraził Goliata, tuśmy się napili y konie napoili, Suchatow przekąsili y trochę odpoczęli, a gdy Arabowie krzykneli swoim ięzykiem, do koni, wsiedliśmy ale X. Karmelita słabnąć począł, idąc bardziey zachorzał, chciał się dysponować ale nie było czasu, bo Arabowie pod nami Konie zaimali abyśmy spieszyli nalegali. Po niedługim czasie dało się nam oglądać z gory S. Miasto ktore przez Te Deum laudamus y akty wewnętrzne witaliśmy, żywiey pospieszaiąc wiechaliśmy do Ieruzalem przez Bramę Betleemską czyli Bramę rybną. Warta Turecka wolno przepuściła Nas, a Dzieci Chrześciańskie biegnąc koło koni doprowadziły nas do Wielkiego Konwentu Nayswiętszego Zbawiciela, y iużem w domu, nie żal mi umierać, gdym tu się dostał gdzie moy Zbawiciel umarł dla mnie. Po zwykłych w przyimowaniu Pielgrzymow ceremoniach, Xiędza Karmelitę chorego zaprowadzono do stancyi Gościenney, gdzie chorował Niedziel 4. a mnie do Celi, a z Celi pod Boki do Infirmaryi, gdyżem zachorzał, iuż przykrą strudzony podrożą, iuż długim niespaniem y powietrza odmianą osłabiony, krwie puszczeniem y lekarstwy przez Brata Medyka Hiszpana ratowany, po dniach 10 z Łaski Boskiey do zupełnego przyszedłem zdrowia. W krotce to iest 14 Września posłany byłem na usługi do Konwentu Nay: Grobu Iezusowego gdzie mieszkałem do czasu Betleemskiego pielgrzymowania, dokąd Zakonnicy z dwoch Ierozolimskich Konwentow, z Nayprzewielebnieyszym corocznie chodzą y tam mieszkaią do trzech Krolow, po Biskupiu celebruie. Po trzech Krolach wrociliśmy do Ieruzalem, tu Wielebne Dyskre:

torium ofiarowało mi Przełożeństwo w Konwencie Grobu Jezusowego, ale nie przyszło mi do objęcia tey Possesyi gdyż w tymże czasie nadeszły listy Rzymskie rozkazuiące aby po odeyściu iednego Dyskreta do swoiey Prowincyi natychmiast czwartego obrali Dyskreta y padł los na mnie małego, nikczemnego Polaka, przez Kanoniczne obranie Dyskretem Ziemi S. na połnocne Kraie uczynili, ktory urząd trwa do lat trzech ieżli ie Pan Bog przeżyć pozwoli, tu mało zastałem Zakonnikow, gdyż w powietrzu umarło naszych 56. ale iuż drugi Rok iak tę plagę oddalił Pan Bog. Natychmiast w cztery miesiące po Mnie przyszło Hiszpanow 22. a reszta z innych Nacyi. Ja nie mogąc się doczekać z Prowincyi wiadomości o zmarłych Braci naszych, postanowiłem co Miesiąc odprawić Mszą S. Jedną za wszystkich, gdyż tylko trzy mamy na Miesiąc. Teraz się polecam S. Prowincyi Matce moiey a Twoiey przyiaźni Oycze y Przyiacielu moy, zostaię czekaiąc odpowiedzi.

X. Jozef Drochojowski Ref.
Dyskr: Ziemi S.

P.S. Ow Rożek na Tabakę z Łosiego Kopytka ktory miałem nie pamiętam od Kogo, dostał się do Nayiaśnieyszey Krolowy Portugalski. Ta Monarchini Matką iest Ziemi S. wiele nam czyni. O gdybym mogł mieć ieżeli nie z łosich przynaymniey z Wołowych lub końskich Kopyt pudełko pierścionkow, za wielkie tu Orientalni maią prezenta. Wszystkim znaiomym, y na mnie łaskawym życzę zdrowia y Łaski Boskiey

Dnia 11. Marca z Jeruzalem 1789.

Wielebny Oycze... Jeżeli list moy pierwszy z Jeruzalem przez Okręty
Marsylijskiego podany nie doszedł Krakowa może ten drugi będzie
szczęśliwszy w doyściu Rąk Wielebności Waszey których gdy przy
iaźnią ręką serdecznie ściskam, podług danego słowa wyrażam
mu dalsze o mnie doniesienia, w Alexandryi dni dziesięć przemiesz
kawszy doczekałem się okrętu Francuskiego Jmć kapitana Guber
płynącego mającego ku Palestynie na który z kassą adeską czyli Jał:
mużną na Ziemię S. wsiadłem, gdyśmy się odbili na wysokie
morze tam gdzie Nilus rzeka wielkim pędem wpada w Morze
a w ow czas wiatr nagły silnieyszych iescze przyczynił mu
impetów, tych mocą mimo zamysłów naszych z naszey dro
gi spędzeni, pod wyspę Cypres zapędzeni byliśmy. Ta burza
przez dni trzy y nocy trwaiąca, opisać trudno iak nas trwożyła,
wystaw sobie Oycze że z różnych Stron następnie gwałtowne
wiatry powstaiące, tak całe morze rozkołysały, że po nim wy
sokie formowały się góry, po których nasz okręt unosił się z
gor spadaiąc, y na góry wypadaiąc gdzie widzieć się dawały bli
sko nas wyglądaiące z Morza iak piramidy kończyste skały
o które iedno (: broń Boże :) uderzenie okrętu wszystkich by niechy
bnie zagubiło; z tych iednak niebezpieczeństw wyrwał nas Bóg
miłosierny, do którego wołaliśmy o pomoc, a do N. Maryi y Świętych
Pańskich o przyczynę. Po trzech dniach sprzyiaiącey Żegludze naszey
lubo także silne nastąpiły wiatry, y te nas ku Palestynie skie
rowały, a po pięciu dniach, morze się zaspokoiło y zupełnie usta
tkowało, tak mierny wiatrem [illegible] dzień cały płynęli
śmy, tu iedni pokarmem y napoiem zasilali się, inni snem
zmorzeni spoczywali, czego wszystkiego w czasie okropnych nie
bezpieczeństw używać trudno było, trzy ia z Jmć Kapitanem
ziadłszy kury y Wina Czerwonego napiwszy "szklanki" smacznie spa
łem godzin kilka, przed słońca zachodem dała się nam z dale
ka oglądać Góra Karmelu iak by mgła gruba do której na
noc przypłynęliśmy, kiedy nad samym morzem, też pod nią
na boku Miasteczko Kaipha czyli Porfirya, maiące portale mi
zerny, tu na noc całą kotwicę zarzucono gdzie nam oddać godzi
ło się uszanowanie S. Karmelu Górze, Tu Wikary S. Góry Karme
lu iest Niemiec Wielebny Oyciec Filip od S. Sabiny Człowiek
zacny, znajomy w Rzymie Jmć Xiędzu Grzegorzowi Pinnocemu

y które

/: ktoremu obadwa unizoność oświadczamy:/ Ten zagrzany Żą=
dzą odwiedzenia Jeruzalem /: gdzie ieszcze nie był:/ że mnę w po=
droż do Miasta S. w Joppen zdążył się. B. dwoch tu tylko mieszka
karmelitow, ledwie się wyżywią gdyż ich prowizya z wdach nie
dochodzi, Nazajutrz przypłynęliśmy do Portu wielkiego Akka
czyli Ptolomaydy starożytnego Miasta mocno obronnego, le=
żącego na granicach Tyrzy y Sydonu, Tu iest Oycow Naszych
Rezydencya gdzie mnie zaprowadzono, dobrze od nich przyięty by=
łem, konsula Francuskiego z przełożonym odwiedziłem. Anty=
ki ciekawe oglądałem i t. d. a po trzech dniach znowu na Mo=
rze do Joppen wyprawiony zostałem, dokąd przez dwa dni y
noc iedną płynęliśmy ale zawsze blisko brzegu mieliśmy po dro=
dze kasztel Pellegryński Cezaryą Palestyńską Azoto, y my szczę=
śliwie pod Joppen dopłynęliśmy, bo przed nami Turecky
barky nieszczęście potkało blisko portu o Skopuły rozbiła się
z ludźmi y Towarami poszła nadno, Joppen czyli Joffa
leży nad samym Morzem na granicy pokolenia Dan
na wyniosłey gorze, ta cała okryta miastem gęsto y grubo
ma port skalisty bezpieczny dla Miasta ale nie dla okrętow w cza=
sie ~~nie~~ natarczywych fal zawsze bijących o dziesięc od miasta kro=
kow iest naszych Oycow Rezydencya, Ci mię z okien zobaczywszy
wyszli nad brzeg wysłali Turka o kilka krokow w Morze ktory
mię przez wodę z Barki na Plecach wyniosł na ląd, wziąłem od
Oyca Prezydenta Błogosławienstwo, a on mi złożonemi na piersi
rękami witał. Witaycie naymilszy Oycze, do Naszego podłego mieszka=
nia, Oto w tym Mieszkamy Domu, ktory był niegdyś Szymona kory=
ora y tak do tąd się nazywa, postępuiemy z tąd uciekł Jonasz, przed
twarzą Boską, tu Piotr Apostoł cudowne miał widzenie tu Mężow
przyiął z Cezaryi od korneliusza posłanych, według Dziejow Apostol=
skich. O to kaplica uczczeniu tegoż Apostoła poświęcona, tu pielgrzy=
muiący zupełnego dostępuią odpustu, pocałowaniem ziemi Najświę=
tszemu oddacie pokłon Sakramentowi, y Ziemie S. ktora się z tąd zaczyna
uprzeymie witaycie, Czyńcie Bogu dzięki y My oddawaymy Bracia ktory po
tyle Ziemi a Morza pokonanych Niebezpieczeństwach do tey S. Ziemie y Ducho=
wnych roskoszy zdrowy y cerstwy od Boga doprowadzeni iesteście. Oycze
iuż iest Południowa Godzina wniidzcie do wspolnego posiłku miey=sca
usiądzcie, poki pokarmow nie dadzą... oto iest woda daycie pielgrzymuią=
c nogi umywać a ocierać bądziemy, y onym iak zwyczay iest pocałowanie da=
my, niesą y pokarmy Błogosławcie &c Chwiycie pożywać tych pokar=
mow.

now. Tu dusza moia w duchowne obfitowała radości, aley ciało dobry
wzięło posiłek, skracam Opis. Po trzech dniach był sprawadzony karawan
złożony z Arabow Dwunastu, kassa została w Joppen czekaiąc bespiecz
nego karawanu, A ia w samym tylko habicie w siadszy na Osła z Araba
mi y X. karmelita z nami iechalismy y szczęsliwie stanęlismy w Ramie
Rama czyli Arymathea Oyczyzna S. Jozefa z Arymatei, iest to Miasto
obszerne y Jego okolice rowne y wesołe, ziemie maiące czerwoną w
kruszce bogatą w urodzaie żyzną &c. Jest y tu piękny konwent Oycow
Naszych, Maiących liczną Chrzescian Parafią, trzy dni tu przyięci dobrze
zabawiwszy wielkim y zbroynym karawanem złożonym z Arabow
samych zboycow, Ale ci wzięli nas na Łorzky, iako bespiecznie dopro
wadzą w kompaniy tedy z X. karmelitą ku Jeruzalem wyiechalismy
konno, z Ramy do Jeruzalem Mil Polskich 12. znacznieysze po drodze
Mieysca te były Lida kasztel dobrego Łotra, kostel SS. Machabeuszow
Anatot mieysce Oyczyzny Jeremiasza Proroka wspomnione Miey
sca z Obalin poznaie się iak były wspaniałe dziś są siedliskiem Ara
bow. Ci nasz karawan dwarazy napadali ale od naszych dwakroc takze
rozpędzeni zostali. Dalej idąc a zawsze prze się po skałach miiaiąc
przepaści przez ziemie opuszczoną y wodnistą przybylismy na doline Te
rebintu 13. tak tu iest Ziemia dobra ze sama z siebie nawet z pomiędzy skał
wydaie drzewa oliwne, figowe, y inne owoc przynoszące tak w Gorach iako y
dolinach są obszerne rowniny, tak żyzne ze z nich dwa razy do Roku poży
tek zbierac można, zbywa tylko na Mieszkańcach y Robotnikach opusz
czona iest dla mnogości Łotrow, Ta przeiechana od Nas Ziemia była przed tym
Filistynow, znak ze była dobra, kiedy tyle tysięcy tegoż ludu wyżywic mogła, Pytałem
czy cała Palestyna tak gorzysta y Opuszczona, Odpowiedziano, że nie, owszem koło
Jeruzalem Hebronu, Damaszku, Nazaret &c. bardzo rowna y wszystko obfituiąca
co da Bog zobaczę. Padoł czyli dolina Terebinthu gdzie popas zrobilismy, iest sławny
z zwycięstwa Dawida nad Goliatem, rowny y wesoły między dwiema Gorami
srodkiem płynie potok żywey Wody, z ktorego Dawid pięc nayprzezroczystych wy
brał kamekow, y iednym z nich w łeb poraził Goliata tu smy się napili, konie
napoili, Sucharow przekąsili y trochę odpoczęli, a gdy Arabowie krzykneli swoim
Językiem do koni, wsiedlismy ale X. karmelita słabnąc począł, idąc bardziey zacho
rzał, chciał się dysponowac ale niebyło czasu, bo Arabowie pod nami konie
zacinali, abysmy spieszyli nalegali, po niedługim czasie dało się nam oglą
dac z gory S. Miasto ktore przez Te Deum laudamus y akty wewnętrzne witalismy
żywiey pospieszaiąc wiechalismy do Jeruzalem przez bramę Betleiemską czyli
Bramę rybną, Warta Turecka wolno przepusciła Nas a Dzieci Chrzescian
skie biegnąc koło koni doprowadziły Nas do Wielkiego konwentu Nayswiętsze
go Zbawiciela, y iestem w Domu, nie zal mi umierac, gdym tu się dostał gdzie
mey.

Moy Zbawiciel umarł dla mnie, Po zwykłych w przyimowaniu Pielgrzymow
ceremoniach X. karmelitę chorego zaprowadzono do Stancyi Gościnney gdzie [illegible]
wał Niedziel 4. A mnie do celi, a z celi pod Ręki do Infirmaryi gdy tem zachorował [illegible]
przykrą strudzony podrożą, iuż długiem nie spaniem y powietrza odmianą [illegible]
biony, krwie puszczeniem y lekarstwy przez Brata Medyka Hiszpana ratowa[ny]
po dniach 10. z łaski Boskiey do zupełnego przyszedłem zdrowia. Wkrotce to[go]
14. września posłany byłem na usługi do konwentu Nay: Grobu Jezusowego gdzie
mieszkałem do czasu betleiemskiego pielgrzymowania dokąd zakonnicy
dwoch Jerozolimskich konwentow z Nayprzewielebnieyszym co rocznie [illegible]
dzą y tam mieszkaią do trzech krolów, po Wstąpieniu celebruie, po trzech kro[lach]
wrocilismy do Jeruzalem tu Wielebne Dyskretorium offiarowało mi [Prze]
łożeństwo w konwencie Grobu Jezusowego ale nie przyszło mi do objęcia tey [pro]
fesyi gdzie w tymże czasie nadeszły Listy Rzymskie rozkazujące a[by]
po odeyściu iednego Dyskreta do swoiey Prowincyi, natychmiast Czwartego
obrali dyskreta y padł los na mnie małego, Nikczemnego Polaka, przez [ktore]
koniczne obranie Dyskretem Ziemi S. na podrzędne kraie uczynili, ktory
Urząd trwa do lat trzech ieżeli ie Pan Bog przeżyc pozwoli, tu mało zastałem [za]
konników gdyż w powietrzu umarło Naszych 56. ale iuż drugi Rok iak tę
plagę oddalił Pan Bog Natychmiast w Cztery Miesiące po mnie przyszło
Hiszpanow 42. a reszta z innych Nacyi. Ja nie mogąc się doczekac z Pro[winc]
yi wiadomości o zmarłych Braci Naszych postanowiłem co Miesiąc odp[ra]
wic Mszą S. iedną za wszystkich, Gdyż tylko trzy Mamy na Miesiąc. Teraz z [nowu]
polecam S. Prowincyi Matce moiey a twoiey Przyiaźni Oycze y Przyja[ciе]
lu moy. zostaię czekaiąc odpowiedzi.

Xiądz Józef Drochoiewski Ref.
Dyskr. Ziemi S.

P. S. ów Rożek Na Tabakę z łosiego kopytka ktory miałem niepamiętam [od]
kogo, dostał się Nayiaśnieyszey Krolowey Portugalskiey. Ta Monarchini [ta]
ką iest Ziemi S. wiele nam czyni, o gdybym mogł miec, ieżeli nie łosich
przynaymniey z wołowych lub końskich kopyt kilkadziesiąt pierścionków, za
wielkie tu Orientalni maią prezenta. Wszystkim znaiomym y na mnie
łaskawym życzę zdrowia y Łaski Boskiey.

Tarefa Wsiow całey Korony Polskiey y wszystkich Xięstw do niey Należących, oprocz Miast, Miasteczek y Dobr Krolewskich.

1mo Szlacheckich Wsi Dziedzicznych Ziemskich 900009. dziewięćkroć dziewięć

2do Biskupich y Kanoniczych. - - - - 1000010. Milion y dziesięć

3tio Mnisi, Mniszki, Plebani - - - - 600000 Sześćkroćsto tysięcy

In summa Wszystkich wsi Szlacheckich y Duchownych - - - - - - 2500019. Półtrzecia Miliona y Dziewiętnaście

W kozdey wsi ad minimum biorę Chłopa W. 10 wynosi Chłopow 25000190 Dwadzieścia y pięć Milionow Sto dziewięćdziesiąt.

kozdy Chłop niech da Tympfa po groszu Polskim iednym uczyni Złotych 833309 g. 20. dico Złotych Osmkroć trzydzieści y trzy tysiące. Trzysta dziewięć gr. 20

W Roku 1703 Szwed wybierał po Tynf. 24. z dymu, w kozdey wsi rachuię dymow dziesięć procz Miast, Miasteczek y wsiow Krolewskich, wybrał Sześćset Milionow y cztery tysiące, Pięćset sześćdziesiąt Tynfow.

Miasta Zamkow całey
Polszey

Jak wiele Wsi w całey
Polszcze

Elemens de
~~Forticat~~
Fortificatation dédiés
à Son Altesse
Monse

Zu dem vollkommenen Eau d'Arquebusade werden folgende Species colligiret. 74

1. Edle od. Garten Salbey, Salvia hortensis
2. Rother Beyfuß, Artemisia rubra
3. Heydnisch Wundkraut, Consolida Saracenica
4. Römische Wermuth, Absynthium Ponticum
5. Mutter Wurtz, Wolverley das Kraut Herba arnicae
6. von diesen auch die Blüthen, Flores arnicae
7. Johannes Kraut, Herba Hypericonis.
8. Gartliche Gundermann, Hedera terrestris.
9. Schwartz Wurtzel. Peonia.
10. Braun Wurtzel, Scrophularia
11. Gemeine Wermuth, Absynthium vulgare aa Vier Handvoll.
12. Gülden Günsel, Gänserich Anserina, Potentilla
13. Sanickel, Sanicula
14. Gänse Blumen, Gänse Blümlein, Bellis Sylvestris
15. Große Maßliebe, Ochsen Auge Bellidis major.
16. Kleine rothe Maßliebe, Bellidis minor.
17. Breiter Wegebreit, Plantago major
18. Spitziger Wegebreit, Plantago minor
19. Braune Betonica.
20. Odermennige Agrimonia
21. Eisen Kraut. Verbena
22. Fenchel Kraut, Herba Foeniculi
23. Klein Schell Kraut, Chelidonium minus
24. Garten Spicke Spica hortensis.
25. Ehrenpreiß, Veronica
26. Eberhard, Kreutzdorn Kraut, Sideritidis
27. Winter Grün, Pyrola
28. Schlangen Kraut, Pfennig Kraut, Drachen Schwantz, Dracunculus aquaticus, Nummularia
29. Osterluzie, Aristologia longa
30. 1000 g. Kraut. Centaurium minus
31. Edel Leber Kraut, Hepatica aurea nobilis
32. Grün Sanickel Kraut, fette Henne, Fabaria. Crassula mai.
33. Johannis Blumen, Flores Genista
34. Wilde Mayen Blumen. Lilli. Convall.
35. Durch wachs, Perfoliata
36. Melisse, Melissa.
37. Ochsen Zunge, Buglossum aa
38. 1000 Schön, Amaranthi purpurei Flores.
39. Weißer Andorn, Marrubium album, Prassium
40. Scordium.
41. Schaf Garbe, Millefolium
42. Rosmarin, Anthos Rosmarinus
43. Rhein farren Blumen, Flores Tanaceti
44. Spicke, Spica.
45. Johannis Kraut Blumen. Flores Hyperici aa Drey Handvoll.

Alle diese Species werden klein geschnitten vorhero doch auch
[illegible] aber mit Unterschied gewogen, so das mit
[illegible] etwa 6 biß 8 maaß [illegible]
in gläsern oder irdenen geschirr gethan und 8 tag
in einen warmen Keller gesetzt, so das [illegible]
in [illegible] gläsernen Kolben über ein gelinden
kohlenfeuer überdestilliert hatt, was [illegible]
geschehen kan man es in ein Flasche giessen
und setzen ob 4 wochen [illegible] in der Sonnen [illegible]
[illegible] aber vor Regen und [illegible]
[illegible] füllt, [illegible] ist ein vortreffliche [illegible]
[illegible], [illegible] Blessirt, welche sich [illegible]
[illegible] gefallen hat, man [illegible] wund damit [illegible]
aus waschen, oder ist [illegible] gefallen hat davon
2 à 3 Löffel voll ein nehmen und [illegible]

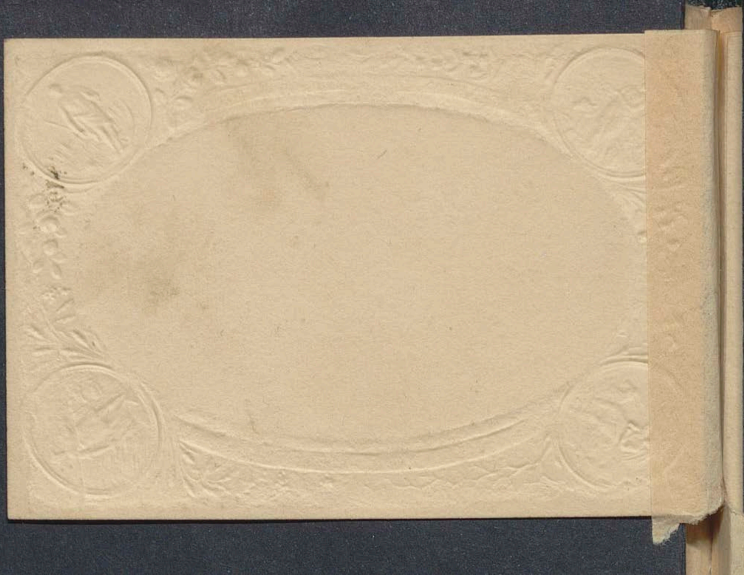
Wodka Gojąca Wzel
Kie rany.

75

BON NOUVEL AN POUR VOUS NOUVEAU BONHEUR

Mr. et Mad^e Baranowski
ont l'honneur d'inviter Mr le
Général Comte Czapski pour le
thé demain 2 du courant à 6 heures

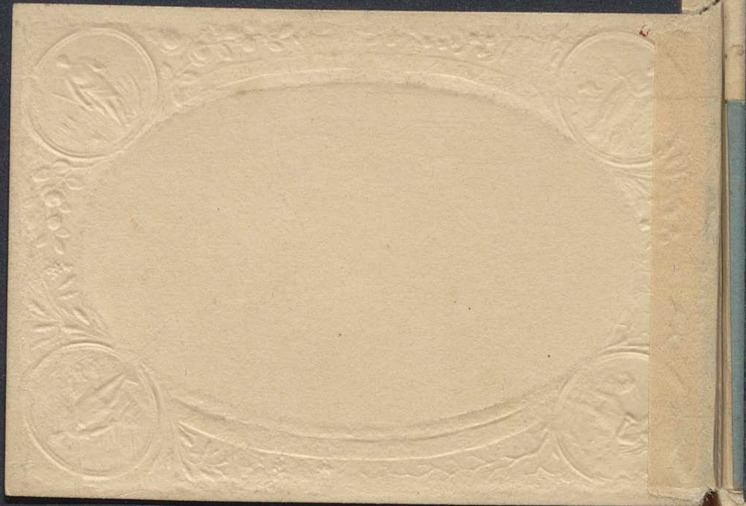
DOBBS

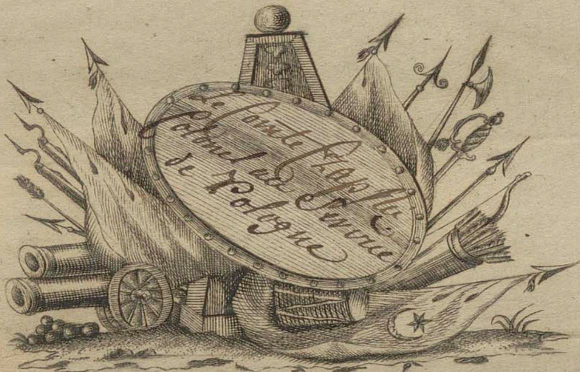

76

AU NOUVEL AN POUR VOUS NOUVEAU BONHEUR

Mr. et Mad.e Baranowski
ont l'honneur d'inviter à diner
Mr. le général Comte Czapski pour
le 17 du courant à 4 heures. —

pour prendre congé

1805. 31. Januar: 78

Die am 28sten Januar d. J. erfolgten ehelichen Verbindungen seiner zweien Töchtern, — die älteste mit dem Herrn Landschafts-Deputirten von Gosk, aus dem Netzdistrikt, die zweite mit dem Herrn von Grąbczewski, aus Pommerellen, — meldet unter Verbittung des Glückwunsches gehorsamst

der Kammerherr von Kruszyński.

Nawra, den 29. Jan. 1805.

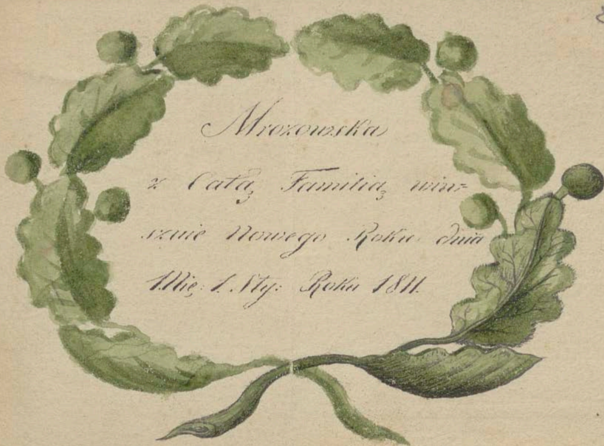
79

Kościelski, a l'honneur d'inviter Monsieur le Generale [Mikołaj]

Comte Czapski pour un bal, qui aura lieu Mardi prochain

le 1er. Mars, a la salle de la Loge, à 9 heures du soir.

Mrozowska
z Całą Familią win-
szuie Nowego Roku dnia
1 Mię: 1 Sty: Roku 1811.

81

FAIRE

POUR VISITE

Le Conseiller
Podoski

82

X. Przybylski

z uszanowaniem osobiście.

83

JW Wyczechowski Referendarz

Rok, 1828

84

KROTOSCHIN
17 OCT

KALISZ

Jaśnie Wielmożnemu Hrabi

Czapskiemu

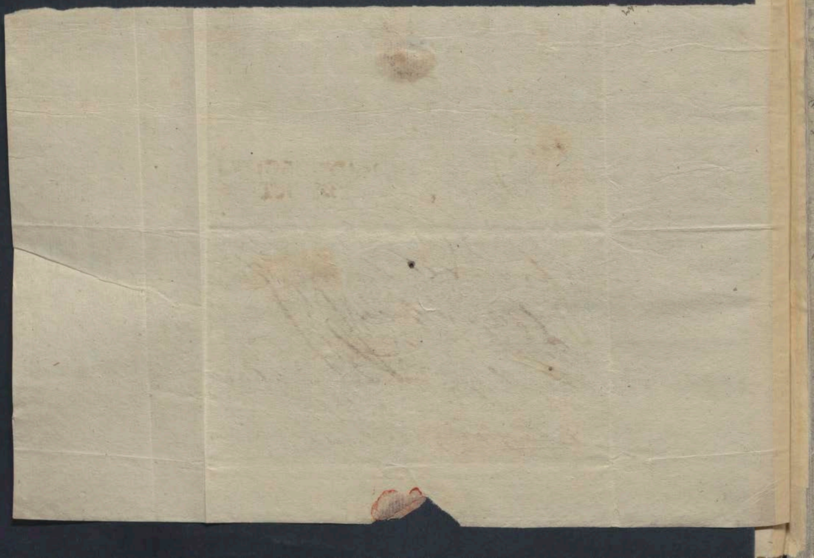
Generałowi [illegible]

Kawalerowi Orderu S. Stanisława 1. klasy

Teraz bawiącemu w Otowczynie

w Brzeźnicy pod Kaliszem

87

1825

Wrocław d. 8 Grudnia

85

Musze się [illegible] yznać do mego leniwstwa Kochany Hilary, lubo ~~[illegible]~~ kilka listów
iuż pisałem, które dla różnych przyczyn i opisów żartem i na ustną rozprawę z Tobą
zostawiłem — ~~Ale żebyś mógł~~ Czyli możesz mnie wtym winować, żebym ia
o Tobie miał zapomnieć! lub żebym się miał na Ciebie gniewać, tego wcale
się niespodziewam a nawet przypuscić niechcę. Prawda żem tylko ieden list
do Ciebie pisał a a dwa odebrałem nierachuiąc do tego coś pisał do Potworowskiego
Tak iest, Hilary, wnim kray stracił dobrego i ukształconego obywatela, połączy
dobrego patriotę, a my? straciliśmy dotego pryiaciela — Pamiętasz ilem ci razy
gadał onim kiedyś go ieszcze nieznał, znalazłeś go takim iakim go mianowałem
a wtym iuż nas opuścił — Zobaczyłem się z iego bratem Gustawem, chce Ciebie
poznać koniecznie, bliżey ale nasze zeyście się, było dla obuch przykre, albowiem
stosunki wiakich my do niego żyli wiedział od brata — Więc iabym miał
o Tobie zapomnieć, kiedyś ty ieden mi pozostał, który zawsze byłeś dla mnie
iednakim; do mnie raczey należy żeby Ciebie ~~za~~ o wybaczenie prosić
żem tak długo żadney wiadomości o Tobie niedał, ale wiem że ~~[illegible]~~ mi
iuż Twoie serce przebaczyło. Ja teraz iestem chory albowiem wrócił się
mi mo wszystkie [illegible] razem, mam krótki oddech i ból piersi prorokuią
mi doktory suchoty ale nayprędzey dopiero bym na Jesień umarł a
więc mógł się ieszcze z Tobą widzieć. Teraz pracuię dosyć alem prawo porzucił
i zupełnie się biorę do administracyi, żebym ieżeliby się ich proroctwo
niespełniło był kraiowi wyteczniym. Weź się i ty do tego fachu
bo widzisz iak mało wtym wydziale Polaków; niebędziesz służył
Królowi tylko rodakom, a tak wypełnisz naylepiey powinności iakie
masz dla nieszczęśliwey oyczyzny. Ja się spodziewam że suchot niedo-
stanę lubo słaby iestem, i rozumiem że się ieszcze na cośkolwiek
kraiowi przydam — Teraz przystępuię do ~~Polaków~~ Wrocławskich pracuią
wszyscy prawie napiszę ci cokolwiek o Kolickim o którym myśli tyś
mówili z Potworowskim, Polacy mieli tu złą repatacyą wzięli się do
pracy odniesli wszystkie medale za wypracowania, [illegible] za
dostawszy medal z prawa, pochwałę za administracyą, zwłaszcy
iest bardzo o professorów którym kilku w dysputowaniu wy-
ciągł, do tego iest polak ma stały i męzki charakter, ~~[illegible]~~ —
[illegible] musze teraz przestać bom bardzo znużony, iutro daley
Zresztą iedni pracuią i wcale się [illegible] niewdaią, drudzy obojętni
na wszystko, kilku tylko opieraią się przewadze niemców z Xięstwa który
ton chcą prowadzić było wprzeszłym półroczu do 12 skandalów
z niemi ale krwi wcale nieciekło, zresztą można tu i 50 odpra-
wić a nic niewypadnie bo bardzo opakowani — kilku żyiemy

~~bl~~isko między sobą lecz tey żarytości ~~kto~~ i otwartości iak w Berlinie
wcale znaleść niemożna — poczęści i na złe niewyidzie (bo bardziey
mogę pracować) Teraz przynaymniey na dobre używam czasu, toiest
że tak nieżyie iak dotąd, z tego względu iestem spokoynieyszy, moia
choroba mało mi dolega albowiem cierpieć iuż się przyzwyczaiłem,
tylko donieś mi proszę Cię, którędy drogę obrócicie na wielkanoc
a ieżelibym był zdrowszy pewno bym ~~za~~ naprzeciw was wyiechał
choć i do Drezna — gdyż ciągle mi czegoś niedostaie, co się spodzie-
wam że wasza, a szczególniey twoia przytomność Hilary zaspokoi.
Nareszcie mam nadzieię dość pewną że z Witkowskim przyidę
do skandalu na pistolety albowiem sekundować mam Bir-
kowskiemu przeciw niemu, i ieżelibym był iuż miał
na suchoty ~~miał~~ umrzeć, tę pociechę wziąłbym z sobą?
Wiem co mi na to powiesz, że lepiey puścić w zapomnienie, lecz
ustnie ci się wytłomaczę a przyznasz mi słuszność — Tu odpra-
wiaią się komersa iak dawniey lecz cały studencyzm iest gemein
i prawie nieruszą z szynkowni, i to takim ludziom trzeba
mówić podług komen ~~bußer~~ brüder lub podobnie. Jest tu
tez Michał Górzeński, ~~lecz~~ bardzo dobry chłopak lecz lubi
bardzo żeby wciąż był wystroiony i zupełnie ~~cał~~ zarywa
warszawskiego tonu. Chodorenski który koło was mieszka
[illegible] był u mnie ale teraz go wcale niepoznałem —
krzywe pałasze wnigdy tu może wnoszą a wtenczas biada
niemcom bo ich się tu bardzo boią — Donieś mi czyś niepo-
znał w Bonie Naumana i Girsza z Poznania są to niemcy, lecz
szczególniey pierwszy zdaie się dobry chłopak — Piszcie do mnie często
lecz takie długie iak móy bo choć naydrobnieysze szczegóły zawsze
mi będą miłe, napisz co o twoi podróży — lecz nieadressuy studiosus
juris tylko, in den 2 Polaken auf der Schmiedebrücke 2 Treppen
hoch — albowiem ~~do~~ dałaby się komu innemu — Willant w poznaniu sie-
dzi gospodarnie # matce i piwo robi, iuż doktorstwo nazawsze porzu-
cił.

D. 10 grudnia znacznie mi się polepszyło doktor spodziewa
się polepszenia — Pamiętay Kochany Hilary sprowadzić ze
sobą krzywy pałasz z Solingen gdzie tak sławne klingi
robią, ale spodziewam że go iuż niebędziesz potrzebował
bo niema ci kto prokurować skandale — Malinski
poruszał do paryża iuż temu ze 2 miesiące Zapewne
ci wiadomo że Erazm Stablewski iuż po ślubie z panną
Wilkonską i wiesz iakim sposobem się dostał — Matka
pozwolić niechciała, ponieważ panna iest pełnoletnia
zaskarżył matkę do sądu, córka wyjechała do krewnych
i podała że chce iść za Erazma, przyiechali exekuto
rowie do Stary spodziewaiąc się że zatrzymuie panne,
musieli sołtysi przysięgać że iey tam niema, zresztą,
miała bydź prowadzona przez exekutora, ieżeliby się
wzbraniała, czynić ceremonie iakie powinna robić
iako matka przy ślubie — całą sprawę wspierał
X Sutkowski (—) a radcy iego plenipotent Meltzer
Zapomnę to Erazmowi, albowiem dom iaki będzie pro
wadził rozkładzi to — ⓧ zrobił się zaś teraz zupełnym
fanfaronem brodę wyżey nosi iak Karól co mu bardzo
niedotwarzy — słowem iest człowiek nieznośny na pozór
bo iuż nie kopiią Karóla, ale sam chce bydź orygi
nałem — Karól niewiem kiedy się będzie żenił, ale też pewno
wkrótce, albowiem wszystkie pokoie w Tarnowie umeblował
i umalował zupełnie biało, a sam czarno ubrany chodzi
co też szaffaownie wygląda — Zapewne ci wiadomo że
Mikorski Arzetał się z officerem i że 2 strzały dostał
w rękę te mu się odnowiły, może nawet skaliczeć na rękę
będzie tu też między Polakami pukanina dość ostra o wypadku
doniosę ci iak w przyszłym liście — Lewandoski nie z tą spekulacyą
powziął bo w Poznaniu niemiał co ieść, o co się tylko boie żeby
mu tam się nie przyiniło znowu chcieć sobie dokazywać, zwłaszcza
że iuż z Jankowskim ma się rąbać, który go się niepospolicie obawia

ⓧ My przynaymniey mieszymy na ta uwagi ~~i nieszczęsnymy wyżey~~ ~~ludzi iak nas samych~~ byśmy sami sobie nieutlińszyli gdybyśmy Stablewskim nic by mówić niemożna

Do tego bardzo mało iest ludzi którzyby za całość się wymówili – może ieden Siwek – Ja iestem uwolniony od wszystka zupełnie dla słabości wzroku i piersi – Pisuydo mnie często a ia bądź pewien że wcale niezostanę dłużnym w odpowiedzi; ale powtarzam napisz którędy poiedziecie bo pewno będę zdrów bo mi doktor powiedział żebym iadł i pił wszystko co mi się zachce i zupełnie mi nic niekazał zażywać – Powiedz Piłatowi że kanonik Witkoski umarł, z Miechowa, i że zapisał Łaknerskim po 7000 złp. ale niewiem czy to iemu i braciom lub też synom Hyacynta, porobił kilka stypendiów do klas i na universytet, ale o swoich krewnych prawie zupełnie zapomniał – Bardzo by to dobrze było, gdyby to tylko Tadeuszowi i braciom co łatwo być może, albowiem krótko przed śmiercią wspominał o tym – Jeżeli się rzecz tak ma to w samey rzeczy dobrze zrobił że kiedy odwołał – Tu wrocławian bardzo maltretuią fuxów, ale też się pfuntowali i powiedzieli że wolą na ostre się bić iak rapirkną by w których ich szkaradnie kaleczyli – Maią też zresztą polacy fechtboden pozwolony od Senatu, i kneipe gdzie Hospiza co sobotę odprawiaią, lecz to wszystko w sonie niemiów, zupełna reforma się pewno zrobi, albowiem wielu się tym trzymie – Bywaj zdrów kochany Hilary i kochay mnie twego szwedka tak iak on ciebie, zapomni mu wszystko cokolwiek tylko zrobić mógł, a wtenczas tylko śmierć nas rozłączy – Potworoskiego w prawdzie iuż niemamy lecz na coś myśmy się rozstali? – Juź teraz wcale wesoł nieiestem i czuię że nawet czasem grymasy mam, może że i mój list tak się znacza lecz i to nic nieszkodzi – oczekuię zresztą od ciebie listu choć pół tak długiego, uściskay Tadeusza Stasia v Pomorcana i pamiętay o twym Eugeniuszku

NB dostałem pugirat bardzo ładny a ostry

Wrocław [illegible] Dziembo [illegible]

Alexander Cesarz ~~[illegible]~~ pewno nieżyie – umarł – ~~wiecznie~~ odpowyrek

Odebrano 22 Lutego a wyszło 23 Lutego 1833.

Ner. 1243 Dziennika Jlnego Kommis. Wdztwa Krakowskiego. № 457. 87

Ner. 76 folio 10 Kontrolli dochodu z kar Walker Lityński

3/3

KOMMISSARZ
WYDZIAŁU SKARBOWEGO
w Kommissyi Woiewództwa Krakowskiego.

W moc obowiązuiących przepisów wzywa Daniela Danielewicza Obywatela

zamieszkał ego w Olkuszu Obwodzie Olkuskim

aby należytość tytułem kar w sprawie o obelgę

w Sądzie Kryminalnym Wow Krak. i Sand. wyrokiem na dniu 12. Mca Grudnia № 24. r. 1832 zapadłym ustanowioną w Summie Złp. 40 gr. — wyraźniey Złotych polskich Czterdzieści natychmiast, a naydaley w dniach Dwudziestu od czasu otrzymania niniejszego wezwania opłacił gotowemi, bądź przez pocztę franco bądź innym sposobem w Kassie Obwodu Olkuskiego a uzyskawszy pokwitowanie, takowe Kommissarzowi Obwodu Olkuskiego zaprodukował, gdyż wrazie przeciwnym po upłynieniu terminu iak wyżey do opłaty wskazanego znaglonym byłby exekucyą, do którey zarządzenia Kommissarz Obwodu, pod odpowiedzialnością za zwłokę, zostaie upoważniony.

w Kielcach dnia 8 Mca Lutego roku 1833

Kommissarz Wydziału Skarbowego, Przetrzewicz

Wezwanie niniejsze wysłano do dłużnika w dniu 13 Mca Lutego r. 1833

Kontroller Skarbowy, Sendorkowski Adjunkt, [illegible]

Kommissarz Obwodu, Olk.

[illegible]

UWAGA

Wezwanie niniejsze okazać należy koniecznie w mieyscu iak wyżey wskazanym do opłaty, inaczey bowiem opłata przyjętą niebędzie.

40.

Dla wiadomości 10/4 40/10 W. Komissarza Obwodu

Tę karę iako nieuiszczoną przez pisarza Sądu Krymin. wykazaną na zasadzie złożonego sobie Dowodu przez p. Danylowicza Kontrolla Stał. przedstawił do umorzenia, zaczem Exekucya o te Zł. 40. może bydź zaniechaną przez W. Komissarza Obwodu. ——— Kielce d. 27 Września 1833.

Sędzkowski
Kln.

1833 88

№ 7,478. w Warszawie dnia 31. Maia 1833 r.

Praesent. 25/6 833

Dyrekcya Główna Poczt Królestwa Polskiego

do

1124 Urzędu Pocztowego [illegible] w Ślużewie.

Gdy ciągłe zachodzą zaskarżenia, iż rewersa powrotne na listy rekommendowane regularnie do mieysc zkąd listy wyszły, nie są zwracane, lub niedokładnie i tak nieczytelnie zapisywane, iż niewiadomo komu doręczane bydź maią; Dyrekcya Główna przeto ponawiaiąc przepisy pod dniem 9. Lutego 1826 r. № 1968 i pod dniem 30 Marca 1826 r. № 4285 tudzież na dniu 1. Października r. 1827 № 10,877 wydane, zaleca naymocniey Urzędowi Pocztowemu aby:

1° w Rewersach wszelkich nazwiska osób, którym maią bydź doręczane, i mieysce dokąd zwrócone bydź powinny czytelnie i dokładnie zapisywał.—

2° aby do rewersów za granicę zwracanych, dołączał zawsze rewersa zagraniczne.—

3° aby takowe rewersa zaraz po doręczeniu listu i podpisaniu rewersu przez odbieraiącego, pierwszą pocztą odchodzącą z zapisaniem do karty Rządowey, niezawodnie były zwracane.—

Każdy Urząd lub Stacya Pocztowa odbieraiąca spóźnione lub niedokładnie wypisane rewersa powrotne, obowiązana iest natychmiast donieść o tem Dyrekcyi, aby winny do surowey kary mógł bydź pociągniętym.—

Gdyby zaś przez niewczesne pobłażanie, Dyrekcya doniesienia żadnego o opóźnieniu zaszłem nie odebrała, a skarga w tey mierze podana zkąd inąd została, w ów-

czas

czas i Urząd opóźniający i przemilczający to uchybienie, na karę niezawodnie wskazane będą.—

Urządzenie niniejsze Stacyom podwładnym ma być kommunikowane.—

Radca Stanu
Dyrektor Głny Policyi i Poczt
Z polecenia Referendarz Stanu
I. Kommissarz
Morelli

Sekretarz Generalny
[illegible]

N. 1026   w Stukowie d. 25 Czerwca 1833 r.

Urząd Poczt. [illegible]

Kommunikuje w kopii wierzytelnej ~~[illegible]~~ Stacyom podwładnym Reskrypt Dyr. Głów. Poczt z d. 31 maja r.b. N° 7478. względem [illegible] wypisywania Rewersów [illegible] ~~do~~ ~~sie~~ wydany; do ścisłego stosowania się pod odpowiedzialnością.—

Do Stacyow P. jak następuje

Rewersalny niniejszy po odpisaniu do akt następującym Stacyom przesłany a następnie Urzędowi zwróconym być ma. w imieniu Komisarz Nadzor.
Naczelnik
Munkiewicz

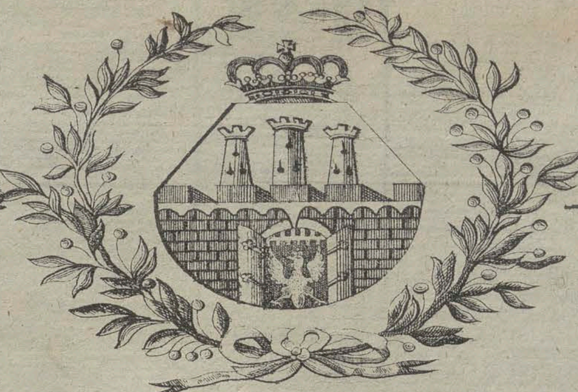
[illegible]

N 8840. 19/12 39r.

[1838]

N10151
20/12 39.

N 9460 Dziennika Paszportowego

W IMIENIU

SENATU RZĄDZĄCEGO

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu

DYREKCYA POLICYI

OPIS

Lat
Wzrost
Oczy
Włosy
Broda
Twarz
Nos
Religia
Rodem
Zamieszkały
Znaki szczególne
Podpis właściciela

Opisy w Paszporcie dołączonym

Paszport ten ma bydź wizowany w Missyi właściwej

Wzywa wszelkie Władze tak Cywilne iako i Wojskowe ażeby Janowi Michalskiemu Służącemu za dołączonym Paszportem w Polsce zostającemu, udziela~~iąc~~ ~~mając z sobą~~ się niniejsze przedłużenie dla dalszego tam pobytu w interessie

z Miasta Krakowa do Bolesławia i Warszawy w Polsce nietylko wolnej podróży nie tamowały, ale owszem wszelkiej pomocy w razie potrzeby udzielić raczyły. Passport ten służyć ma na Rok z powrotem — do użytej podróży.

Krakow dnia 20 Listopada 1839.

Za Dyrektor Policyi
Smidowicz

Służy do wyjazdu z Krakowa w 48. godzin.

Gościeżowski

Wymienienie Osob iadących z Pan

Imię i Nazwisko	Rodem	Stan	Lat	Wzrost	Oczy	Włosy	Broda	Twarz	Nos

№ 1206.

3856.

Императорская Россійская Миссія свидетельствуетъ симъ въ подлинности подписи Коммисара Краковской полиціи Смидовича

Краковъ 17/29 ноября 1839

По приказанію Г. Резидента

[signature]

Wychodza Granice Komora w Mieszułowicach [?] Zwiadczy d. 10. Lipca 8[illegible]

[signature]

Widziano przy wierdzie w Rogatkach Jerozolimskich w Warszawie dnia 8/20 Grudnia 1839

Zwolnieni [?]

№ 12787

Widziano w Biurze Policii i służyło w Warszawie dnia 16/28 Grudnia 1839 Krakowa z powrotem

za Ober Policmaystra

[signature]

[signature]

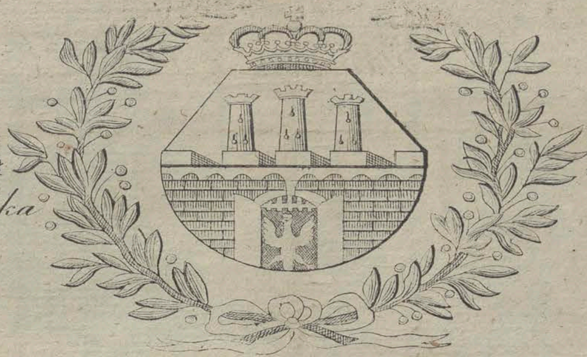

№ 8156. 13/16/12 38

№ 10414
17/12 38

90

№ 2981. Dziennika Paszportowego

W IMIENIU
SENATU RZĄDZĄCEGO
Wolnego Niepodległego i Ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okręgu

DYREKCYA POLICYI

OPIS	
Lat 30	Wzywa wszelkie Władze tak Cywilne iako i Woyskowe, ażeby Panowi Michalskiemu służącemu iadącemu
Wzrost średni	maiąc z sobą
Oczy siwe	w interessie służby
Włosy blond	z Miasta Krakowa do Bolesławia i Warszawy w Polskie
Broda / Twarz } ściągła	nietylko wolney podróży nie tamowały, ale owszem wszelkiey pomocy w razie potrzeby udzielić raczyły.
Nos mierny	Paszport ten służyć ma na Rok ieden do iedney podróży z powrotem
Religia Katolic.	Kraków dnia 28 Kwietnia 1838 r.
Rodem z Wrzowodzkiej	Dyrektor Policyi
Powiat Krzeszyc	[signature]
Zamieszkały w Okręgu	Za Sekretarz Dyrekcyi Policyi Gąsiorowski
Znaki szczególne	
Podpis właściciela	
Paszport ten ma bydź wizowany w Missyi właściwey.	

Wymienienie Osob iadących z Pan

Imie i Nazwisko	Rodem	Stan	Lat	Wzrost	Oczy	Włosy	Broda	Twarz	Nos

№ 3858. Gratis

Явленъ и записанъ въ Императорской Российской Миссии на проездъ въ [illegible] и обратно [illegible] Яна Михаль[illegible]

Краковъ 17/29 апреля 1838

По поручению

[illegible signature]

ИМПЕРАТОРСКАЯ МИССІЯ ВЪ КРАКОВѢ

№ 76

[illegible] do [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12/24 Мая 8[illegible]

[illegible] 1[illegible]

[illegible signature]

въ проездъ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12го [illegible] 183[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

№

[illegible] [illegible] Obwodu [illegible] Dnia 16/28 Stycznia 838

[illegible signature]

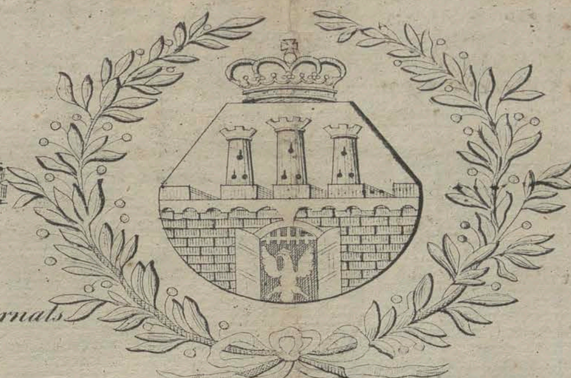
[illegible signature]

№ 31.

[illegible] przy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dnia 8/20 Paździer[illegible] 1838 r.

[illegible signature]

[illegible] Казачей [illegible] [illegible] [illegible] 8го дня 183[illegible] год[illegible] [illegible] [illegible]

N° des Pass Journals

Im Nahmen

des Regierenden Senats

der freyen unabhängigen und Streng Neutralen Stadt Krakau und Ihres Gebiethes

DIE POLIZEI DIRECTION

Signalement	Ersucht alle Civil und Militair Behörden
Alter Jahr	
Wuchs	
Augen	mit welchem
Haare	
Bart	in Angelegenheit
Gesicht	
Nase	von Krakau nach
Gebürtig	
Wohnhaft	reiset nicht allein frey und ungehindert passiren zu lassen sonder auch nöthigem falls allen Vorschub leistenenzu wollen
Besondere kennzeichen	Gegenwärtiger Reise Paß ist gültig auf
Unterschrift des Inhabers	Krakau den
	Der Polizei Director
Gegenwärtiger Reise Paß ist dem Herrn Residenten des jenigen Monarchen in Dessen Staaten die Reise unternommen werden zur Vidirung vorzulegen.	

№ 3858.
Явленъ и записанъ въ
Императорской
Россійской Миссіи на проѣздъ
въ Болеславъ и обратно
въ Краковъ.
Краковъ 3/15 Ноября 1838
По порученію
[illegible]

№ 2600.
Widziano w Biurze Policyi
Miasta Krakowa upoważnionem
w Warszawie dnia 13 Kwietnia 1839
[illegible]

№ 85
Widziano w Komorze [illegible] Celnej [illegible]
dnia 5/17 Listopada 1838
[illegible]
Pisarz Komory
[illegible]

№ 60. М.
Явленъ въ управленіи Варшавской губерніи [illegible] въ Краковъ. — Варшава 1/13 Апреля 1839 года
Секретарь [illegible]
[illegible]

[illegible] Отдѣлъ
Евленъ 6 Ноября
[illegible]
[illegible]

Widziano
Sądzi [illegible] Warszawa [illegible] 391
[illegible]

Widz[illegible] [illegible]
warszawa dnia 16 grudnia 38 roku
[illegible]

Właściciel niniejszego Paszportu Jan Michalski, z przyczyny nieodstępnej służby przetrzymał Paszportem zakreślony termin — Po przybyciu zaś tegoż z Jego Panią JW. [illegible] do Gminy tutejszej, zaleca się mu, aby po wyrobieniu Paszportu na dalszy pobyt udał się do Miasta Krakowa
Bolesław dnia 12/24 Czerwca 1839
[illegible]
Wójt Gminy

URZĄD WÓYTOWSKI BOLESŁAW

№ 3911
Widziano w Biórze Policyi
i służy do Krakowa z powrotem
w Warszawie dnia 4/16 Maja 1840 roku
Za Ober Policmajstra
[illegible]

[illegible]

№ 76.
Явлена въ управленіи военнаго губернатора при [illegible] [illegible] въ Краковъ. — Варшава 4/16 Мая 1840
Секретарь [illegible]

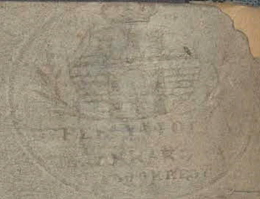

Wypisano
Widziano w [illegible] [illegible] Żolińskich w Warszawie dnia 4/16 Maja 1840 roku
[illegible]

Widziano w Urzędzie Wójta Gminy Bolesław przy wyjeździe, na powrót do miejsca stałego zamieszkania dnia 28 Czerwca / 10 Lipca 840
[illegible]

1861

Spis Alfabetyczny wyborców do Rady Powiatowej z Okręgu Częstochowskiego

Nr Bieżący	Nazwisko i Imię wyborcy	miejsce zamieszkania	
1.	Altman Josek	Przyrów	
2.	Burchacinski Feliks X	Przystajn	
3	Brzeski Ignacy	Klepaczka	
4.	Błażejewski Paschalis x	Przyrów	
5.	Bednarczyk Michał	Kamienica Pol.	
6.	Błeszyński Ignacy	Huta stara	
7	Brozec Franciszek	Klepaczka	
8.	Borkowski Tomasz	d°	
9.	Bernard Antoni	Grabówka	
10	Borkowski walenty	Kłobucko	
11	Butkowski Urban	d°	
12	Buchlinski Franciszek	Korzępice	
13	Bem Jakób	d°	
14.	Brzezinski Józef X.	d°	
15	Banasiewicz Kazimierz	Mstów	
16	Bergman Dawid	Częstochowa	
17.	Budrewicz Ignacy	d°	
18.	Banasiewicz władysław	d°	
19.	Brokman Hersz Jakób	d°	
20	Bębski Abram	d°	
21.	Bąberyński Franciszek	d°	
22.	Bednarek Błażej	d°	
23.	Bryjański Sobestyan	d°	
24.	Buchacz Roman	d°	
25	Blasekiewicz Antoni	d°	
26.	Bergman Mojżesz	d°	
27	Bresel Nathan	d°	
28	Balcerski Stanisław	d°	
29	Bieńkowski wincenty	d°	
30	Brodniewicz Konstanty	d°	
31	Błażek wacław	d°	
32	Bielawski Jan Nepomucen	d°	
33	Bursztyński Walery	d°	
34	Bem Dawid	d°	

35	Braatt v Kohn Dawid	Częstochowa	
36	Bem Szymon	d	
37	Bergman Szymon	d	
38	Chwat Markus	Truskolasy	
39	Ciszewski Piotr	Panki	
40	Chodorowski Feliks	Dobra Kłobuckie	
41.	Cichowicz Antoni	Dankowice	
42	Czernik Ignacy	Wielkawieś	
43	Czarniecki August	Przystajń	
44	Chrempiński Wincenty	Kłobucko	
45	Cieśliński Tomasz	Kocpice	
46	Całusiński Jan	Mstów	
47	Całusiński Tomasz	d	
48	Całusiński Franciszek	d	
49	Chłądowski Adam	Częstochowa	
50	Cieśliński Andrzej	d	
51	Ciurzyński Jacenty	d	
52	Częstochowski Herszlik	d	
53	Chadzyński Piotr	d	
54	Chotebek Franciszek	d	
55	Ciołowicz Jan	d	
56	Cieśliński Piotr	d	
57	Chmieliński Józef	d	
58	Chmieliński Lejba	d	
59	Dębski Józef	Panki	
60	Dworkowski Edward	Staropole	
61	Dusiel Józef	Kamienica Pol.	
62	Dylski Antoni	Kłobucko	
63	Dankowski Adolf	Kocpice	
64	Dewódzki Narcyz	Mstów	
65	Dewocki Antoni	d	
66	Dyrner Józef	Częstochowa	
67	Drake Jan	d	
68	Duryński Wojciech	d	
69	Donajski Walenty	d	

70.	Donajski Wawrzeniec	Częstochowa
71	Dąbkowski Ignacy	d
72	Domaszewski Michał	d
73.	Egert Ludwik	d
74	Falczyński Antoni X	Poczesna
75.	Fetter Jan	d
76.	Fiszel Ludwik	Iwanowice
77	Frackiewicz Mikołaj	Krzepice
78	Fajfer Mosiek	Mstów
79	Flato Lajzer	Częstochowa
80	Fajgenblat Izaak	d
81	Fligiel Jan	d
82	Frydman Mosiek	d
83	Frajer Maner Tajla	d
84	Fendrowicz Franciszek	d
85	Fridman Józef	d
86	Fridman Jakób	d
87	Ferken Karól	d
88	Frajtak Jan	d
89	Filipowicz Karól	d
90	Fertner Karól	d
91.	Ferencowicz Franciszek	d
92	Ferencowicz Alexander	d
93	Fridlender Dawid	d
94	Frydman Majer	d
95.	Fertner Jan	d
96	Frinker Herszlik	d
97	Goldman Dawid	wycerpy
98	Grzbuś Maciej	Dobra Kłobuckie
99	Gliński Ignacy	d
100	Gawlikowski Jan	Dzbów
101	Gornicki Wincenty	Wiercice
102	Górecki Teofil	Rudniki Mstów
103	Giegużyński Adam X	Rędziny
104	Grabiański Roman	Wrzosowa
105	Gliński Walenty	Grabówka

106	Gostkowski Konstanty	Zajączki
7	Grybowski Adam	Kłobucko
8	Grono Jan	Konopice
9	Gronon Alexander	d°
110	Gajdziński Feliks	Mstów
1	Górecki Józef	d°
2	Ginsberg Ejzyk	Częstochowa
3	Gryzmański Jan	d°
4	Górski Jan	d°
5	Goldman Herszlik	d°
6	Grabowski Miłosław	d°
7	Górecki Józef	d°
8	Grabowski Franciszek	d°
9	Gartowski Konstanty	d°
120	Gotz Stanisław	d°
1	Ginsberg Markus	d°
2	Grosman Lazarus	d°
3	Goldman Icyk	d°
4	Górski Herszlik	d°
5	Ginsberg Abram	d°
6	Ginsberg Karol	d°
7	Choller Jakób	Czarny las
8	Holler Judzik	d°
9	Hajlbod Mosiek	Konopice
130	Horowicz Mosiek	d°
1	Handwergier Fiszel	Mstów
2	Hamberg Karol	Częstochowa
3	Harbich Gotlib	d°
4	Heffler Dawid	d°
5	Helman Izaak	d°
6	Jabłoński Jan	Poczesna
7	Jbkowski Józef	Kamienica Pol.
8	Jakman Benedykt	d°
9	Jarmużkiewicz Ignacy X.	Kłobucko
140	Janicki Marcin	Mstów
1	Jeliński Franciszek	d°
142	Jędrzykiewicz Walenty	Częstochowa

143.	Jarosiński Teodor	Częstochowa
4	Jankłowicz Berek	〃
5	Kozłowski Jan	Panki
6.	Kunert Otto	Łojki
7.	Kobyłecki Maxymilian	Kalety
8	Korbel Balcer	Dobra Kłobuckie
9	Kotaczkowski Alexander	Kamyk
150	Kotaczkowski Tadeusz	Kiedrzyn
1	Kapuściński Paweł	Kamienica Pol.
2	Kiedrzyński Alexander	Jelenice
3	Kulczycki Alexander	Kuków
4	Kaliński Wojciech	Kobyłczyce
5	Kulej Wojciech	Klepaczka
6	Keller Wiktor	Biała górna
7	Kleszczewski Piotr X.	〃
8	Kamiński Józef	Grabówka
9	Karwala Paweł	〃
160	Krotkiewski Roman	Mirów
1	Kwiatkowski Wawrzyniec X.	Miedźno
2	Kowalski Kazimierz	Wyczerpy
3	Królikiewicz Bolesław	Kamica Stara
4	Kwiatkowski Marcin	Kłobucko
5	Kossowski Wincenty	〃
6	Kaniewski Walenty	〃
7	Kossowski Antoni	〃
8	Kochel Adam	〃
9	Kowalik Łukasz	〃
170	Krotkiński Wojciech	Krzepice
1	Kubicki Mateusz	〃
2	Kubicki Jan	〃
3	Kiński Ignacy	〃
4	Klimaszewski Józef	〃
5	Koniecpolski Mikołaj	Mstów
6	Kliszczowski Józef	〃
7	Krzeczkowski Józef	Częstochowa
8	Kraft Karol	〃
9	Kalinka Julian	〃
180	Keller Izydor	〃

187	Kohn Hertz	Częstochowa
8	Kohn Markus	d°
9	Kohn Morytz	d°
190	Kohn Berek	d°
1	Kapalski Ignacy	d°
2	Kosta Jan	d°
3	Kudelski Antoni	d°
4	Kohn Mendel	d°
5	Kulasiewicz Ignacy	d°
6	Kula Wojciech	d°
7	Karczmarczyk Antoni	d°
8	Kudelski Walenty	d°
9	Kwapisz Tomasz	d°
200	Kula Karol	d°
1	Karo Kajetan	d°
2	Kromer Henryk	d°
3	Kuligowski Józef	d°
4	Klimkiewicz Jan	d°
5	Kalinski Michał	d°
6	Konieczkowski Rudolf	d°
7	Kopinski Julian	d°
8	Kucharski Franciszek	d°
9	Keller Gotfryd	d°
210	Kusinski Adam	d°
1	Keller Henryk	d°
2	Kosicki Tomasz	d°
3	Kordyszynski Piotr	d°
4	Kęczkowski Leopold	d°
5	Lewandowicz Celestyn	Rybna
6	Lubczynski Antoni	z Kłobucka
7	Lubczynski Piotr	d°
8	Lechert Michał X.	Mstów
9	Likiernik Edward	d°
220	Lippa Fryderyk	Częstochowa
5	Landau Dawid	d°
6	Landau Wolf Markus	d°
7	Landau Nathan	d°
8	Landau Izajasz Janas	d°
9	Latacz Julian	d°
220	Libiszewski Franciszek	d°

221	Lipiński Stanisław	Częstochowa
2	Landau Adolf	do
3	Landau Wolf	do
4	Lesiński Stanisław	do
5	Landau Wolf Jonas	do
6	Landau Morytz	do
7	Lux Błażej	do
8	Lisiński Piotr	do
9	Landau Szymon Gutentegier	do
230	Lebek Jan	Kamienica Pol.
1	Łabęcki Stanisław X.	Wilkowiecko
2	Łuszczewski Józef	Waleńczów
3	Lekawski Walenty	Częstochowa
4	Łaczyński Jan	do
5	Mrowiec Jan	Rększowice
6	Milkowski Jan Apolinary	Hardkrępice
7	Mazurkiewicz Adam	Nowa wieś
8	Matyja Franciszek	Kolepaczka
9	Michnicki Jan	Grabówka
240	Matuszewski Edward	Czarny las
1	Majewski Stanisław	Kracice
2	Majewski Wincenty	do
3	Matyński Jan	Kłobucko
4	Mazurkiewicz Paweł	do
5	Mazurkiewicz Marcin	do
6	Mazurkiewicz Józef	do
7	Monka Antoni	Krzepice
8	Matasiewicz Franciszek	Dźbów
9	Molke Apolinary	Częstochowa
250	Markowicz Dawid	do
1	Młynarski Antoni	do
2	Miętkiewicz Józef	do
3	Mertz Libman	do
4	Miętkiewicz Abram	do
5	Markowski Franciszek	do
6	Muskała Antoni	do
7	Markowski Marcin	do
8	Markowski Maciej	do
9	Mzczyński Franciszek	do
260	Mzrmiołli Leopold	do
261	Mzczyński Erazm	do

262	Mocyński Karól	Częstochowa
3	Majzel Bernard Salis	"
4	Majzel Salamon	"
5	Makowski Adam	"
6	Moszkowski Bernard	"
7	Męzniecki Karol	"
8	Masiadro Antoni	"
9	Majer Herszlik	"
272	Nowicki Alexander	Kamienica Polska
1	Nowak Stanisław	Kłobucko
2	Nofok Jan	Jaskrów
3	Nowacki Feliks	Mstów
4	Nodzyński Piotr	"
5	Najman Mojżesz	Częstochowa
6	Nowicki Antoni	"
7	Niedźwiński Teodor	"
8	Nejgebauer Antoni	"
9	Nidecki Piotr	"
280	Necki Józef	"
1	Organa Walenty	Czarnylas
2	Osowski Bolesław	Kamienica Nowa
3	Ochocki Wincenty	Kłobucko
4	Orłowski Tomasz	Truskolasy
5	Osięcinski Jan	Częstochowa
6	Oderfeld Herszlik	"
7	Osichowski Ludwik	"
8	Orłowski Leon	"
9	Opencheim Lejbus	"
290	Oderfeld Adolf	"
1	Przybylski Julian	Konopiska
2	Rozkowski Jan	Przyrów
3	Pająk Jan	Kamienica Pol.
4	Pietraszkiewicz Stanisław	Zawada i Mstów
5	Podoski Stanisław	Nowa wieś
6	Piotrowski Feliks	Pierzchow
7	Przybylski Józef	Grabowska
8	Poznański Izydor	Ostatni grosz
9	Popławski Kazimierz	Mirów
300	Stachkiewicz Antoni	Kłobucko
1	Piątkowski Antoni	"
2	Pors Antoni	"
3	Pawelski Jan	Krzepice
304	Porembiński Karol	Mstów

305	Poddębski Franciszek	Otstów
6	Buczyński Walenty	〃
7	Paluszkiewicz Wincenty	〃
8	Praszkiewicz Wolf	〃
9	Pietrzykowski Franciszek	Częstochowa
310	Proport Zendel	〃
1	Piscicier Jan	〃
2	Przybyłowicz Wojciech	〃
3	Posyłek Józef	〃
4	Pacat Michał	〃
5	Piórkowski Sylwester	〃
6	Pukiewicz Jan	〃
7	Posyłek Antoni	〃
8	Pretoziński Walenty	〃
9	Puchalski Franciszek	〃
320	Parotowski Józef	〃
1	Płoszyński Julian	〃
2	Piotrowski Józef	〃
3	Podkowski Aleksy	〃
4	Piotrowski Karól	〃
5	Petka Hippolit	〃
6	Ponca Leon	〃
7	Poznański Izydor	〃
8	Poznański Marcin	〃
329	Rudzki Leopold	Stany

330	Rajcher Józef	Przyrów
1	Rauer Józef	Rędziny
2	Rubach Dawid	Brzeziny
3	Rozenzweig Boruch	Kłobucko
4	Rucinski Wawrzyniec	d°
5	Raczyński Paweł	Konepice
6	Raczyński Julian	d°
7	Rauensztejn Berek	Częstochowa
8	Rygalski Wincenty	d°
9	Rekorski Franciszek	d°
340	Rzycki Józef	d°
1	Rozumski Wojciech x.	d°
2	Rozenberg Fałech	d°
3	Rotszild Najman	d°
4	Rotszild Michał	d°
5	Radosławski Aleksander	d°
6	Siewielański Władysław	Konopiska
7	Sokołowski Kazimierz	Dźbów
8	Skotnicki Władysław	Lubojenka
9	Szladski Teofil	Mokrzesz
350	Saint Paul Emil	Rędziny
1	Saint Paul Alfred	d°
2	Stasiński Piotr	Grabówka
353	Sejdel Wilhelm	d°

354	Sawicki Józef	Kuźnica Marjanowa
5	Sejdel Karól	Grabówka
6.	Stojowski Józef	wieś Kościelec
7	Stefański Tomasz	Kłobucko
8	Sudański Jan	d.
9	Sonkiewicz Antoni	d.
360	Staszewski Stanisław	d.
1	Szelikowski Jakób	d.
2	Stefański Walenty	d.
3	Sonkiewicz Jan	d.
4	Sztajer Markus	Krzepice
5	Sztajer Lewek	d.
6	Satory Jan	d.
7	Szarzowara Antoni	d.
8	Szyszkowski Ruget	d.
9	Szklarski Alexander	Mstów
370	Sobolewski Marcelli	d.
1	Szlejchert August	Częstochowa
2	Sejdman Jakób	d.
3	Stasiakowski Jan	d.
4	Szynwald Zygmunt	d.
5	Szwajcarski Józef	d.
6	Sorgentos Lewek	d.
7	Sierpiński Jakób	d.
8	Suchecki Franciszek	d.
9	Szlesinger Michał	d.
380.	Szyjński Stanisław	d.
1	Sztokman Herszlik	d.
2	Sieczyński Feliks	d.
3	Szymczyński Jan	d.
4	Strzelecki Jan	d.
385	Stryjecki Andrzej	d.

386	Świerczyński Marcin	Częstochowa
7	Starczewski Szymon	"
8	Sikorski Józef	"
9	Stalski Jan	"
390	Szczekacz Nachman	"
1	Szynwald Granek	"
2	Stasiarski Józef	"
3	Szwalski Julian	"
4	Stempel Józef	"
5	Szczepański Franciszek	"
6	Szwedek Franciszek	"
7	Stoiński Jan	"
8	Stasiński Kacper	"
9	Szymczyński Mikołaj	"
400	Szymczyński Franciszek	"
1	Sakowski Kazimierz	"
2	Śmidkowski Stanisław	"
3	Stelmasiewicz Władysław	"
4	Suldes Wincenty	"
5	Sojecki Józef	"
6	Szamrowski Stanisław	"
7	Szymański Paweł	"
8	Sztencel Szmul	"
9	Szmicer Wolf	"
410	Stencel Jakób	"
1	Sołotowski Jan	"
2	Śmichowski Antoni	"
3	Tatarowicz Józef	Rondzno
4	Tosiewicz Aron	Częstochowa
5	Tempel Edward	"
6	Trojanowski Maciej	"
7	Tenenbaum Jan Uriel	"
8	Tomaszewski Toman	"
9	Tenenbaum Jan Joachim	"
420	Wysocki Mateusz X	Truskolasy
421	Wyttek Edward	Radom
422	Wyttek Czesław	"
423	Węgierski Alexander Kazimierz	Iwanowice

425	Wałkta Jan	Wrosowa
6	Wawiński Hipolit	Grabowiec
7	Westerski Konstanty	d°
8	Wolski Jan	d°
9	Wejdtert Henryk	Błesno
430	Wajchan Jan	Siedlce
1	Wajs Aron	Kłobucko
2	Walter Szymon	d°
3	Waryszów Wincenty	d°
4	~~Wiłczyński Walenty~~	detto
5	Wawrzkiewicz Józef	d°
6	Waxman Fajwel	Częstochowa
7	Wodziński Leon	d°
8	Wojsie Teofil	d°
9	Walecki Stefan	d°
440	Wajnleb Majer Jakób	d°
1	Wolański Kazimierz	d°
2	Wołczyński Jakób	d°
3	Werda Paweł	d°
4	Waszkiewicz Apolinary	d°
5	Wagner Walenty	d°
6	Wirenberg Józef	d°
7	Wiśniewski Feliks	d°
8	Wajnberg Rafał	d°
9	Wolbrdowicz Julian	d°
450	Walberg Herman	d°
1	Walnabel Mendel	d°
2	Wojtkowski Józef	d°
453	Wiernik Lejzbes	d°

454	Wenda Romuald	Częstochowa	
5	Wilinger Mordka	〃	
6	Wortmanowski Adam	〃	
7	Wołowski Józef	〃	
8	Winer Izaak	〃	
9	Zygmuntowicz Antoni x	Przyrów	
460	Zwiarek Jan	Grabówka	
1	Zegart Wojciech	Kamień	
2	Zarembski Józef	Kłobucko	
3	Zarembski Stanisław	〃	
4	Ziomski Józef	Konepice	
5	Zarankiewicz Marcin	Częstochowa	
6	Zawodzinski Franciszek	〃	
7	Zjawinski Franciszek	〃	
8	Zdmanski Feliks	〃	
9	Ziemba Aleksander x	〃	
470	Zejdlitz Krysztof	〃	
1	Zax Samuel	〃	
2	Zastert Gotlib	〃	
3	Załuskowski Franciszek	〃	

Olkusz $\frac{10}{22}$ Sierpnia 1861 r.

36

1862

102

Uchwały

Rady Powiatowej Wieluńskiej.–

Rada Opiekuńcza
Zakładów Dobroczynnych
Powiatu Wieluńskiego
№ 343
w Wieluniu dnia 27 Stycznia / 8 Lutego 1847 r.

Kopia

Działo się w Wieluniu w sali Biura Naczelnika Powiatu Wieluńskiego dnia 10. Listopada 1862 r.

Pierwsze
Posiedzenie Rady Powiatowej Wieluńskiej

Na zasadzie prawa o Radach Powiatowych z dnia 24 Maja / 5 Czerwca 1861 r. i stosownie do Postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 29 Września / 4 Października r. b., zwołana na dzień dzisiejszy do miasta Wielunia Rada Powiatowa Wieluńska, po odbytem Nabożeństwie o godzinie 8½ rano, w tutejszym Kościele farnym celebrowanem przez Członka Rady X. Kanonika Antoniego Zygmuntowicza, zebrała się o godzinie 9. w miejscu wyżej oznaczonem, i rozpoczęła swoje posiedzenia:-

Obecność Członków

Obecnymi byli:

1. Sadowski Antoni
2. Białecki Michał
3. Cielecki Pelagiusz
4. Czarnecki August
5. Kempner Józef
6. Majewski Wincenty
7. Podczaski Stanisław
8. Podczaski Romuald
9. Barski Wiktor
10. Rubach Daniel
11. Rudzki Leopold
12. Trepka Tadeusz
13. Walewski Piotr
14. Węgierski Alexander
15. X. Zygmuntowicz Antoni

Nieobecnymi zaś:

16. X. Alexander Zięba, który wedle raportu Prezydenta miasta Częstochowy wyjechał do Warszawy —
17. Tadeusz Kotarzowski także podług doniesienia Wójta Gminy Kamyk znajdujący się w podróży. —

18. który

17. i X. Franciszek Skąpieński, wedle własnego nadesłanego pisma, przeszkodzony chorobą.—

Zagajenie Posiedzenia

Obecnym był także:
W. Smidecki Naczelnik Powiatu, który oznajmiwszy Radzie że jest mianowany Kommissarzem Rządowym przy odbywającej się obecnie Radzie Powiatowej, wręczył nominacyą na Prezydującego w tejże Radzie J. W. Sadowskiemu Antoniemu.—

Po powitaniu przez Członków Rady, swojego Prezesa, tenże zajął krzesło prezydialne, a następnie przemówił, zwracając uwagę na użyteczność usilnej pracy, tego pierwszego po długich latach zebrania Obywatelskiego, z wyborów powstałego, a mającego czuwać nad dobrem Powiatu i przyczyniać się do możliwej pomyślności ogólnej — wezwał nareszcie o chętne spół działanie i pomoc przy sprawowaniu obowiązków przewodniczącego.—

Z kolei Kommissarz Rządowy, odczytał Reskrypt Gubernatora Cywilnego Warszawskiego z dnia 6/18 Października r. b. № 97101/26188, w którym na mocy Postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 29 Września/11 Października 1861 r. wskazany jest bliżej sposób postępowania Rad powiatowych, a mianowicie objawiony jest porządek czynności w tym sposobie, iżby zaraz po sprawdzeniu wyborów Członek do Rady Gubernialnej i Jego Zastępca, był wybrany, odpowiednio do art. 1. Prawa o Radach Gubernialnych.—

Sprawdzenie Wyborów

Jakoż Rada przystąpiła bezzwłocznie, do sprawdzenia wyborów Członków swoich tak w Okręgu Wyborczym Częstochowskim, jako i w Okręgu Wieluńskim.—

W tym celu odczytano obadwa protokóły wyborcze, porównano je z wypisem przedstawiającym przymioty wybieralności Członków wybranych, co do ich narodowości, wieku, zamieszkania, własności, i wysokości opłacanych podatków, zwrócono także uwagę na kartki wotupliwe, do protokółów wyborczych dołączone — i gdy wszystko okazało się w porządku odpowiednim przepisom, Rada wybory Członków swoich, za prawne

i waż

i ważne, uznała i ogłosiła:—

Wybór do Rady Gubernialnej

Po sprawdzeniu wyborów swoich, Rada, przystąpiła do wyboru Członka jednego z grona swojego, do Rady Gubernialnej i jednego Jego Zastępcy.—

Po głosowaniu tajemnem przez kartki, wybrani zostali:—
1. Członkiem Rady Gubernialnej: Ksiądz Alexander Ziziba.
2. Zaś Zastępcą Członka Rady Gubernialnej: Wincenty Majewski.—

Wskazanie wchodzącego Członka w miejsce X. Ziziby

a zarazem Rada wskazała na wchodzącego w miejsce X. Ziziby z Zastępców Okręgu Wyborczego Częstochowskiego, z którego X. Ziziba pochodzi, jako mającego największą liczbę głosów Emila St. Paul.—

Odebranie przysięgi od Członków Rady.—

Poczem, przystąpiono, do odebrania przysięgi, w rotę prawem przepisaną – od wszystkich Członków Rady Wyznań Chrześciańskich, wyżej w kompozycyi od 1, 2, 3, 4. 6, 7. 8, 9. 10, 11. 12, 13, 14 i 15. wymienionych, w obrządku Chrześciańskim, przez położenie palcy od prawej ręki, na godle Ukrzyżowanego Zbawiciela; zaś od 5o od Członka Kazimierza Goszela, w obrządku wyznania Mojżeszowego, w obecności Duchownego tegoż wyznania.—

Protokół osobnej, wykonanej przysięgi, podpisany przez wszystkich Członków i Kommissarza Rządowego jako odbierającego przysięgę, dołącza się do niniejszego pod Litt. A.—

Wyznaczenie Członka pióro trzymającego

Następnie Rada, przystąpiła do wyznaczenia Członka trzymającego pióro: na którego wybranym został, Majewski Wincenty, i do obowiązków swoich natychmiast przystąpił.—

Po krótkiej przerwie, zebrali się Członkowie obecni Rady, i gdy wskazany w miejsce X. Ziziby, Emil St. Paul przybył, jako 16ty Członek, wezwany został, do wykonania przysięgi, którą też wykonawszy, miejsce swoje zajął.—

Wybór Delegacyi Czynszowej

Potem, przystąpiła Rada, do wyboru, wedle art. 61. zatwierdzonego pod dniem 24 Maja / 5 Czerwca r. b. prawa o oczynszowaniu z urzędu Włościan, – sześciu Członków na okres

jednoroczny, do Delegacyi Czynszowej.— Jakoż po zebraniu głosów, wybrani zostali do Delegacyi Czynszowej:—

1. Łukasz Broszowski
2. Piotr Modlewski
3. Pelagiusz Cielecki
4. Michał Białecki
5. Antoni Sadowski
6. Stanisław Podczaski

a to z grona Członków Rady i Zastępców.—

Wybrani Członkowie Rady obecni na posiedzeniu wyżej ad 2, 3, 4, 5, 6. Dopiero co wymienieni, uprzedzeni zostali, aby przed rozjechaniem się z teraźniejszego posiedzenia, przybrali do Delegacyi Czynszowej drugich sześciu Członków z pomiędzy osób pomieszczonych na liście wybieralnych do Rady Powiatowej, zaś wybrany Członek Łukasz Broszowski otrzymał w tej mierze oddzielne zawiadomienie.—

Wybór dwóch Radców Powiatowych Dyrekcyi Ubezpieczeń

Dalej na zasadzie art. 14. prawa o Radach Powiatowych przez które przyjęta jest bezwarunkowa zasada, że wszystkie Urzędy tamże wymienione obsadzone być winny osobami z inicyatywy i wyborów Rad Powiatowych i gdy nadto dwóch z Radców Dyrekcyi Ubezpieczeń zażądało uwolnienia z dotychczasowego stanowiska, dla tego wybrani zostali na dwóch Radców Powiatowych Dyrekcyi Ubezpieczeń, z grona Członków i Zastępców.—

1. Węgierski Alexander
2. Jasarski Wiktor

Wybór w potrójnej liczbie Kandydatów na Prezydującego w Radzie Opiekuńczej Powiatu Wieluńskiego trzech Członków tejże Rady i Prezydującego w Radzie Szczegółowej Szpitala Najświętszej Panny Maryi w Częstochowie.—

Ponieważ Prezydujący w Radzie Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Powiatu Wieluńskiego, niemniej dwóch Członków tejże Rady, a nakoniec Prezydujący w Radzie Szczegółowej Szpitala Najświętszej Panny Maryi w Częstochowie, uczynili podania o uwolnienie od obowiązków przeto Rada w zastosowaniu się do art. 14º prawa o Radach Powiatowych, przedsięwzięła wybór Kandydatów, na miejsca opróżnione, a to z pomiędzy Członków swoich, i obieralnych zgromadzenia wyborczego: Jakoż wybrani a na Kandydatów na Prezydującego w Radzie Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Ptu Wieluńskiego.

1. w pierwsze miejsce: Niemojowskiego Ludwika
2. w drugie ——"— Karśnickiego Jana
3. w trzecie ——"— Kręskiego Edwarda

b. na kandydatów Prezydującego Rady Szczegółowej Szpitala Najświętszej Panny Maryi w Częstochowie: —

1. w pierwsze miejsce: Daniela Rubacha
2. w drugie — " — Frederyka Lippa
3. w trzecie — " — Henryka Wejcherta

c. na kandydatów trzech Członków do Rady Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Powiatu Wieluńskiego. —

1. w pierwsze miejsce: Franciszka Paciorkowskiego
2. w drugie — " — X Tomasza Władołowskiego
3. w trzecie — " — Kazimierza Chylewskiego
4. w czwarte — " — Tadeusza Sadowskiego
5. w piąte — " — Kazimierza Darewskiego
6. w szóste — " — Józefa Bojanowskiego
7. w siódme — " — Alfonsa Kembowskiego
8. w ósme — " — X Edwarda Rzońcę Proboszcza z Wierzchlasa —
9. w dziewiąte — " — Antoniego Sobolewskiego

nadmieniając, że postawionych kandydatów poleca Rada, koleją liczb wskazanych — i że postawiono kandydatów na trzy miejsca w Radzie Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych Powiatu Wieluńskiego, lubo dwa tylko zawakowały, dla tego, że liczba Członków, wedle przepisów jest nieograniczoną, i że Rada użytecznem być sądzi, powiększenie liczby Członków o jednego. —

Wybranie Czasowej przygotowawczej Delegacyi do rozbioru projektu Instrukcyi o szarwarkach

Nakoniec, Kommissarz Rządowy, odczytał Radzie odezwę Gubernatora Cywilnego Warszawskiego z dnia 12/24 Października r. b. № 99420/26764. wykładającą powody do projektu Instrukcyi o szarwarkach, z wezwaniem o przedstawienie uwag nad tymże projektem. —

Rada uznała za właściwe, zanim przystąpi do wyboru Członków Komitetów budowy dróg bocznych, wysłuchanie tego projektu, który też odczytanym został. —

Po rozprawach ogólnych, zgodzono się na wybór Delegacyi z trzech Członków, któraby przejrzawszy projekt z annexami, celem przygotowania rozpraw, uwagi swoje przedstawiła Radzie na jednem z najbliższych Posiedzeń obecnego zebrania Rady. —

Do Delegacyi tej wyznaczono Członków: —

1. Piotra Walewskiego
2. Alexandra Węgierskiego
i 3. Augusta Czarnieckiego —

Cd.

Odroczenie Posiedzenia do jutra

Gdy zaś, cały porządek dzienny, ułożony przez Prezydującego za porozumieniem się z Członkami i Kommunikowany Kommissarzowi Rządowemu wyczerpany został, na tem dzisiejsze posiedzenie o godzinie 5¼ z południa, ukończono, a dalsze obrady do dnia jutrzejszego odroczono.

Przeczytano, przyjęto i podpisano.

(podpisano:) Sadowski Antoni
" Stan: Podczaski
" A. Czarniecki
" L. Rudzki
" Romuald Podczaski
" D. Rubach
" T. Trepka
" N. Pisarski
" Alex: Kaz: Węgierski
" Emil de Saint Paul
" Józef Kempner
" A. Zygmuntowicz
" P. Walewski
" Brzezicki Michał
" L. Cielecki
" Majewski

Obecny naradom Kommissarz Rządowy (podpisano:) Szmidecki

Posiedzenie drugie Rady Powiatowej Wieluńskiej

Działo się w Wieluniu na posiedzeniu Rady Powiatowej dnia 11. Listopada 1862 r. o godzinie 9 rano.

Obecni pod prezydencyą Członka Rady Antoniego Sadowskiego 16tu Członków tych samych, których obecność w protokóle wczorajszym zapisana

Doby

106

Dobranie do Delegacyi Czynszowej dwóch Członków

1º Odczytano protokół, spisany przez Członków Delegacyi Czynszowej, w myśl art. 61. prawa o oczynszowaniu z Urzędu, dnia wczorajszego mianowanej, dowodzący, że Członkowie Ci, do Kompletu swego, już przybrali osoby następujące:—

a Rudzkiego Leopolda
b Saint Paul Alfreda
c Kalińskiego Wojciecha
d Trepkę Tadeusza
e Chylewskiego Kazimierza
f Paciorkowskiego Franciszka

Wybór Kandydatów na Sędziów pokoju Okręgu Częstochowskiego i Wieluńskiego

2º Rada uważała, że prawo o Radach Powiatowych, w art. 14. stanowiące, iż Rady te wybierają potrójną liczbę Kandydatów, na Sędziów Pokoju, przywróciło główną zasadę tej ważnej Instytucyi na jakiej spoczywała przy pierwiastkowem wprowadzeniu jej do Kraju:— instytucyi, która przy rozwijaniu prawodawstwa, jeszcze do ważniejszego, jak dziś, stanowiska powołaną być może.—

Po mianowaniu swojem trzeciego Sędziego pokoju

Uznała więc Rada, konieczną potrzebę, przystąpić do wyborów, tak dla Okręgu Częstochowskiego, jak i Wieluńskiego, zwłaszcza że dwaj Członkowie Rady z Okręgu Częstochowskiego mianowani Sędziowie Pokoju, nie będącego Członkiem Rady, oświadczyli, iż uznając zasadę wybieralności i przywileje Rady, podają się właśnie do uwolnienia z tych obowiązków, zawsze jednak gotowi do poświęcenia jak dotąd swoich usług jeżeliby zaufaniem Rady i Władzy, zaszczyceni nadal zostali.—

Potrzebę wyborów i wskazania do nominacyi kandydatów upatruje Rada jeszcze w tem, że Sędziowie Pokoju mający pochodzenie wyborcze, z większą skutecznością, w zakresie urzędowania swego działać mogą, a zarazem od samego początku uszanowaniem będzie prawo Radom Powiatowym nadane.—

Jakoż przystąpiono do wyborów i podano kandydatów następujących:—

a do Okręgu Częstochowskiego na 3ch Sędziów Pokoju: Kandydatów 9ciu są w kolei następującej:—

1. Rudzki Leopold
2. Rubach Daniel
3. Proszowski Łukasz

4. Zły

4. X. Antoni Zygmuntowicz
5. Slaski Teofil
6. Wysocki Stanisław
7. Węgierski Alexander
8. Wejchert Henryk i
9. Lippa Frederyk

6. Do Okręgu Wieluńskiego na trzech Sędziów Pokoju są wybrani kandydaci w kolei następującej:—
1. Lubieński Napoleon
2. X. Dobrowolski Łukasz
3. Białecki Michał
4. Sadowski Antoni
5. Karśnicki Jan
6. Szarski Wiktor
7. Juński Augustyn
8. X. Skupieński Franciszek Salezy
9. Paciorkowski Marcin

Wniosek o czasie urzędowania Sędziów Pokoju

3o Obok tego, Rada uważała potrzebę, zwrócić uwagę Rządu na to, aby Sędziowie Pokoju, odtąd, nie dożywotnie i na czas nieograniczony, ale tylko na czas sześcioletni, byli mianowani i odnawiali się za nowymi wyborami, za losowaniem, lub w inny sposób lub jak to było przepisanem Dekretem Królewskim z dnia 22. Lutego 1811go roku.—

Zasada wybieralności, wymaga, odżywiania się w źródle wyborczego ciała, tym sposobem Urzędy Sędziów Pokoju czysto honorowe, nabiorą powagi i skuteczności i lepiej odpowiedzą, potrzebie, skoro często, długie lata zasiadania na krześle Sędziowskiem i podeszły wiek, mogą wykazywać liczne niedogodności, o którym się zapobieży, przez wybory, odpowiadające uznaniu czasu i wszystkich okoliczności, zwłaszcza, gdy nic nie stoi na przeszkodzie, aby wychodzący, na nowo były obranymi.

Wybór Kandydatów do Delegacyi Spisu Wojskowego

4o Z kolei, zastanawiała się, Rada, nad potrzebą, i stosownością, wyboru Kandydatów na Członków do Delegacyi Spisu Wojskowego do dwóch Okręgów poborowych, Częstochowskiego i Wieluńskiego.—

Wrozl

W rozbiorze, przedmiotu tego, przekonało się, z odczytanego reskryptu Gubernatora Cywilnego Warszawskiego, z dnia 6/18. Października r. b. № 47101. 26181. że, mianowane Delegacye, już przy obecnie zarządzonym spisie wojskowym, funkcyonować by nie mogły: że urzędy spiswe, już rozpoczęły czynności swoje od 6. b. m-ca, i dlatego Delegacyje te, dopiero w przyszłości, przy następnych poborach znalazłyby zastosowanie.

Rada, dla ważności przedmiotu, poruczyła trzem swoim Członkom, rzecz rozebrać i wnioski przedstawić. –

Etaty Kass miejskich

5o A tymczasem, wzięto się do rozpatrzenia, etatów Kass miejskich: –

Jakoż, przejrzano, tak etat Kassy miasta Dzyrowa, jak i osobny etat dochodu propinacyjnego: – przyczem rozbierano wszelkie szczegóły, majątku i zarządu miasta tego, dotyczące.

Zgodzono się: że mają być naprzód przejrzane wszystkie etaty miast, pod rozbiór Rady przychodzące: a dopiero po ich rozpatrzeniu, nastąpi Decyzya, co do tych etatów i mogą być powzięte wnioski w ogóle co do miast, pod opieką Rady powiatowej zostających: oraz co do szczegółów, jakie się do uwag i postanowień nastręczą. –

Na tem posiedzenie o godzinie $5\frac{1}{2}$ z południa ukończone: i do jutra, na godzinę 9ta ranną odrotane. –

Przeczytano, przyjęto i podpisano. –

(: podpisano:) Sadowski Antoni — Emil de Saint Paul
— Stanisław Podczaski — Józef Kempner
— A. Czarniecki — X A. Zygmuntowicz
— Rudzki — L. Cielecki
— Romuald Podczaski — L. Wodlewski
— D. Kubach — Bratecki
— T. Trepka — Majewski
— W. Psarski
— Alex. Kaz. Węgierski

Posiedzenie trzecie

Posiedzenie trzecie
Rady Powiatowej Wieluńskiej

Pod prezydencyą
Członka Rady
Antoniego Sadowskiego

Obecność

Ta sama, jak na posiedzeniu poprzedniem

Działo się, w Wieluniu na posiedzeniu Rady Powiatowej dnia 12. Listopada 1862 r. od godziny 9¼ rano. —

Dalszy ciąg rozbioru etatów miast

Rada zajęła całe dzisiejsze posiedzenie przeglądaniem etatów miast, pod jej opiekę podpadających, a których etaty kasowe, potrzebują obecnie zatwierdzenia.— Tym sposobem przejrzano etaty: —

1º Miasta Mstowa z remanentem w Banku r. s. 1661. kop: 33½ z przychodem r. sr. 731. kop: 2½ i takimże rozchodem, oprócz tego rozebrano etat propinacyjny, czyli dochód z wiadrowego r. sr. 294. i wnikano, w sam zarząd miasta. —

2º Miasta Kłobucka mającego remanent r. sr. 414. kop: 57. z przychodem r. sr. 1215 kop: 17. i rozchodem odpowiednim. —

Rozebrano także etat leśny co do lasów miejskich przeszło 24. włók obejmować mających, a które żadnego dochodu nie przynoszą. —

Etat propinacyjny zwrócił szczególną baczność Rady, gdzie ostatnia licytacya, wykryła dochód roczny na r. sr. 1667. a z którego pleniputenci miasta, przyznali wynagrodzenia Dzierżawcy po r. sr. 1144. za zapewnione poprzednio maximum ceny dzierżawnej, i zaliczenie na koszta processowe z Dziedzicem. —

Okazało się, że miasto przegrało ważny process z Dziedzicem, i ma przeciwko sobie zasądzony kapitał przeszło r. sr. 9000. wynoszący z procentami, który chciano by pokryć, wydzierżawieniem na lat kilkanaście temu samemu Dzierżawcy, propinacyi z wolnej ręki. —

3º Mia

3º Miasta Krzepic z remanentem r.sr. 854. i dochodem r.sr. 1389. kop: 93. wraz odpowiednim rozchodem: - Etat propinacyjny wr. 1861. przedstawiał dochodu rocznego r.s. 1921. kop: 69.—

Przejrzano także spór wymagający załatwienia, ze Skarbem jako właścicielem przyległych dóbr Rządowych Zajączek.—

4º Miasta Bolesławca z remanentem r.sr. 279 kop: 84. z dochodem r.sr. 778. propinacya z ostatniego kontraktu wynosiła r.sr. 278.—

Rozejrzano podania, liczne śledztwa i sprawdzenia a ostatecznie rekurs do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, co do łąk kamelaryjnych, które z małym dochodem, wydzierżawiono na lat 25. a które miasto, chce obrócić na pastwisko, z opłatą dotychczasową, i pragnie korzystać z art. 6. Kontraktów dzierżawnych, upoważniającego do rozwiązania wrazie, regulacyi łąk lub dochodów.—

5º Miasta Praszki z dochodem r.sr. 374. kop: 58. Miasto to znajduje się bez dochodów propinacyjnych, i ~~w sprawach~~ i w sporach z dziedzicem o pastwiska, propinacyą, czynsze od starozakonnych, brukowe i jarmarczne.—

Skargi miasta: ich dowody i akta śledcze, odczytano i rozważono, zarządziwszy wczasie jeszcze obecnego zebrania Rady, zebranie dalszych wyjaśnień.—

Na tem zakończono posiedzenie o godzinie 6½ wieczorem z odroczeniem na dzień jutrzejszy godzinę 9tą rannę.—

(: podpisano:) Sołowski Antoni — P. Wielecki
— Stan. Podczaski — P. Zwalewski
— A. Czarniecki — X. A. Zygmuntowicz
— L. Rudzki — Białecki
— Romuald Podczaski — Majewski
— W. Szarski
— Emil de St Paul
— Alex. Kaz: Węgierski

Posiedz: Czwarte

Czwarte Posiedzenie
Rady Powiatowej Wieluńskiej

Obecni
pod prezydencyą
Członka Rady
Antoniego Sadowskiego
tymi samymi co
dnia wczorajszego
z wyjątkiem chwilowo
przeszkodzonych:
Daniela Rubacha
Józefa Kempner i
Tadeusza Trepki

Działo się w Wieluniu na posiedzeniu Rady Powiatowej dnia 13. Listopada 1862 r. od godziny 9. rano. —

Zdanie co do sporu miasta Wieruszowa z Dziedzicem

1°. Rząd Gubernialny polecił przedstawienie Radzie do opinii, zachodzący spór, między mieszkańcami miasta Wieruszowa, a Dziedzicem, w przedmiocie następującym: —

Na mocy ostatecznych wyroków, miasto ma zapisane w hypotece, prawo warzenia i szynkowania piwa: albo warząc piwo w 14. warach w browarze Dziedzica, za opłatą po Złp: 15. gr. 15. od waru: albo też, utrzymywania własnego browaru, i warzenia, oraz szynkowania nieograniczonego. Właściciel w 1848 r. dał piśmienną deklaracyą, odczytaną w kopii urzędownie poświadczonej, że za samo warowe, płacić będzie do Kassy miasta po rs. 29. Jakoż opłatę takową dobrowolnie uyszczał do 1852 r. odtąd zaś opłaty zaprzestawszy, przedstawiał inne zupełnie znaczenie tej Deklaracyi, która zaginęła i później dopiero wynalezioną została: — a wreszcie, uważał ją za nieobowiązującą, jako nieakceptowaną i ofiarował opłatę za całe prawo miejskie co do piwa, za jego wykreśleniem z hypoteki, tylko po rs. 20 rocznie — Prokuratorya przed rozwinięciem procesu, zażądała wyjaśnień, a mieszczanie wezwani do deklaracyi

stały

stanowczej, oświadczyli, że warunków podanych przez Dziedzica, przyjąć niemogą: że owszem, właściwą jest, zachowanie prawa, zaprowadzenie browaru, choćby nawet wedle Kosztorysu rsr. 1000. kosztować.—

Rada jest zdania:—
że deklaracya własnoręczna Dziedzica z 1848 r. jest z obowiązaniem prawnem, zupełną moc mającem, że akceptowaną była, skoro na jej zasadzie, miasto przestało wyrabiać warów, w browarze dworskim, i skoro Dziedzic przez lat 4. opłatę uiszczał:—
uznaje dalej Rada: że Deklaracya wzmiankowana, stosuje się tylko do eventualnego prawa miasta, względem warów piwnych, a bynajmniej co do całego prawa miasta, warzenia piwa we własnym browarze, i szynkowania takowego,—
że wystawienie browaru miejskiego, jest bardzo pożądanem, i pożytecznem, bo choćby koszt anszlagowy rsr. 1000/: jak kolwiek zmniejszyć się dający:/ był poniesionym, jeszczeby i wtedy, dochód mierówno być większym, od rsr. 29. i zdolnym pokryć procent i amortyzacyę, wyłożonego kapitału, który ściągniętym być może wedle przepisów, z funduszów remanentów miejskich,— że udzielenie na ten cel pożyczki Rada najmocniej popiera, w przekonaniu, że szynk piwa, w miejscu pogranicznem i gdzie się Komora znajduje, korzyści dla miasta przyniesie:— że nakoniec Dziedzic od 1852 r. aż do postawienia browaru, winien jest zaległości po rsr. 29. wedle własnej Deklaracyi płacić, i do tego wyrokami sądowemi, znagloným być powinien.—

Wyznaczenie Delegacyi do rozpoznania stanu miast

2° Przystępując do rozpoznania stanowczego stanów miast, pod jej opiekę podpadających, Rada uważała naprzód, że wypada wyznaczyć z grona swego, po dwóch delegatów do wskazanych dwóch miast, aby ci zjechawszy na grunt w potrzebach miasta pod wszelkiem względem, jego zarządzie, widokach i środkach rozwoju, przekonali się, aby rozpoznali stan miasta, jego nadania i przywileje, zebrali daty statystyczne, przekonali się o wszelkiej własności miejskiej, władzie i sposobie wyboru tamże władz i o ple- nipotentach miasta, którzy się po wszystkich miasteczkach gdzie tylko jest dochód propinacyjny, potworzyli, i złożyli na nadchodzącem zebraniu Radzie raporta i wnioski, aby nadto w czasie między zebraniem dzisiejszem

ana

a następnem Rady, czuwali nad dobrem i pożytkami miast wskazanych i radą swoją, Magistraty i mieszkańców wspierali.—

Aż do bliższego, rozpoznania stanu i położenia miast i porównania etatów na miejscu, Rada uznała za właściwe, proponować zatwierdzenie etatów, jedynie na rok jeden 1863, aby biegu służby nietamować, przy końcu zaś roku administracyjnego – i gdy dopiero w roku przyszłym, zebranie Rady ma nastąpić ze śladów po aktach zebranych, niepodobna było przyjmować etatów trzechletnich.—

Na delegowanych do miast Brzyrowa i Mitowa, wybrani zostali Członkowie, Sr. Paul i Ks. Antoni Zygmuntowicz.

Etaty Brzyrowa

3o a Następnie Rada, Etat Kassy miejskiej Brzyrowa, na rok tylko jeden 1863. do zatwierdzenia przedstawia, i to ze zmniejszeniami proponowanemi przez Naczelnika Powiatu, z wyjątkiem jedynie r.sr. 12. na światło i opał dla szlachtuza, który nieegzystuje, i dopiero odbudowanym być ma.—

b z funduszu, wydatki przewyższającego a do dyspozycyi Kommissyi Spraw Wewnętrznych pozostawionego r.sr. 227. kp: 23. wynoszącego, Rada powzięła przekonanie, że użytecznem będzie obrócić r.sr. 30. na wynagrodzenie dla dwóch polowych, którzyby szkód w polach i łąkach miejskich od Św. Wojciecha do Św. Michała przestrzegali; doszło bowiem do pewnej wiadomości Rady, że szkody wydarzają się częste i dają powód do zajść i zakłóceń.—

c oszczędzone, ze szlachtuza r.sr. 12. mają być użyte na poczet płacy Nauczyciela Szkółki miejskiej, a przez to fundusz ze składek stowarzyszonych powiększy się.—

d z funduszu propinacyjnego w Kassie r.sr. 268. k 34. zachowanego do rozrządzenia pełnomocników miejskich, uznała Rada, za sprawiedliwe i konieczne, wypłacenie natychmiastowe, kwoty r.sr. 100. a mianowicie:—

Do rąk wdowy po Teofilu Zaleskim dawniejszym pełnomocniku miasta, Michaliny z Gozdalskich Zaleskiej — r.sr. 70.
zaś do rąk Całusińskiego — „ — 30.

a to z tego powodu: że Zaleski ze skutkiem i pożytkiem dla miasta, przeprowadził sprawę o propinacyą ze Starozakonnymi: propinacya mieszczanom Chrześcijańskim, przyznaną została; i miała sobie przedstawiona Radzie, rewers

nałę

na tę kwotę wydany, na poczet którego Całusiński w za-
stępstwie miasta przedpłacił mu r.sr. 30.—

e Co do proponowanej jeszcze w r. 1859. a teraz dopiero pod rozpoznanie przychodzącej, ugody miasta, z dzisiejszym propinatorem Józefem Rejcher, w tej treści: aby tenże jednoroczną ratę propinacyjną r.sr. 1006. z góry zapłacił, na wybudowanie browaru miejskiego, a za to, aby uwolnionym był zobowiązku kontraktowego, płacenia kanonu od szynków i kwaterunkowego: Rada zawiesza wyrzeczenie, aż do bliższego objaśnienia przedmiotu przez delegowanych z grona swojego Członków: termin bowiem dzierżawy Rejchera, upływa już z końcem b.r. kanony szynkarskie z kwaterunkowem, czynią około r.sr. 150. a ofiara ta zdaje się być wygórowaną, za zaliczenie z góry jednej raty propinacyjnej.—

Jeżeli zaś mieszczanie, zawierzyli przez to, wynagradzać Rejchera, za podwyższenie ceny propinacyjnej, w porównaniu z poprzedniemi, ugody takie, są niewłaściwemi i niebezpiecznemi, bo zmniejszają rzeczywistą ważność licytacji.—

Etaty Mstowa Etat miasta Mstowa, na jeden rok 1863. Rada wedle uwag i wniosków Naczelnika Powiatu do potwierdzenia przedstawia w summie przychodu i rozchodu r.sr. 731. kp: 2½.—

Delegowanym swoim, rozpoznanie stanu i zarządu kasy miejskiego porucza.—

Etaty Kłobucka Etat miasta Kłobucka na rok jeden 1863. Rada wedle wniosków Naczelnika Powiatu do potwierdzenia przedstawia w summie przychodu i rozchodu r.sr. 1214. kp: 17.—

Na delegowanych do rozpoznania stanu miast: Kłobucka i Krzepic Członków swoich:—

Piotra Walewskiego i
Aleksandra Węgierskiego wyznacza

z tem samem poruczeniem, jak wyżej co do miast Przyrowa i Mstowa.—

Gdy zaś miasto przegrało ważny process z Właścicielem przyległych dóbr Lemańskim i zostaje pod skazaniem do zapłacenia summy r.sr. 9777. kp: 85 — przeto Rada wyznaczyła Członków swoich:—

Piotra Walewskiego i
Romualda Podczaskiego

aby wyroki prawomocne przejrzawszy, starali się porozumieć z WW. Lemańskim celem wyjednania odstąpienia procentów

podz

podzielenia na raty, lub innego możliwego ułatwienia, tak przy ścięgu dla miasta stosunku.—

Rozpoznała także Rada, protokół narady mieszczan Ottobucka, z dnia 8 Sierpnia 1862 r. przez który proponują oni wydzierżawienie z wolnej ręki dotychczasowemu dzierżawcy propinacyi miejskiej Ginsbergowi, tejże propinacyi na lat 12. za summę roczną rsr. 800.— gdy tymczasem summa licytacyjna, dotąd wynosiła rocznie rsr. 1667. a mieszczanie, przez plenipotentów posunęli się nawet do tego, że wziąwszy od Ginsberga rs. 525 na prowadzenie uporczywe processu z Lemańskim, który przegrali, postanowili mu jeszcze bonifikować z summy licytacyjnej po rsr. 1144. odwołujęc się do poręczenia, maximum ceny dzierżawnej, jeszcze przed licytacyą, Ginsbergowi udzielonego.

Lubo nawzajem Ginsberg, za takie zwolnienia, ofiaruje się, wypłacić w trzech latach, zasądzoną Lemańskiemu summę rsr. 9777 kp. 85.— Rada jednak, takiego postępowania i podobnego zniweczenia na lat 12. najważniejszego dochodu miejskiego potwierdzić i uznać nie może.—

Poruczyła przeto swoim Delegowanym, cały ten stosunek z Ginsbergiem, co do przeszłości sprawdzić, a co do zapłaty Lemańskiego, po wyczerpaniu środków pojednawczych, jest zdania, że na mocy postanowienia z dnia 24 Października / 5. Listopada 184? może być zaciągniętą pożyczka amortyzacyjna z funduszów remanentów Kass miejskich, z procentem i amortyzacyą na 6%— która dostatecznie znajduje pokrycie i ubezpieczenie na dochodzie propinacyjnym— a nadto od ruiny zastonie.—

Miasto to, posiada nadto 24. włók lasu, który żadnego dochodu nie czyni: Delegowani przeto Rady stan i gospodarstwo tego lasu, sprawdzić mają, a z ich raportu, pokazać się może nowa kombinacya, do zaspokojenia zasądzonego długu Lemańskiego.—

Nadto, ponieważ kontrakt propinacyjny Ginsberga, upływa z końcem b.r. a władze wstrzymały decyzyą, co do dalszej dzierżawy, aż do miejscowego rozpoznania przedmiotu, i proponowanego z Ginsbergiem stosunku; ponieważ Rada, na układ projektowany, żadną miarą przystać nie może, przeto jest zdania:—

że propinacya w Ottobucku ma być przez publiczną licytacyą wypuszczoną, tylko na rok jeden 1863. i to zacząwszy licytacyą od summy rsr. 1000.—

a dozły

a to z tej przyczyny, że dotychczasowy dzierżawca Ginsberg, z wolnej ręki ofiaruje już rsr. 800. a procent od zaliczki się mającej przyobiecanej, rsr. 9770. zmniejszony procentem, od kwoty dzierżawnej, około rsr. 400. wynosi, pretium trati, przeto na rsr. 1000. i z uwagi że dotychczasowa dzierżawa wynosiła rsr. 1667. zdaje się być umiarkowanem właściwie.—

Gdyby jednak, ogłoszona licytacya spełznąć miała, Rada jest zdania, że na taki wypadek, należy propinacyą miejską administracyjnie na rzecz miasta prowadzić, a wtedy Rada o skutecznej, w takiem położeniu, pomocy dla miasta niezaniedba, raczej pomyśleć, aniżeli na szkodliwy układ z Ginsbergiem, pod naciskiem, spóźnionej pory roku, i najnieprzyjaźniejszych okoliczności, zezwolić.—

Nieuszło także baczności Rady, że konsumcya miasta Kłobucka w b.m. czy w przeszłym, została na licytacyą w Rządzie Gubernialnym wywołaną:— w braku zaś urzędowych o skutku tej licytacyi wiadomości, domyśleć się łatwo, że ją Ginsberg dla wzmocnienia jeszcze więcej swego stanowiska, wziął lub weźmie.— Dla tego odwołując się w tej mierze, do powyżej zamieszczonych swoich wniosków, Rada śmie upraszać Władzę Rządowe, aby o ile to jeszcze być może, niezatwierdziły licytacyi konsumcyjnej, a zachowały pierwszeństwo, dla tego kto propinacyą miejską, zadzierżawi.—

Etaty miasta Krzepic

Etat miasta Krzepic, na rok jeden 1863. Rada, wedle wniosków Naczelnika Powiatu do zatwierdzenia przedstawia.—

Spór o targowe, ze Skarbem jako właścicielem dóbr Rządowych Zajączek, rozpoznać delegowanym swoim porucza, ocenić oni mają, czyli Skarb, z tytułu dawnego zamku Starościńskiego, lub innego tytułu, może mieć prawo do targowego, kwestya zaś ta tem bardziej jest na czasie, że dzierżawa dóbr, dotychczasowemu possesorowi, kończy się z dniem 1. Czerwca 1863. r. ważną więc jest rzeczą, aby do następnej dzierżawy Rząd nie anszlagował i nie oddawał dzierżawcy tego dochodu, jeżeli prawo do niego nie jest uzasadnione.—

Podobnież prośbę Nauczyciela Szkoły ~~w Częstochowie~~ w Krzepicach, Gidyńskiego, i poparcie jej przez mieszczan, co do powiększenia mu płacy i zatrzymania go w miejscu, Rada swoim delegowanym do ocenienia zaleca.—

Etaty miasta Bolesławca

Etat na jeden rok 1863. miasta Bolesławca w przychodzie i rozchodzie rsr. 778. wedle wniosków Naczelnika powiatu, Rada do potwierdzenia przedstawia. —

Rozpoznając zaś, reskryptem Rządu Gubernialnego z dnia 8 Sierpnia r.b. wskazany co do łąk kameralnych, przedmiot znajduje: —
że kilka łąk miejskich, zostało w poprzednim czasie, rozmaitym osobom, a nawet nie mieszkańcom miasta, wydzierżawione na lat 25. — za opłatą, przez licytacyą oznaczoną, do Kassy miejskiej, uiszczać się winną. — Mieszczanie obecnie, pragną przeprowadzić nową regulacyą i tych łąk i dochodu z nich miejskiego, chcą bowiem łąki te dzierżawcom odebrać, za wypowiedzeniem, zamienić je na pastwisko miejskie, a do Kassy miejskiej opłacać tę samą summę, jaką dziś Dzierżawcy opłacają, rozdzielając ciężar opłaty między siebie w stosunku ilości utrzymywanego inwentarza. —

Odbioru tego dopełnić, że mają prawo, powołując się na artykuł 6. Kontraktów dzierżawnych, gdzie powiedziano, iż w razie regulacyi tych łąk, lub dochodów miejskich z tego tytułu, winni są odstąpić od dzierżawy, bez żadnej pretensyi. — Rząd Gubernialny uważał niestosowność zastrzeżenia art. 6. do przypadku, — Rada po rozważeniu rzeczy, jest zupełnie przeciwnego zdania. — Nie może być istotniejszej regulacyi, jak odebranie łąk tych, przyłączenie ich do posiadłości miejskich, i przeznaczenie na wygodę własną pastwisk: — jest także regulacya dochodu, skoro taki sam dochód, ma być przez mieszczan, dla Kassy, na zawsze zapewniony. — Spór wszelki w tej mierze, niebyłby zasadny: dla tego Rada, najsilniej popiera żądania mieszczan, i jest zdania, że Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, zechce uchylić postanowienie Rządu Gubernialnego, uznać i nakazać, regulacyą łąk i dochodu miejskiego, w sposobie wyżej opisanym, i tym sposobem, zapewnić rzeczywistą dogodność dla miasta, które więcej na wzgląd, aniżeli korzyść prywatnych, przez lata trzymających zbyt tanio, łąki miejskie, zasługuje. —

Etat miasta Draszki

Etat miasta Draszki na jeden rok 1863. z dochodem i rozchodem na rsr. 374. ko: 58. wedle wniosków i uwag Naczelnika powiatu, Rada, do zatwierdzenia przedstawia. —

Gorcz

Do rozpoznania stanu miast: Bolesławca i Praszki, według wskazań jak w do poprzednich miast, Członków z grona swego, Tadeusza Trepkę i Józefa Kempnera deleguje.

Delegacya do miast Działoszyna Wieruszowa i Lututowa

Lubo etaty miast Działoszyna, Wieruszowa i Lututowa, pod rozpoznanie obecnie nie przychodzą; wszelako Rada, chcąc się wywiązać z opieki, jaka jej, nad wszystkiemi miastami niemającemi Rad swoich, służy, i pragnąc co do wszystkich wypełnić troskliwie, i położenia tych miast, na warunkach, tych samych jak wyżej, Członków swoich: Sadowskiego, Cieleckiego i Szarskiego deleguje.—

Uwagi Ogólne co do miasteczek

Nie może Rada, przy tych rozbiorach, ukryć boleści, z jaką widzi stan mniejszych miasteczek w Kraju naszym. Jest on nierównie, mniej pomyślnym, aniżeli był w końcu zeszłego wieku, pomimo, że wszystkie Kraje, nie wyłączając naszego, pod wszelkiem względem, zrobiły postępy cywilizacyjne i ekonomiczne.— Wiele daje do myślenia, stan najmniejszych miasteczek, w sąsiednich Powiatowi naszemu Prusach, z mieszkańcami, tej samej tradycyi i tego samego plemienia.—

Miałżeby do lepszego bytu i zarządu, doprowadzać, dawniej praktykowany w Polsce, samorząd miasteczek? i wybieralny ich zarząd? czyby się nie dała połączyć z tym systematem, potrzeba centralizacyi władzy i konieczność organów urzędowych, przez mianowanie od Rządu Adjunktów i Burmistrzów?.—

W rozbiór tych pytań, Rada nie chce się na teraz wdawać, przed zebraniem szczegółowych ~~z~~ wiadomości, o miastach, pod Jej opieką, zostających: pozwala sobie jednak zwrócić uwagę władzy na szczegóły następujące:—

a Wszelkie dochody miejskie, bywają, jak słusznie, wydzierżawiane— ale przy tych licytacyach, czuwać należy, aby były prawdą; i aby zmowy licytacyjne, które i moralnie i prawnie Kodexem karnym są zakazane, nie mogły mieć miejsca.— Bez wątpienia Rząd zwrócił już uwagę, na potrzebę nowych, ściślejszych przepisów o licytacyach wszelkich Rządowych, jeżeli to pytanie, jest ważne i rozległe w ogólności, stan miasteczek, wymaga pod tym względem najrychlejszego zaradzenia.—

b pierwszą potrzebą jest, aby licytacye odbywały się w miejscu, a nie po urzędach, odległych, lub w Rządach Gubernialnych, o kto

o kilkadziesiąt mil od miejsca: gdzie miesiącami zalegają w salach licytacyjnych, zwykli konkurenci: – Licytacye na miejscu odbywane, winny być dostatecznie ogłoszone: a warunki licytacyjne, wcześnie ułożone, i przez Radę Powiatową, lub miejską przejrzane. –

Same wreszcie licytacye, odbywać się winny wobec delegowanego urzędnika, i z możnością znajdowania się na nich Członka Rady Powiatowej delegowanego, należycie o tem uprzedzonego. –

c / Surowość i dokładność przepisów licytacyjnych, najwięcej jest potrzebną, przy wydzierżawianiu dochodu propinacyjnego, jako najważniejszego źródła, dla miasta. –

Dochód ten, potworzył po miasteczkach nowy rodzaj godności miejskiej, tak zwanych pełnomocników propinacyjnych, których Władze tolerują. – Oni się porozumiewają z propinatorami, zawierają umowy przedlicytacyjne, potem im zwolnienia proponują; co jest zasadzie licytacyi i dobru miasteczka przeciwne: – Miasto ma Magistrat i wybieralnych ławników (: obacz niżej :) a szuka innych reprezentantów i to do najważniejszego jednego dochodu propinacyjnego który ma osobny etat: tak jak etat osobny leśny: – Lasy zwykle, jak Rada widzi, przy swoich miasteczkach, przychodu nieczynią, tylko koszt na nie się wykłada: – Rada, objawia życzenie, aby etat był jeden a w tym zawarty i etat propinacyjny i leśny, słowem etat ma przedstawiać, wierny ogólny obraz dochodu i rozchodu: – Jeżeli rachunkowość wymaga rozdziału, jeżeli propinacya jest własnością mieszkańców, np Chrześcian a Kassa miejska znowu jest co innego, to może być ta rachunkowość oddzielnie prowadzoną, ale etat ma być jednym. –

d / Ponieważ licytować propinacyi, niemogą Starozakonni, bez konsensu, a konsensa są ograniczone, ponieważ konsensa na jedno tylko służą zarobkowanie: stąd się dzieją obchodzenia prawa, które znowu ma wielkie powody i zasady, aby Starozakonnych skierować, do innych nietrunkowych zarobkowań i podnieść ich, z dobrem łącznie ogólnem. –

Potrzeba zręcznej kombinacyi tych przepisów, aby cele ważniejsze osiągnąć, a nie psuć konkurencyi do propinacyj miejskich, które tylko ukonsensowani, lub ich spólnicy za-

gają

zagarniają. – Składy okowity po miastach: i Dzierżawa
konsumcyi miejskiej, to sprawiają, że ten, kto weźmie
konsumcyą, takiem prześladowaniem, i ściganiem może
otoczyć propinatora oddzielnego, że nikt się nie podejmie,
za prawdziwą cenę propinacyi, niebędąc pewnym słowni-
ku z konsumcyą. – Byłoby najwłaściwiej dopóki inaczej
prawa urządzone niebędą, aby Rząd zechciał, i konsum-
cyą i propinacyą miejską, razem wydzierżawiać: a dzie-
lić społem dochód otrzymany, między siebie i miasto, w pro-
porcyi, przeciętniowych z lat 10. n.p. poprzednich. – Najlepiej
Władzom wiadomo, jakim to fluktuacyom podlegają
ceny licytacyjne propinacyi miejskich: a wszystko to po-
chodzi, z zrobienia umyślnego lub przypadkowego, słowni-
ków, konsumcyi, konsensów, praw dziedziców prywatnych,
składów okowity i t.p. – Byłoby także właściwem, gdyby
Rząd tak urządzał licytacye konsumcyi i propinacyi, aby
mógł zapewnić i dać pierwszeństwo Dzierżawcom pro-
pinacyi miejskiej, do dzierżawy konsumcyi, jak to już
Rząd czyni i daje pierwszeństwo, Właścicielom prywatnym
miast. –

e W zasadzie, Rada jest zatem aby pensye Burmistrzów,
i urzędników miejskich, ile możności były podwyższone: –
będzie to niezawodnie i z dobrem miasta i z dobrem służby,
ale uważała Rada, że podwyższenie to, może być zarzą-
dzone sposobem gratyfikacyi, w miarę podwyższonych
dochodów miasta, i jako udział i tantiema, od podwyżki:
będzie to pobudką do gorliwego pilnowania całości i pe-
wności dochodów miejskich. –

f Mnogość korrespondencyi, zleceń i form biurowych, kon-
trollujących, utrudnia prace służby miejskiej: interessa,
przechodzą przez Rządy Gubernialne, Kommissyą Rzą-
dową, i do Izby Obrachunkowej: decyzye, w nagłych na-
wet rzeczach, odwlekają się na lata: – wypadałoby roz-
szerzyć moc urzędową, Władzom wykonawczym, a kontro-
lę zachować lub wzmocnić: przybyło do tego nowe, jak się
spodziewać należy skuteczne ogniwo w Radzie Powiatowej,
która ma na sercu, jak interessa całego powiatu, tak i
małych miasteczek ubogich a potrzebujących opieki. –

Decentralizacya rozważna, jest już w zasadzie przyjęta

prze

przez Najjaśniejszego Pana: — nie zapominać należy, przy jej rozwinięciu o potrzebach i położeniu miast. —

g) W etatach przy ciężarach miejskich, znalazła Rada, dodatkowe pobory dla Pomocnika Naczelnika Powiatu, dla Burmistrza Gubernialnego dla dodanych Urzędników w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, a nawet Szkoły Obrachunkowej i na służbę zdrowia, której w miasteczkach tylko niewidać. —

Dodatki te, są istotnym ciężarem, tak ubogich miasteczek i dałyby się usunąć, albo przez przeniesienie ich na budżetowe wydatki i etaty Skarbowe tych Władz wyższych, albo przez uproszczenie decydowania i kontrollowania spraw miejskich. —

Rada poważa się przemówić w tym przedmiocie najusilniej za miasteczkami i uprasza Rządu, o względność dla nich, zwłaszcza że kilkadziesiąt rubli srebrnych, z tego tytułu szczupłym Kassom miejskim, dadzą się użyć skuteczniej, na zaprowadzenie istotnej służby zdrowia, przez zasiłek stały dla osiadających lekarzy, po małych miasteczkach jak to niżej przy rozbiorze kwestyi sanitarnej, rozebranem będzie. —

h) Ławnicy, mający być z Burmistrzem, Magistratem i reprezentacyą miasta, nie są wybierani właściwym sposobem. Naprzód wybór zarządzony bywa, bez głosowania większości mieszczan, ale Burmistrz, wota znaczniejszych, których sam wybiera po kilku ogłasza wypadek wyborów: dalej Ławnicy niemają oznaczonego czasu urzędowania, zostają więc póki ich Burmistrz nie przedstawi do zmiany. —

Taki stan rzeczy, jest wręcz przeciwny dobru miasta, mieszczanie też rzadko zadowoleni z Ławników, gdy idzie o ważniejsze sprawy miasta, lub propinacyą, wybierają sobie zupełnie innych pełnomocników, i dają im nawet urzędowe plenipotencye. —

Ztąd rozdwojenie i nie raz przeciwne w działaniu kierunki: — Dlatego Rada mniema, że Ławnicy powinni być na 3 lata wybierani: i to z formalnościami ostaniającemi swobodę wyboru, przez wszystkich, wedle prawa wyborczego głos mających. —

i) Fundusze tak zwane remanentowe, z oszczędności w Kassie pozostające, odsełane są do Banku na procent 3%. — Lubo

zgroma

zgromadzony tak fundusz, i należycie kontrollowany w jego podziale i rozdawaniu jest niezawodnie użytecznym: wszakże spodziewać się należy, że Rząd, wyłączy od partycypacyi w pożytkach z tego funduszu, tak wielkie i zamożne miasto jak Warszawa, które ma swoje zasoby i inne do wielkości warunki, z resztą ma fundusz na pożyczki miejskie i oczekuje co chwila, urządzenia Towarzystwa Kredytowego Miejskiego, z łatwością i z wielkim skutkiem urządzić się mogącego: — Tymczasem biedne miasteczka, nie mają ani chodników żadnych, ani żadnego pozoru miejskiego, ani po większej części apteki, ani lekarza: —

Fundusze remanentowe, tuby najłatwiej dobroczynnemi być mogły. — Zanim Rząd obmyśli, korzystniejszy obrót funduszów remanentowych, jest do życzenia, aby prowent 3% był podwyższony w Banku do $3\frac{3}{4}$%. Wszakże, zakupione listy zastawne, nieulegające znacznej zmianie kursu, przynoszą 4% a depozytowe dla Banku $\frac{1}{4}$% ~~Wszakże, zakupione listy~~ zdaje się być dostatecznem. —

Rada Powiatowa kończąc te uwagi co do miasteczek pod jej atrybucyą pochodzących, oczekuje od Naczelnika Powiatu rozporządzenia stosownego do Magistratów, o przyjęciu na miejsce Delegowanych Członków Rady z poleceniem udzielenia wszelkich akt, pomocy i objaśnień, jakie się potrzebnemi okażą, w granicach poruczeń jakie im Rada udzieliła. —

Kwaterunki i podwody

Tak zwane przywarki, jest do życzenia, aby albo lepiej i bliżej ze sprawiedliwością były określone, tak iżby mieszkańców nie uciskały, albo uległy zupełnemu zniesieniu.

Ciężar kwaterunkowy po miastach, jest tak wielkim, iż częstokroć sam jeden przenosi wszystkie podatki: Fundusz kwaterunkowy, przechodzący do Kassy Gubernialnej, a tam, rozdzielany lub wypłacany innym Guberniom, bezwątpienia zwróci na siebie baczność Rad Gubernialnych, a po zbadaniu stanu miast na przyszłych zebraniach Rada Powiatowa, wnioski stosowne uczynić będzie mogła. —

Zdrowie Publiczne

Akuszerki po parafiach

Wypadki badań statystycznych, dają ten pewnik, że śmiertelność w dzieciennym wieku jest największa. — U nas zaś, na wsi szczególniej, i po małych miasteczkach, gdzie żadnych środków nie mają pomocy i rozsądnej rady, śmiertel-

ność

ności nowo narodzonych, przy połogach i samych położnic, jest zatrważającą. — Na wsiach bowiem odbierają kobiety żadnego wyobrażenia o rzeczy nie mające: pełne zabobonów i fałszywych tradycyj: — niezdolne przy trudniejszych porodach, użyć najmniejszego środka, ani dać rady co do ułatwień przy przejściu gorączki pokarmowej, co do pokarmów matce i dziecku właściwych: co do zachowania się obojga, — słowem wszystko się odbywa przypadkiem, i siłą samej przyrody częstokroć jeszcze niezręcznością pomocnicy przeszkodzonej. — Skutki złe, są tak widoczne, że Rada nie waha się twierdzić, iż to jest jedno z najnaglejszych i najważniejszych zadań, do których natychmiast i praktycznie wziąć się należy choćby z ofiarą, i pomocą do środków rządowych całego powiatu.

Rada uważa, że zachodzi konieczna potrzeba, aby w każdej parafii była osiadła, nauczona praktycznie i wyprawiona akuszerka. —

Nauki tej niepodobna dawać akuszerkom wiejskiem w Szkole położniczej Warszawskiej jako z byt odległej i kosztownej — Rada sądzi, że Władza Lekarska i Rząd znajdą środki aby przy Szpitalach po powiatach, jakich w tym np. powiecie jest dwa dobrze urządzonych w Częstochowie i Wieluniu, urządzić praktyczny kilkomiesięczny wykład nauki położniczej, przy pomocy Lekarza Szpitalnego i powiatowego, oraz akuszerki miejskiej. —

Kandydatki z kobiet wiejskich lub miejskich mogłyby być opatrzonemi w fundusz na utrzymanie w czasie nauki. —

Wójci Gmin i Burmistrze odsyłaliby do Szpitali, do sali osobnej, położnice tego potrzebujące, a dla nauki praktycznej oprócz położnic w Szpitalu, akuszerka miejscowa, używałaby kandydatek do pomocy przy położnicach w mieście. —

Każda parafia zapewniłaby akuszerce, stosowną płacę roczną, i osiedlona przy parafii, dawałaby pomoc i radę położnicom w parafii, za opłatą najmniejszą np. złotych dwa: lub wedle stopy oznaczonej. —

Oto jest, zdaniem Rady środek, który da się praktycznie wykonać, a będzie prawdziwem dla całej ludności wiejskiej i w małych miasteczkach dobrodziejstwem. —

Rada

Rada przedstawiając ten wniosek ze swej strony dla wielkiej wagi przedmiotu, stanowi oddzielną Delegacyą z Członków swoich: Białeckiego, Szarskiego i Węgierskiego, z poleceniem przygotowania, na przyszłe zebranie, dalszych w tej materyi uwag.—

Subsidia dla osiadających Lekarzy po mniejszych miasteczkach

Miasteczka małe, pozbawione lekarza i apteki, wystawione są tak jak okoliczny lud wiejski na wielki brak pomocy lekarskiej, który ją tylko w pieczołowitości dworów znajduje.— Aby złemu zaradzić, zwróciła już Rada, wyżej uwagę, na stosowność zwolnienia Kass miejskich od dodatkowego ciężaru, ściąganego na służbę zdrowia, na Szpitale prowincyonalne, na urzędników pomocniczych w Rządzie Gubernialnym, Powiecie, Kommissyi Spraw Wewnętrznych, i Izbie Obrachunkowej — oszczędzone kilkadziesiąt rubli stale rocznie, byłyby zachętą i skutecznem subsidium dla osiadającego lekarza, za lekarzem idzie wnet apteka i felczer bez żadnych innych ofiar ze strony miasta:— Gminy zaś okoliczne, zwłaszcza, przy postępie oczynszowania, znajdą pobudki do porozumienia się z lekarzami w bliskich miasteczkach, i za stałą niewielką opłatą, mogą sobie zapewnić pomoc lekarską:— Dopóki takie środki nie będą przedsięwzięte, nie utworzą się lekarze wiejscy jakich Francya i Niemcy z najlepszym skutkiem posiadają.

Weterynarze

Konieczną także jest rzeczą aby weterynarze po powiatach byli pomieszczeni, a Powiat tutejszy, ale go nie posiada;— Fundusz ubezpieczenia [illegible], może być środkiem do urządzenia stosownej płacy.—

Podniesienie cen minimalnych wódki

Przy zniesieniu pańszczyzny, za nim te stosunki, urządzone będą, i zaczną dobroczynne sprowadzać następstwa, większa swoboda czasu — spowodowała powiększenie pijaństwa, które się dostrzegać daje:— Jednym ze skutecznych środków, jest zdaniem Rady, podniesienie minimalnej ceny wódki po szynkach z groszy 6. za kwaterkę, ustanowionej prawem o wyrobie wódki do groszy 10.—

Żeby jednak taki środek był skutecznym, i zamiast pomocy, gorszych jeszcze nie sprowadził następstw, należy koniecznie i niezbędnie obostrzyć najmocniej dopilnowanie przepisów o sprzedaży okowity u składników po miastach, i u propinatorów w Dobrach Rządowych:— z karą, nie do rs. 16. która jest niczem nawet jeśli

Kile

była wymierzona, ale niezawodną utratą konienia, za pierwszym dostrzeżonym razem: — Składy po małych miastach, rozpuszczają po kilkanaście tysięcy garncy okowity dobieranej i niedobieranej w okolicznę włości — a liczne jarmarki i targi ułatwiają ten ruch okowity, najniebezpieczniejszy w rękach włościan — z kąd liczne zdarzają się nieszczęśliwe wypadki i śmierci. —

Posiedzenie o godzinie 9½ wieczornej odroczone do jutra. —

Odczytano, przyjęto i podpisano. —

(: podpisano :) Sadowski Antoni	(: podpisano :) Emil de Saint Paul
" Stan: Podczaski	" Alex: Kaz: Rozgierski
" A Czarniecki	" Józef Kempner
" Rudzki	" T. Trepka
" Romuald Podczaski	" S. Cielecki
" W Ordzki	" W Majewski
" S. Wdlewski	
" M Błatecki	

Posiedzenie piąte Rady Powiatowej Wieluńskiej

Pod prezydencyą Członka Rady Antoniego Sadowskiego Obecni wszyscy Członkowie oprócz przeszkodzonego Daniela Rubacha. —

Działo się na posiedzeniu Rady Powiatowej w mieście Wieluniu dnia 14. Listopada 1867. od godziny dziesiątej z rana. —

Dołączenie do ubezpieczenia księgosuszowego Chorób Karbunkułowych

1º Życzeniem jest Rady, aby przepisy zabezpieczenia od chorób bydlęcych, księgosuszu, rozciągnięte były i do choroby karbunkułem zwanej, nietylko szkodliwej dla inwentarza, ale tem niebezpieczniejszej, że się kommunikuje ludziom. — Przytem, Rada czyni tę, na doświadczeniu opartą uwagę, że lekarze urzędowi, nieodbierają nauk chorób ogólnych weterynaryjnych na Uniwersytetach i po większej części jak to się wykazało przy księgosuszu, nieznają objawów chorób bydlęcych na zwierzętach: — przy najważniejszem pytaniu praktycznem czy choroba jest czy nie — i czyli przeto mają być zwierzęta

ubite

ubite, niejednokrotnie tam gdzie niemasz weterynarza, sami Obywatele decydować muszą. — Brakowi temu zaradzić należy i przy examinach lekarzy na tę okoliczność wzgląd winien być brany. —

Przyspieszenie poboru opłaty Księgosuszowej od Włościan

2° Wielka także czuć się daje niedogodność, mianowicie dla Włościan, przy assekuracyi Księgosuszowej, że pomiędzy uformowaniem tego podatku, a samym jego poborem, z powodu licznych formalności i korrespondencyi, długi upływa termin — niedogodności tej zaradzić należy, inaczej zachodzą skargi i utyskiwania włościan, i nieocenienie tak zbawiennego urządzenia. —

Obostrzenie dozoru nad rzezią bydła

3° Rada, uważa za obowiązek, prosić o obostrzenie ścisłe przepisów co do dozoru, przy rzezi bydła mianowicie po miastach: aby Burmistrze koniecznie sztuki na rzeź przeznaczone, osobiście oglądali, i pochodzenie ich znali: — inaczej rzeźnicy, unikają szlachtuzów, które w wielu miastach albo nie istnieją albo są zaniedbane, a wystawione na konsumcyą mięso, może pochodzić z bydła chorego, i narazić na największe niebezpieczeństwo, zdrowie i życie mieszkańców. —

Podanie cen bydła do assekuracyi

4° Gdy nowy okres od roku 1863 r. rozpoczyna się co do położenia cen bydła przy assekuracyi, takowe przeto Rada, średnio, wedle położenia obecnego i przy względzie że inwentarz zwłaszcza roboczy, obok zmiany stosunków gospodarstwa wiejskiego, podnosi się w cenie, takową, podaje jak następuje jako maximum: —

a za buhaja i wołu — r.sr. 45.
b za krowę — " 30.
c za wołca i jałochę więcej jak roczną — " 25.
d za cielę roczne — " 5.

Powołanie do Komitetów Księgosuszowych Włościan

5° Jest do życzenia, aby do Komitetów Księgosuszowych, powołani także byli i włościanie gospodarze. —

Szkoły Elementarne i początkowe

Obowiązek przymusowy posełania dzieci do Szkółek

6° Rada, jest mocno przekonana, że tylko obowiązek przymusowy, posełania dzieci do szkółek po wsiach, i miastach, może przynieść zbawienne dla oświecenia ludu skutki. — Obowiązek ten przymusowy ma być przeprowadzony bezwarunkowo. —

Szkódz

Szkółki początkowe i ochronki Delegacye

7. Rada uważa, że gdy Ustawa o wychowaniu rozróżnia Szkoły początkowe, od elementarnych. — Pierwsze zostawia opiece założycieli, a na drugie jako rządowe przygotowywa fundusz z wodniczionych o 18% niektórych podatków i przyrzeka że Rząd przeznaczy jeszcze dodatkowe ze Skarbu fundusz, jakie w funduszach supprymowanych, znaleźć mogą stosowne zastosowanie, dla tego uważała Rada, że zaiste wypada, od rychłego założenia szkółek początkowych, gdzie tylko miejscowość i dobra wola, objawiona powszechnem w tym przedmiocie uznaniem, i szczerem zajęciem się oświatą ludu wiejskiego, napotykane trudności, pokonać jest zdolną. —

W wielu znowu miejscowościach, założenie ochronek, jak już z zebranego doświadczenia widoczna, znakomite wydać może owoce. — Ochronki gromadzą mniejsze nawet dzieci, otaczają je pieczołowitością, przyuczają do porządku i czystości, a zarazem uczą pierwszych zasad Religii, czytania i pisania, bez wielkiego zachodu i pretensyi. —

Wybierane kobiety na dozorczynie i nauczycielki, łatwiej wzbudzają ufność w dzieciach, osobliwie płci żeńskiej — a przy oświeceniu i podniesieniu stanu moralnego ludu, nie należy opuszczać z uwagi, że przez kobiety, przyszłe żony i gospodynie, najprościej trafi się do umysłu włościan, i zaszczepi w rodzinie włościańskiej, zasady dobrego, i nawet uczucie potrzeb, szlachetniejszych i cywilizujących. —

Ponieważ, wedle Ustawy o wychowaniu, niezbędną jest rzeczą, przy zakładaniu Szkółek początkowych, zapewnienie Nauczycielowi w pieniądzach rzr. 50. — Wybrać więc należy, takie w całym powiecie kółka, gdzie taka płaca, obok mieszkania i innych dostarczeń, w naturze, dałaby się jak najprędzej, oznaczyć, dla zaprowadzenia Szkółki początkowej. — Z tego powodu, wybiera dwie osobne Delegacye: —

1° jedną do Okręgu Częstochowskiego z Członków:
Stanisława Podczaskiego
Rydzkiego i
St. Paul. —

2° drugą do Okręgu Wieluńskiego z Członków
P. Wolewskiego
Tad. Trepki i
Józefa Kempnera

dalej

aby kółka takie wynaleźli i do fundacji Szkółek początkowych nakłonili, przybrawszy do pomocy i współdziałania, Obywateli, jakich dla wykonania tej woli Rady, znaleźć nie będzie trudno.—

Wykaz takich kółek, i następnych fundacyj, z opisem uposażenia, i terminu zaszłego lub spodziewanego jak najspieszniej otwarcia, szkółek początkowych, Delegacye złożyć mają Radzie.—

Szkółki elementarne

8. Szkółki też elementarne, w sposobie i ze stopniowaniem w Ustawie, zakładane, i podniesione, do znaczenia Ustawą zakreślonego, w każdej Parafii i Gminach większych, Rada najmocniej poleca: a Delegacye, mają, liczbę ich i stan, Radzie przedstawić.—

Nieużywanie dzieci do paszenia

9. Przy układaniu szkółek, usiłować należy, aby znieść choć stopniowo, nieszczęsny zwyczaj pasania przez dzieci, częstokroć w drobnym wieku: Osamotnione po polach, lasach, pastwiskach, rowach, miedzach i wąwozach dzieci, po większej części, wystawione są na zbyt wczesną demoralizacyą, z najgorszemi na całe życie nawyknieniami, a nieraz, źle odziane, przeziębnięte, w latach chłodnych, w zatrważającym stosunku, umierają, lub nabawiają się chorób niebezpiecznych i kalectwa.—

Zaprowadzać należy stopniowo, pastuchów dorosłych i stałych lub koleją pasania urządzać.—

Przymus szkolny do Czeladzi Dworskiej

10. Do przymusu szkolnego zaciągać czeladź dworską, i wszelkiego wyznania dzieci wiejskie.—

Gradobicie

Gradobicie

11. Ubezpieczenie tanie od gradobicia powszechnie jest pożądanem.—

Żeby było taniem, należy je uczynić powszechnem, i przymusowem dla większych i włościańskich własności.—

Życzyć należy aby przygotowywany od wielu lat projekt w Dyrekcyi Ubezpieczeń, z datami statystycznemi, rychło mógł być Radom Powiatowym, kommunikowany.— Towarzystwa zagraniczne Ubezpieczeń, w obrotach swoich, ogarniają obszerne kraje, często kilku państw, politycznie wcale nie związanych, jak np. Towarzystwa Triestyńskie i Mag-

Debu

i Magdeburgskie, które od morza Adriatyckiego i Renu, sięgają, aż do Bugu, i znaczne z Kraju tutejszego, pobierają, summy: Klęska gradobicia, zwykle znaczne dotykając pasy i przestrzenie potrzebuje dla assekuracyi, rozwinąć ją, na obszernych strefach, do których, Królestwo polskie, nie jest wydostarczającem.—

Ponieważ w Cessarstwie nie ma urządzonej assekuracyi od gradobicia, byłoby najwłaściwszem, aby Dyrekcya Ubezpieczeń tutejsza, rozciągnęła działalność swoją szerzej, do prowincyi dotykających granic Królestwa, szerokość działania, obok systematu przymusowej assekuracyi w Królestwie i zasobach Kassy Ubezpieczeń, może doprowadzić do rezultatów pomyślnych, a znajdzie, spodziewać się należy, poparcie w Rządu, w udzieleniu przywilejów i pozwoleń.—

Jarmarki i targi

Jarmarki i targi — 12. Zbyt zagęszczone, odpusty, jarmarki i targi jeżeli zawsze były szkodliwe, tem więcej stają się niebezpiecznemi dla włościan przy teraźniejszej kardynalnej odmianie stosunków włościańskich i ustaniu pańszczyzny.— Praca, największy skarb Krajowy, wystawioną jest na pokusy, gdy, o kolice, gdzie każdy dzień w tygodniu, ma swój jarmark i targ po sąsiednich miastach i osadach, a spieszące na nie rzesze, powracają ze stratą po większej części materyalną i szkodą zdrowia i czasu.—

Rada, uważa, że złe wymaga spiesznego i skutecznego zaradzenia.— W tym celu jest zdania:—

a że miasta tego Powiatu i w całym Kraju nie powinny mieć więcej jarmarków jak cztery do roku; dwa w wiosennie i dwa w jesieni i zimie — będą za to lepsze i korzystniejsze.

b Wszelkie w większej liczbie jarmarki znieść.—

c jarmarki, powinny być w różne od siebie dnie: aby kupcy i ludność z jednych, na drugie mogli się udawać.—

d targi wszystkie powinny być przeniesione, na jeden dzień w całym Powiecie a nawet Gubernii.—

e Oprócz Wielunia i Częstochowy wszystkie inne miasta Powiatu, powinny mieć w jednym dniu targi: a to dla tego, że miasta większe, ze szkodą mniejszych, konkurowaćby z niemi.—

f Jarmarki i targi, nie mogą mieć miejsca pod żadnym porę

rę

pozorem w niedziele i dnie świąteczne Chrześciańskie.—
Jeżeli jarmark lub targ przypadają na święto, odbywać się winny w przed dzień.—

g. Burmistrze pod surową odpowiedzialnością, niemogą odraczać jarmarków ~~i~~ targów.—

h. Targi, niemogą być zamienione na jarmarki, to jest na targach niewolno rozstawiać kramów, i wystawiać wyrobów i towarów, ani przypędzać na przedaż bydła i trzody oraz innego inwentarza.—

i. Gdzie są w zwyczaju, targi dwutygodniowe, mają pozostać; wszędzie zaś tygodniowe:—
W miastach większych, mogą być targi, dwa ~~razy w~~ tydzień.

k. Jest do życzenia, aby zaostrzono przepisy, co do świadectw, na bydło wprowadzane do miast:— świadectwa te są koniecznemi i pod względem sanitarnym, i dla przeszkodzenia kradzieży.—
Rada, mając sobie kommunikowane, żądania miast Działoszyna i Milowa, o jarmarki i targi, jest za udzieleniem im jarmarków i targów, ale pod warunkami powyższemi.—
Żądania targowe i jarmarczne, głównie popierają dzierżawcy propinacyi, konsumcyi, targowego i brukowego: o kryważą je życzeniami mieszczan, i różnemi pozorami.—
Życzeń takich, niemożna przyczyny popierać: a natomiast wypada nakazać rewizyę taryff do opłat miejskich, targowego brukowego i rozlicznych opłat, nie jednych na zawsze zniesionych, jak np. grobelnego /: patrz Postanowienie X. Namiestnika z d: 5. Sierpnia 1817.:/ Taryffy te i opłaty wypada ujednostajnić, i uczynić je jasnemi, bo są powodem do nadużyć i nieprawnych wymagań, które nieraz, swobodny przystęp do miast, z produktami tamują.—

miary i wagi

Przy tej sposobności, Rada uprasza usilnie, o przywrócenie miar i wag polskich: mieszkańcy nie pojmują, wocenieniu stosunku wielkości, i ilości, wagi i ceny miar i wag przeciwnych odwiecznemu zwyczajowi: z tąd powstają, pomyłki, liczne niedogodności, a nawet jakoby do włościan krzywdy.—

Taryffy mostowe w Krzeczowie i Ossyakowie

13. Rada, rozebrała, stosownie do ~~życzenia~~ zlecenia Rządu Gubernialnego, żądania właścicieli dóbr Krzeczowa i Ossyakowa którzy, mając udzielone taryffy na mostowe na rzece Warcie III klassy, żalą się, że w nich położony jest warunek, iż opłaty mostowego, pobierane być mogą, jedynie od handlujących: co ani się sprawdziło, a często staje się powodem, kłótni, bijatyk, i procesów.—

Gałęzł.

Istotnie zastrzeżenie podobne taryffy, niejest dogodne. – Jednakże Rada, uważała, że taryffy te dla dóbr Krzczowa i Oszyakowa, udzielone były dawniej przez Kommissyą Rządową, Spraw Wewnętrznych, w myśl postanowienia Rzdnia 5. Sierpnia 1817. po złożeniu poprzedniem tytułów i przywilejów, w terminie prekluzyjnym. – Powiedziano w taryffie, że nadanie jej nastąpiło, wedle dawnego zwyczaju, za czasów polskich: – a nie na zasadzie, nowego nadania, w warunkach owego postanowienia z 1817 roku. –

Rada więc, niemoże zdania żadnego objawić, niemając sobie złożonej Decyzyi Kommissyi Spraw Wewnętrznych, i dokumentów dawniejszych, na mocy których, Kommissya Rządowa wyrokowała: – niemoże także Decydować, przeciwko publiczności przejeżdzającej przez te mosty, a niejako mającej od dawna prawa nabyte. – Z powszechnej wyrocznie swojem wiadomości, pokazuje się, że zwyczajem było, iż na mostach tych, pobierano tylko opłatę, wdnie jarmarczne i targowe, przypuszczając, że ruch osób wte dnie był za handlem w inne zaś dnie opłaty niepobierano. –

Przecież nadmienić wypada: że mosty w tej okolicy, na Warcie, już szerokiej i spławnej, są w niezadowalniającym stanie, że na Krzczów, idzie kierunek bitej drogi budującej się, a mającej połączyć Komorę Wieruszów, z koleją żelazną, w Radomsku. – Wydatki na mosty także, są znaczne, a mosty wymagają, budowy, trwałej i silnej, życzyć więc należy, aby prawa Właścicieli były rozpoznane bliżej, i równie uwzględnione ich położenie, jak i bezpieczeństwo kommunikacyi. –

Włóczęgostwo i żebractwo 14. Dla zapobieżenia włóczęgostwu i żebractwu, skutecznym środkiem będzie, i pierwsze wprowadzenie w pełno wykonanie, ustawy Gminnej. –

Czeladź też Dworska, i służący wiejscy i dworscy, opatrzeni być winni w książeczki służbowe, dla zapisywania w nich świadectw i branych zadatków, tym tylko sposobem, z przepędzonego czasu będą legitymowali, a kara winna być naznaczoną na każdego, kto bez takiej książeczki i świadectwa, czeladź i służących, przyjmuje. – Życzyć także należy, aby fundusz z tak zwanej posługi transportowej, zamiast odsyłania go do Kassy

Głów

głównej koncentrować się w powiecie pod nadzorem i przejrzeniem etatów i rachunków przez Radę powiatową: Wypada także obostrzyć kary na stróżów dozwalających zbiegostwa żebraków, włóczęgów - dziesiejsze, są całkiem niedostateczne.—

Kościoły i Cmentarze

15. Szczególna opieka i uwaga należy się domom Bożym i cmentarzom.- Praktyczne ulepszenia w tej mierze, następujące, Rada uznała za właściwe.—

a. Dozory Kościelne, mają być wszędzie poformowane, a gdzie są, uzupełnione ściśle według przepisów.—

b. Posiedzenia konieczne i zwyczajne, odbywać się winny dwa razy na rok, na wiosnę i w jesieni: których protokoły w kopii przesłane być winny Radzie Powiatowej.—

c. Dozór Kościelny powinien mieć władzę, zarządzać na miejscu i wykonywać roboty reparacyjne, do wartości rs. 100. za przychylnem potwierdzeniem przez Radę powiatową.—

Do wysokości rs. 500. roboty zarządzać mocen Naczelnik Powiatu, za zgodnem zdaniem Rady powiatowej.—

Większe restauracye i roboty, powinny mieć kosztorysy, za pośrednictwem Dozorów Kościelnych, kommunikowane do uwag, parafianom lub ich reprezentantom, tym którzy składkę potrzebnego funduszu, mają uiszczać.—

d. w dozorach Kościelnych, zasiadać mają dwóch Włościan gospodarzy.—

e. pokładne, winno być koniecznie przesyłane do Kasy powiatowej, a ztąd kwoty nad rs. 15. odsyłane do depozytu Banku na procent.—

Fundusz ten, ma być używany, na zamknięcie przyzwoite Cmentarzy, i ozdobienie go: a jeśli Cmentarz jest w dobrym stanie, fundusz pokładnego może być wycofany z Banku przez Naczelnika Powiatu za postanowieniem przychylnem Rady Powiatowej, i użytym w potrzebnej ilości, na reparacye Kościoła.—

f. Dozory Kościelne, składają do Rady Powiatowej z końcem każdego roku, sprawozdanie, o stanie Kościoła jego funduszów i o czynnościach swoich.—

g. Rachunek z funduszu interkalnego, powstającego pomiędzy śmiercią lub wyjściem proboszcza, o objęciem beneficium przez nowego winien być poświadczony przez Dozór

Kości

Kościelny, a zatwierdzony przez Radę powiatową.—

h. Fundusz z 1/4 części obowiązkowej, po zmarłych beneficyatach winien być znany i kontrollowany przez Dozór Kościelny a sprawdzony przez Radę powiatową,— a procenta obracane na dobro Kościoła i zabudowań plebańskich.—

i. pożądanem jest, aby oprócz miejscowych Dziekanów, Biskupi wysyłali osobnych Delegatów, dla wizytowania Kościołów i całego ich położenia, pod względem materyalnym i religijnym.

Zaprowadzenie tych środków, uprości całe postępowanie i utrudzające formy, kosztorysów, rozkładów, protokołów odbiorczych, które nieraz na wiele lat opóźniają restauracyą i powiększają szkodę.— Ulepszenia te, będą pożytecznemi utrzymanie Domów Bożych i zabudowań kościelnych zapocumione, i ustanie ta uderzająca sprzeczność, że kościoły i budowle plebańskie, pod dozorem i kontrollą przypadnych funduszach są mniej starannie utrzymywane, jak budowle klasztorów i zgromadzeń Duchownych z jałmużny żyjących, które się w tym względzie wzorowo odznaczają.

Przeniesienie z powiatu do powiatu Dóbr Zarembice i Zdrowa oraz Osady Stawki

16. Rząd Gubernialny zażądał od Rady zdania, co do przeniesienia Dóbr Zarembic i Zdrowa z powiatu i Okręgu Sądowego Wieluńskiego, do piotrkowskiego.—

Co do Zarembic, te znajdujące się na samej granicy powiatu Wieluńskiego, mogą być wygodnie do piotrkowskiego powiatu i Okręgu Sądowego przeniesione.—

Co do Dóbr Zdrowa, z uwagi że położenie ich jest takie, iżby na około otoczone były dobrami: Niermanice, Jackowice, Lipicze i Kamnice, wszystkiemi należącemi do Wieluńia, a dołączeniem do powiatu piotrkowskiego, pozostałyby, wśród obcego powiatu, bez żadnej ze swoim tożsamości— i figura powiatu Wieluńskiego, byłaby wyszczerbioną; dopóki zatem, nowe urządzenie powiatów nie zajdzie, Zdrowa może pozostać w powiecie Wieluńskim. Wszakże niepodobieństwem jest, aby o 10. mil należała do Okręgu Sądowego Wieluńskiego, kiedy o 14. wiorst ma Sąd Okręgowy w Częstochowie, do którego właściwie dołączona być winna.

Osada nakoniec Stawki, do dóbr Ludwice powiatu Wieluńskiego należąca, i mająca tylko parę budowli, jako będąca na skraju powiatu, może być do Gminy Potok złoty Powiatu Olkuskiego, przeniesiona.—

Posiedz

Posiedzenie dalsze odroczono do jutra — ukończone w godzinie 9½ wieczornej.—

Odczytano, przyjęto i podpisano.—

(: podpisano:) Sadowski Ant:	(: podpisano:) Alex. Kaz. z Węgierskich
—:— Stan: Podczaski	—:— Józef Kempner
—:— A. Czarniecki	—:— Emil de St paul
—:— Rudzki	—:— S. Cielecki
—:— Romuald Podczaski	—:— S. Wodlewski
—:— T. Trepka	—:— Białecki
—:— Wężarski	—:— Majewski

Szóste Posiedzenie
Rady Powiatowej Wieluńskiej

Obecni

Pod prezydencyą
Członka Rady
Antoniego Sadowskiego
ci sami
jak na pierwszem posiedzeniu
z wyjątkiem przeszkodzonych
Daniela Rubacha i
X Antoniego Zygmuntowicza

Odbyło się w Wieluniu na posiedzeniu Rady Powiatowej dnia 15. Listopada 1862r. od godziny 10. rannej

Oddzielenie dóbr Kuźnica Maryanowa od Gminy Bleszno

1° Reskryptem Rządu Gubernialnego z dnia 7. Sierpnia r.b. przedłożoną była Radzie prośba, Właściciela wsi Kuźnica Maryanowa o oddzielenie jej od Gminy Bleszno, a przyłączenie do Gminy Wrzosowa.—

Ponieważ, wedle prawa o urządzeniu gmin z d: 15. Marca 1859r. przyłączenie dóbr jednych do drugich, następować winno z uwzględnieniem życzeń Właścicieli, a Właściciel dóbr Kuźnica Maryanowa nie składa żadnego dowodu, że Właściciele (: których jest kilka :) składający Gminę Wrzosowa, gotowi są przyjąć jego dobra do swojej Gminy — przeto Rada z powodu, aby służba administracyjna i policyjna, niecierpiała, jest zdania, że dobra ~~do swojej Gminy przeto Rada z powodu aby służba~~ Kuźnica Maryanowa, przyłączona być może tymczasowo do Gminy Rządowej i sąsiedniej Dźbów, zwłaszcza że i Właściciel Bleszna, życzy usilnie aby odłączenie Kuźnicy Maryanowej nastąpiło.—

Ad.

Ocenienie pretensyi Dzierżawcy zyskowego w Krzepicach, z powodu zniesienia szynku na przedmieściu Krzepickim

2° Rząd Gubernialny pod dniem 6. Sierpnia 1862r. zażądał opinii, co do pretensyi Dzierżawcy zyskowego w mieście Krzepicach, formowanych z tytułu zniesienia przez Naddzierżawcę dóbr Rządowych Zajączki, szynków w Kuźniczce, przedmieściu Krzepickim – Rada rozebrawszy całe wyprowadzone w tym przedmiocie śledztwo, oraz objaśnienia Naddzierżawcy dóbr Rządowych Zajączki, jako i Magistratu miasta Krzepic, z uwagi: – że dla dokładnego ocenienia sporu, rozpoznać należy z należy powołany przez Magistrat przywilej miasta z 1743 r. i urządzenia pruskie, co do przeniesienia osady Włościańskiej Kuźniczki, na prawa miejskie, a następnie wyciągnięcie linii Kolonialnej innych Włościan Osadników gdzie na placu wyznaczonym, nowy szynk założony został. –

Stanowi: że spór ten delegowani Członkowie Rady do miasta Krzepic, na miejscu rozpoznać mają i sprawozdanie swoje Radzie przedstawią. –

Zmiana dawnej drogi od Stradomia do nowej Częstochowy

3° Rząd Gubernialny odezwą z d: 8. Listopada r.b. żąda opinii co do drogi od Stradomia przez Właściciela tych dóbr do nowej Częstochowy wyprowadzonej – a zmieniającej kierunek dawny drogi. – Rada uważając, że Wła~~ściciel~~ściciel Stradomia drogę dawniejszą, i prosto do Częstochowy zmierzającą, przedłużył, cofając jej kierunek a potem obracając go ku Częstochowie, co jak Kontroler Skarbowy twierdzi, nastąpiło dla usunięcia przez przedłużenie drogi, karczem z propinacyi konsumcyjnego, jest zdania, że kierunek dawnej drogi ma być przywrócony, i tylko droga na tak zwanych glinankach winna być poprawiona i zabezpieczona. –

Wyznaczenie ważniejszych traktów drugiego rzędu w powiecie i ich kierunek

4° Rada, rozpoznawszy projektowane kierunki dróg bitych drugiego rzędu, przedstawione sobie przez Naczelnika Powiatu wskutek zalecenia Rządu Gubernialnego i porównawszy je z potrzebami miejscowemi – uważała, że do przeprowadzenia, naprzód ważniejszych linij wziąć się należy z największą usilnością, z której powiat nasz, najuboższym jest w całym Kraju, w tak niezbędne, a konieczne kommunikacye. –

Za najważniejsze i najpotrzebniejsze Rada uznaje:

a trakt Częstochowsko-Sieradzki –

b Wieruszowsko-Radomski, wiążące Wieluń z drogą żelazną w Częstochowie i Radomsku. –

c Szl

c. Szłąsko-Kielecki od Herbów, przez Częstochowę, Węzerpy Wancerzów do przyrowa po granicę powiatu.—
d. Wieruszowo-Radomskowski—
e. Prdaszkowsko-Działoszyński
f. Szłąsko-Rozięstowski—
Z tych kierunek stanowczy przyjmuje, na trakcie Wieruszowsko-Radomskowskim przez Raczyn, Łagiewniki, Wiktorów, Naramice do Wal[...]chmów, gdzie się spotyka z traktem Wieruszowsko-Sieradzkim: — Delegując Członka i Prezydującego swojego Antoniego Sadowskiego, do zebrania skuteczniejszych i prawnych deklaracyj, od Właścicieli dóbr na tej linii położonych, co do dobrowolnych ofiar na budowę tej drogi przeznaczyć się mających.—
Co zaś do kierunku traktu Wieruszowsko-Radomskowskiego od Wielunia do Radomska, Rada uważała za właściwe zawiesić swoje postanowienie, do czasu, zebrania Deklaracyj dobrowolnych ofiar przez Obywateli uczynić się mających, delegując do zebrania takowych:—
w kierunku na Krzeczów do Radomska Członka swego Wiktora Szarskiego—
a w kierunku na Kamion, zastępcę Członka Franciszka Spaciorkowskiego.—
Rozpoznanie kierunku traktu Wieluńsko-Piotrkowskiego jako mniej pilnego i innych dróg proponowanych, do dalszych posiedzeń odkłada.—
Co do traktu Częstochowsko-Sieradzkiego, w budowie będącego, Rada stanowi, że na wiorście 72. od Częstochowy, kąt uformowany na zgięciu we wsi Czarnożyty, ma być zmieniony przez przeprowadzenie linii prostej skracającej od Krzyża we wsi Czarnożyty, do początku laskú Brzeziny zwanego.—

Szkody spodniesienia wody przez młyn Bernatowizna

Na trakcie Praszkowsko-Działoszyńskim ku Radomskowi, mają być rychło ściągnięte deklaracye ofiar od właścicieli dóbr, mieszczan Praszki, do zebrania których, Delegowani Członkowie Piotr Walewski i Józef Kempner.—
5. Z odezwy Rządu Gubernialnego z dnia 19 Sierpnia rozpoznawała Rada, zażalenie właściciela dóbr Bęczna, na posiadacza młyna Bernatowizna, że przez podniesienie pogródek, zatamowanie kanału fatowego

dawnego, i wypranie Kanału bez zyścia na łąki włościańskie, te łąki i łąki ~~włościańskie~~ dworskie zatapia, rozszerzył koryto rzeki, uszkodził drogę, i cofnął wodę, aż pod mury karczmy. – Ponieważ młynarz, zaprzecza podniesienia pogródek: a z dołączonego planu sytuacyjnego, i odesłanego śledztwa, żadnej pod tym względem powziąść nie można pewnej wiadomości – dla tego Rada przedłożyła Naczelnikowi Powiatu żądanie, aby śledztwo jako niedostateczne uzupełnionem było, aby stan Kanału dawnego i nowo w łąki wpuszczonego, był opisany ściśle, aby koryto, czy podwyższenie pogródek istotnie ma miejsce, czy otwór Kanału dawnego bocznego, jatowym zwanego, jest zamknięty i dla czego, czy młynarz jest właścicielem obu brzegów rzeki, czy Kanał dawny boczny przechodzi po jego gruncie, i czy ten Kanał oddawał wodę, jak prawo przepisuje, na granicy territorium młyńskiego. – w tym punkcie, gdzieby woda naturalnym odpływem wchodziła. –

Kandydaci do Delegacyi Spisowej i wnioski dalsze

6º W tem miejscu, przystąpiła Rada, na zasadzie Art: 14. Ustawy o Radach Powiatowych, do rozbioru, czy w potrójnej liczbie Kandydaci na Członków do Delegacyi Spisu Wojskowego, wybrani być mają. –

Po wysłuchaniu sprawozdania wysadowej w tym celu na poprzedniem posiedzeniu Delegacyi: –

Rada uważała, że na teraz wstrzymać się jej wypada od wyboru Kandydatów na Członków Delegacyi Spisu wojskowego, a to z tych przyczyn: –

a że prawo o poborze z r 1859 gr. przez Władzę Najwyższą zatwierdzone, i jako prawo powszechne ogłoszone zostało zawieszone: i de facto zwrócono rzeczy do stanu przedtem prawem

b że nadto i prawo dawniejsze, zmienione, i wyjątkowo do zastosowania teraz przychodzące, nie jest w zupełności obowiązującem, bo wyłączenia, nie są określone prawidłami stale przyjętemi i ogłoszonemi, ale te wyłączenia, mają podlegać oddzielnym rozporządzeniom. –

c że pobór jako ciężar ogólny i osobisty do całej ludności zastosowany, ma być obecnie cząstkowym do pewnej Kategoryi mieszkańców ograniczonym: a w takiem położeniu obecność Delegacyi spisowej byłaby bezużyteczną

d że ani ilość ani ostateczna zasada i stosunek poboru nie są wiadome. –

e nad

i miało, że jak się okazuje z reskryptu Gubernatora Cywilnego Warszawskiego, do Naczelnika powiatu daty 6/18 października r. b. № 97101. wydanego, delegacye teraz mianowane, dopiero by [z 6188] w przyszłości przy dalszych poborach mogły być czynnemi: władze zaś odbywające rewizye spisowych, już zostały ukonstytuowanemi, i rozpoczęły swoje działania od dnia 6. Listopada r. b. gdy Rada Powiatowa dopiero z dniem 10. b. m. i r. obrady swoje otworzyła. Dla tych więc wszystkich powodów i mianowanie kandydatów do delegacyi spisowej, przyszłości pozostawione być może i powinno.—

Wszakże z art. 20 prawa o Radach Powiatowych, służy Radzie prawo, przedstawienia uwag nad stanem powiatu, i czynić wnioski względem zaradzenia ogólnem jego potrzebom— że gdy Rada Powiatowa z początkiem roku nie będzie miała zwyczajnego swojego zebrania, może już teraz przedłożyć do uznania Władzy uwagi zaciągu Wojskowego dotyczące, tem właściwiej, że zaciąg Wojskowy z najważniejszemi potrzebami powiatu jest ściśle połączony, i gdy według Art: 16. prawa o Radach powiatowych, też Rady przyczynić mają pomoc w przedmiotach zarządu powiatu dotyczących, oraz przy rozkładzie ciężarów na Kontrybuentów.—

Zaciąg zaś Wojskowy, jest podatkiem i ciężarem na osobie, którego sprawiedliwy rozkład i umiarkowane zastosowanie, są najważniejszą potrzebą powiatu: tak jak wszystkich powiatów nadgranicznych— gdzie jedynie umiarkowane zastosowanie takiego ciężaru zdolne jest położyć tamę ucieczkom i podwójnemu wyludnianiu.—

Z tych powodów Rada, jako tłumacz przekonań i życzeń wszystkich mieszkańców powiatu, sądzi swoim obowiązkiem przedstawić w tym przedmiocie życzenia, prośby i wnioski następujące:—

I. Co do czasu trwania obowiązkowej służby Wojskowej

Z uwagi, że we wszystkich największych Państwach militarnych, wprowadzony jest obecnie, system skracający czas służby wojskowej— ograniczony do potrzeby koniecznego

wyłuk

wykształcenia wojskowego w służbie czynnej, a zatrzymania wyuczonego żołnierza na krótki czas wewnątrz wie aż do zupełnego uwolnienia: - że w jednym z państw najwięcej militarnych, czas służby wojskowej nieprzechodzi w ogólności lat 7u; - dla tego Rada, czyni wniosek i najusilniej uprasza, aby dotychczasowy termin służby znawanie dla mieszkańców Królestwa, a tem samem i Powiatu Wieluńskiego mógł być skrócony, tym bardziej że mieszkańcy tego Kraju są pojętni i szybko wojskowo uksztaćić się dają. -

II. Życzeniem także, i wnioskiem jest Rady, aby mieszkańcy tutejsi, obowiązek służby wojskowej w granicach Kraju odbywać mogli przemawiają zatem wszelkie zasady ekonomiczne i ta pewność, że czas nie zbyt długo Okresu służbowego i powrot między swoich, w pełnej sile wieku, zachowa niezatarty wzgląd uczuć rodzinnych i pogodzi, obowiązek służby z pożytkiem Kraju. -

III Nakoniec życzeniem i wnioskiem Rady jest: -
aby Rząd polecił urzędzić szczególną i dokładną Kontrolę, obrotu ludności, wziętej do wojska i aby listy wziętych z powiatu do wojska, corocznie przesłane były przed końcem Grudnia, do Naczelnika Powiatu, z opisaniem, gdzie każdy wojskowy z tegoż powiatu i w jakim stopniu znajduje się. - Ubyli zaś i zmarli, i niewiadomi z pobytu, aby jako tacy byli w tej liście wykazywani, zaś świadectwa śmierci, aby nadsełane były do powiatu dostatecznie i tak legalizowane, aby tu w Sądach i we władzach miejscowych, w oryginałach lub odpisach mogły być ze skutkiem pokładane. -

Wiadomo Radzie, że kontrolle wojskowe exystują i są porządnie utrzymywane, ale przesyłanie Aktów zejścia

lub

Ost Kom cza wec

lub niewiadomości z pobytu w ~~terminie~~ formie urzędowej i legalizowanej, w zastosowaniu się do praw w kraju naszym obowiązujących, a różnych od tych jakie obowiązują w Cessarstwie; - Kontrolla taka i przesłanie periodyczne list do powiatów, mniejszy nawet Władzom wojskowym, liczne Korrespondencye poszukiwania i wydawanie powiadomień, a familje i interesowani, znajdą zatem i w miejscu to, czego przez lata, z wielką niedogodnością poszukiwać często bez skutku muszą. - Jakoż liczne zdarzyły się przykłady, że z podanego nazwiska, niepodobna było znaleźć żołnierza. -

Różność dwóch języków polskiego i rosyjskiego, odmienna pisownia, częstokroć przyczyniają się do zmiany nazwisk, które zagubiają ślad wojskowego, - a pozostałe żony, dzieci i krewni, nie raz na najdotkliwsze z tąd skutki, są narażeni. -

Życzyć także należy, aby ułatwiona była Korrespondencya członków rodziny i krewnych do 4° przynajmniej stopnia, z wojskowemi w służbie, jak to ma już miejsce co do żon aby Korrespondencye takie za pośrednictwem miejscowej Władzy, bezpłatnie przyjmowane, i bezpiecznie oraz śpiesznie wysyłane były: - zatem, względy wszelkie moralne, i sama ludzkość najmocniej przemawiają. -

Ostrzeżenie Kommissarza Rządowego.

Nadmienia się, że w ciągu dyskusyi nad tym przedmiotem: - Kommissarz Rządowy w myśl art 11. Ustawy złożył do protokołu Rady, ostrzeżenie na piśmie, tej osnowy; -

-„ Podług art 14. prawa o Radach powiatowych w dniu 24. Maja / 5. Czerwca r. z. wydanego, służy Im atrybucya wyboru Członków do Delegacyi spisu wojskowego: -

Rada powiatu Wieluńskiego wziąwszy w tej chwili przedmiot ten pod obrady, w miejsce przystępowania do wyboru Członków do rzeczonej Delegacyi, lub odnowienia onego, nie tylko poczyniła uwagi swoje nad zamierzonym obecnie zaciągiem do wojska, ale nawet zanosi do Rządu w sposobie prośby życzenia

aby

aby poddani Królestwa do służby wojskowej powoływa ni, wykonywali ją w obrębie Kraju tutejszego, - aby im w ogólności skrócono liczbę lat takowej służby, aby nadsyłane dowody ozmarłych w wojsku były należycie legalizowane, - aby o każdym zmarłym pewna udzielona była wiadomość, - i wreszcie aby bezpłatnie prowadzić mogli korespondencye z zostawającemi w wojsku krewni do czwartego stopnia pokrewieństwa. -

Rada mniema, że właściwość wynurzania na jej pośrednictwo życzeń tego rodzaju, oparta jest na art 20. powołanego prawa, dozwalającym jej czynić z początkiem każdego roku uwagi nad stanem powiatu w roku upłynionym i przedstawiać wnioski względem zaradzenia ogólnym jego potrzebom, a że przyszłe zwołanie Rady zaraz z początkiem 1863r. nie nastąpi, twierdzi więc Rada być stosownem, na obecnych już obradach powyższe swoje wnioski w sposobie prośby do Rządu podać. -

Ponieważ w ogólności zanoszenie próśb tego rodzaju, zwłaszcza w kilku pierwszych ustępach, czy to z początkiem roku, czy też w jakimkolwiek czasie przechodzi attrybucye Rady Powiatowej, jako w przedmiotach prawem nieupoważnionych, a tem samem pod żadnym pozorem do zakresu obrad Rady niewchodzących; z tych przeto powodów mam zaszczyt niniejszem piśmiennie ostrzedz Radę Powiatową, że jeżeli nie zaprzestanie niezwłocznie narad swoich nad wzmiankowanym wyżej przedmiotem w takim razie znajdę się w konieczności z mocy służącej mi attrybucyi podług art 11. przytoczonego prawa, posiedzenia Rady natychmiast zawiesić."

w Włodzimierzu dnia 15/3 Listopada 1862 o godzinie dziewiątej wieczorem - Kommissarz Rządowy przy Radzie Powiatu Włodzimierskiego = (podpisano) Szmidecki

N. 30.253. -

Przedłużenie obrad na dni dwa. -

Nadmienia się także, że stosownie do Art 6. Ustawy, Kommissarz Rządowy z przyczyny potrzeby rozbioru obszernego projekta

Jnstrukcyi onarwarkach, nadesłanego przez Rząd Gubernialny, i dla załatwienia jeszcze niektórych ważnych przedmiotów, wyboru Komitetów drogowych, które po rozbiorze projektu onarwarkach odbyć zamierzono, gdy pomimo usilnej pracy czynności te w ciągu 6 dni załatwione być niemogły, na wniosek Rady, Kommissarz Rządowy zebranie obecne zwyczajne, jeszcze na dwa dni przedłużył. -

Dalsze posiedzenie do dnia jutrzejszego po rannem nabożeństwie, odroczono, - a dzisiejsze o godzinie 10¾ wieczornej zakończono -

Odczytano, przyjęto i podpisano. -

(podpisano.) Sadowski Antoni = Stan. Podczaski = Aleksander Rudzki = Romuald Podczaski = Emil de Saint Paul = Łopuszański = Białecki = Majewski = J. Trepka = P. Ciołecki = F. Walewski = Alex: Kaz: Węgierski = Józef Kempner . -

Siódme Posiedzenie Rady Powiatowej Wieluńskiej. -

Działo się na posiedzeniu Rady powiatowej w Wieluniu dnia 16. Listopada 1862 od godziny 10½ rano. -

Pod prezydencyą Członka Rady Antoniego Sadowskiego

Obecni

Ci sami co na pierwszem posiedzeniu z wyjątkiem przeszkodzonych Daniela Lubacha: - i

J. Antoniego Zygmuntowicza -

Odebranie przysięgi od Członków Delegacyi Czynszowej. Na dzisiejszem posiedzeniu odebrano wobec Kommissarza Rządowego przysięgę odpowiednio art: 62 prawa o oczynszowaniu od Członków Delegacyi Czynszowej, który się zgłosił, czego osobny protokół dołącza się do niniejszego sub. B. -

Rozbiór projektu Jnstrukcyi onarwarkach. - Projekt instrukcyi onarwarkach po odczytaniu odezwy Gubernatora Cywilnego z dnia 24. października br $N. \frac{99420}{24749}$ wzięto pod rozwagę i po wysłuchaniu sprawozdania, wyznaczonej na to Delegacyi zapisano na jednym exemplarzu projektu następujące uwagi: -

1: Rada jest zdania, że będzie odpowiedniem celowo ustanowienie Komitetu głównego Drogowego w powiecie -

2. Komitet ten składać się będzie, z prezydujących w komitetach cyrkułowych

Dow

dozorach szczegółowych mianowanych przez Radę Powiatową.
3. Dozory szczegółowe rozdzielić należy na 2 rzędy:–
a. dozor nad drogami na bite drugiego Rzędu przemienić się mającemi.–
b. dozor czyli Komitet szczegółowy, okręgów drogowych, co do dróg i Kommunikacyi wszelkich a tem samem i dróg zwyczajnych niemających być na bite przerobionemi.– Dozory te podług położeń miejscowych ustanowione być mają;– a tem sposobem wszelkie Kommunikacye stosowną będą miały opiekę;– Członkowie Komitetów szczegółowych czyli dozorów, mianowani będą przez Komitet drogowy główny z Członków i Zastępców Rady Powiatowej.– Członków wybieralnych do Rady i z listy nawet wyborców.–
4. Nad wszystkiemi temi Komitetami i dozorami, Naczelną powiatową władzę sprawuje sama Rada powiatowa.–
5. Do każdego Komitetu czyli dozoru szczegółowego i okręgowego dodany będzie Konduktor, lub Konduktorowie techniczni płatni.
6. Do Komitetu głównego powiatowego należy Inżenier Powiatowy.
7. Szarwark i wszelkie fundusze gotowe wedle Art 17. ustawy o Radach powiatowych, przechodzą pod kontrollę Rady powiatowej;– Oprócz tego życzyć należy wmyśl Art 18 aby Skarb z funduszów ogólnych mianowicie z opłat drogowych i z zamiany szarwarku na gotowiznę wedle Ukazu z dnia 29 Lipca 1829 udzielał powiatom rocznie ustanawiane zasiłki na które szczególniej powiat Wieluński, pod względem dróg przedtem zapomniany zasługuje.– Zasiłki te, mogą być albo wspólnie udzielane, albo sposobem premiów wmianę długości wzgodzanych lub na bite zamienianych dróg.–
8. Fundusze wszelkie dróg dotyczące, mają się koncentrować w Kassach powiatowych, a nie innych.– A co do powiatu Wieluńskiego, fundusz z przeszłości pozostający, a wedle wykazu złożonego przeszło 13000 rr. wynoszący, ma być do powiatu zaraz zwrócony.–
9. Kosztorysy i ogólny etat wydatków i szarwarku wnaturze z rozdziałem na pojedyncze Komitety czyli dozory, przyjęte

przez

przez Radę powiatową mają bydź ostatecznie zatwierdzone, jak to projekt w § 28 proponuje, przez Radę Gubernialną wmiejsce zatwierdzeń, zastrzeżonych art 22. Ustawy o Radach Powiatowych. –

10. Że zaś Rady Gubernialne, raz na rok na niewiadomy czas są zwoływane i niepodobna robót i działań drogowych tak urządzić, aby rozpoznawanie Rad Gubernialnych odpowiadało potrzebie, dla tego przedmioty i uchwały Rad powiatowych, drogowe, ocle na posiedzeniu Rady Gubernialnej nie będą rozpoznane, ulegają decyzyi Delegacyi czyli Komitetu drogowego Gubernialnego, na ten cel przez Rady Gubernialne wybrać się mającego. –

Po takiem zaopiniowaniu, projektu Instrukcyi, Rada uważała, że Komitety drogowe, exystujące wedle dotychczasowych przepisów, mogą do dalszego zebrania Rady pozostać, i dla tego nowe wybory do Komitetów drogowych odroczono. –

Zwiedzenie więzienia miejskiego i Szpitala. – Rada, w dniu wczorajszym, zwiedziła w całym składzie miejscowy Szpital wszystkich świętych, który pod względem znalazła w porządku, znamionującym troskliwość zarządu. – Zwiedziła podobnież miejscowe więzienie detencyjne; a z powodu którego czuje się w obowiązku objawić w ogólności życzenia: –

1. Aby wszystkie więzienia detencyjne i policyjne były z ramienia władzy wykonawczej zwiedzane, ile można najczęściej. –

2. Aby Dozory etatowi, niebyli odrywani do innych czynności biurowych i kancellaryjnych, ale obowiązki swoje spełniali. –

3. Aby ciż Dozory, lub w ich zastępstwie mianowani odbierali płacę regularnie –

(4)

4. Aby przy każdym areszcie była Księga Kontrollująca ruch ludności, ze wzmianką wyraźną, na jaki rozkaz są aresztowani i wypuszczani i za co zatrzymani byli.

5. Aby więźni mieli porządek i czystość w areście.

6. Aby najdalej o losie dalszym aresztowanych policyjne władza właściwa decydowała.-

7. Aby płcie w osobnych izbach ile możności były rozmieszczane.-

8. Aby żywność regularnie między aresztowanych a ciepła przynajmniej raz na dzień była rozdzielana, albo aby aresztowanym do rąk wypłacano po 15 groszy dziennie z funduszu na to przeznaczonego lub transportowego.-

Donoszenie o zapisach i darowiznach Instytutom.-

Bywają częste zdarzenia, że zapisy dla szpitali i domów schronień po kilka a nawet kilkanaście lat niewiadome obdarowanych zakładów pozostają, a to z powodu, że tak Regencie, jak i Rządy Gubernialne nie zawiadamiają interessowanych Instytutów, natychmiast po spisaniu darowizn, lub po zgonie testatora.- Konieczność więc jest aby władze zechciały w tej mierze wydać stosowne gdzie należy rozkazy.-

Brak zdawkowej monety.-

Brak zdawkowej monety i gwałtownej potrzeby zagęszczone rozlicznego rodzaju papieru które zalewają kraj cały i nie jako niszczą prerogatywę Koronną wypuszczania monety, brak wszelkiej Kontrolli i gwarancyi wskazują, że złe doszło do wysokiego stopnia i wymaga skutecznego i spiesznego zaradzenia; na okoliczność tę Rada zwraca uwagę.-

Delegacya do oznaczenia Okręgów Sądowych.-

Dla oznaczenia ściślejszego Okręgów Sądowych w powiecie, Rada mianuje Delegacyą, w osobach Piotra Walewskiego, Stanisława Podraskiego i St. Paula.-

Litografia przy powiecie

Utrzymanie litografii przy biurze Naczelnika Powiatu będącej, jest pożyteczne, ułatwia niezmiernie Kom-

munikacya

Kommunikacyą urzędzeń i Korrespondencyi, z dobrem służby i porządkiem w samych Gminach. – Ponieważ Litografowi opłaca się rocznie 3000 złp wedle składek na Wójtów Gmin, dobrowolnie przyjętych, przeto Rada jest zdania że stosunek ten umowny z Litografem ma być do dalszego wyrzeczenia utrzymany. – Że zaległości składek na ten cel od Wójtów Gmin mają być ściągnięte, a dalsze składki pobierane pod exekucyą administracyjną a wypadek rachunkowy, oraz etaty i rozkład na przyszłość, mają być pod Kontrollą i zarządzeniem Rady powiatowej. –

Na tem, Rada posiedzenia swoje, teraźniejszego zebrania, zamknąć postanowiła. –

Ukończono o godzinie 11½ wieczorem – Odczytano przyjęto i podpisano –

(: podpisano) Sadowski Ant. Stanisław Podczaski = A. Czarniecki = Rudzki = Białecki = Romuald Podczaski = Wysocki = Ak: Węgierski = T. Trepka = Józef Kempner = Emil de Saint Paul = S. Cieleski = Majewski = S. Walewski. –

127

NACZELNIK

POWIATU PIOTRKOWSKIEGO

Piotrków dnia [illegible] pa 1861 r.

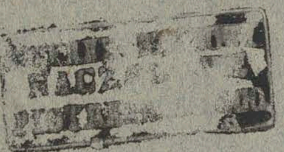
№

Nr 22390

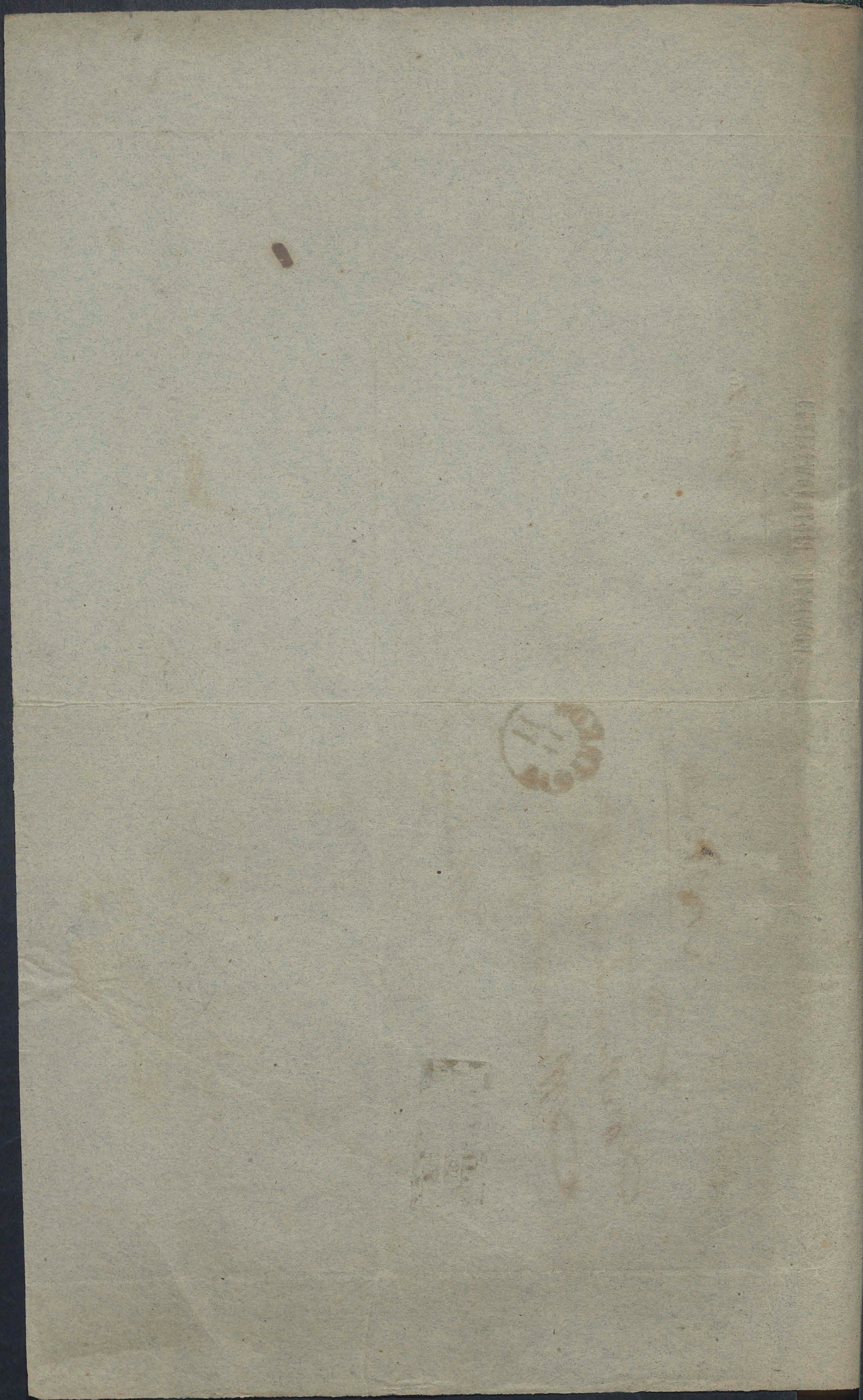
Do Naczelnika Powiatu Wieluńskiego

w Wieluniu

KSIĄŻECZKA

LEGITYMACYJNA

GUBERNIA RADOMSKA.

K

Słu

za do
dnośc
notow
tejże
twierc
w d.

KSIĄŻECZKA

LEGITYMACYJNA

Służąca dla *Ignacego Kwiklinskiego*

za dowód, w któréj Gminie do księgi ludności stałéj zapisan został , i do odnotowania wszelkich zmian zamieszkania tejże osoby, sporządzona stosownie do zatwierdzonéj przez Radę Administracyjną w d. 10/23 Listopada 1861 r. Instrukcyi.

Cena kop. sr. 1 (gr. 2).

Opis Właściciela książeczki legitymacyjnéj.

Rodził się ~~we wsi,~~ lub mieście Karnowcu

~~Gminie~~

Powiecie Olkuskiém

Gubernii Kieleckiej

Religii Katolickiej

Stanu Miejskiego

Sposobu do życia Murarz

Wzrostu małego

Twarzy ściągłej

Włosów blond

Oczów Piwnych

Nosa }
Ust } Miernych

Brody ściągłej

Znaki szczególne żadne

130

Prezydent
Burmistrz M: Łanowca
~~Wójt Gminy~~
w Powiecie Olkuskiego
Gubernii Kieleckiej

Zaświadcza niniejszém, jako właściciel téj książeczki Ignacy Ciekliński powyżéj opisany a dziś lat 16 wieku swego liczący, zapisan został w księgę ludności stałej
Miasta Łanowca
~~Wsi~~
~~Gminy~~
w domu pod Nr. 29.

W dowód czego, przy wyciśnięciu urzędowéj pieczęci, własnoręcznie podpisuję się.

w Łanowcu d. 18/30 Października 1867

Stefański
Sekretarz

Wyjątek główniejszych przepisów z zatwierdzonéj przez Radę Administracyjną Królestwa w. d. 10/22 Listopada 1861 r. Instrukcyi.

1. Każdy mieszkaniec, bez różnicy płci, wieku, stanu, religii, lub sposobu do życia, zapisany być powinien do księgi ludności stałéj téj Gminy, w któréj istotnie jest zamieszkały.

2. Każda osoba, bez różnicy, skoro ukończy lat 14, opatrzona być powinna w książeczkę legitymacyjną, w któréj Urzędnik gminny, z wyrażeniem rysopisu i wszelkich, stan osoby wyjaśniających okoliczności, poświadczyć ma, że do księgi ludności stałéj, przez niego utrzymywanéj zapisaną została.

3. Żadnemu mieszkańcowi nie wolno porzucać miejsca swego zamieszkania i przenosić się w inne, bez uzyskania na piśmie świadectwa przesiedlenia od Władzy właściwéj, o które udać się winien do Urzędnika gminnego, obowiązanego wydać przesiedlenie, lub wyjednać je od właściwéj Władzy, stosownie do przepisów.

4. Wszelako, osoby żądające przesiedlenia, winny złożyć w urzędzie gminnym, tak zwane świadectwo akceptacyjne, wydane przez właściwą Władzę tego miejsca, do którego przenieść się zamierzają.

5. Świadectw przesiedlenia Wójt gminy, Burmistrz lub Prezydent, zgłaszającym się o nie, pod żadnym pozorem prywatnéj pretensyi, odmówić nie może. Prywatne bowiem pretensyje tylko w sądzie właściwym dochodzone być mogą.

9. Uzyskane w powyższym sposobie świadectwo do wolnego przesiedlenia się z miejsca na miejsce, zaraz po przybyciu do nowego zamieszkania, w terminie przez Władzę określonym, właściwemu Wójtowi lub Burmistrzowi, złożone być winno, który takowe odebrawszy, w książeczce legitymacyjnéj przybycie mieszkańca zanotuje.

7. Niedopełniający przepisów powyższych ulegną karom przepisanym w rzeczonéj Instrukcyi.

8. W razie zagubienia lub wypadkowego zniszczenia téj książeczki, obowiązany jest właściciel onéj zanieść zaraz prośbę do Urzędu Gminnego o wydanie duplikatu tejże, — który po trzykrotnem, kosztem jego w Dzienniku Gubernialnym ogłoszeniu udzielony mu będzie.

9. Po śmierci właściciela książeczki téj takowa przez rodzinę jego ma być natychmiast złożona Urzędowi Gminnemu, dla zachowania w aktach.

Zmiany przesiedleń

134

11

Zmiany przesiedleń

Zmiany przesiedleń.

135

Zmiany przesiedleń.

Zmiany przesiedleń.

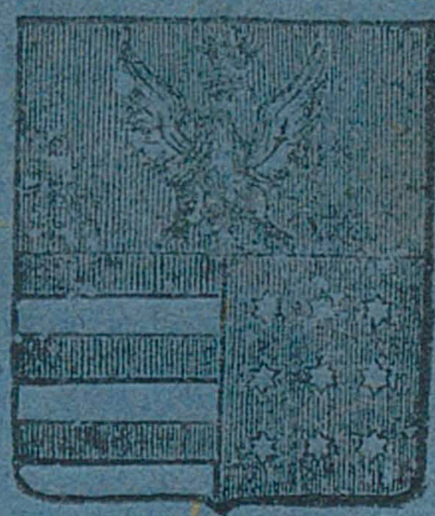
136

Zmiany przesiedleń

Zmiany przesiedleń.

138

KSIĄŻECZKA LEGITYMACYJNA

GUBERNIA RADOMSKA.

139

KSIĄŻECZKA

LEGITYMACYJNA

Służąca dla Michała Cwiklinskiego

za dowód, w któréj Gminie do księgi lu-
dności stałéj zapisan został , i do od-
notowania wszełkich zmian zamieszkania
tejże osoby, sporządzona stosownie do za-
twierdzonéj przez Radę Administracyjną
w d. 10/22 Listopada 1861 r. Instrukcyi.

Cena kop. sr. 1 (gr. 2).

Opis Właściciela książeczki legitymacyjnej.

Rodził się we ~~wsi, lub~~ mieście Kromołowie

~~Gmin~~ie

Powiecie Olkuskim

Gubernii Kieleckiej

Religii Katolik

Stanu Miejskiego

Sposobu do życia Tokarzcy

Wzrostu miernego

Twarzy ściągłej

Włosów blond

Oczów piwnych

Nosa Miernych

Ust

Brody ściągłej

Znaki szczególne żadne

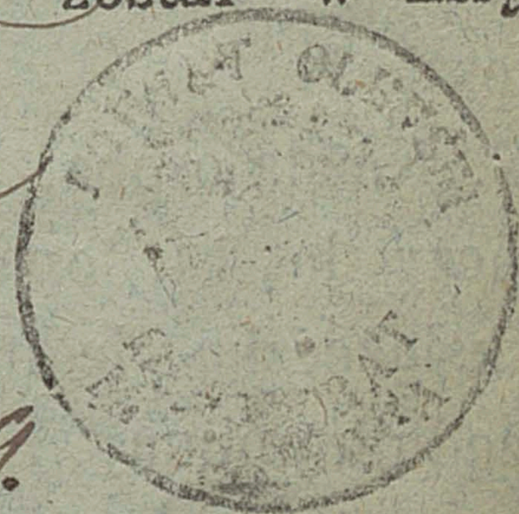
140

Prezydent
Burmistrz Miasta Zarnowca
~~Wójt Gminy~~
w Powiecie Olkuskiem
Gubernii Kieleckiej

Zaświadcza niniejszém, jako właściciel téj książeczki Michała Osiktuuskiego powyżéj opisany a dziś lat 17 wieku swego liczący, zapisan został w księgę ludności stałej

Miasta Zarnowca
~~Wsi~~
Gminy

w domu pod Nr. 29.

W dowód czego, przy wyciśnięciu urzędowéj pieczęci, własnoręcznie podpisuję się.

w Zarnowcu d. 18/30 Grudnia 1870

Stefanski
Sekr.:

Wyjątek główniejszych przepisów z zatwierdzonéj przez Radę Administracyjną Królestwa w. d. $^{10}/_{22}$ Listopada 1861 r. Instrukcyi.

1. Każdy mieszkaniec, bez różnicy płci, wieku, stanu, religii, lub sposobu do życia, zapisany być powinien do księgi ludności stałéj téj Gminy, w któréj istotnie jest zamieszkały.

2. Każda osoba, bez różnicy, skoro ukończy lat 14, opatrzona być powinna w książeczkę legitymacyjną, w któréj Urzędnik gminny, z wyrażeniem rysopisu i wszelkich, stan osoby wyjaśniających okoliczności, poświadczyć ma, że do księgi ludności stałéj, przez niego utrzymywanéj zapisaną została.

3. Żadnemu mieszkańcowi nie wolno porzucać miejsca swego zamieszkania i przenosić się w inne, bez uzyskania na piśmie świadectwa przesiedlenia od Władzy właściwéj, o które udać się winien do Urzędnika gminnego, obowiązanego wydać przesiedlenie, lub wyjednać je od właściwéj Władzy, stosownie do przepisów.

4. Wszelako, osoby żądające przesiedlenia, winny złożyć w urzędzie gminnym, tak zwane świadectwo akceptacyjne, wydane przez właściwą Władzę tego miejsca, do którego przenieść się zamierzają.

5. Świadectw przesiedlenia Wójt gminy, Burmistrz lub Prezydent, zgłaszającym się o nie, pod żadnym pozorem prywatnéj pretensyi, odmówić nie może. Prywatne bowiem pretensyje tylko w sądzie właściwym dochodzone być mogą.

9. Uzyskane w powyższym sposobie świadectwo do wolnego przesiedlenia się z miejsca na miejsce, zaraz po przybyciu do nowego zamieszkania, w terminie przez Władzę określonym, właściwemu Wójtowi lub Burmistrzowi, złożone być winno, który takowe odebrawszy, w książeczce legitymacyjnéj przybycie mieszkańca zanotuje.

7. Niedopełniający przepisów powyższych ulegną karom przepisanym w rzeczonéj Instrukcyi.

8. W razie zagubienia lub wypadkowego zniszczenia téj książeczki, obowiązany jest właściciel onéj zanieść zaraz prośbę do Urzędu Gminnego o wydanie duplikatu tejże, — który po trzykrotnem, kosztem jego w Dzienniku Gubernialnym ogłoszeniu udzielony mu będzie.

9. Po śmierci właściciela książeczki téj takowa przez rodzinę jego ma być natychmiast złożona Urzędowi Gminnemu, dla zachowania w aktach.

Zmiany przesiedleń

11

144

Zmiany przesiedleń

Zmiany przesiedleń.

145

13

Zmiany przesiedleń.

Zmiany przesiedleń

146

15

Zmiany przesiedleń

Zmiany przesiedleń.

Najpierwszą wzmiankę o Sejnach znajduję w dokumencie 1523. maja 21. wydanym w Peretomie przez Janusza Stanisławowicza Kostewicza wojewodę podlaskiego dzierżawcę Olskiego (Hoża) peretomskiego i raduńskiego że król Zygmunt raczył nadać Kniaziowi Iwanowi Michajłowi Wiszewskomu (sic) puszczy swojej ~~portama~~ peretomskiej ~~i na~~ w dłuż na pół mili i w poprzek także na pół mili jemu zaś roskazał aby mu tę przestrzeń wydzielił i ograniczył, dla tego wda podlaski począwszy od tajni książęcej aż po koniec jeziora Sejny całą puszczę przez którą rzeczka przechodzi jemu kniaziu Iwanu wydzielił. (Dokument na papierze ~~z pieczę~~ ze znakiem pieczęci na opłatku jeszcze widocznym, znajduje się w Archiwum kapituły sejneńskiej.)

W r. 1557. dzierżał tę daninę kniaź Andrej Iwanowicz Wiszniowiecki, poddani królewscy wsi Putyłowicze dzierżawy Berżnickiej poczęli uszczuplać wydział przez wdę Kostewicza z roskazu królewskiego uczyniony, kniaź Andrej udał się ze skargą do króla Zygmunta Augusta który listem i kommissją swoją porucził ~~mu~~ w ten spór wejrzeć Wojnie Matwiejewiczowi Hryczynowicza dzierżawcy łobeńskiemu perstuńskiemu i Berżnickiemu Niewodniczemu hospodarskiemu. Gdy rok kniaziowi Andrejowi i poddanym wsi Putyłowicz złożono, Wojna ~~Hryczy~~ dopominał się o złożenie przywileju królewskiego tudzież ograniczenia czyli listu zawodczego, wówczas odpowiedział że tak przywilej jako i list wdy Kostewicza znajdują się u brata jego starszego kniazia Dymitra który jest na posłudze hospodarskiej na fortecy, i że do niego a te

papiery posytał, lecz że kniaź Dymitr dla niebespieczeństwa dać ich niechciał, że tu na miejscu prócz kopji ograniczenia Kostewicza nic niemiał, za złożeniem więc nazwanej kopji tudzież okazaniem granic na gruncie Wojna słuszność mu przyznał i wyrokiem swoim wydanym w Berznikach 1557. maja 12. utwierdził. Kopja prosta z urzędowej z Akt Trybunalskich Litt Grodz w r. 1778. wydanej przepisana)

1567. lutego 13. wypis z księg spraw grodzkich powiatu grodzieńskiego, dekret między księciem Andrzejem Wiśniowieckim a Tatarami grodzieńskiemi Jackiem i Opasem Osajtowiczami o sianożęć Pawłowską do Lejn należącą, którą Tatarowie sobie przywłaszczali. Sąd na to Tatarom przysięgę w tridue sadził, lecz gdy wiele ze strony Księcia niebyło Tatarowie nieprzysięgali.

1565. września 10 dnia

149

Odpowiedź Przyjaciela

Na Baykę pod tytułem ~~Stół~~ z Myśliwy Słoń i Krawiec zrobioną czyli przestaną z Płocka do Borgrabiego Szczeckiego

Niewdając się w Baieczki i wprożne powieści
W których się zawsze głupstwo przy potwarzy mieści
Powiem ci moy ty Liskù kiedy się tak zowią
Co też otoku wszyscy w tych tu stronach mowią
Możne ~~Fortuny~~ koło które ciebie wznosi,
Tocży się dziwnem trybem na wozowey Ozi.
Od dzieciństwa się uczył tey dzielney wymowy,
Co rzuca sprożną potwarz na niewinne głowy.
Poeta urodzenia, By. Twa sława wzrosła.
Nieznaydziesz Pegaza osiodłałeś Osła,
Ale nie za twoie naysławnieysze czyny
Owinie się potomność wieczysty wawrzyny
Chociaż pióro twey sławy niczem niewzbogaci
Tym przykładem zachęci innych twoich współbraci
Aby nim się konopney śmierci trafią Ciosy
Ponapełniali oni prożne swoie Trzosy
Roztworzyć zręcznie władze złote pieniądze 1
Wzbogacić się niebacząc na współ Brati nędze 2
Kupować drogo konie pod nasze Armaty — — 3
I dzielić z Młodrem Żydkiem takowe zapłaty — — 4
Oddawać Liwerunki dla pewney nadgrody — — 5
Bądź od Żyda Płockiego 6 bądź od Żony Młody 7
Uwolnić od Konskrypcyi Izraelskie głowy — — 8
Za wino kawę cukier albo grosz gotowy
Dać Duchownym rewersa albo Dukaty 9
Skubać Mieszczan i Onych Ogniowe zapłaty — 10
Przymuszić do pożyczki płacących podatki — 11
Niepisząc podać wielkie na papier wydatki 12
Być pod czas ciemney nocy kiem obłożony — — 13
A iednak bałamucić i psuć obie Żony — — 14
Oto Lisku twoich czynów szereg Okazały
Nie dziw żeś ty sam pisał twe własne pochwały 15
Porachuy więc te wszystkie niecnoty Sumiennie 16
A przyznay że Słonia potwarzasz niewinnie — —
Tyś z natury z urzędu Złodziey prawny i iawny
Wszak w Powiecie Lipińskim dobrze iużeś sławny
Jezli się Rząd nie zmieni i niewrocisz z straty
Niemasz ratunku Lisku pewno wezmiesz Baty

Noty Autora

zdaje się Stanisław ... 1712

1 Lis znaczy Podprefekta Karwosieckiego

2 Wolicki iak zszedł z Urzędu Konsyliarza złożył Obywatelskich pieniędzy 9000 Złotych Karwosiecki pod pozorem że Jemu Prefekt kazał zabierać te pieniądze i Odsyłać do Bydgoszczy trzeciego dnia po objęciu urzędu swego Grybowi ... pieniądze z Kassy Spoawił zaraz bal w Borach między Jeziorami ... zmarnował i ztwory

3/ Sto Talerow co dała Rada Dep. kazał sobie za Radzce Powiatowey za trzy para dat biednych Obiadków

Konie pod Armat[illegible] płacą się po 22 Dukaty Karwosiecki zaś zapłacił po 45 Dukatów

5 Żyd Fabiś z Lubrańca wziął kontrakt na od liwerowanie tych koni i podzielił i podzielił się z Karwosieckim temi pieniędzmy

6 Liwerunek więza z Włocławka wymuszonemi przez Exekucyą pieniądze od Obywateli pieniędzmy zapłacił żydowi Płockiemu z Włocławka za to wziął 500 talerow i ote z tegoż ten że Żyd pozywa

7 Liwerunek zboża do Sompolna dał Dambskiemu z Barnchowa i zapłacił obywatelskiemi pieniędzmy a kiedy ten trudnił się Liwerunkiem Karwosiecki Młodey Żonie pomnażał domową Familią

8 Żydy z Lubrańca opłacili onemu winem kawą i Cukrem aby uwolnieni byli od Konskrypcyi

9 Xiądz Piotroski z Brzedcza i Łącki musieli wziąść rewersa za gotowych pieniędzy należących im się z Faiermasy i tych odebrać niemogą

10 Mieszczanie z Brzedcza musieli odstąpić połowy i więcy Karwosieckiemu Szczeskiemu i Cichorzkiemu ażeby dostać co mogli z faiermasy kiedy który Mieszczanin niechciał odstąpić ten był za drzwi kułakami wypchnięty

11 zmusił Obywateli do Wszystkich

12 o Radzie Obrachunkowey podał Karwosiecki 23 Ryz Papieru A wiadomo każdemu iż Rada powiatowa 20 Arkuszy niezapisze na Rok

13 Gdy Karwosiecki powracał raz z jedney Kolacyi pewny Młody Kawaler zastąpił mu przed podrzędz i dał mu 20 kijow i za każdym kijem przypominał mu pilnuy swego Biora ale nie dwach Żonow

niektory był z nich kułakami za drzwi wypchnięty

11 zmusił Obywateli

1624

Mowa Jego Mści Pana Jakuba Sobieskiego Krajczego Koronnego Starosty Krasnostawskiego, na pogrzebie ś. p. Wielkiego Kawalera Proboszcza Warszawskiego [Bartłomieja] Nowodworskiego, w Warszawie u S. Jana w Kaplicy Święto Krzyskiej pochowanego.

Ktoby to pod słońcem żyjąc tak częstym odmianom, i ustawicznej rerum humanarum vicissitudini dziwować się chciał, tenby, mein zdaniem, niebu samemu wielką krzywdę czynił od którego on przedwieczny prawie i niepochybny dekret wyszedł: Nihil sub sole stabile. Codziennie zaś, a ledwo nie z każdym życia naszego momentem równające się przykłady już nam tę lekcią tak dobrze w pamięć wbiły, że jedni dawnych wieków dzieje czytając, młodsi od starszych słysząc, każdy to na sobie czując, bez przestanku się uczemy, jako na świecie wszystkie secula, wszystkie stany, wszyscy szczególnie ludzie odmianie podlegają. Skąd Poganin jeden obyczajniej wyrzec nie mógł nad to co napisał: Pii nos homines ut pilas ludunt. O którem Państwie śmiertelny język rzec może, aby zawsze w jednej porze trwało; którego monarchy tron w trumnę się na ostatek nieobrócił? Budowne miasta i grody na to właśnie są, aby kiedykolwiek niebyły; i taż ręka która je podnosi i buduje, ta je wali i niszczy. Rozumy i dowcipy ludzkie, które tak często wysoko wylatują, przyjdzie ten czas, kiedy skrzydła opuszczą; jednaż godzina i najwyższe tytuły i honory, równo z temi co je noszą, weźmie; przeważne nawet ludzi rycerskich dzieła, i sławne walecznych a szczęśliwych hetmanów zwycięstwa na to przecię przyjdą, że ich niestanie, co sie im dziwować, albo o nich mówić i pisać mieli. Sama

Budowna teraźniejsza.

nawet sława, któraby była nieśmiertelna, ledwo się z ziemią nieprzewraca, a ta równo z światem końca swego czeka. Owo zgoła każdej rzeczy imminet periodus i ostatni termin, a któraż na świecie może być większa odmiana? Jako tedy temu wszystkiemu dziwować się nie jest rzecz, com wyżej wspomniał, potrzebna, tak zaś na to nie sarknąć niebyłaby rzecz człowieka, kiedy się to człowiekowi mieni czegoby on sobie jako najdłużej życzył, kiedy się to traci, czego zgubić żal; które się tak bohaterskie serce najduje któreby i ztąd w sobie jeśli nierany, blizny przynajmniej jakiej nieodniosło. I ten teraźniejszy akt oddania ziemi zacnego ciała Jego Mci, nie może być jedno w oczach wszystkich bardzo żałośny, bo wspomniawszy sobie jako pięknie z nim było i ojczyznie w obuych krajach, i obuym krajom w ojczyźnie, jako na dworze J. K. M. Panu dogodnie i potrzebnie, jako przyjaciołom wszędzie mile, że tego wszystkiego już niestało, a ten który niedawno po wszystkiem Chrześcijaństwie sławą, po wszystkiej Koronie zachowaniem słynął, teraz się w proch obrócił: wielka to i gorzka odmiana. Stałe jednak cnoty i dzieła jego w ustach i w pamięci naszej słynąć, kronikom materyi dodawać będą, wiek wiekowi je podawać nieprzestanie, a potomne czasy od zazdrości i pochlebstwa próżne, toż dopiero integerimum swoje juditium o nich uczynią. My cośmy go znali przyznać musiemy, że co mu lat, to większych do sławy i przysługi przybywało stopniow; młodość swoją, jako godnie zacnego urodzenia swego tak na Ukrainie jako i w Siedmiogrodzkiej ziemi prowadził, nie w pieszczotach, nie w gnuśnych postępkach, ale w pracach i trudach, wiadomo to każdemu. — Udał się na dwór ś. pamięci K. J. M. Stefana, i na Moskiewskiej expedycyi wojenne tyrocinia swoje deposuit. Cano potem jeden, (jakoto według starej przypowieści po ludziach

chodzą) był mu przyczyną, że się czas niemały z Polski absentować musiał. Ta jednak adversitas obróciła mu się w sławę, i nie w ladajaką rzemiosła rycerskiego szkołę. Widziała przeważne jego dzieła Francia i Sabaudia, widziała Europa; a nietylko Europie na nię patrzeć się dostało, patrzała pod Levantem i Mahometem Afryka, gdzie nigdy albo rzadko polska noga postała, tam mężna ręka szlachcica Polskiego wielkie omen ojczyźnie swej zjednała. Jeśli zaś principibus placuisse viris jest niepośledinia pochwała, wielkich on miał oczywistych męstwa swego świadków, trzeciego i czwartego Henryków, dwóch Królów Francuzkich. Toż zawsze mu przyznawał niedawno zeszły wielki Mistrz Maltański, i miał go sobie za jednę in septemtrione ozdobę tej cnej religii swej, gdzie ustawiczna ludzi rycerskich odprawuje się officina. Wróciwszy się do ojczyzny po tak długiej peregrinacii, po takich trudach i razach w różnych we Francii potrzebach podjętych, nie na odpoczynek do domu trafił. Otworzyła się J. Kr. M. P. N. M. pod Smoleńsk expedycia i tej nieomieszkał, mając sobie zdrowie J. K. M. powierzone, i Kapitanem gwardyi J. Kr. M. będąc, qua fide służył. W świeżej to jest pamięci u WMM. moich M.Panów, znaczne na wszystek świat są, i póki on stać będzie niezginą przewagi jego. Monumenta i trofea, bramy Smoleńskiej i stolicy Moskiewskiej mury, gdzie największej rewolucii trzeba było, gdzie się największe niebezpieczeństwo ukazowało, tam mu fata drogę słały, własne go pericula do siebie invitabant, a zaś pod Możajskiem z Królewiczem J. M. Władysławem zrobiony wojennemi pracami starzec, i najmłodszemu żołnierzowi wielkiego męstwa przykładu niedał.[2] W jednej zacnej Moskiewskiej wycieczce, gdzie i postrzał w rękę odniósł, potem u murów stołecznych ranę do rany odnowił. Zaprawdę godne są i podziwienia i poszanowania, lubo to się już ciało w proch obraca,

te tak wielkie cicatrices jego decoratae, któremi się jako najdroższemi klejnotami zdobią rycerscy i sławy chciwi ludzie. Nie dosyć mu było w boju sławy szukać, ato chciał dostąpić jej w pokoju z wielkim Ojczyzny swej pożytkiem: tak sławna jego fundacia Collegii Nowodvorsciani aemulatur nieśmiertelna pamięć onych wielkich Biskupów co census rozmaite nadali Akademii Krakowskiej, która nam tak wiele synów koronnych na różne urzędy i stołki Senatorskie na różne prace i belli munia szczęśliwie wychowała i teraz wychowywa. Juzbym tu stał, ale do tak wielkich i wysokich cnot jego godzi się przydać i obyczaje: a komuż nie była miła ona vivida senectus, owa w przyjaźni integritas, óu w mowie, w gestach, we wszystkich postępkach wielki candor.[2] Tego wszystkiego moi M. Panowie niegodzi się nam ziemi wierzyć; dosyć ona ma, kiedy ciało ma, które a to ad principia redit ziemia do ziemi. Ale sławne dzieła i wielkie cnoty Bohatera tego niech póty żyją, póki ta ojczyzna nasza kwitnąć, póki w niej cnotliwych i zasłużonych ludzi pamięć słynąć będzie. Pojrzawszy po tej frequentii WW. M. Mch Panów, jawnie to znać, że i po śmierci manes jego colitis i niechcecie w dół ten wrzucić jego pamięci, za co wprzód relligia Maltańska, a potem J.M Pan Nowodworski W.M. Moim Mmym Panom dziękuje. To sobie po nim W.M. moi Mmi Panowie obiecować możecie, że starać się oto silnie chce jakoby w usługiwaniu przeciwko każdemu z Wm. moich Mch Panów mógł zostać superstes zachowaniem między ludźmi stryja swego, na co Panie Boże daj szczęście.

Wypisano z Księgi pod tytułem: Mowy na Sejmach i inne akta publiczne, za Zygmunta Augusta, Stefana a najwięcej za Zygmunta III. zachowywanej w Archiwum Nieświeskim.

1825 152

Переводъ

Всеавгустѣйшій и Всемогущественнѣйшій Императоръ Александръ I Самодержецъ Всероссійскій и проч: и проч: и проч:

№ 47

Наше Датновское училище т: е: Инспекторъ и Профессоры нашаго курса наукъ, процвѣтающее подъ царскимъ покровительствомъ, свидѣтельствуетъ, что Дворянинъ Михаилъ Ивановъ Обакевичъ, уроженецъ Виленскаго Уѣзда, имѣющій теперь возраста своего 16 лѣтъ, въ училищѣ нашемъ классномъ, отъ 1 до 6го класса включительно, обучаясь языкамъ, наукамъ и упражненіямъ, которые тамъ преподавались, прилежно въ ученіи посвящался труду, и прилежаніемъ своимъ оказалъ слѣдующіе успѣхи: Въ Законѣ Божіемъ Хорошіе, въ Географіи Хорошіе, въ языкѣ и словесности Польской Хорошіе, въ Латинскомъ Хорошіе, въ Русскомъ Хорошіе, въ Нѣмецкомъ Хорошіе, въ Зоологіи Хорошіе, въ Ботаникѣ Хорошіе, въ начальной математикѣ хорошіе, въ Алгебрѣ хорошіе, во Всеобщей Исторіи Хорошіе, въ искуствѣ Рисованія хорошіе

такожъ набожности и повиновенія для учителей, вниманія и правовъ что всѣмъ хорошихъ, удостовѣряютъ его Наставники и сотоварищи. — Въ удостовѣреніе чего, свидѣтельство сіе, для свѣдѣнія снабжаемъ печатью училища и подписываемъ. — Даттново. — 1825 года Мѣсяца Іюля 1 дня. (Подписано:) Инспекторъ Раймундъ Маньско; Учитель Всеобщей Исторіи и Географіи Владиславъ Завадскій, Учитель Математики Венцеславъ Буйло, и Учитель красноречія Викторъ Ольшевскій. —

(М. П.) Вѣрно въ Правителя Канцеляріи Начальника Ковенской Губерніи Овсянниковъ

154

Władysław Stefan Orłowski, syn Ignacego Majora Wojsk Polskich i Aleksandry z Sobolewskich — urodzony w Warszawie r. 1832 — pierwsze lata młodości przepędził na łonie rodziny, pobierając nauki w Szkołach Warszawskich i kształcąc się w domu. W 19 roku życia swego wstąpił w szeregi wojsk rossyjskich — jak wiele ówczesnej młodzieży, wykołysany bowiem wspomnieniami wojen jakie odbywał Ojciec jego w obronie Ojczyzny od początku bieżącego stulecia aż do rewolucji 30go roku, od dziecinstwa okazywał szczególną chęć do służby wojskowej — jakby przeczuwając że wykształcony się w szeregach moskiewskich na dzielnego żołnierza, ~~kiedy~~ stanie się ~~potrzebnym~~ pożytecznym Ojczyźnie w chwili gdy tego najbardziej potrzebować będzie.

Dziesięć lat służby, były dziesięcioma laty ciągłej tęsknoty za ukochaną ziemią i tymi których na niej zostawił. W ciągłych pracach ~~xx~~ pochodach, a w ostatnich latach w krwawej ~~wojce~~ Krymskiej kampanii, nie zapomniał na chwilę że był Polakiem, umiał pogodzić honor z obowiązkiem, jednał sobie serca wszystkich, tak starszych, równych jak podwładnych – a pod nienawistnym mundurem najszlachetniejsze polskie biło serce. ~~Pracował za~~ Wypadki z 61 r. nie zastały go nieprzygotowanym, mało mówiący wiele czyniący pracował w cichości, czekając chwili sposobnej ~~do zrzucenia~~ ~~nienawistnego~~ ~~munduru~~, która się przy końcu tegoż roku też nadarzyła, – nie chcąc bowiem spełniać rozkazów przeciwnych jego przekonaniu – naraził się władzy – ~~przyczym do~~ i pod pozorem słabości zdrowia usunął się – by służyć krajowi. —

W r. 1862 przyjął obowiązki pomocnika Archiwisty w Komisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, gdzie w krótce przez swą gorliwość ~~zwrócił~~ i takt wyższy jakim się zawsze odznaczał ~~zwrócił~~ zyskał powszechny szacunek i zaufanie i stanął na drodze, która bezwątpienia doprowadziłaby go ~~w krótce~~ do znaczniejszego stanowiska.

Lecz ś.p. Wł. Or. nie myślał nigdy o sobie — na odgłos powstania w całym kraju ~~rzucił~~ a odłożył korzystne urzędowanie, opuścił ukochaną rodzinę której był filarem i z którą go tyle najczulsze przywiązanie ~~rodzinne~~, i pospieszył z ofiarą na Ołtarz Ojczyzny wszystko co miał najdroższego swą krew, swe życie. etc. etc.

Ś. p.: Władysław Kol.: otrzymawszy
nominacyę od Rządu Nar.: w stopniu
Kapitana, przysłany został z War-
szawy do Powiatu Łęczyckiego do
oddziału IV, aby się jako zdolny
officer służył ojczyźnie. – Jakoż
b. Naczelnik oddziału IV pozna-
wszy jego zdolności wojskowe, jego
bystry rozum i charakter, nomino-
wał go swoim zastępcą, szefem swego
Sztabu, któremu to stanowisku
godnie odpowiedział, nie zdradziwszy
tego zaufania, jakie w nim Naczel-
nik położył. – Po postawieniu od-
działu Kawaleryi Łęczyckiej, co nastą-
piło d. 18 Czerwca r. b. objął ś. p.: Władysław
nad nim dowództwo, z którym tegoż same-
go dnia tj. 18 Czerwca b. r. z Naczelnikiem
zalarmowali miasto Koło, ~~gdzie~~ co bardzo
szczęśliwie się powiodło, jako o tem dzien-
niki zagraniczne wspominały. – Następ-
nie z tymże oddziałem odbywał rozmaite
kontramarsze w Powiecie ś. p.: Wład:, który
przez ten czas obznajmiał ze służbą wojskową
przyzwyczajał do karności i posłuszeń-
stwa, nie dbając o tem, że żołnierz bez kar-
ności i nic nie wart. – Jako wprawiony
oddział

mógł śmiało na niego liczyć i powierzyć
do Szczęścia i do chwały — Co potem w..
wodził przy alarmowaniu miasta Kutna
na co otrzymał śp: Wł: rozkaz swego Na-
czelnika, bo przez godzin 5. śmiałem
i mądrem urządzeniem oddziału Ka-
walerji opierał się tyle silnie liczniej-
szemu nieprzyjacielowi i dopiero w ten
czas nakazał odwrót swoim, gdy dalszy
opór nie był możebnym. — Dnia 7go
Lipca rb. był wspólnie z Naczelnikiem
swoim był w bitwie, pod Kalenicami
z [illegible], gdzie odznaczył się jako
żołnierz dzielny męstwem osobistem. —
Dnia 8 Lipca rb. był w utarczce pod
Baltowem z Naczelnikiem, która pod
którymi zakończyło się kompletnem
wybiciem piechoty Kozaków i zwabie-
niu Huzarów nieprzyjacielskich, gdzie
śp: Władysław sam na czele dwóch plu-
tonów swojej Kawalerji uderzył na nie-
przyjaciela i śmiałem tym i energicz-
nym atakiem przechylił zwy-
cięstwo na swoją stronę. — Dnia 11go Lip-
ca rb: będąc otoczonym przez trzykrot-
nego nieprzyjaciela w Szczekocinach z la-
sach [illegible] zręcznemi manewrami
wyratował oddział z niebezpieczeństwa
grożącego mu zupełnem zniszczeniem. — W miesiącu Sierpniu rb. będąc
ścigany śp: Władysław przez oddziały
moskiewskie, które położyły sobie

za punkt honoru zupełne zniszcze-
nie oddziału kawalerji Łęczyckiej, będą-
cej pod pod dowództwem śp: Władysława,
przez dni trzy nużących ich ciągłemi
marszami i kontrmarszami — ~~[illegible]~~ z
czwartego dnia przyjął bitwę pod
Golicami(?) koło miasta Poddębic, że za-
tnią(?) kozaków liniowych kubańskich,
ciągle go ścigających, aby przez to wszy-
stkie siły oddziały nieprzyjacielskie
ściągnąć w jeden punkt ~~i linią~~ wspo-
mniony oddział kozaków kubańskich
pobił i tym sposobem utorował sobie
punkt wyjścia — Nie mniej jednakże śp:
Władysław zrobić tak wielkiego marszu,
aby zupełnie nieprzyjaciel stracił go
z oczu, mając konie i ~~ta~~ żołnierzy
strudzonych marszem i bitwą dnia
poprzedniego znużonych, stanął na
wypoczynek we wsi Czepów i Powiercie
Kaliskiem(?), gdzie ~~zaled~~ zaledwo godzinę
odpocząwszy, został zaatakowany przez
wszystkich Kozaków Kubańskich i Huza-
rów — Natychmiast rozkazał śp: Władysław
żołnierzom na koń i wyszedł z
wsi ~~ta~~ z oddziałem za wieś, gdzie uszykowa-
wszy oddział ~~o~~ do boju, czekał śmiało
na nieprzyjaciela, który niebawem się ukaz-
zał i przyjął bitwę, która z początku
wypadała na jego ~~k~~ stronę. — Dopiero
kiedy ~~kto~~ pokazała się piechota nie-
przyjacielska z działami, widział nie-
podobieństwo dalej się opierać, nie-
mając sam(?) piechoty — Tu dopiero
śp: Władysław okazał dużo zimnej
krwi,

i nadzwyczajnej przytomności umysłu i zdolności, mając przed sobą sześćkroć liczniejszego nieprzyjaciela, ze wszystkich stron nacierającego, a poza sobą rzekę i bagna, przez które musiał się cofać, bo nie miał innego punktu wyjścia. Wyszedł jednakże śp: Włodz: zwycięzko z tego niebezpieczeństwa, tylko ze stratą ludzi zabitych i rannych około 20 – straty nieprzyjaciela były niezmiernie większe. Mówię zwycięzko, bo ocalił resztę oddziału z którego ani noga wyjść z tamtąd nie powinna, bo nieprzyjaciel miał przeszło sześćset kawaleryi, pół piechoty i armat a on 1124 ludzi — Resztę oddziału tego samego dnia ~~dał~~ doprowadził do Generała Taczanowskiego z którym się połączył, nie widząc szansy walczyć dalej z tak licznym nieprzyjacielem. — Z Generałem Tacz: był w bitwie pod Skrzewem, gdzie oddział swój pod gradem kartaczy i granatów wyprowadził cały, nie straciwszy ani jednego żołnierza. — Następnie był w bitwie pod Ignacewem gdzie na czele jednej sekcyi swoich żołnierzy z Porucznikiem ~~[illegible]~~ Parczewskim i Porucznikiem Matuszewiczem, – reszta oddziału była posłana na podjazdy, – uderzył na 384 ochotników nieprzyjacielskich obwarowanych na cmentarzu i tym sposobem przyczynił się do szczęśliwego ocalenia tego oddziału. — W dniu bitwy pod Kruszyną ze Wielkuskim, odkomenderowany został ze swoim oddziałem śp: Włodzimierz łącznie z oddziałem kawaleryi Kaliskiej, z Powiatu Kaliskiego

dla zastanawiania formujących się piechoty
Łódź Powiatu. — W początkach miesiąca
Września r.b.: z piechotą, kawaleryą Kaliską
wraz z owym oddziałem kawaleryi przybie-
żył ś.p.: Władysław w Powiat Łęczycki,
będąc tu powitanym przez swego Naczel-
nika, aby pod zasłoną piechoty Kaliskiej
i kawaleryi ~~od~~ obydwuch Powiatów, sfor-
mowała się piechota Łęczycka. — Z temi
oddziałami piechoty i kawaleryi już
pod dowództwem Naczelnika Wojennego
Powiatu Łęczyckiego, wyruszył ś.p. Włady-
sław w Powiat Łowicki. — Tu skończyło
się działanie ś.p.: Władysława w Powie-
cie Łęczyckim, bo w kilka dni po-
źniej Rząd Narodowy, oceniwszy zasłu-
gi i zdolności ś.p. Władysława, powo-
łał go na Naczelnika Wojennego Powia-
tu Gostynińskiego z tem zaleceniem, aby
jak w najkrótszym czasie sformował
piechotę Gostynińskiego Powiatu, ~~a~~
~~też ś.p. Władysław przy swoich zdolno-~~
~~ściach i energii a ...~~ aby przyszła w po-
mocy tym dwom oddziałom piechoty,
co też ś.p. Władysław przy swoich
zdolnościach i energii, jakiemi się za-
wsze odznaczał, w kilka dni dokonał.

Z oddziałem swojej piechoty i kawaleryi manewrował ś.p. Władysław po Powiecie Gostyńskim dni 24, w przeciągu którego to czasu z piechotą swoją stoczył bitwę z nieprzyjacielem w Powiecie Rawskim, która na jego stronę wypadła — potem był ścigany przez nieprzyjaciela obsaczonym, zawsze szczęśliwie oddział swój wyprowadził — następnie, rozpuściwszy piechotę swoją, bo sam nie mógł jej utrzymać w Województwie Mazowieckiem, gdy oddziały Powiatu Łęczyckiego i Kaliskiego zostały wyprowadzone, stoczył bitwę w Powiecie Rawskim z kawaleryą swoją po której w dwa dni później był zmuszonym rozpuścić i kawaleryą swoją, bo w całym Województwie Mazowieckiem, ani jednego oddziału piechoty, ani kawaleryi nie było.

Jadąc ś.p. Władysław, po rozpuszczeniu oddziału kawaleryi na kwatery, w Powiat Gostyński, dla organizowania napowrót piechoty, tegoż Powiatu, został w drodze napadniętym i wraz z adjutantem swoim J. Górą zamordowanym przez kozaków, obi-

wszy wprzód świeta Bożakowi i świeta Francuzy. — Tak okrutnym sposobem zakończył życie ś.p. Władysław ost:, życie, które dla ojczyzny było bardzo drogie, bo ~~dużo~~ wiele pewnie ojczyzna przez jego zdolności wyższych się spodziewała i niezawodnie byłby wszystko dopełniony [illegible], gdyby nie przypadek zawczesny, którego on padł ofiarą, będzie od opłakanym przez kraj, rodziny i przyjaciół, bo też na to ś.p. Władysław pod każdym względem zasługiwał. — Mało ma takich swoich ojczyzna, jakim był ś.p. Władysław, to też strata jego ~~[illegible]~~ jest bolesną, dla niej, szczególniej ~~ojcu~~, (w tym czasie, bo bieda jej na takich dziś zbywa, i niełatwo drugi go zastąpić może. —

EPITOME
Vitæ et Mortis
R: P: Laurentii Owłoczynski S: T: Lr:
Praefecti Missionum p: Lituaniam Pol: etc.

Natus et baptisatus Josephus in Chodojewicze, apud Patres Praedicatores, in Religione Laurentius Owłoczynski 1724 die Mart: 19 ex nobilibq: Stemmate Tromba, parentibq: Generoso Dnō: Bartholomæo et Genet: Barbara Morrycka, in Aula Niestanowicze in Palatinatu, et Diaecesi Vilnensi; liberalibq: disciplinis, in Accademia Vilnensi S: Spiritus, Juvenis Annor: 19: amplexus e, Tyrocinium in Noviciatu Poporcensi agens iugi modestia, et ferventissima devotione aliis praeluxit. — Emissa Proffesione anno 1744 Grodnæ die 11: Augusti Philosophiæ per triennium, Theologiæ Sexennium sedula diligentia uberrimo profecto operam navavit, simulq; legendæ scripturæ Sacræ et Commentariis atq; Contionatoribq: noctu diuq; incubuit, Lector Theologiæ n immerito creatus, in studio Gñli Grodnensi oblatam, Cathedram Philosophicam seu jure eruditione suæ debitam, mo-

destey recuavit, mox sese prædicationi Verbi
Dei Catechizandis rudibus, audiendis assiduè Con-
fessionibus: cæterisque veri Prædicatoris exercitiis
dedit. – Primum in varias Parecias sub
tempus Confessionum Paschalium excurre-
bat, ubi n[on] pœnitentiæ duntaxat Sacramento
verum contionibus fervidis, doctrinis solidis,
tum populos, tum eorum Curatos Pastores
fructuosissime iuvit, pleniori tandem spiri-
ritu Apostolico afflatus, adscitis sibi Superior[um]
nutu laboris salvifici Sociis obtentisque a
S:S:ma Sede Apostolica facultatibus et gra-
tiis, ab ordinario Loci sibi delectata potes-
tate extincta peste antiquitus Bellis pho-
taricis. Missiones primus fortunatus dexte-
rrimus Hæreticis, Schismaticis, Judæis atque
Tartaris bellum. – – A Grodna Anno Ju-
bilei 1751 ortus est Apostolatum, Professio-
nis sui Ordinis comunissimum, vere ad id
muneris natus, viribus animi, pectoris ro-
bore vocis tabuli sono æque iucundo ac terri-
fico, vivacitate sermonis, facie suavitate mem-
brorum agilitate, totiusque corpore majestate (:
quamvis staturæ mediocris, cutis albicantis,
comæ flaventis erat :) haud exiguum contio-
bus, dogmatibusque suis apparatum adstruxit,
depromens plenissimo semper halitu inten-

sis visceribg: Verbum DEI; vocem ad trestoni li:
neas, gradusq elevabat, pupillis scintilabat, fron:
te, totoq corpore, adeo exuberanter desudabat,
ut vix alli alliquota quotidie Funicella exurien:
dis de peris eius sudoribg suffecerint.— Hinc toto
emarcuit Corpore, ut sola cute et ossibus compac:
tus videretur.— Divino semper Spiritu, infatiga:
biles artubus, etsi somni, cibi, potus parcus nun:
nunquam erat.—.. Hilari mente, ac fronte inter
adversariorum, veritatis, persecutiones, varias:
que tribulationes, itinerum magnorum asperita:
tes, locorum incomoditates, inter vehementissima
frigora et æstus, infracta patientia, inter metus
hostium Religionis heroica Constantia, inter
minas potentum, invincibili fortitudine, inter mi:
xas prospera summa moderatione præfulgebat.—
Improperiis et opprobriis gratulanter delectaba:
tur sibi inflictis; quamvis apud Principes, et Op:
probriis, gratulanter delectabatur sibi inflictis, quam:
vis apud Principes et Proceres Ecclesiasticos,
et saculares magni æstimabatur, humilem tamen
in curiis, obiectumq animum præferre visus est,
tum præcipue cum honorificentius tractaretur.—
Horrebat animo laudes hominum, quandocumq
verbum aliqud audiverit, quod eius probita:
tem integritatemq vitæ denotavit, totis contremis:
cebat artubus atq in oppositum exaggerabatur,
defectus, ac in se reprehensibiles vitia quasi sibi
propria.—..

Summa in Sacerrimam Eucharistiam erat Re:
ligionis dum eam populo administraturus erat,
totus quantus erat, ardorere devotionis liquefie:

bat, rivuli sudoris tum de eo manebant, oculis vero fidelium lachrymæ defluentes ad eius hortamenta pavimentum pene Ecclesiarum modo faciebat. – In DEI Param eo ardebat afectu, ut nihil crebrius eius de ore resonuerit quam tripervdulia MARIAE. – Cultum Taumaturgæ Iconis in Rosanystok clarae per universas Lituaniæ, Russiæ Alba, Curlandiæ, Livoniæ, ad extremum rubræ Russiæ, ubi Missiones 68, duodecim annor: peregit, curriculo invexit dilatavit. – Eo vero temporis intervallo, sacra Sinasi Penitentiæ Sacramento peracto, refecti numerantur 544,294. – Judæi Baptisati 66. Schismatici revocati 1519. – Luterani conversi 425. – Calvinistæ conversi 31. – Occulti apostolicæ redierunt absoluti 581. – Albo Rosariano inscripti 74,305. – Ad eius vero indesinentem promulgationem gratiarum, omnipotens, miracula, ingentia patrare dignatus e intuitu meritorum Sanctissimæ Matris paruit id Vitepscii, ubi fulmine icta mulier, atque noris quatuor examinis ad invocationem per Eundem Mariæ in Rosanystok gratiosissime revixit. Pro muranda ibi Basilica quam maxime incubuit. – Et solitus erat. –

F: Leopoldus Borowicki
A° 1829: m: maj: 9: die
Polaveni. –

Epitome.

Vitæ et mortis R.P. Laurentij Owłoczynski S.a T.a Lectoris Præfecti Missionum per Lithuaniam Poloniam &c...

Natus et baptisatus est Josephus in Chodojewicze, apud Patres Prædicatores in Religione Laurentius Owłoczynski 1724. die Martij 19 ex Nobilibus de Stemmate Tromba Parentibus Generoso Domino Bartholomæo et Generosa Domina Barbara Mokrzycka in Aula Niestanowicze in Palatinatu et Diœcesi Vilnensi; liberalibus Disciplinis in Academia Vilnensi instructus Ordinem Prædicatorum in Cænobio Regali Vilnensi S. Spiritus Juvenis Annorum 19 amplexus est, Tyrocinium in Novitiatu Poporcensi agens jugi modestia, et ferventissima devotione alijs præluxit. Emissa Professione Anno 1744. Grodnæ die 11 Augusti, Philosophiæ per triennium, Theologiæ per Sexennium sedula diligentia uberrimo profectu operam navavit, simulque legendæ Scripturæ Sacræ et Commentarijs atque Concionatoribus noctu diuque incubuit, Lector Theologiæ non immerito creatus, In Studio Generali Grodnensi oblatam Cathedram Philosophicam ceu jure eruditioni suæ debitam, modeste recusavit, mox sese prædicationi Verbi DEI cathechizandis rudibus, audiendis assidue Confessionibus cæterisque veri Prædicatoris exercitijs dedit. Primum in varias Parecias sub tempus Confessionum Paschalium excurrebat, ubi non pænitentiæ duntaxat Sacramento, verum Concionibus fervidis, doctrinis solidis, tum Populos, tum eorum curatos Pastores, ferventissime juvit, Pleniori tandem Spiritu Apostolico afflatus, adscitis sibi Superiorum nutu laboris salvifici Socijs, obtentisque a SSma Sede Apostolica facultatibus.

facultatibus et gratijs, ab ordinario Loci sibi delegata potestate, extincta peste antiquitus Beuis phalaricis, Missiones primus fortunatus dexterrimus Haereticis, Schismaticis, Judaeis atque Tartaris bellum indixit.— A Grodna Anno Jubilaei 1751. orsus est Apostolatum Professionis sui Ordinis communissimum, vere ad id muneris natus, viribus animi, pectoris robore, vocis tabuli sono, aeque jucundo ac terrifico, vivacitate sermonis, faciei suavitate, membrorum agilitate, totiusque corporis majestate (: quamvis statura mediocris, cutis albicantis coma flaventis erat:) haud exiguum concionibus, dogmatibusque suis apparatum adstruxit, depromens plenissimo semper halitu, intensis visceribus verbum DEI; vocem ad tres toni lineas, gradusque elevabat, pupillis scintilabat, fronte, totoque corpore adeo exuberanter desudabat, ut vix aliquota quotidie tunicella exhauriendis de poris ejus Sudoribus suffecerint.— Hinc toto emarcuit corpore, ut sola cute et ossibus compactus, videretur.— Vivido semper Spiritu, infatigabilis artubus; etsi somni- cibi- potus parcus nonnunquam erat.— Hilari mente ac fronte inter adversariorum veritatis persecutiones, variasque tribulationes, itinerum magnorum asperitates, locorum incommoditates, inter vehementissima frigora et aestus, infracta patientia; inter metus hostium religionis. heroica constantia; inter minas Potentum, invincibili fortitudine, inter prospera, summa moderatione praefulgebat.— Improperijs et Opprobrijs gratulanter delectabatur sibi inflictis; quamvis apud Principes et Proceres Eccle-

siasticos

Ecclesiasticos et Saeculares magni aestimabatur, humilem tamen in furi=
is, abjectumque animum praeseferre visus est, tum praecipue, cum hono=
rificentius tractaretur. Horrebat animo laudes hominum, quandocun=
que Verbum aliquod audiverit, quod ejus probitatem integritatem=
que vitae denotavit, totis contremiscebat artubus atque in opposi=
tum exagerabat defectus, ac in se reprehensibiles, vitia quasi sibi pro=
pria. – Summa in Sacerrimam Eucharistiam erat Religionis,
dum eam Populo administraturus erat, totus quantus erat, ardore
devotionis liquefiebat, rivuli sudoris tum de eo manabant, oculis ve=
ro Fidelium lachrimae defluentes ad ejus hortamenta, pavimentum
pene Ecclesiarum mode=faciebant. – – In Deiparam eo adebat affectu,
ut nihil crebrius ejus de ore resonuerit, quam hyperdulia Mariae. –
Cultum Thaumaturgae Iconis in Rożanystok dara per universas
Lithvaniae Russiae albae Curlandiae Livoniae ad extremum rubrae
Russiae ubi Missiones 68, duodecim annorum peregit curr=
iculo, invexit dilatavit. – – – Eo vero temporis intervallo, sacra
Sinaxi Paenitentiae Sacramento peracto, refecti numerantur
544,294. – Judaei baptisati 66, Schismatici revocati
1519. Luterani conversi 425. – Calvinistae conversi 31.
Occulti Apostatae redierunt absoluti 581. Albo Rosariano
inscripti 74,305. – – Ad ejus vero indesinentem Promulgationem
gratiarum, Omnipotens, Miracula ingentia patrare digna=
tus est, intuitu meritorum Sanctissimae Matris: patuit id Vi=
tepscij, ubi Fulmine icta Mulier, atque horis quatuor ex=

animis

1519
425
31
...

exanimis ad invocatio[illegible] per eundem Maria in Rożanystok
gratiosissime revixit. R[illegible] curanda sibi Basilica quam m[illegible]
sime incubuit, et solicitus erat... _,_

" La Mère Boglewska, ayant fini son second triennal, la très honorée Mère Marie Helène Poniatowska lui succéda. Elle fut élue unanimement le 29 Mai 1727 avec une grande satisfaction tant de la communauté que des personnes séculières de la première distinction qui à l'envie lui témoignèrent leur bienveillance; aussi méritait-elle toute la considération et l'attention possible. Plus elle s'approchait de Dieu, pour s'unir avec lui, plus était-elle recherchée et aimée de créatures.

C'était une respectable veuve (grand'Mère du Roy aujourd'hui régnant) qui s'était retiré et consacré au service de Dieu quoique avancée en âge avec tant de ferveur qu'elle a surpassé les plus jeunes dans tous les exercises de la vie réligieuse.

Elle était Supérieure 3 ans.

Elle est morte dans ce monastère de Varsovie le 1er octobre 1732.

La très honorée Mère Marie Helène Poniatowska née Niewiarowska a pris l'habit le 30 Août 1705 et a fait la Sainte Profession le 14 Septembre 1706."

Odpis powyższego ustępu z aktów SS. Wizytek w Warszawie tyczący się wyboru M. P. w księdze Klasztoru Wizytek w Warszawie z oryginałem w październiku 1910 r. — przydatny do genealogii i historii rodziny Poniatowskich. —

Ks. Stanisław Poniatowski

166

+) dziedzic Dąbrowicy i Wiewce, pow. Bochnia
(Inscr. Castr. Crac. L. 280 p. 516, Nr. 249)
(Długosz. L. B., I 32; II 116 – Pam. Katol.)

„Vive + Jésus!

Je, Hélène Niewiarowska, fille de Baltazer+) Niewiarowski et de Susanne Czaplinska, après avoir demeuré 9 ans veuve après la mort de François Poniatowski, mon mari, offert à Dieu un de mes fils dans l'ordre de Saint Dominique, ma fille unique dans celui des Carmélites déchaussées et donné les deux fils qui me restent au service de la Patrie dans l'armée. M'étant retiré dans ce monastère et y demeurant 9 mois et 4 mois à mon essai, j'ai vu et considéré les règles et exercises de cette congrégation et demandé volontairement d'être reçue à l'habit et au rang des Soeurs Novices du Choeur ce que j'ai obtenu par la grâce de Dieu, ayant avec l'habit changé de nom et reçu celui de Soeur Marie Hélène ce 30 août 1705, agée de 49.

Dieu soit béni."

Odpis powyższego ustępu z Kroniki Klasztoru SS. Wizytek w Warszawie otrzymałem od Pani Przełożonej tegoż Klasztoru, Honoraty Koźmińskiej w październiku 1910

Ks. Stanisław Poniatowski

1.

Przejrzałem dokładnie, sumiennie, księgi metrykalne: natorum, copulatorum i mortuorum parafii: Wielogłowy, za czas od r. 1647 do 1777. (Wcześniejszych przed r. 1647. niema). W tym okresie czasu znalazłem następujące akty odnoszące się do familii Poniatowskich:

1. D. 12/11 1684. Trzymał do chrztu dziecko Jakóba Ścibały: Nobilis, Ingenuus puer Josephus Ciołek Poniatowski, Pocillator Wyszogrod. de Dąbrowa et Generosa Catharina Lipska de Zabełcze.

ad 1. Słowo: ingenuus: generosus, — w tej ostatniej formie będzie później przychodzić. — Pocillator: pincerna: podczaszy. — Wyszogród koło Warszawy. Zaznaczam, że familia Poniatowskich będzie często proszona w „kumy" rozmaitym obywatelom (nobiles) i ludowi roboczemu (laboriosi.) — Z tego aktu można wnosić, że Poniatowscy byli ówczas dziedzicami na Dąbrowy. — „Puer" — właściwie młodzieniec, nie żonaty. —

2. D. 18/2 1686. odbył się chrzest córki Franciszka Ciołek Poniatowskiego Pocillatoris Wyszogrod., haeredis in Dąbrowa et Helenae consortis. Patrini: Generosus D. Joannes Grocholski et Generos. D. Anna Wielogłowska de Wielogłowy. Córka na chrzcie otrzymała 2 im.: Zofia, Agnieszka

ad 2. W metryce nie zaznaczono, jak się nazywała z domu żona Franciszka, tylko imię: Helena, consors. — Również nie zaznaczono, kim i skąd był pan Grocholski. — Nadmieniam, że w metrykach ówczesnych notowano tylko datę chrztu, nie zaś urodzenia; można atoli przypuszczać, że odstęp czasu między jednym aktem a drugim nie był zbyt długi.

/.

3. D. 21/11 1687. trzymała do chrztu dziecko szlachcica (nobilis) Jana Wyrzykowskiego Generosa D. Helena Poniatowska de Dąbrowa z p. (Generos. D.) Adamem Kaczkowskim.

4. D. 19/9 1690. temu samemu – jak wyżej – Wyrzykowskiemu trzyma do chrztu dziecko: Juvenis Nobilis Josephus Ciołek Poniatowski z p. Anielą Kurdwanowską (Nobilis Virgo de Wielogłowy)

5. D. 7/11 1691. Państwo Poniatowscy Franciszek i Helena, Collatores wyprogrod. de Dąbrowa, a więc nadziomkowie, trzymali do chrztu dziecko Panu Franciszkowi Charbowiczowi, – który był Regens Cancellariae Castri Neo-Sandec.

6. 23/9 1694. znowu p. Wyrzykowskiemu (jak pod 4.) trzymała dziecko do chrztu p. Helena Poniatowska z Dąbr. z księdzem Wojciechem Kaliszewskim, plebanem Wielogłowskim.

7. D. 1/4 1703. P. Agnieszka Poniatowska, Nobilis Virgo z Wielogłów, trzymała do chrztu dziecko jakiegoś Alberta Kolasy

ad 3. Jest tu mowa o Helenie Poniatowskiej, żonie Franciszka Cfr. ad 2. Kto był zaś Wyrzykowski, względnie Kaczkowski, w metryce nie zaznaczono.

ad 4. Przy tym akcie zaznaczono, że p. Wyrzykowski był z Dąbrowy – może ekonom p. Poniatowskiego ?

ad 7. Ta Agnieszka Poniatowska, to córka Franciszka jak pod 2. Skąd się atoli wzięła w Wielogłowach ? Nobilis Virgo de Wielogłowy ?" – skoro tutaj byli dziedzicami Kurdwanowscy ? – nie mogłem dociec. Zaznaczam, że Wielogłowy i Dąbrowa – to bezpośrednie sąsiedztwo. —

8. D. 9/5 1703. Ta sama p. Agnieszka Poniatowska, Nobilis Virgo de Wielogłowy, była w „kumy" z p. Józefem Chrząstowskim, jakiemuś Wojciechowi (nazwisko nieczytelne)

9. D. 9/6 1703 — znowu, jak wyżej — t. j. Nobilis Virgo: Agnes Poniatowska de villa Wielogłowy — z panem Tyszkowskim — panu Janowi Franczykowi de villa Dąbrowa.

10. D. 12/11 1703. Dziecko do chrztu trzymali: Generosi D. Antonius Kurdwanowski et Generosa Virgo Agnes Poniatowska — omnes de villa Wielogłowy —

ad 10. Z tego aktu możnaby wnosić, że Kurdwanowscy i Agnes Poniatowska — byli współ-dziedzicami Wielogłów. —

11. D. 16/1 1705. Nobilis Virgo Agnes Poniatowska, de Wielogłowy, była w „kumy" — jakiemuś Czopowi gospodarzowi z Klimkówki (od Wielogłowy)

12. D. 13/11 1705. Ta sama — jak pod 11. była matką chrzestną jakiemuś gospodarzowi z Ogryzło.

13. D. 17/1 1707. Ta sama: Agnes Poniatowska, Nobilis Virgo de Wielogłowy, była chrzestną matką jakiemuś — minorem gentium.

~~Ad~~ 13. Od tego roku więcej nie spotkałem się — w metrykach — z p. Agnieszką Poniatowską. —

14. Dnia 17/2 1686. ślub w kościele wielogłowskim p. Franciszka Piotrowskiego z p. Anną Skorską z Dąbrowy. — Ks. Biskup Sufrag. Krak. Mik. Oborski dał dyspensę od głoszenia zapowiedzi. —

Szlachty było na tym ślubie moc wielka. Świadkami ślubu byli: Generosi Dmni: Joannes Grocholski, Andreas Lipski, Simon Kurdwanowski et Franciscus Poniatowski.

15. D. 1/8 1697. Znowu ślub - sławny - w Wielogłowach p. Michała Czernego, subpalatina Sandec. z p. Anielą Kurdwanowską z Wielogłów. Dyspensę od zapowiedzi dał Ks. Bp. Szembek, Sufrag. Krak. - Świadkami tego ślubu byli: Generosi Dmni N. Czerny burgrabia Cracov., Jan Jordan pocillator Cracov. ac judex Castri Neo Sandec. - Franciscus Ciołek Poniatowski, Pincerna Wyszogrod. et alii Magnifici.

Michał Marszałek Poniatowski podpisał elekcję 1674 [illegible] 1685. 1694 [illegible], poseł do Ludwika XIV. [illegible]

1o voto M. Cz. Katarzyna [illegible]

A? Alexander syn Bernarda i Doroty Telefus

Pisałem w lutym 1912 r.
Ks. Jan Stasiński
proboszcz
w Wielogłowach.

[illegible]

Ślub [illegible] Po[illegible]
i Heleny [illegible]
81. 1673

[illegible] ...czesny publicysta polski ur. 1822 w Płocku. Wysłany 18[illegible] do Krakowa, uczył
się w gimnazyum ś. Anny, po ukończeniu którego chodził czas jakiś na wydział filozoficzny uni-
wersytetu krak. Wróciwszy następnie do Królestwa, otrzymał po 5 miesięcznym pobycie w gimna-
zyum Kieleckiem (1839) patent gimnazyalny i po 3letniej aplikacyi sądowej został spółpra-
cownikiem Gazety Warszawskiej, w której zapełniał część polityczną, a nadto pisywał
artykuły z dziedziny sztuk pięknych, teatru, krytyki literackiej i t. d. Niektóre z tych ar-
tykułów, owoc sumiennych studyów i bystrego sądu zjednały K. niepospolity rozgłos.
Ważniejsze z nich są: o Barbarze Odyńca, o Wystawie starożytności w Warszawie, o wy-
stąpieniach Ristori, o Pracowniach malarzy warszawskich, o Alexandrze Duma-
sie (synu) i t. d. W 1859 r. po śmierci A. Lesznowskiego objął redakcyję Gazety Warszaw-
skiej i dotąd (1873) ją prowadzi. Na tem stanowisku rozwinął K. talent zdolnego, wytra-
wnego i najzdolniejszego niezawodnie u nas publicysty. ~~[illegible]~~

Pług Adam, pseudonim, pod którym powszechnie znany jest zdolny współczesny powie-
ściopisarz Piętkiewicz Antoni ur. w drugim dziesiątku bieżącego na Litwie w gub. miń-
skiej. Nauki początkowo pobierał w gimnazyum słuckiem, a wyższe kończył w uni-
wersytetach kijowskim i moskiewskim, potem czas jakiś był nauczycielem rządo-
wym a następnie prywatnym. Od 1858 do 1864 utrzymywał szkołę męzką w
Żytomierzu, później mieszkał w Owruczu i Kamieńcu Podolskim. Obecnie (1874)
jest znowu nauczycielem prywatnym na Podolu. Prócz licznych artykułów, i
korrespondencyi po pismach warszawskich zamieszczanych wydał on osobno:
„Wigilja św. Jana" (Wilno 1847.), „Poezye" (Kijów 1848), „Odpowiedź mego przyjaciela"
(Wilno 1850), „Dzieciobójca" (Wilno 1851), „Zaraza" (Wilno 1852), „Rodzinny zagon"
(zbiór drobnych prac 3 t. t. 1854), „Kłosy z rodzinnej niwy" (t. 1856), „Pamiętniki do-
mowe" (Warszawa 1858), „Krew i Duch" (3 t. Wilno 1859) utwór wyższej wartości,
zbyt jednak tendencyjnie skreślony, „Drzewo przeklęte" (2 wyd. Żytomierz 1861) -
„Mieczysław Stanielewicz" (t. 1861), „Smętarz obrazek fantastyczny" (Kijów 1862)
W r. 1862 zaczął wychodzić w Żytomierzu zupełny zbiór pism P. przerwany
jednak został po wyjściu 1-go tomu. Po kilkoletniem milczeniu wystąpił P. na
widownię z głośną przed 7 laty powieścią „Oficyalista" (w Kłosach i osobno 3 t.
Warszawa 1873 r.) w której zacna tendencya podniesiona jest wyborną charakte-
rystyką wziętych z życia postaci i tem sympatycznem ciepłem, jakiem P. umie
zawsze owionąć dodatnie typy. W tymże duchu choć o wiele słabsza, jest powieść
p. t. „Bakałarze" zaczęta przed kilku laty w Kłosach i niewykończona z po-
wodu osobistych klęsk i trosk spadłych na autora (śmierć żony, choroba). Te-
raz dopiero (w Styczniu 1875 r.) mają Kłosy zamieścić dalszy ciąg tego utworu.
Prócz tego w Bibliotece Mrówki" we Lwowie ogłosił przekład dramatu ~~[illegible]~~
Szekspira „Król Lir" i utwór dramatyczny „Przyjaciele". -

Sowiński Leonard. spółczesny poeta polski ur. 1831 r. we wsi Bereźówce, pow. lityi-
skim na Podolu. Po ukończeniu nauk początkowych w Międzybożu i gimnazyal-
nych w Żytomierzu, kształcił się dalej od 1847 r. na wydziale filologicznym
w uniwersytecie kijowskim i otrzymawszy stopień kandydata, studyował
jeszcze lat 4. (od 1852) medycynę, ale zawód lekarski porzucił dla zajęć lite-
rackich. W r. 1857 zwiedził Europę zachod. a szczególnie Włoch wywarły wpływ
znaczny na twórczość jego poetyczną, czego dowody widzimy w ~~[illegible]~~ niejed-
nym z jego utworów, jak: „Satyra", „Madonny Rafaela" i t. d. Od r.
1858 do 1862 przebywał na Podolu i w Kijowie, 1862-1868 w guberni
kurskiej, a od 1868 do chwili obecnej (1875) mieszka w Warszawie. Oprócz
rozpraw i artykułów, umieszczanych w „Kurjerze wileńskim" (1860-62), „Ga-
zecie Warszawskiej", „Wieńcu" i „Gazecie Polskiej" oraz „Satyr" drukowa-
nych w „Piśmie Zbiorowem wileńskiem (1859) wydał oddzielnie następne
utwory poetyczne; 12 sonetów p. t. „Widziadła" (Kijów 1859) obraz idealny tamiejsze-
go się ducha poety; „Z życia" (Kijów 1861; 2 ed. tamże 1861) niewielki poemat
w formie dramatycznej, ognisty i pełen wrzącej fantazyi; „Fragment powieści"
(Lwów 1869), „Satyra" (poemat wyżej wzmiankowany Kraków 1870), oraz prze-
kład Homerowie Szewczenki „Hajdamaków" (z życiorysem autora) p. t. „Taras
Szewczenko" (Wilno 1861) i „Najemnicy" (Lwów 1870). S. przypisują także bezi-
miennie wydaną tragedyę p. t. „Na Ukrainie" (Poznań 1872). Obecnie wydo-
[illegible]

dzi w Poznaniu - [illegible] „Poezyi" 2 t., w których oprócz [illegible]
mieszczą się inne, dotąd nigdzie nie drukowane. Z prac jego literackich prozą
wymieniamy „Studya nad literaturą ukraińską" (Wilno 1860); „Słowo Bytu"
(Lwów 1870), „Rys dziejów literatury polskiej" w 3 t. (t. 1, Wilno 1874). S. jest
bezsprzecznie jednym z najcelniejszych poetów młodszej generacyi. Dzielny
mistrz słowa w poezyi, odznacza się w prozie wzorową prostotą, jasno-
ścią i spokojem sądu.

Struwe Henryk, spółczesny pracownik na polu filozofii ur. 1838 w gub.
piotrkowskiej. Ukończywszy szkoły studyował filozofię na niemieckich uni-
wersytetach. Wezwany na profesora filozofii do b. Szkoły Głównej od 186[illegible]
wykładał wszystkie gałęzie filozofii, trzymając się tak zwanego ideal[no-]
realnego kierunku popieranego w Niemczech przez Fichtego (młodszego)
Lotze'go i innych. Obecnie wykłada filozofię w uniwersytecie warszaw[skim]
i jest czynnym spółpracownikiem „Bibliot. Warszaw." i „Kłosów." Oprócz
wielu drobniejszych rozpraw i artykułów tak po pismach jak i oso-
bno drukowanych wydał: „Układ Logiki" (1 t. Warszawa 1871) i przy-
gotowuje do druku całkowity kurs filozofii. Z mniejszych prac w-
iększe są: „O istnieniu duszy i jej udziale w chorobach umysłowych"
(t. 1867) i „Cechy charakterystyczne filozofii i jej znaczenie w
porównaniu z innymi naukami (t. 1875). —

Pawiński Adolf. Świętochowski

171

L. $\frac{29}{VII}$ | Kraków 22/4 1922.

= Bressadelli

Nieznany ofiarodawca ze Lwowax przesyła w 2 pakietach (nadanych 20. IV. w urzędzie pocztowym Lwów 13 Nr. 139 i 140) plik papierów z wieków XVII – XIX w., a mianowicie:

Kaufe

